

UCHWAŁA NR 133/XIX/2020
RADY GMINY PIĄTNICA

z dnia 27 sierpnia 2020 r.

w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
Piątnica

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086), w wykonaniu Uchwały Nr 74/XIII/2019 Rady Gminy Piątnica z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica, uchwala się co następuje:

§ 1. 1 Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica zatwierdzonego Uchwałą Nr 205/XXVIII/02 z dnia 31 stycznia 2002 roku, zmienionego uchwałami Rady Gminy Piątnica: Nr 229/XXXVIII/06 z dnia 18 października 2006 r., Nr 36/VIII/11 z dnia 12 maja 2011 r., Nr 106/XXIV/2012 z dnia 23 listopada 2012 r., Nr 199/XLIII z dnia 31 października 2014 r., Nr 233/XLI/2018 z dnia 18 czerwca 2018 r., Nr 259/XLIV/2018 z dnia 27 września 2018 r. i Nr 66/XII/2019 z dnia 29 października 2019 r., zwaną dalej „zmianą studium”.

2. Przedmiotem zmiany studium, o którym mowa w ust. 1 jest wyznaczenie terenu udokumentowanego złoża piasków „Kisielnica I” położonego w obrębie geodezyjnym Kisielnica, z przeznaczeniem pod powierzchnią eksploatację.

3. Zmiana studium, o którym mowa w ust. 1, obejmuje teren wyznaczony granicami na rysunkach stanowiących załączniki Nr 1, Nr 2 i Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 2. Integralnymi częściami niniejszej uchwały są:

1) rysunki zmiany studium w skali 1:25000:

- a) Uwarunkowania – Środowisko przyrodnicze, stanowiący załącznik Nr 1,
- b) Uwarunkowania – Struktura funkcjonalno - przestrzenna, stanowiący załącznik Nr 2,
- c) Kierunki – „Struktura funkcjonalno - przestrzenna”, stanowiący załącznik Nr 3;

2) określenie sposobu rozpatrzenia uwag do projektu zmiany studium, stanowiący załącznik Nr 4;

3) tekst jednolity Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica wraz z ujednoliconymi rysunkami w skali 1:25000, stanowiące załączniki Nr 5 i Nr 6.

§ 3. 1 W tekście Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica – Diagnoza w rozdziale II Środowisko przyrodnicze, w pkt. 2 Lokalne zasoby środowiska, w ppkt 2.3 Surowce budowlane, wprowadza się tekst w brzmieniu:

„Na zachód od zabudowań wsi Kisielnica, na części dz. nr 311 i 312/1, na powierzchni 1,9858 ha, udokumentowano w kat. C₁ złoża piasków „Kisielnica I” o zasobach 316 119 ton (decyzja Starosty Łomżyńskiego, pismo znak: ROŚB. 6528.3.1.2019 z dnia 5 września 2019 roku).”.

§ 4. W tekście Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica w rozdziale 3 Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego, w pkt 3.3 Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej, w ppkt 3.3.3 Ochrona zasobów geologicznych, w wykazie udokumentowanych złóż kopalin w gminie Piątnica dodaje się pozycję 22 w brzmieniu:

L.p.	Nazwa złoża	Zasoby	Rodzaj kopaliny	Kategoria udokumentowania	Uwagi
„22.	Kisielnica I	316,1 tys. t	piaski	kategoria C ₁ ”	

§ 5. Na ujednoliconych rysunkach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica w skali 1:25000:

- 1) Uwarunkowania – Środowisko przyrodnicze;
- 2) Uwarunkowania – Struktura funkcjonalno - przestrzenna;
- 3) Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wprowadza się zmiany, o których mowa w § 1 ust. 2.

§ 6. Pozostałe ustalenia dotyczące uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie uległy zmianie i nie przestają być aktualne na dzień ich sporządzenia.

§ 7. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Piątnica.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

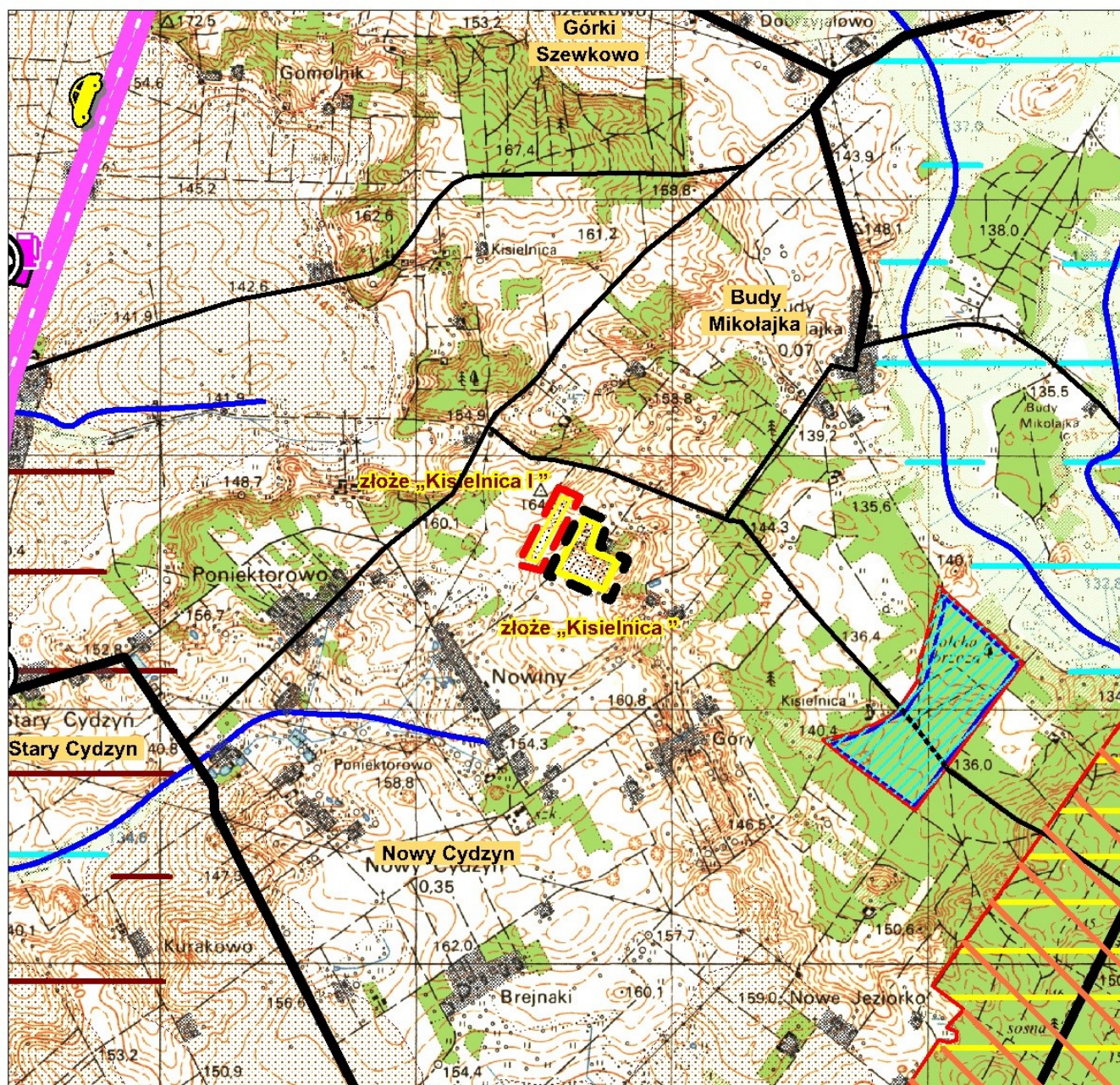
Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Weber

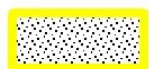
RYSUNEK ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PIĄTNICA

UWARUNKOWANIA - ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

SKALA 1:25 000

Granica terenu objętego zmianą studium

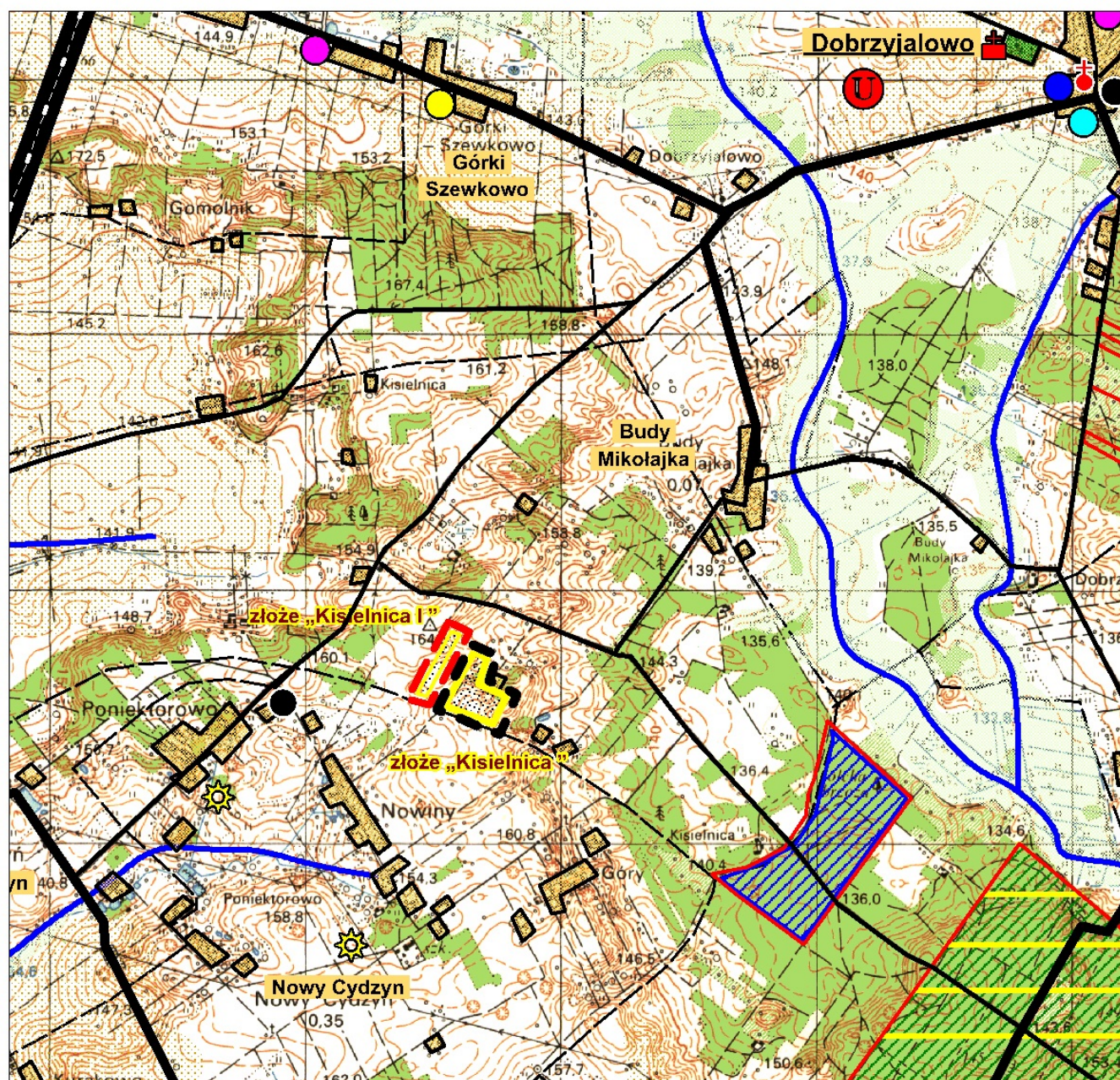

Udokumentowane złoża kruszywa naturalnego

RYSUNEK ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PIĄTNICA

UWARUNKOWANIA - STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

SKALA 1:25 000

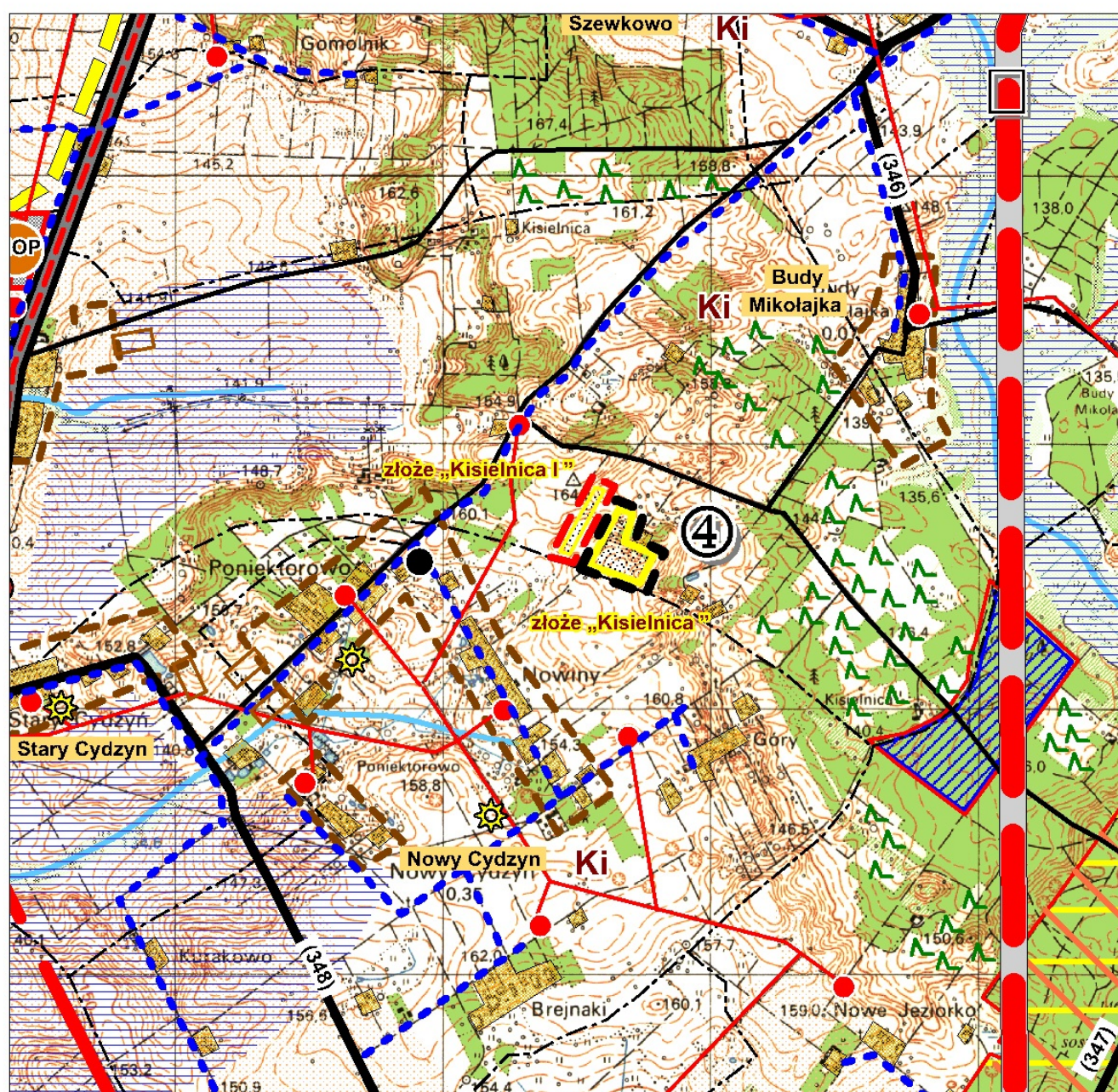

Granica terenu objętego zmianą studium

Obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**Udokumentowane złoża kopalin
z przeznaczeniem pod eksploatację**

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr 133/XIX/2020

Rady Gminy Piątek

z dnia 27 sierpnia 2020 r.

ROZSTRZYGNIECIE

o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego gminy Piątek

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 471, 782, 1086), Radzie Gminy Piątek nie przedłożono do rozpatrzenia żadnych uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątek.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Weber

WÓJT GMINY PIĄTNICA

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr 133/XIX/2020

Rady Gminy Piątnica

z dnia 27 sierpnia 2020 r.

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY PIĄTNICA**

**CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

TEKST JEDNOLITY

**UCHWAŁA NR 205/XXVIII/02
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 31.01.2002 R.**

ZE ZMIANAMI:

**UCHWAŁA NR 233/XLI/2018
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 18.06.2018 R.
(zmiany zaznaczono kolorem brązowym)**

**UCHWAŁA NR 259/XLIV/2018
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 27.09.2018 R.
(zmiany zaznaczono kolorem błękitnym)**

**UCHWAŁA NR 66/XII/2019
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 29.10.2019 R.
(zmiany zaznaczono kolorem bordowym)**

**UCHWAŁA NR 133/XIX/2020
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 27.08.2020 R.
(zmiany zaznaczono kolorem jasnozielonym)**

PIĄTNICA 2020

ZESPÓŁ AUTORSKI

Główny Projektant:

mgr inż. arch. Alicja Mieszkowska – upr. urb. Nr 242/88

Projektanci:

Struktura funkcjonalno – przestrzenna:

mgr inż. arch. Elżbieta Jabłońska – upr. urb. Nr 1134/90

Środowisko przyrodnicze:

mgr Andrzej Lewandowski

Środowisko kulturowe:

mgr inż. Teresa Ciborowska

Sfera społeczna:

inż. Maria Piątkowska

Rolnictwo i gospodarka gruntami:

mgr inż. Teresa Ciborowska

Komunikacja:

mgr inż. Jerzy Przybyłowicz

Zaopatrzenie w wodę, gaz i odprowadzenie ścieków:

mgr inż. Hanna Konarzewska

Elektroenergetyka:

inż. Krystyna Fronczek

Grafika komputerowa:

tech. Jadwiga Ptaszyńska

Prace techniczne

tech. Jacek Babel

zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 233/XLI/2018 Rady Gminy Piątnica z dnia 24.06.2018 r.

zespół autorski:

mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671

mgr Zbigniew Bargielski

zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 259/XLIV/2018 Rady Gminy Piątnica z dnia 27.09.2018 r.

zespół autorski:

mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671

mgr Zbigniew Bargielski

zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 66/XII/2019 Rady Gminy Piątnica z dnia 29 października 2019 r.

zespół autorski:

mgr inż. arch. Katarzyna Kuźniak – uprawnienia do projektowania
w planowaniu przestrzennym upr. urb. nr 1206/91

mgr inż. Małgorzata Hoser

zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr.....Rady Gminy Piątnica z dnia2020 r.

zespół autorski:

mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671

mgr Zbigniew Bargielski

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
A. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	6
B. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	7
I. Struktura funkcjonalno – przestrzenna	7
1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy	7
2. Funkcje gminy	7
2. Sieć osadnicza	8
3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Piątnica	10
II. Środowisko przyrodnicze	29
1. Powiązania przyrodnicze	29
2. Lokalne zasoby środowiska	30
3. Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	42
4. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	45
5. Uwarunkowania fizjograficzne rozwoju przestrzennego	49
III. Środowisko kulturowe	50
1. Historyczne układy wiejskie	50
2. Obszary zabytkowe i kulturowe	51
3. Ocena zachowania środowiska kulturowego	56
4. Strefy ochrony konserwatorskiej	57
IV. Sfera społeczna	61
1. Demografia	61
2. Warunki mieszkaniowe	66
3. Obsługa ludności	67

V. Sfera gospodarcza	72
1. Rolnictwo	72
2. Pozarolniczą działalność gospodarcza	86
3. Turystyka i wypoczynek	89
VI. Infrastruktura techniczna	89
1. Komunikacja	89
2. Zaopatrzenie w wodę	97
3. Odprowadzanie ścieków	101
4. Elektroenergetyka	102
5. Zaopatrzenie w gaz	102
6. Łączność telefoniczna	103
VII. Synteza uwarunkowań	103
Materiały źródłowe	109
Załączniki graficzne	
1. Środowisko przyrodnicze gminy Piątnica w skali 1: 25 000	
2. Środowisko przyrodnicze wsi Piątnica w skali 1: 5 000	
3. Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy Piątnica w skali 1: 25 000	
4. Struktura funkcjonalno - przestrzenna wsi Piątnica w skali 1: 5 000	
5. Infrastruktura techniczna gminy Piątnica skala 1: 25 000	
6. Infrastruktura techniczna wsi Piątnica skala 1: 5 000	

WSTĘP

Podstawę prawną opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica stanowią:

- ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Dz. U. Nr 41, poz. 412),
- uchwała Nr 16/111/98 Rady Gminy w Piątnicy z dnia 13 listopada 1998 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica,
- umowa o dzieło Nr 7/99 z dnia 7 kwietnia 1999 roku,
- **ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz.1945 ze zm.).**

Przedmiotem opracowania studium jest gmina Piątnica w granicach administracyjnych.

Zakres studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy obejmuje uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej.

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikające z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,

- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających ze strategii rozwoju województwa zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

Części składowe opracowania:

- diagnoza (uwarunkowania),
- kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Przy opracowaniu uwarunkowań zewnętrznych wykorzystano materiały , wytyczne i ustalenia zawarte w opracowaniach w skali kraju, makroregionu, regionu i województwa.

Gmina Piątnica położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010, która została przyjęta przez Sejmik Województwa w sierpniu 2000 roku, gmina znajduje się w obszarze funkcjonalnym „Zachodnim”. Obszar ten ukierunkowany jest na rozwój nowoczesnego rolnictwa oraz przemysłu przetwórczego.

Powiat łomżyński posiada słabe warunki glebowe przydatne do upraw roślin o niższej intensywności zbóż i ziemniaków, w produkcji zwierzęcej wiodący kierunek stanowi chów trzody chlewnej.

Ważniejsze uwarunkowania zewnętrzne wpływające na rozwój gminy:

- położenie na obszarze „Zielonych Płuc Polski”,
- położenie części gminy na terenie Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi
- przebieg drogi krajowej ekspresowej nr 61 Łomża- Augustów,
- przebieg szlaków komunikacyjnych samochodowych

Uwarunkowania powyższe przedstawiono na załącznikach graficznych:

- Środowisko przyrodnicze,
- Systemy transportowe,
- Infrastruktura techniczna.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

I. STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA

1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Piątnica położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego w powiecie łomżyńskim. Sąsiaduje z gminami: od północy - Mały Płock, Stawiski i Jedwabne, od wschodu - Wizna, od południa i zachodu - miasto Łomża i gmina Łomża. Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Kolneńskiej oraz Doliny Dolnej Narwi stanowiącej część makroregionu Niziny Północnomazowieckiej. Południowa część obszaru gminy położona w dolinie rzeki Narwi wchodzi w skład obszaru Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi i jego strefy ochronnej. Na terenie parku znajduje się rezerwat przyrody "Kalinowo". Natomiast południowo - zachodnia część obszaru gminy położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

- **powierzchnia gminy**21 869 ha, w tym:
 - użytki rolne 16 102 ha
 - lasy4 147 ha
 - wody256 ha
 - użytki kopalne 25 ha
 - tereny zurbanizowane (zabudowane).....1 061 ha
 - w tym:
 - tereny komunikacyjne..... 570 ha
 - tereny osiedlowe.....491 ha
 - nieużytki208 ha
 - tereny różne70 ha
- **ludność gminy ogółem**..... **10 751 osób, w tym:**
 - ośrodek gminny - Piątnica Poduchowna i Włociańska - 2 214 osób
 - pozostałe wsie..... 8 537 osób

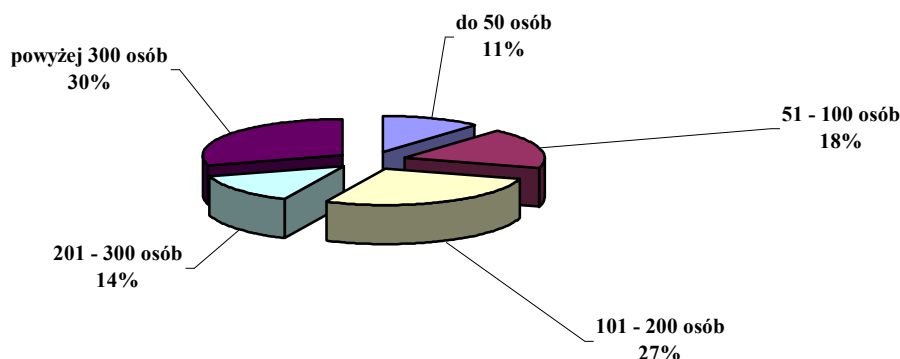
2. Funkcje gminy

- **Podstawowa funkcja gminy** - rolnictwo,
- **Funkcje ośrodka gminnego - miejscowości Piątnica:**
 - mieszkaniowo - usługowa,
 - produkcyjna,
 - turystyczna,
 - rolnicza.

3. Sieć osadnicza

Sieć osadnicza gminy jest równomiernie rozmieszczona. System osadniczy gminy tworzy 45 jednostek osadniczych, w tym miejscowość gminna Piątnica Poduchowna i Włociańska. Poza ośrodkiem gminnym liczącym 2 214 osób największe wsie to:

- Drozdowo - 680 osób,
- Czarnocin - 515 osób,
- Dobrzyjałowo - 496 osób,
- Kisielnica - 380 osób,
- Kownaty - 327 osób,
- Kalinowo - 310 osób,
- Niewodowo - 310 osób,
- Murawy - 309 osób,
- Olszyny - 307 osób,
- Budy Czarnockie - 304 osoby.

Strukturę wsi pod względem ilości mieszkańców przedstawia wykres:

Głównym ośrodkiem jest miejscowość gminna Piątnica Poduchowna i Piątnica Włociańska - siedziba gminy, obecnie w systemie osadniczym województwa podlaskiego ośrodek znaczenia lokalnego. W ośrodku gminnym zlokalizowane są liczne usługi z zakresu obsługi ludności, obsługi rolnictwa oraz zakłady produkcyjne. Struktura funkcjonalno - przestrzenna Piątnicy została scharakteryzowana i przedstawiona graficznie odrębnie.

Piątnica jako ośrodek gminny położona jest peryferyjnie w stosunku do obszaru gminy, w związku z tym wykształciły się ośrodki wspomagające w zakresie obsługi ludności.

Ośrodkami wspomagającymi miejscowość gminną w zakresie obsługi ludności wiejskiej są wsie o największej liczbie ludności i koncentracji usług z zakresu obsługi ludności, usług na rzecz rolnictwa oraz funkcji uzupełniających - produkcyjnej i turystycznej.

Dla południowo - wschodniej części gminy:

- wieś **Drozdowo**,

Dla północno - wschodniej części gminy:

- wieś **Dobrzyjałowo**,

Dla wschodniej części gminy:

- wieś **Kownaty**,
- wieś **Olszyny**,

Dla środkowej części gminy:

- wieś **Kisielnica**,

W strukturze osadniczej gminy - ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe znaczącą rolę posiada obszar gminy położony w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi. Wsie: Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie i Krzewo położone wzdłuż drogi powiatowej nr 371 relacji Piątnica - Wizna, stanowią pasmo zabudowy o zatartych granicach pomiędzy nimi. Za wyjątkiem Drozdowa, zabudowa wsi ma charakter ulicowy. We wsiach tych, ze względu na walory środowiska zlokalizowana jest zabudowa letniskowa. Największe nasycenie usług w tej części gminy występuje w Drozdowie. Drozdowo ponadto wyróżnia się walorami środowiska kulturowego - zabytkowy zespół dworsko-parkowy (Muzeum Przyrody) i parkowy, zabytkowy barokowy kościół oraz zabytkowy cmentarz.

Wysoką rangą odznacza się również południowo - zachodnia część obszaru gminy obejmująca wsie Czarnocin, Pęza, Stary Drożęcín, Nagórki i Drożęcín Lubiejewo położone wzdłuż drogi powiatowej nr 331 relacji Piątnica - Mały Płock oraz wieś Czarnocin, bezpośrednio przylegającą do Piątnicy. Wsie Czarnocin i Drożęcín Lubiejewo mają typowy układ przyulicowy. Na terenach wsi, głównie poza obszarami zabudowy osiedleńczej, w sąsiedztwie rzeki lokalizowana jest zabudowa letniskowa.

Na pozostałym obszarze gminy sieć osadnicza jest równomiernie rozmieszczona. Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym, jednakże występuje duży udział zabudowy rozproszonej, kolonijnej. We wsiach dużych takich jak: Jeziorko, Dobrzyjałowo, Kisielnica, Kownaty, Marianowo, Olszyny i Górki Sypniewo zlokalizowane są usługi i zakłady produkcyjno-usługowe. Kisielnica ponadto wyróżnia się walorami środowiska kulturowego - zabytkowy zespół dworsko-parkowy i cmentarz oraz lokalizacją ośrodka rehabilitacji konnej.

Na terenie gminy znaczny udział - 42 % posiadają gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 10 ha, a średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 12,1 ha, w tym użytki rolne 10,1 ha i jest mniejsza od średniej w województwie. Struktura obszarowa gospodarstw z powodu małej wielkości działek i dużych odległości do pól jest niekorzystna i wymaga poprawy, głównie powiększania areału, co może wpłynąć na poprawę warunków do rozwoju i ukierunkowania określonej produkcji rolnej.

4. Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy Piątnica

Gmina Piątnica to głównie obszar produkcji rolnej. Grunty rolne zajmują przeważającą część obszaru gminy - ok. 73,6 %. Jakość gleb jest dobra i charakteryzuje się średnią przydatnością do rolnictwa ekologicznego. Udział w użytkach ornych gleb klasy IV wynosi 46,2%, a V i VI 46,7 %. Przewagę stanowią kompleksy rolnicze słabe o przydatności do prowadzenia produkcji rolnej o niższej intensywności. Powyższe czynniki charakteryzują obszar przestrzeni produkcyjnej jako średnio dobry. Lasy zajmują ok. 19 % powierzchni gminy i są w miarę równomiernie rozłożone, z nieznaczną ich przewagą w środkowej i południowej części gminy.

Przez obszar gminy przebiega trasa komunikacyjna o funkcji międzynarodowej i tranzytowej - droga krajowa nr 61 relacji Łomża - Grajewo - Augustów, która przecina gminę w kierunku północ - południe.

Ponadto przez gminę przebiegają drogi krajowe:

- nr 64 relacji Piątnica - Jeżewo,
- nr 63 relacji Kisielnica - Kolno - Pisz,

oraz droga wojewódzka nr 668 relacji Piątnica Jedwabne oraz sieć dróg powiatowych i gminnych.

Gmina Piątnica pod względem strukturalnym stanowi obszar, w którym można wyróżnić trzy zasadnicze funkcje - **usługową** - **ośrodek gminny**, **rolniczą** na przeważającej części obszaru gminy oraz **ekologiczną** na części obszaru gminy położonej w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

W strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy - ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe znaczącą rolę posiada obszar gminy położony w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi.

Część tego obszaru obejmująca tereny położone wzdłuż drogi powiatowej nr 371 relacji Piątnica - Wizna objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej "K" - ochrony krajobrazu kulturowego. Tereny te wyróżniają się walorami krajobrazowymi - z jednej strony drogi wysoka skarpa, z drugiej dolina rzeki Narwi, która meandruje raz zbliżając raz oddalając się od drogi. Zlokalizowany jest tu ścisły rezerwat przyrody "Kalinowo". Uroda krajobrazu z wyniesionymi na kilkadziesiąt metrów ponad poziom doliny wzniesieniami, szczególnie w okresach bujnej wegetacji roślin i aktywności fauny, jest wyjątkowo atrakcyjna turystycznie i rekreacyjnie. W krajobraz ten wkomponowana jest zabudowa położonych przy drodze wsi, które za wyjątkiem Drozdowa mają charakter ulicowy. W zasadzie z każdego punktu na drodze (za wyjątkiem miejsc zadrzewionych i zwartej zabudowy) rozciąga się widok z daleką perspektywą na rozległą dolinę Narwi. Na terenach objętych ochroną krajobrazu kulturowego występują zabytki architektury i urbanistyki oraz zabudowa o wartościach kulturowych.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania oraz istniejące zagospodarowanie na obszarze gminy wydzielono następujące jednostki strukturalne:

- **I - Ośrodek Gminny - Piątnica Poduchowna i Włociańska** - obejmuje zainwestowaną część obszaru oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie zainwestowania,
- **II - Jednostka ekologiczno - turystyczna** - obejmuje część obszaru gminy położoną w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi,
- **III - Jednostka rolnicza** - obejmuje pozostałą część obszaru gminy.

4.1 Jednostka I - Ośrodek Gminny - Piątnica Poduchowna i Włociańska

Położenie i ogólna charakterystyka

Miejscowości Piątnica Poduchowna i Piątnica Włociańska bezpośrednio sąsiadują i ze sobą powiązane. Położone są w południowo - zachodniej części gminy i przylegają do rzeki Narew i miasta Łomży. Przez Piątnicę Poduchowną przebiegają drogi krajowe nr 61 relacji Łomża - Augustów i nr 64 relacji Piątnica - Jeżewo. Znaczną część obszaru jednostki zajmują grunty rolne. Tereny zurbanizowane położone są obrzeżnie w stosunku do obszaru miejscowości, głównie w części zachodniej, południowej i południowo - wschodniej. Piątnicę, zainwestowaną jej część, otaczają fortyfikacje ziemno - betonowe, stanowiące zabytek inżynierii

wojskowej objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B". Położenie miejscowości częściowo w dolinie Narwi i częściowo na wzniesieniach, jednorodna skala zabudowy oraz czytelny w krajobrazie zespół fortyfikacji i rozciągające się dalekie widoki na sylwetę miasta Łomży sprawiają, że Piątnica jest miejscowością o wysokich walorach krajobrazowych i kulturowych.

Ranga ośrodka gminnego:

- lokalny ośrodek rozwoju

Główna funkcja:

- mieszkaniowo - usługowa

Funkcje uzupełniające

- produkcyjna i turystyczna

Liczba ludności:

- 2 214 osób (stan 1999 r)

Struktura funkcjonalno-przestrzenna w układzie rejonów urbanistycznych

Diagnoza struktury funkcjonalno-przestrzennej została przedstawiona w układzie rejonów urbanistycznych **A, B i C**. Podział miejscowości na rejony uwzględnia jednorodność struktur przestrzennych i zagospodarowania obszarów, oparty jest o naturalne bariery, które stanowią drogi krajowe i rzeka Narew.

A - Rejon zachodni,

B - Rejon środkowy,

C - Rejon południowo - wschodni.

A - REJON ZACHODNI

Położenie:

Obszar położony w zachodniej części miejscowości Piątnica Poduchowna, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogą krajową nr 61, rzeką Narew i granicami administracyjnymi z wsiami Czarnocin i Marianowo. Od strony północnej obszar otacza zabytkowy zespół fortyfikacji, objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E". Tereny położone są w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Podstawowe funkcje:

Mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna.

Użytkowanie obszaru:

Obszar w przeważającej części zainwestowany. Obejmuje, tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.

Charakterystyka zainwestowania

Tereny zabudowy mieszkaniowej:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami towarzyszącymi położona w kwartałach zabudowy pomiędzy ulicami: Stawiskowską, Czarnocką Forteczną, Wesołą i Północną, stanowiąca najbardziej zainwestowane tereny zabudowy mieszkaniowej,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (pryzakładowa) położona przy ul. Czarnockiej w sąsiedztwie Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa położona przy ul. Czarnockiej,
- gospodarstwa ogrodnicze z towarzyszącą zabudową mieszkaniową i usługową położone przy drodze krajowej w sąsiedztwie Marianowa.

Tereny usług:

- administracji publicznej i samorządowej - Urząd Gminy,
- Ośrodek Zdrowia,
- motel z gastronomią,
- bar gastronomiczny, kawiarnia "Zacisze",
- liczne usługi handlu i obsługi ludności wolnostojące i zlokalizowane w parterach budynków mieszkalnych.

Tereny produkcyjno - składowo - usługowe:

- Spółdzielnia Mleczarska "Piątnica",
- Zakłady zlokalizowane na terenie byłej bazy GS m. in.:
 - dwie piekarnie,
 - zakład cukierniczy,
 - "Budrol" - handel materiałami budowlanymi, hydraulicznymi i rolniczymi,
 - "Rolbud" - handel nawozami i środkami ochrony roślin,
 - "Matbud" - handel materiałami budowlanymi,
- zakład obróbki drewna i stolarki,

- zakład serwisowy "Dewoo",
- stacja paliw z punktem obsługi pojazdów,
- z zakresu obsługi rolnictwa m.in.:
 - Stacja Hodowli i Unasieniania Zwierząt,
 - lecznica weterynaryjna,
 - zlewnia mleka,
- liczne zakłady produkcyjno - usługowe drobnej wytwórczości.

Tereny zieleni:

- zespół "Fortów" - objęty ochroną konserwatorską "B",
- strzelnica sportowa,
- ogrody działkowe.

Tereny urządzeń infrastruktury technicznej

- oczyszczalnia ścieków (zakładowa -mleczarni),
- ujęcie wody ze stacją uzdatniania.

Obsługa komunikacyjna:

- dostępność do terenów zabudowanych z istniejących ulic,
- dostępność do "Fortów" z istniejącej drogi przyfortecznej wymagającej urządzenia,
- parking przy strzelnicy,
- stacja paliw płynnych,
- niedostateczna ilość miejsc parkingowych przy funkcjach usługowych zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 61,
- niedostatecznie rozwiązane przejścia piesze przez drogę krajową.

Infrastruktura techniczna:

- dobra dostępność do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, za wyjątkiem kanalizacji sanitarnej.

Funkcje kolizyjne, tereny wymagające przekształceń:

- zabudowa zagrodowa w bezpośrednim sąsiedztwie "Fortów" i stacji paliw - w zakresie lokalizacji, formy i estetyki (zły stan techniczny),

Rezerwy terenowe:

- brak rezerw terenu pod zabudowę.

Ocena realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

- realizacja zgodna z ustaleniami planu.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- brak opracowań planów miejscowych sporządzonych zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym.

B - REJON ŚRODKOWY

Położenie:

Obszar położony w środkowej części miejscowości Piątnica Poduchowna, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogami krajowymi nr 61 i nr 64 i granicami administracyjnymi z wsiami Marianowo i Budy Czarnockie. Od strony północno - zachodniej obszar otacza zabytkowy zespół fortyfikacji, objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E".

Podstawowe funkcje:

Mieszkaniowa i usługowa

Funkcje uzupełniające:

Produkcyjne i rolnicza..

Użytkowanie obszaru:

Obszar zainwestowany głównie przy ciągach komunikacyjnych, obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Pozostała, przeważająca część obszaru użytkowana jest rolniczo.

Charakterystyka zainwestowania

Tereny zabudowy mieszkaniowej:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami towarzyszącymi położona w kwartałach zabudowy pomiędzy ulicami: Stawiskowską i Krótką,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa położona przy ul. Jedwabieńskiej,
- gospodarstw ogrodnicze z towarzyszącą zabudową mieszkaniową i usługową położone przy drodze krajowej nr 64, w sąsiedztwie byłego SKR.

Tereny usług:

- kościół parafialny - zabytkowy
- Bank Spółdzielczy - w rozbudowie,
- kompleks gastronomiczno - hotelarski "Baranowski",
- Ośrodek Zdrowia,

- usługi handlu i obsługi ludności wolnostojące i zlokalizowane w parterach budynków mieszkalnych.

Tereny produkcyjno - składowo - usługowe:

- Spółdzielnia Mleczarska "Piątnica",
- Zakład zlokalizowany na terenie byłej bazy SKR m. in.:
 - stacja paliw,
 - maszyny rolnicze,
 - środki ochrony roślin i nawozy,
 - materiały budowlane,
- zakład przetwórstwa rybnego ,
- zakład mechaniki pojazdowej,
- "Janar" - handel maszynami rolniczymi,
- liczne zakłady produkcyjno - usługowe drobnej wytwórczości.

Tereny zieleni:

- zespół "Fortów" - objęty ochroną konserwatorską "B",
- ogrody działkowe,
- cmentarz - zabytkowy,
- plac przed zespołem kościoła.

Tereny urządzeń infrastruktury technicznej

- stacja wodociągowa z ujęciem wody,
- komunalne wysypisko nieczystości stałych.

Obsługa komunikacyjna:

- dostępność do terenów zabudowanych z istniejących ulic - głównie Stawiskowskiej i Jedwabieńskiej,
- dostępność do "Fortów" z istniejącej drogi przyfortecznej wymagającej urządzenia,
- parkingi przy kościele i zespole gastronomiczno - hotelowym,
- stacja paliw płynnych (były SKR),
- niedostateczna ilość miejsc parkingowych przy funkcjach usługowych zlokalizowanych przy drodze krajowej nr 61,
- niedostatecznie rozwiązane przejścia piesze przez drogę krajową,
- kolizyjne włączenia pojedynczych wjazdów do dróg krajowych.

Infrastruktura techniczna:

- dobra dostępność do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, za wyjątkiem kanalizacji sanitarnej.

Funkcje kolizyjne, tereny wymagające przekształceń:

- zabudowa zagrodowa przy ul. Jedwabieńskiej - w zakresie formy i estetyki (zły stan techniczny),
- gospodarstwo ogrodniczo - usługowe oraz zakład "Janar" - handel maszynami rolniczymi - w zakresie lokalizacji oraz formy i estetyki (lokalizacja w strefie "E" ochrony ekspozycji),
- zakład składowo -handlowy na terenie byłej bazy SKR - w zakresie lokalizacji oraz formy i estetyki (lokalizacja w strefie "Fortów" objętych strefą ochrony konserwatorskiej "B"),
- komunalne wysypisko nieczystości stałych (lokalizacja w strefie "E" ochrony ekspozycji).

Rezerwy terenowe:

- tereny przeznaczone w miejscowym planie pod osiedla zabudowy mieszkaniowej (wymagające przygotowania w zakresie podziału terenu, komunikacji i infrastruktury technicznej).

Ocena realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

- realizacja zgodna z ustaleniami planu, za wyjątkiem lokalizacji zakładu składowo - handlowego przy ul. Jedwabieńskiej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- brak opracowań planów miejscowych sporządzonych zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym.

C - REJON POŁUDNIOWO - WSCHODNI

Położenie:

Obszar położony w południowo - wschodniej części miejscowości gminnej, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogami krajowymi nr 61 i nr 64, rzeką Narew i granicami administracyjnymi z wsiami Elżbiecin i Kalinowo. Na terenie zlokalizowany jest zabytkowy zespół fortyfikacji ,

objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E". Tereny położone są w na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi i w jego strefie ochronnej.

Podstawowe funkcje:

Rolniczo - mieszkaniowa.

Użytkowanie obszaru:

Obszar zainwestowany jedynie wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych zabudową mieszkaniową i zagrodową oraz usługową. Pozostała, przeważająca część obszaru użytkowana jest rolniczo.

Charakterystyka zainwestowania

Tereny zabudowy mieszkaniowej:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa położona wzdłuż ulic Jedwabieńskiej i Szkolnej oraz przy drodze powiatowej do Wizny,
- gospodarstwa rybackie z towarzyszącą zabudową mieszkaniową i usługową położone w sąsiedztwie nowej przeprawy mostowej.

Tereny usług:

- szkoła podstawowa i gimnazjum z zapleczem sportowym,
- poczta,
- usługi handlu i obsługi ludności wolnostojące i zlokalizowane w parterach budynków mieszkalnych,
- zakłady produkcyjno - usługowe drobnej wytwórczości.

Tereny zieleni:

- zespół "Fortów" - objęty ochroną konserwatorską "B".

Obsługa komunikacyjna:

- dostępność do terenów zabudowanych z istniejących ciągów komunikacyjnych,
- brak dostępności do "Fortów".

Infrastruktura techniczna:

- dobra dostępność do podstawowych sieci infrastruktury technicznej, za wyjątkiem kanalizacji sanitarnej.

Tereny wymagające przekształceń:

- zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa położona przy ul. Jedwabieńskiej i Szkolnej oraz przy drodze powiatowej do Wizny - w zakresie formy i estetyki (zły stan techniczny),

- zabudowa usługowa zlokalizowana w narożniku ulic Jedwabieńskiej i Szkolnej - zakresie formy, estetyki i bezpieczeństwa (zły stan techniczny, ograniczenie widoczności).

Rezerwy terenowe:

- pojedyncze działki wzdłuż drogi powiatowej,
- tereny przeznaczone w miejscowym planie pod zabudowę mieszkaniową zawarte pomiędzy ul. Jedwabieńską i droga powiatową (wymagające przygotowania w zakresie podziału terenu, komunikacji i infrastruktury technicznej).

Ocena realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

- realizacja zgodna z ustaleniami planu.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- brak opracowań planów miejscowych sporządzonych zgodnie z Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym.

4.2 Jednostka II - ekologiczno - turystyczna

Jednostka charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego. Obszar jednostki położony jest w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi. Na jej terenie zlokalizowany jest ścisły rezerwat przyrody "Kalinowo", a tereny położone wzdłuż drogi powiatowej nr 371 (Piątnica-Wizna) objęte są ochroną konserwatorską "K" - krajobrazu kulturowego. Ważnym elementem jest przepływająca w południowej jej części rzeka Narew wraz z rozległą pradoliną.

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi wraz ze strefą ochronną wchodzi w skład Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET PL stanowiącej jednocześnie fragment Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET. Obszar jednostki jest zatem elementem tej sieci.

Jednostka wyróżnia się wysokimi walorami krajobrazu naturalnego - wysokie wzniesienia i rozległa dolina Narwi, malownicze zbocza, duża lesistość, bogactwo roślinności oraz zabudowa wkomponowana w naturalne środowisko w większości o wartościach kulturowych.

Na obszarze jednostki występuje bardzo duży udział gleb IV klas bonitacyjnych o wysokiej przydatności rolniczej z przewagą gruntów ornych oraz dużym udziałem użytków zielonych położonych w dolinie Narwi.

Podstawową funkcją jednostki jest rolnictwo wykorzystujące naturalne uwarunkowania środowiska przyrodniczego i wysoką jakość przestrzeni produkcyjnej.

Funkcją uzupełniającą jest turystyka, głównie pobytowa o charakterze letniskowym i wypoczynku weekendowego mieszkańców Łomży, wodna wzdłuż Narwi oraz kwalifikowana i krajoznawcza. Przez teren gminy i jednostki przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- szlak pieszy "Chwały Oręża Polskiego" - niebieski - na trasie: Nowogród - Łomża - Piątnica - Drozdowo - Bronowo - Wizna - Góra Strękowa - Zajki,
- szlak pieszy - żółty - na trasie: Łomża - Drozdowo - Wizna,
- szlak samochodowy na trasie: Łomża - Drozdowo - Wizna - Jeżewo - Białystok,
- szlak wodny Narwi.

Obszar jednostki, ze względu na wysokie walory przyrodnicze i kulturowe oraz już istniejącą bazę ma predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznej gminy, która powinna mieć znaczącą rangę w rozwoju gminy.

Sieć osadniczą jednostki tworzą wsie położone na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej: Truszki, Kossaki, Nowe Krzewo, Krzewo, Rakowo Boginie, Rakowo Czachy, Niewodowo, Drozdowo, Kalinowo, na Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie: Czarnocin, Pęza, Stary Drożęcín, Nagórki i Drożęcín Lubiejewo oraz po prawej stronie drogi krajowej nr 64 (Piątnica - Białystok): Wiktorzyn i Żelechy.

Wsie Drożęcín Lubiejewo, Nagórki, Stary Drożęcín, Pęza i Czarnocin położone są na obszarach chronionych i bezpośrednio przy nich (grunty wsi wykraczają poza obszary chronione).

Wieś Czarnocin bezpośrednio przyległa do Piątnicy jest funkcjonalnie związana z ośrodkiem gminnym.

Największe wsie położone są w części południowo - wschodniej oraz bezpośrednio przy Piątnicy są to: Drozdowo, Czarnocin, Kalinowo, Niewodowo, Rakowo Czachy i Bagienne, Krzewo oraz Żelechy. Wsie te są najlepiej wyposażone w funkcję usługową ponadto rozwinięta jest również funkcja turystyczna i gospodarcza.

- **Drozdowo** - 680 osób - zabudowa zagrodowa, gospodarstwa intensywnych upraw ogrodnich (szklarnie - warzywa, kwiaty), zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa letniskowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - usługowo - rolnicza** (z gospodarką ogrodniczą),

- **funkcje uzupełniająca - turystyka,**
- **zabytki architektury i urbanistyki:**
 - zespół dworsko - parkowy,
 - zespół parkowy,
 - zespół kościoła,
 - cmentarz rzymskokatolicki,
 - kaplica grobowa Lutosławskich,
- **usługi z zakresu kultury:**
 - Muzeum Przyrody,
 - świetlica wiejska,
 - biblioteka,
- **usługi z zakresu administracji i obsługi ludności:**
 - siedziba Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi,
 - szkoła podstawowa,
 - poczta,
 - ośrodek zdrowia,
 - kościół i cmentarz,
 - placówka OSP,
 - usługi handlu i małej gastronomii,
 - zakłady produkcyjno - usługowe (rzemieślnicze m.in. wytwórstwo galanterii w drewnie, remontowo - budowlane, mechaniki pojazdowej, tapicerskie, zduństwo).
- **Czarnocin** 515 osób - zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - świetlica wiejska,
 - usługi handlu detalicznego i hurtowego (sklepy spożywczo - przemysłowe, hurtownia spożywcza i napoi, chemiczna),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (rzemieślnicze m.in. remontowo - budowlane, stolarstwo).

- **Kalinowo** 310 osób - zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, sporadycznie letniskowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo** (gospodarstwa hodowli drobiu i bydła),
 - **funkcja uzupełniająca - turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - świetlica wiejska,
 - usługi handlu i małej gastronomii (sklep spożywczy, środki ochrony roślin, bar),
 - zakłady usługowe (rzemieślnicze m.in. murarstwo, remontowo - budowlane, stolarstwo, handel nawozami i środkami ochrony roślin).

- **Niewodowo** 310 osób - zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, sporadycznie letniskowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - zlewnia mleka,
 - usługi handlu (sklep spożywczy),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (rzemieślnicze m.in. mechanika pojazdowa, tapicerstwo, stolarstwo).

- **Rakowo Czachy i Rakowo Boginie** 190 i 206 osób - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - placówka OSP,
 - usługi handlu i gastronomii (sklep spożywczy, bar),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (rzemieślnicze m.in. remontowo - budowlane, stolarstwo, dekarstwo).

- **Krzewo** 267 osób - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa letniskowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - usługi handlu (sklep spożywczy),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (rzemieślnicze m.in. remontowo - budowlane, betoniarski).

- **Żelechy** 229 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - placówka OSP,
 - usługi handlu (sklep spożywczo - przemysłowy).

Ponadto funkcja produkcyjna i usługowa z zakresu obsługi ludności występuje we wsiach:

- Nagórki - placówka OSP i sklep spożywczy,
- Kossaki - placówka OSP i sklep spożywczy, gospodarstwa ze specjalizacją hodowli bydła,
- Wiktorzyn - młyn gospodarczy i zakład stolarski.

W większości wsi położonych nad Narwią, lub których grunty sięgają rzeki oprócz rolnictwa rozwija się funkcja turystyczna o znaczeniu głównie lokalnym, z rozwiniętą bazą rekreacyjno - wypoczynkową z przewagą zabudowy letniskowej i agroturystycznej.

Obszar jednostki, ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe oraz już istniejącą bazę ma predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznej gminy, która powinna mieć znaczącą rangę w rozwoju gminy.

4.3 Jednostka rolnicza - III

W jednostce dominuje gospodarka rolna. Obszar charakteryzuje się dobrą jakością przestrzeni produkcyjnej. W środkowej części jednostki występuje znaczny udział terenów leśnych. Na terenie jednostki prowadzona jest również produkcja zwierzęca oraz gospodarka ogrodnicza, głównie we wsiach Marianowo (hodowla bydła, sadownictwo) i Elżbiecin (hodowla bażantów).

Sieć osadnicza jest równomierna pod względem rozmieszczenia, nieznaczne dysproporcje występują w wielkości jednostek zarówno w zainwestowaniu jak i liczbie ludności.

Największe wsie położone są przy drodze krajowej nr 61 - Łomża - Grajewo - Augustów: Kisielnica, Marianowo, Budy Czarnockie, przy drodze wojewódzkiej 668 relacji Piątnica - Jedwabne: Jeziorko, w części północno - wschodniej i wschodniej: Dobrzyjałowo Kownaty i Olszyny oraz północno zachodniej: Murawy. Wsie te są najlepiej wyposażone w funkcję usługową ponadto rozwinięta jest również funkcja gospodarcza i turystyczna.

- **Jeziorko** - 525 osób - zabudowa zagrodowa, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa usługowa, produkcyjna i obsługi gospodarki komunalnej.
 - **funkcja podstawowa - rolniczo - produkcyjna** (gospodarstwa ogrodnicze),
 - **funkcje uzupełniająca - usługowa,**
 - **usługi z zakresu administracji i obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - filia biblioteki publicznej,
 - klub rozrywki "Milano"
 - placówka OSP,
 - zlewnia mleka,
 - usługi handlu i gastronomii (2 sklepy spożywczo - przemysłowe, 2 bary gastronomiczne),
 - liczne zakłady produkcyjno - usługowe m.in.:
 - "Styrpol - 1" - przetwórstwo chemiczne i tworzyw sztucznych, produkcja materiałów budowlanych, usługi handlowe import - eksport,
 - "Agroculture" - hurtownia środków ochrony roślin,
 - "Beko" - Bydgoszcz - zakład produkcji mrożonek,
 - handel materiałami budowlanymi i opałowymi,
 - stacja paliw,
 - ujęcie wody ze stacją wodociągową oraz administracją zakładu wodociągowego.

- **Dobrzyjałowo** - 496 osób - zabudowa zagrodowa i jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - usługowo - rolnicza,**
 - **zabytki architektury i urbanistyki:**
 - zespół kościoła parafialnego,
 - cmentarz rzymskokatolicki,
 - kapliczka cmentarna,
 - cmentarz wojenny,
 - **usługi z zakresu administracji i obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - kościół i cmentarz,
 - placówka OSP,
 - punkt lekarski,
 - filia biblioteki publicznej,
 - usługi handlu - sklep spożywczy,
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. zduństwo, stolarstwo).

- **Kisielnica** 380 osób - zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - usługowa,**
 - **zabytki architektury i urbanistyki:**
 - zespół dworsko - parkowy,
 - cmentarz wojenny,
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - ośrodek rehabilitacji konnej,
 - ośrodek jeździecki,
 - placówka OSP,
 - usługi handlu i gastronomii (sklepy spożywcze, dwa bary gastronomiczne),
 - zakłady produkcyjno-usługowe (m.in. młyn gospodarczy, betoniarstwo, hydraulika),
 - stacja paliw.

- **Kownaty** 327 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - usługowa,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - agencja pocztowa,
 - zlewnia mleka,
 - usługi handlu (m.in. dwa sklepy spożywczo - przemysłowe, handel środkami ochrony roślin),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. stolarstwo).

- **Olszyny** 307 osób - zabudowa zagrodowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - usługi,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - szkoła podstawowa,
 - kościół i cmentarz,
 - punkt lekarski,
 - placówka OSP,
 - zlewnia mleka,
 - usługi handlu - sklep spożywczo - przemysłowy,
 - zakłady usługowe (m.in. remontowo - budowlane).

- **Murawy** 309 osób - zabudowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - świetlica wiejska,
 - usługi handlu (sklep spożywczo-przemysłowy),
 - zakłady usługowy - murarstwo.

- **Budy Czarnockie** 304 osoby - zabudowa oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**

- **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - usługi handlu (sklep spożywczo-przemysłowy).
- **Nowy i Stary Cydzyn** 259 i 153 osoby - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - usługi handlu (sklep spożywczy),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. mechanika pojazdowa).
- **Marianowo** 257 osób - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo** (m.in. hodowla bydła, sadownictwo),
 - **funkcja uzupełniająca - szkolnictwo i turystyka,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - szkolnictwo ponadpodstawowe - Zespół Szkół Rolniczych z internatem,
 - ośrodek kolonijny dla dzieci i młodzieży,
 - placówka OSP,
 - usługi handlu i gastronomii (sklep spożywczy, bar),
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. mechanika pojazdowa).
- **Górki Sypniewo i Górki Szewkowo** 196 i 67 osób - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **funkcja uzupełniająca - produkcyjna,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - zlewnia mleka,
 - skup zwierząt,
 - usługi handlu (sklep spożywczy),
 - zakłady produkcyjno - usługowe: Alustic - produkcja i montaż stolarki aluminiowej oraz

obróbka szkła okiennego, mechanika pojazdowa.

- **Poniat** 233 osób - zabudowa zagrodowa, sporadycznie mieszkaniowa jednorodzinna oraz usługowa.
 - **funkcja podstawowa - rolnictwo,**
 - **usługi z zakresu obsługi ludności:**
 - placówka OSP,
 - usługi handlu (sklep spożywczy),
 - ubojnia zwierząt i masarnia,
 - zakłady produkcyjno - usługowe (m.in. mechanika pojazdowa).

Pozostałe wsie są typowo rolniczymi i obsługiwane są przez większe jednostki sąsiednie. Jednakże w następujących wsiach zlokalizowane są:

- **Elżbiecin**
 - hodowla bażantów,
 - gospodarstwa ogrodnicze,
 - zakład produkcyjno - usługowy Eltom - produkcja sztucznego futra, laminowanie tkanin, szycie odzieży, śpiworów, kołder, zabawek,
 - zakład składowo - usługowy - skup używanych samochodów i złomu,
 - sklep spożywczy,
- **Taraskowo**
 - gospodarstwa agroturystyczne,
 - placówka OSP,
 - sklep spożywczy,
- **Wyrzyki**
 - placówka OSP,
- **Guty**
 - placówka OSP.

Obszar jednostki posiada dosyć dobrą jakość przestrzeni rolniczej i ma predyspozycje do rozwoju rolnictwa ekologicznego, w tym ukierunkowanego - uprawa zbóż, ogrodnictwo, hodowla zwierząt i drobiu.

II. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

1. Powiązania przyrodnicze

1.1 Położenie geograficzne

W podziale fizyczno-geograficznym obszar gminy położony jest w granicach mezoregionu Wysoczyzny Kolneńskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Północnopodlaskiej oraz Doliny Dolnej Narwi, stanowiącej część makroregionu Niziny Północnomazowieckiej.

1.2 Powiązania hydrograficzne

Gmina leży w dorzeczu Narwi i jest odwadniana poprzez jej prawobrzeżne dopływy: Łojewek i Jurę, Penzę. W zlewniach powyższych cieków znajdują się obszary sąsiadujących gmin, między innymi: Wizna, Mały Płock, Jedwabne, Łomża, miasto Łomża. Powiązania hydrograficzne mają istotne znaczenie w zakresie wspólnej dla wszystkich gmin ochrony wód przed zanieczyszczeniami i gospodarowaniem zasobami wodnymi.

1.3 Powiązania geologiczne

Na terenie gmin Piątnica, Jedwabne i Wizna zalegają udokumentowane złoża kopalin pospolitych:

- złoża kruszywa naturalnego „Dobrzyjałowo”,
 - złoża kruszywa naturalnego „Nowe Bożejewo” (udokumentowane w kategorii C₂),
- które wymagają wspólnej polityki w zakresie ich ewentualnej eksploatacji.

1.4 Powiązania w systemie przyrodniczych obszarów chronionych

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi wraz ze strefą ochronną wchodzi w skład Krajowej Sieci Ekologicznej - ECONET PL. stanowiącej jednocześnie fragment Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET. Głównym celem utworzenia sieci jest zintegrowanie obszarów chronionych istniejących w poszczególnych krajach europejskich i potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w spójny system, zgodnie z międzynarodowymi kryteriami i standardami.

Łomżyńskiemu Parkowi Krajobrazowemu przypisano rolę obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym. W obszarze wyróżniono biocentra koncentrujące największe

walory przyrodnicze oraz otaczające je strefy buforowe określające zasięg przestrzennych powiązań funkcjonalnych, biotycznych i abiotycznych. Obszar znajduje się w granicach administracyjnych kilku gmin i dwóch powiatów województwa podlaskiego: łomżyńskiego i zambrowskiego. Współpraca organów samorządowych wsparta polityką państwa jest niezbędnym warunkiem ochrony unikalnych w skali kraju i Europy wartości przyrodniczych.

2. Lokalne zasoby środowiska

2.1 Rzeźba terenu

Rzeźba terenu ukształtowana została w wyniku akumulacyjnej działalności lodowca w czasie stadiału Mławy zlodowacenia środkowopolskiego, a następnie podlegała procesom denudacji, tj. łagodzenia form na niektórych obszarach oraz przekształcaniu w nowe formy na innych terenach.

Dominującą jednostką geomorfologiczną jest wysoczyzna morenowa falista, wyniesiona od 125 m do 155 m n.p.m., o spadkach średnio do 5 %, a miejscami 5-10 %.

W obrębie wysoczyzny wyróżnić można: strefę krawędziową, pagórki kemowe, moren czołowych oraz moren martwych lodów, poziom erozyjno-denudacyjny, dolinki wód roztopowych, dolinki denudacyjne i fluwialno-denudacyjne, doliny rzeczne.

Strefy krawędziowe mają pochodzenie erozyjne i występują na całej wysoczyźnie, szczególnie w okolicach wsi: Budy Czarnockie, Drożęcín Stary, Guty, Piątnica, Wyłudzin. Największa z nich położona jest wzdłuż doliny Narwi i osiąga względną wysokość 30-40 m ponad dno doliny, a nachylenie zboczy przekracza 15 %.

Pagórki kemowe, moren czołowych i moren martwego lodu wyniesione są 5-20 m, a ich stoki przekraczają 5 %, lokalnie ponad 10 %.

Poziom erozyjno-denudacyjny występuje lokalnie w postaci izolowanych płatów o urozmaiconej rzeźbie. Płaty pojawiają się w pobliżu wsi Drozdowo, Kossaki i Krzewo, osiągając wysokość 110-130 m n.p.m.

Doliny wód roztopowych wcinają się średnio do głębokości 5 m w powierzchnię wysoczyzny, posiadają łagodne zbocza oraz z reguły suche dna.

Dolinki denudacyjne tworzą formy wklęsłe o głębokościach 5-8 m, a w strefie krawędziowej wysoczyzny nawet 20-30 m. Zbocza dolinek są strome, dna suche, a niekiedy wykorzystywane przez cieki okresowe.

Dolinki fluwialno-denudacyjne to formy większe o płaskich i podmokłych dnach prowadzące ciekły wodne. Powstanie obu kategorii dolinek związane jest z klimatem peryglacjalnym.

Główną jednostką geomorfologiczną o charakterze dolinowym jest współczesna dolina Narwi o płaskim dnie z holoceniową terasą zalewową wyniesioną 1-2 m ponad poziom wody w rzece. W obrębie terasy występują liczne starorzecza. Podczas zlodowacenia bałtyckiego doliną odpływały wody topniejącego lodowca, a dolina funkcjonowała jako pradolina.

Gęstą sieć tworzą dna dolin mniejszych rzek, płaskie i podmokłe prowadzące stałe ciekły, jak np. dolina Penzy i Łojewka.

Do współczesnych form morfologicznych zaliczyć trzeba również świeże rozcięcia erozyjne i stożki napływowe w strefie krawędziowej wysoczyzny.

Liczne są także formy pochodzenia antropogenicznego: forty betonowo-ziemne, wyrobiska poeksploatacyjne, wcięcia i nasypy budowlano-drogowe.

Oceniając rzeźbę terenu pod kątem przydatności pod zabudowę należy stwierdzić, że jest ona niezbyt korzystna. Duży procent powierzchni zajmują strefy krawędziowe, głęboko wcięte dolinki, zabagnione dna dolin rzecznych i obniżen terenowych.

2.2 Budowa geologiczna

Pod względem budowy geologicznej gmina położona jest na wyniesieniu mazowiecko-suwańskim w obrębie platformy wschodnio-europejskiej.

Krystaliczne podłoże występuje dość płytko po stosunkowo niewielką pokrywą młodszych skał osadowych mezozoicznych i kenozoicznych. Pod utworami czwartorzędowymi występują osady kredowe w postaci margli i wapieni oraz osady trzeciorzędowe wykształcone jako iły, mułki i piaski.

Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez plejstoceniowe warstwy akumulacji lodowcowej jako gliny zwałowe przewarstwione utworami akumulacji wodnolodowcowej składającymi się z piasków, żwirów oraz osadów zastoiskowych: pyłów i iłów).

Najpowszechniej występującym utworem powierzchniowym są piaski zwałowe pokrywające większą część wysoczyzny w rejonie wsi: Krzewo, Rakowo i Żelechy. Należą do nich piaski gliniaste, pylaste oraz lokalnie pyły o znacznej miąższości. Duży obszar gminy pokrywają również gliny, przeważnie piaszczyste z pyłami (Cydzyn, Jeziorko, Kisielnica, Kownaty).

W obrębie akumulacji lodowcowej wyspowo w postaci czap zalegają piaski i żwiry wodnolodowcowe pod postacią kemów i ozów oraz lodowcowe w formie moren czołowych.

W strefie krawędziowej oraz w części północnej gminy spotyka się wodnolodowcowe piaski i żwiry.

Pod względem przydatności dla budownictwa utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej należą do gruntów nośnych, a stopień ich nośności uzależniony jest od stopnia zagęszczenia gruntów piaszczystych oraz od stopnia skonsolidowania glin i piasków gliniastych.

Utwory holocenijskie reprezentowane są przez osady rzeczne, bagienne i aluwialno-deluwialne. Piaski i żwiry rzeczne, torfy i namuły wypełniają dno doliny Narwi oraz innych cieków, stanowiąc podłoże słabonośne lub nienośne, silnie nawodnione i nieskonsolidowane.

Mało korzystne dla budownictwa są również gliny i pyły aluwialno-deluwialne wypełniające dolinki denudacyjne i lokalne zagłębienia terenowe.

2.3 Surowce budowlane

Na obszarze gminy prowadzono dotychczas prace poszukiwawcze głównie złóż kruszywa naturalnego, surowców ilastych oraz kredy jeziornej i torfów.

W rejonie wsi Elżbiecin udokumentowano w kategorii C1 złożę kruszywa „Elżbiecin I” o zasobach bilansowych 75,6 tys. ton. Surowiec w stanie naturalnym przydatny jest do budowy i konserwacji dróg, a po uszlachetnieniu do produkcji mieszanek piaszczysto-żwirowych i wyrobów betonowych. Złożę w znacznej części jest wyeksploatowane.

W jego sąsiedztwie, po prawej stronie drogi krajowej nr 64 Piątnica - Jeżewo, udokumentowano złożę „Piątnica Włociańska” o zasobach bilansowych 80 771 m³ (151 042 tony). Złożę udokumentowane zostało w granicach własności prywatnego inwestora, który prowadzi eksploatację kopaliny od 1998 roku. Złożę tworzą warstwy suchego piasku oraz piasku ze żwirem, a przeciętna miąższość serii złożowej wynosi około 7,7 m i waha się od 3,0 m do maksymalnie 11,1 m. Pozyskany surowiec przydatny jest w stanie naturalnym do budowy i konserwacji dróg, a po wyflukaniu nadmiaru pyłów do produkcji betonów i zapraw budowlanych.

Na południowy-zachód od zabudowań wsi Kownaty na dz. nr 149 o powierzchni 2 ha, udokumentowano w kat. C₁ złożę kruszywa naturalnego (piasku) „Kownaty” o zasobach 277 292 ton (decyzja Starosty Łomżyńskiego, znak: ROBŚ.6528.5.2016 z dnia 15 grudnia 2016 roku).

Na zachód od wsi Olszyny-Kolonia na działkach nr 397/4, 398/3, 398/4, 399/2, 400/2, 429/2 o łącznej powierzchni 5,3 ha zostało udokumentowane w kategorii C₁ złoża kruszywa naturalnego „Wiktorzyn” o zasobach 765 802 ton (decyzja Wojewody Łomżyńskiego, znak: OS.7525-8/98 z dnia 30 grudnia 1998 roku).

Na południowy - zachód od zabudowań wsi Kisielnica, na dz. nr 365/3, na powierzchni 19,97 ha, udokumentowano w kat. C₁ złoża piasków „Kisielnica II”, o zasobach 4 811,37 tys. ton (decyzja Marszałka Województwa Podlaskiego, znak: DIT-III.7427.1.50.2017 z dnia 17 listopada 2017 roku).

W rejonie wsi Murawy stwierdzono występowanie kruszywa w ilości około 65,5 tys. ton. Część złoża została już wyeksploatowana.

Na południe od zabudowań wsi Murawy, na działce o numerze ewidencyjnym nr 26/9 o powierzchni 2,3303 ha, znajduje się udokumentowane złoża kruszywa naturalnego – piaski skaleniowo-kwarcowe „Murawy” w kategorii C₁ o powierzchni 1,83 ha, o zasobie 427 290 ton (decyzja Starosty Łomżyńskiego znak ROŚB.6528.3.2017 z dnia 3 lipca 2017 roku).

Na zachód od zabudowań wsi Kisielnica, na części dz. nr 311 i 312/1, na powierzchni 1,9858 ha, udokumentowano w kat. C₁ złoża piasków „Kisielnica I”, o zasobach 316 119 ton (decyzja Starosty Łomżyńskiego, pismo znak: ROŚB. 6528.3.1.2019 z dnia 5 września 2019 roku).

Na północny-wschód od zabudowań wsi Czarnocin zalegają nieeksploatowane pokłady kruszywa naturalnego o średniej miąższości 3,0 m z szacunkowymi zasobami około 60 tys. ton.

W okolicach wsi Dobrzyjałowo zlokalizowano piaski drobne o średniej miąższości 9,0 m oraz zasobach szacunkowych 36 mln m³. Wraz z piaskami występują piaski ze żwirem o zasobach szacunkowych 7,3 mln m³. Złoże „Dobrzyjałowo” nie jest eksploatowane.

Poszukiwania surowców ilastych w zachodniej części gminy w okolicach Muraw oraz kredy jeziornej w rejonie Motyki dały wyniki negatywne.

Torfy w warunkach bilansowych w ilości 773 tys. ton występują w dolinie Narwi koło Krzewa. W okolicach Kisielnicy torfom towarzyszą gytie ze stwierdzonymi zasobami około 537 tys. ton.

W gminie istnieją jeszcze perspektywy udokumentowania pewnej ilości kruszywa naturalnego grubego. Obszary perspektywicznego występowania kruszywa rysują się w południowej części gminy w rejonie Drozdowa, Niewodowa i Rakowa Czachy. Należy jednak zaznaczyć, że jest to teren Łomżyńskiego Paku Krajobrazowego.

2.4 Wody powierzchniowe

Gmina położona jest w zlewni Narwi, która od południowego-zachodu stanowi granicę gminy. Nieuregulowane koryto rzeczne sprawia, że Narew w okresie roztopów wiosennych corocznie wylewa na rozległe tereny terasy zalewowej. Profil podłużny doliny charakteryzuje minimalny spadek nieprzekraczający 2 %. Dno doliny leży na wysokości 99-101 m n.p.m. W tej części doliny rzeka silnie meandruje, a jej koryto nabiera malowniczego charakteru krajobrazowo-przyrodniczego. W okolicach wsi Niewodowo od głównego koryta rzeki odchodzi odnoga zwana Narwicą, płynąca wzdłuż północnego obrzeża doliny. Liczne zakola i starorzecza tworzą bogatą sieć hydrograficzną. Wahania stanów wód w rzece dla wielolecia dla stacji wodowskazowej w Piątnicy zawierają się pomiędzy maksimum 428 cm i minimum 68 cm, przy średnim rocznym stanie 275 cm.

Głównymi dopływami Narwi na terenie gminy są: rzeka Penza odwadniająca wraz z dwoma innymi ciekami zachodnią część wysoczyzny, uchodząc do rzeki w okolicy zabudowań wsi o tej samej nazwie oraz Łojewek z dopływem Jura, odwadniające wysoczyznę na wschodzie. Łojewek bierze swój początek z mokradeł poniżej zabudowań wsi Dobrzyjałowo na wysokości około 155 m n.p.m. Ujście rzeki znajduje się w Bronowie w gminie Wizna na poziomie 102 m n.p.m. i świadczy to o znacznym spadku i bystrym nurcie rzeczonym.

W strefie krawędziowej pojawiają się inne drobne bezimienne ciek o charakterze epizodycznym. Pozostałe obszary wysoczyznowe odwadniane są przez rowy włączone w systemy melioracyjne.

Gmina posiada kilkadziesiąt naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych. Najliczniej reprezentowane są w okolicach wsi Jeziorko, Poniat, Cydzyń Stary i Górki Sypniewo. W dolinie Narwi w rejonie Drozdowa, Krzewa, Niewodowa i Kalinowa występują zbiorniki o charakterze starorzeczy. W kilku innych wsiach spotyka się stawy i zbiorniki przeciwpożarowe.

2.5 Wody podziemne

Pod względem warunków hydrogeologicznych obszar gminy zróżnicowany jest na trzy rejony o odmiennych warunkach występowania wód gruntowych.

Pierwszy rejon obejmuje tereny, gdzie wody gruntowe tworzą ciągły i swobodny poziom utrzymujący się w łatwo przepuszczalnych zasilany wodami opadowymi, infiltracyjnymi i spływem podziemnym z sąsiednich obszarów. Wody tego poziomu powiązane są ze stanami

wód rzecznych, a wahania zwierciadła wód gruntowych uzależnione są od wysokości terenu i intensywności opadów. Rejon ten obejmuje swoim zasięgiem obszar całej gminy.

W dolinach rzek oraz pozostałych dolin i obniżeniach wytopiskowych wody gruntowe występują najpłycej, poniżej 2 m, i tam stanowią one ograniczenia dla budownictwa.

Odmienne warunki hydrogeologiczne panują na obszarach, gdzie zasadniczy poziom wód gruntowych zalega pod warstwą trudno przepuszczalnych utworów gliniastych (Drożeńcin Stary, Elżbiecin, Jeziorko, Kisielnica, Marianowo i Wiktorzyn). Na terenach tych swobodne rozprzestrzenianie się ciągłego poziomu wód może ulegać zakłóceniom i tworzyć zwierciadło o napiętym charakterze. Zwierciadło występuje zwykle poniżej 2 m p.p.t., ale w okresie wysokich stanów wód mogą w przypowierzchniowych warstwach gruntu tworzyć się tzw. wierzchówki. Mają one niekorzystny wpływ na zmianę konsystencji glin i ilów oraz ograniczenia budowlane.

Trzeci rejon hydrogeologiczny występuje w strefie krawędziowej doliny Narwi i innych cieków. Charakteryzuje się on przewagą spływu powierzchniowego nad infiltracją wgłębną. Pierwszy poziom wód gruntowych zalega na głębokości 2-3 m.

Zaopatrzenie gminy w wodę następuje poprzez cztery ujęcia wody zlokalizowane w Piątnicy, Drozdowie, Jeziorku i Dobrzyjałowie.

W Piątnicy wody ujmowane są przy pomocy trzech studni, w tym jedna awaryjna, z warstwy wodonośnej zbudowanej z gruboziarnistych utworów klastycznych zalegających na głębokości 58 m pod kompleksem glin o dobrej izolacyjności (miąższość 50 m). Pod względem jakości wody charakteryzuje podwyższoną zawartość azotanów oraz zasadowość. Wokół studni wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej. Przeprowadzona analiza hydrogeologiczna wykazała, że dla ujęcia nie jest wymagana strefa ochrony pośredniej.

Ujęcie w Drozdowie składa się z dwóch studni czerpiących wodę z głębokości 78-79 m, przy eksploatacyjności rzędu 79 i 108 m³/godz. Obok studni wybudowano stację uzdatniania oraz zbiornik wyrównawczy uzdatnionej wody. Odprowadzanie wód popłuczynowych z oddelaziaczy w ilości 13 m³ odbywa się do rowu melioracyjnego na odległość 558 m. Jakość wody nie wykazuje pogorszenia. Strefa ochrony bezpośredniej założona jest wokół ujęcia zgodnie z wymogami w tym zakresie. Strefa ochrony pośredniej z uwagi na występowanie w podłożu glin i ilów izolujących dostatecznie warstwę wodonośną nie jest ustanowiona.

Ujęcie wody w Jeziorku posiada dwie studnie pracujące przemiennie, które pobierają wodę z warstwy wodonośnej położonej na głębokości 111-114 m. Obok, po drugiej stronie drogi znajduje się stacja uzdatniania wody. Ustanowiona strefa ochrony bezpośredniej wynosi 15 m.

Strefa ochrony pośredniej nie jest wymagana ze względu na naturalną warstwę ochronną w postaci kompleksu glin zwałowych, piaszczystych i pylastych.

Ujęcie wody w Dobrzyjałowie bazuje w oparciu o dwie studnie głębinowe ujmujące wodę z głębokości 54-56 m. i wydajności 69 i 61 m³/godz.. Wokół studni istnieje strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m. Jako jedyne ujęcie w gminie posiada strefę ochrony pośredniej o promieniu 700 m.

2.6 Gleby

Gleby wykształciły się z utworów czwartorzędowych, plejstoceńskich piasków, glin i pyłów polodowcowych, oraz holocenijskich utworów rzecznych i bagiennych. Zróżnicowanie pokrywy glebowej jest znaczne i wiąże się z różnym składem mechanicznym gleb i stosunkami wodnymi.

Dla obszaru wysoczyznowego charakterystyczne są gleby bielcowe i brunatne, dla dolin mady oraz gleby murszowe, torfowe i torfowo-mułowe.

Najwyższe walory w skali gminy posiadają gleby brunatne i bielcowe pszenne dobre lub pszenno-żytnie IIIa-IIIb klasy bonitacyjnej. Charakteryzują się one znaczną zasobnością w składniki pokarmowe, dobrymi warunkami wodno-powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy. Przy prawidłowym gospodarowaniu pozwalają uzyskiwać wysokie plony wszystkich gatunków uprawnych. Gleby te występują w okolicach wsi: Kisielnica, Cydzyn Nowy, Drozdowo, Gomólnik

W klasie IIIb-IVb pozostają czarne ziemie należące do kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego. Dorównują wyżej wymienionym glebom zawartością składników pokarmowych, ale z uwagi na wadliwe stosunki wodne (okresowe nadmiary lub niedobory wilgotności) ich bonitacja jest niższa. Gleby zbożowo-pastewne mocne wymagają specjalnego doboru gatunków oraz odmian o znacznej tolerancji stosunków wodnych i przy sprzyjającej pogodzie dają bardzo wysokie plony. Poważnym problemem tych gleb związanym z obszarem ich występowania jest zjawisko erozji polegającej na rozmywaniu stoków i splukiwaniu gleb do obszarów niżej położonych.

Średnio korzystne warunki do uprawy stwarzają gleby brunatne żytnio-ziemniaczane oraz czarne ziemie w kompleksie zbożowo-pastewnym słabym w IVa-IVb klasie bonitacyjnej. Gleby brunatne są mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na przesuszanie. Najbardziej nadają się pod uprawy owsa, jęczmienia, koniczyny, saradeli, niektórych warzyw, zwłaszcza marchwi. Czarne ziemie okresowo wykazują nadmiar lub niedobór wilgoci. Uprawa

tych gleb musi uwzględniać dokładny dobór gatunków i odmian roślin. Kategorie tych gleb spotyka się we wsiach: Marianowo, Drozdowo, Kossaki, Żelechy, Wyrzyki, Kisielnica.

Rejony występowania powyższych gleb w klasach bonitacyjnych III-IV predysponowane są do wysokotowarowej produkcji roślinnej. Formy pozarolniczego zagospodarowania tych gleb nie powinny być uwzględniane.

Pozostałe gleby niepodlegające ochronie prawnej przed zmianą sposobu użytkowania na nierolniczy wykazują mniejszą przydatność rolniczą. W grupie tych gleb wyróżniono m.in. gleby brunatne lub czarne ziemie żytńio-ziemniaczane słabe z niewielkim udziałem gleb zbożowo-pastewnych w V klasie bonitacyjnej charakteryzujące się małą zawartością składników pokarmowych, niezbyt korzystnymi warunkami powietrzno-wodnymi, okresowym niedoborem lub nadmiarem wilgoci. Podniesienie stopnia ich kultury jest bardzo trudne i wymaga melioracji oraz stosowania znacznych ilości nawozów. Przydatne są jedynie pod uprawę żyta, ziemniaków i łubinu żółtego, a na glebach wilgotnych kapusty, brukwi i innych roślin pastewnych.

Ponadto wymienić należy najuboższe gleby, do których zaliczono gleby brunatne wylugowane żytńio-łubinowe V-VI klasy bonitacyjnej. Gleby te są bardzo przepuszczalne i ubogie pokarmowo. Brak jest tutaj praktycznych możliwości podniesienia ich wartości rolniczej. Nadają się głównie pod uprawę żyta i łubinu. W warunkach gospodarki drobnotowarowej uprawa tych gleb jest nieopłacalna i w pierwszej kolejności winny być przeznaczane na cele nierolnicze.

Spośród użytków zielonych przeważającą powierzchnię zajmują gleby hydrogeniczne w kompleksie średniej przydatności rolniczej, w III i IV klasie bonitacyjnej o dość korzystnych warunkach wodno-pokarmowych dla roślin. Tereny te predysponowane są do wysokotowarowej produkcji paszy.

Użytki zielone słabe położone są na bardzo lekkich glebach murszowych lub torfowych w V klasie bonitacyjnej. Na ogół wymagają poprawy stosunków wodnych. Pasze z nich uzyskiwane są gorszej jakości, a plony niższe. Mogą one jednak zaspokajać potrzeby gospodarstw w skali lokalnej. Celowe jest pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu ze względu na specyfikę gleb hydrogeniczných oraz rolę jaką odgrywają w funkcjonowaniu biologicznym ekosystemów łąkowo-pastwiskowych.

2.7 Lasy

Pod względem lesistości gmina należy do obszarów słabo zalesionych, a odsetek lasów w strukturze użytkowania wynosi nieco ponad 18,7 % ogólnej jej powierzchni, przy 29,5 % w województwie podlaskim.

W strukturze własności lasy Nadleśnictwa Łomża stanowią 1426 ha, co stanowi około 35 % powierzchni leśnych, a lasy prywatne zajmują powierzchnię 2653 ha.

Lasy rozmieszczone są nierównomiernie. Największe kompleksy występują północnej i wschodniej części gminy (rejon wsi Dobrzyjałowo, Drozdowo, Jeziorko, Krzewo, i Wiktorzyn).

Największe powierzchnie zajmują siedliska lasu świeżego z wielogatunkowym drzewostanem z przewagą sosny, świerka, lipy, dębu, osiki i brzozy. W silnie rozwiniętym podszycie występuje jałowiec i kruszyna. Runo leśne tworzą: borówka, jeżyna, poziomka i inne. W przestrzennym rozmieszczeniu występują w okolicach Wiktorzyna, Drozdowa, Kalinowa i Elżbiecina.

Kolejne miejsce zajmuje siedlisko boru mieszanego świeżego z sosną i domieszką świerka, brzozy i dębu. Wiek drzewostanów jest młody w przedziale 40-60 lat. W podszycie występuje brzoza, dąb, buk, jałowiec, kruszyna. Runo jest słabo wykształcone i ubogie.

Na siedlisku boru świeżego gatunkiem dominującym jest sosna z nieznaczną domieszką świerka, brzozy, buka i dębu. Wiek drzewostanu zazwyczaj poniżej 40 lat. Zwarcie duże lub całkowite, podszyt i runo słabo rozwinięte.

Siedliska boru mieszanego świeżego i świeżego oraz lasu mieszanego zajmują łącznie ponad 90 % powierzchni leśnej. W zasadzie są to lasy korzystne dla rekreacji. Tylko drzewostany młode do lat 40 wymagają wyznaczenia dróg do penetracji ze względu na małą odporność drzew na zniszczenie.

Pozostałe 10 % stanowią siedliska wilgotne występujące w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych.

Bór mieszany wilgotny porasta gleby torfowo-murszowe. W wielogatunkowym drzewostanie występuje świerk, sosna i dąb z domieszką brzozy, olsu i grabu, a w podszycie rośnie leszczyna i wierzba. Runo jest obfite z borówką czarną, konwalia, szczawikiem zajęczym.

Olsy występują na glebach mułowo-torfowych. Drzewostan tworzy olcha z domieszką brzozy. Obfity podszyt składa się z porzeczki czerwonej i czarnej, kaliny i wierzby karłowatej.

Obszary leśne posiadają różne znaczenie wśród których wymienić trzeba: gospodarcze, turystyczne i ekologiczne .

Gospodarcze znaczenie lasów jest niewielkie. Na stan taki wpływ mają przede wszystkim: duże rozdrobnienie powierzchni leśnych, młoda struktura drzewostanów, małe zróżnicowanie gatunków, niska odporność siedliskowa. Nie bez znaczenia jest fakt, że lasy stanowią zaledwie 18,7 % procent powierzchni gminy. Gospodarcza rola lasów ogranicza się zatem do prac pielęgnacyjnych i bieżących potrzeb właścicieli.

Małe jest również znaczenie turystyczno-wypoczynkowe. Najbardziej predysponowane do tych celów są kompleksy leśne położone w okolicach wsi Elżbiecin, Rakowo i Drozdowo

Występujące tam las i bór mieszany świeży z drzewostanem sosnowym w wieku 40-60 lat tworzy swoisty klimat wnętrza lasów, sprzyjający pobytowi ludzi i regenerujący ich zdrowie. Obszary leśne podnoszą atrakcyjność krajobrazową. Tylko drzewostany młode do lat 40 wymagają wyznaczenia dróg do penetracji ze względu na małą odporność drzew na zniszczenie.

Specyfika środowiska przyrodniczego sprawia, że największe znaczenie posiada ekologiczna funkcja lasów (glebochronna, wiatrochronna, klimatyczna) i dotyczy to zwłaszcza olsów występujących w dolinach rzecznych i obniżeniach terenowych. Roślinność odznacza się tutaj znacznym zróżnicowaniem i pełni funkcję stabilizującą stosunki wodne oraz procesy glebotwórcze. Panuje tu niekorzystny mikroklimat, a środowisko siedliskowe odznacza się małą odpornością. Lasy tego typu poprzez swoją odmienność florystyczną i ekologiczną stanowią istotny element wzbogacający otwarty krajobraz wiejski. W gminie Piątnica lasy ochronne należą do kategorii lasów wodochronnych (8 ha siedlisk wilgotnych, w których drzewostany stanowią ciągi hydrologiczne - oddział 140 ab) oraz lasy położone w odległości do 10 km od miast powyżej 50 tys. mieszkańców (965 ha - oddziały: 121a, 140c, 144-154, 159-180, 182-187, 160 w Nadleśnictwie Łomża).

Dla podniesienia walorów krajobrazowych i klimatycznych tereny o niskich klasach bonitacyjnych oraz dużych nachyleniach powierzchni wskazane są do zalesień. Są to głównie stoki wysoczyzny polodowcowej w południowo-wschodniej części gminy. Obok funkcji klimatyczno -krajobrazowej lasy te pełnić będą także funkcje glebochronne.

2.8 Roślinność łąkowa i bagienna

Występowanie roślinności łąkowej i bagiennej nierozdzielnie związana jest z dolinami rzeczными charakteryzującymi się specyficznymi warunkami gruntowo-wodnymi. Prace melioracyjne użytków zielonych spowodowały daleko idące procesy odwodnień i nieodwracalnej degradacji tych terenów. Końcowym efektem było wyginięcie roślinności

związanej z dawnymi metodami gospodarki łąkarskiej oraz ograniczenie zasięgu występowania cennych przyrodniczo łąk trzęślicowych, mozgowych i innych. Obecnie tereny łąkowe zajmują 2153 ha, co stanowi 9,7 % ogólnej powierzchni gminy, zwłaszcza w dolinie Narwi i dolinkach małych cieków wodnych.

Roślinność łąkową uzupełnia roślinność bagienna, głównie trzcinowo-szuwarowa porastająca brzegi Narwi i liczne nieużytki występujące w jej dolinie.

2.9 Klimat

W podziale klimatycznym Polski gmina zaliczana jest do dzielnicy podlaskiej charakteryzującej się średnią roczną temperaturą powietrza 6,5^o C, z najcieplejszym lipcem - 11,4^o C i najzimniejszym lutym - -5,0^o C. Wysoka amplituda temperatur wynosząca 22,4^o C świadczy o wpływie kontynentalizmu wschodniego. W ciągu roku notuje się średnio 52 dni mroźnych z temperaturą poniżej 0° C oraz 25 dni gorących z temperaturą powyżej 25° C. Przeciętnie obserwuje się 131 dni z przymrozkiem, najwięcej w styczniu. Okres wegetacji trwa tutaj około 200-210 dni, rozpoczynając się około 10 kwietnia i kończąc się 25 października. Lato trwa 60-70 dni, a zima 100-110 dni.

Wilgotność względna powietrza wykazuje przebieg podobny do przeciętnego w kraju i w skali rocznej wynosi 82 %. Najwyższe wartości występują w okresie wrzesień - marzec, z maksimum w listopadzie - 91 %, a najniższe w pozostałych miesiącach z minimum w czerwcu - 72 %. Z przebiegiem wilgotności związana jest częstotliwość występowania mgieł - 33 dni w roku z maksimum ich pojawiania się w październiku.

Średnioroczne zachmurzenie wynosi 6,4^o w 11-stopniowej skali, tj. tyle, ile średnio w kraju. Najwięcej chmur pojawia się w listopadzie - 8,2^o, a najmniej we wrześniu - po 5,0^o. Łącznie w roku notuje się 138 dni pochmurnych.

Gmina posiada bardzo dobre warunki solarne, przeciętnie lepsze niż w kraju. Maksymalne nasłonecznienie przypada na czerwiec - 8,6 godzin na dobę oraz 4,4 godzin w ciągu całego roku.

Obszar otrzymuje średnio 552 mm opadu, z czego 371 mm przypada na okres wegetacyjny. Najwięcej opadów notuje się w lipcu - 89 mm, najmniej zaś w marcu - 22 mm. Opady letnie są krótkotrwałe z dużym ich natężeniem i towarzyszą im często burze (średnio 18 razy w roku).

Pokrywa śnieżna zalega przeciętnie przez 75 dni, od listopada z przerwami do kwietnia, z maksimum w styczniu.

W rozkładzie wiatrów dominuje sektor zachodni (21,6 %) i południowo-zachodni (19,9 %). Najrzadziej wieją wiatry z południa (6,6 %). Cisze atmosferyczne są notowane w 5 % w ciągu roku, najczęściej jesienią, najrzadziej latem.

Średnie prędkości wiatrów wynoszą 3,5 m/s. Najsilniejsze są wiatry zachodnie, szczególnie zimą i wiosną, a najsłabsze wiatry wieją ze wschodu i północy w okresie letnim.

Należy zaznaczyć, że ogólne warunki klimatyczne modyfikowane są przez lokalne czynniki fizjograficzne. Największy wpływ na zmiany klimatu lokalnego mają: rzeźba terenu, rodzaj gruntu, stosunki wodne oraz pokrycie roślinne.

2.10 Walory krajobrazowe

Krajobraz naturalny stanowi zasób środowiska przyrodniczego, na który składają się: ukształtowanie terenu, wody powierzchniowe, pokrycie terenu, obiekty ochrony przyrody. Biorąc pod uwagę te uwarunkowania należy stwierdzić, że teren opracowania charakteryzuje się przeciętnymi walorami krajobrazowymi.

Najbardziej wartościową jego cechą jest stosunkowo bogata rzeźba terenu uwarunkowana różnicami wzniesień w obrębie utworów akumulacji lodowcowej (wysoczyzna morenowa), a formami erozyjno-denudacyjnymi (dolina Narwi). Wysokości względne pomiędzy poszczególnymi formami morfologicznymi dochodzą do kilkudziesięciu metrów. Duże jest również zróżnicowanie nachylenia terenu, od ponad 15% do prawie płaskich form dolinnych. Dzięki tak ukształtowanej rzeźbie w krajobrazie naturalnym zaznaczają się liczne punkty widokowe z rozciągającą się panoramą najbliższej okolicy.

Atrakcyjność krajobrazową w dużym stopniu wzbogacają wody powierzchniowe. Turystyczne zagospodarowanie Narwi ograniczają: stan sanitarny wód, miejscami utrudniona dostępność brzegowa oraz zabagniona dolina.

Na stan walorów krajobrazu naturalnego istotny wpływ ma szata leśna, w szczególności porastająca kulminacje terenowe, stanowiące dominanty krajobrazowe.

2.11 Korytarze ekologiczne

Obszary dolin rzecznych oraz obniżeń terenowych wypełnionych często siecią mniejszych cieków i rowów melioracyjnych pełnią funkcję ekologiczną tworząc na terenie gminy lokalny system powiązań przyrodniczych w postaci korytarzy ekologicznych.

W skład systemu wchodzi biocenozy łąkowo-pastwiskowe, leśne, bagienne i wodne skupiające obszary biologicznie czynne. Wyszczególnione powyżej tereny zieleni tworzą

korytarze ekologiczne umożliwiające prawidłowe przewietrzanie, pełnią zasadniczą rolę w systemie stosunków wodnych, skupiają bogatą ilość gatunków roślin i zwierząt, umożliwiają im migrację itp. Ze względu na funkcje ekologiczne jakie pełnią, wskazane są do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu.

3. Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

3.1 Rezerwat przyrody „Kalinowo”

Rezerwat „Kalinowo” został utworzony w 1972 roku na powierzchni 1,45 ha, a następnie powiększony w 1989 roku do 69,8 ha. Rezerwat obejmuje kompleks leśny należący do Nadleśnictwa Łomża położony na południowym zboczu doliny Narwi pomiędzy Kalinowem i Drozdowem. Ze względu na specyficzny układ topograficzny związany z dużym nachyleniem terenu (deniwelacje rzędu 40 m) rezerwat posiada wiele cech swoistych. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym wielogatunkowego lasu liściastego z zespołami grądu czyścicowego i grądu typowego oraz dąbrowy świetlistej z rzadkimi roślinami tworzącymi murawy kserotermiczne. Na terenie rezerwatu występuje 6 gatunków podlegających ochronie prawnej: lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, zawilec wielokwiatowy, rojnik pospolity, gnieździk leśny i podkolan biały.

3.2 Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi powstał na bazie Rozporządzenia Nr 4/94 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 10 grudnia 1994 roku. Park obejmuje tereny położone w dolinie Narwi na odcinku od Bronowa do Łomży wraz ze strefą krawędziową w obrębie gmin: Łomża, Piątnica i Wizna, na powierzchni około 7 500 ha.

„Celem Parku jest ochrona zalewowych terenów doliny Narwi, wyróżniających się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt oraz unikalnych wartości krajobrazowych. Walory przyrodnicze i krajobrazowe stwarzają również warunki do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej oraz turystyki kwalifikowanej, a stan czystości środowiska do upowszechnienia rozwoju rolnictwa ekologicznego”.

W gminie Piątnica granica parku krajobrazowego przebiega od mostu na Narwi w Piątnicy Poduchownej, wzdłuż drogi krajowej nr 64 Piątnica -Jeżewo, dalej wzdłuż drogi Piątnica - Bronowo obejmując grunty rolne i leśne położone w strefie krawędziowej oraz dno doliny Narwi w następujących wsiach: Piątnica Włościańska, Kalinowo, Drozdowo,

Niewodowo, Rakowo Czachy i Rakowo Boginie, Krzewo Stare, Kossaki i dalej w kierunku Bronowa w gminie Wizna.

Wokół Parku tworzy się strefę ochronną zwana otuliną o powierzchni około 11 500 ha, której granicę w gminie Piątnica wyznacza most na Narwi, droga krajowa nr 64 Piątnica - Jeżewo oraz droga Wiktorzyn - Żelechy - Truszki i dalej w kierunku wsi Janczewo w gminie Wizna.

3.3 Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi

Południowo-zachodnia część gminy położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, w którym obowiązują zasady gospodarowania określone w Rozporządzeniu Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego Nr 6, poz. 56 z dnia 15 czerwca 1998 roku).

Zgodnie z rozporządzeniem w skład obszaru wchodzi tereny wsi: Piątnica Poduchowna, Czarnocin, Penza, Drożęcín Stary, Nagórki, Drożęcín Lubiejewo. Łącznie w granicach obszaru znalazło się 1 246 ha (2,5 % ogółu powierzchni), tym 1 115 ha użytków rolnych, 32 ha lasów i 75 ha wód. W myśl rozporządzenia celem ochrony jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów.

3.4 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są wyróżniające się twory przyrody ożywionej lub nieożywionej o szczególnej wartości pod względem przyrodniczym, naukowym, historycznym, pamiątkowym lub krajobrazowym.

Zgodnie z rejestrem pomników przyrody na terenie gminy Piątnica występują następujące obiekty:

- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 430 cm i wysokości około 22 m rosnący we wsi Wiktorzyn przy przystanku PKS (nr rejestru 28);
- aleja grabowa z 392 drzewami o obwodzie na wysokości 1,3 m - od 15 do 110 cm wraz z dwoma grupami świerków rosnących na krańcach alei o długości 200 m we wsi Drozdowo na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rejestru 33);
- jesion wyniosły o obwodzie na wysokości 1,3 m - 243 cm i wysokości około 30 m rosnący we wsi Drozdowo „Dolny Dwór” na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rejestru 34);

- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 240 cm i wysokości około 25 m rosnący we wsi Drozdowo „Górny Dwór” na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rejestru 35);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 424 cm i wysokości około 27 m i w wieku około 200 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 159d (nr rejestru 175);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 337 cm i wysokości około 26 m i w wieku około 200 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 172r (nr rejestru 176);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 453 cm i wysokości około 28 m i w wieku około 300 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 159d (nr rejestru 178);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 250 cm i wysokości około 25,5 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rejestru 179);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 290 cm i wysokości około 26 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rejestru 180);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 290 cm i wysokości około 23,5 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 55 m od Narwi (nr rejestru 181);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 240 cm i wysokości około 24 m i w wieku około 180 - 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rejestru 182).

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Łomżyńskiego Nr 5/96 z dnia 14 maja 1996 roku w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody na obszarze gminy istnieją następujące pomniki przyrody:

- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 263 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 30 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 236 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 35 m od rzeki Narew;

- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 210 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 45 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 224 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 65 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 257 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 80 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 216 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 85 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 205 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 95 m od rzeki Narew.

4. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

4.1 Eksploatacja surowców mineralnych

Podstawowym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi była dotychczas niekontrolowana eksploatacja kopalin, w wyniku której znacznej dewastacji uległo kilkadziesiąt hektarów użytków rolnych i leśnych. Pozyskiwanie surowców mineralnych odbywało się dotychczas w przeważającej części bez zezwolenia właściwych organów administracji. Eksploatacja prowadzona była dorywczo bez rozpoznania geologicznego złóż i planów rekultywacji powstałych wyrobisk. Prowadziło to do nieuzasadnionej ze wszech miar dewastacji terenów i obniżenia walorów środowiska przyrodniczego, szczególnie w dolinach rzecznych.

Na terenie gminy zlokalizowano 33 punkty po eksploatacji surowców mineralnych stałych, w tym jeden żwirów z piaskiem, trzynaście piasków ze żwirem, jeden żwirów oraz osiemnastu piasków. W wyniku eksploatacji powstały liczne wyrobiska w rejonie wsi: Górki Szewkowo, Górki Sypniewo, Murawy, Elżbiecin, Nagórki, Kisielnica, Kownaty, Łuby, Wyłudzin, Nowy Cydzyn, Ponią, Olszyny, Kalinowo, Nowe Krzewo, Stare Krzewo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Drozdowo, Czarnocin. Wszystkie punkty poeksploatacyjne poboru kruszywa winny być przywrócone do pierwotnego stanu użytkowania.

4.2 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych

Stan sanitarny wód powierzchniowych jest zróżnicowany, a źródła zanieczyszczeń są różnego pochodzenia.

Rzeka Narew mająca w gminie Piątnica „tranzytowy” charakter, według kryteriów fizykochemicznych posiada wody w III klasie czystości. Nadal jednak o ogólnym stanie wód decydują stężenia związków biogenych degradujące wody rzeczne do pozaklasowych. Wpływ na to wywierają zrzuty wody ze zbiornika Siemianówka oraz zrzuty nieoczyszczonych ścieków komunalnych z miejscowości położonych nad Narwią lub nad jej dopływami (Piątnica, Drozdowo,, Kalinowo, Rakowo, Czarnocin).

Rzeka Narwica ostatnio była badana w 1989 roku. Na odcinku przyujściowym cechowała się niską pozaklasową jakością. O stanie wód decydowały okresowe niedobory tlenu oraz wysokie stężenie fosforanów.

Rzeka Łojewek aktualnie prowadzi wody w III klasie czystości. Na stan sanitarny rzeki wpływ wywierały: miano coli i zawiesina ogólna.

Wody rzeki Penza są pozaklasowe (NON) z uwagi na dużą zawartość fosforanów oraz związków biogenych.

Głównym źródłem zanieczyszczeń drobnych cieków pozostaje gospodarka rolna (spływy powierzchniowe nawozów i środków ochrony roślin) oraz związki organiczne pochodzące z torfów i murszów zalegających w dnach dolin rzecznych i obniżen terenowych.

W ostatnich latach wzrosło zagrożenie dla wód w małych ciekach, gruntu oraz wód gruntowych ze względu na systematyczne wodociągowanie terenów wiejskich, przy jednoczesnym braku kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Nieczystości powstające w gospodarstwach rolnych i domowych kierowane są w stanie nieoczyszczonym do nieszczelnych szamb lub bezpośrednio do wód i gruntu. Na podstawie analiz fizykochemicznych Sanepidu stwierdzono zanieczyszczenie wód gruntowych pierwszego poziomu zwiększoną ilością chlorków, azotanów oraz związków żelaza. Gospodarka wodno-ściekowa wymaga więc radykalnego i systemowego rozwiązania na terenie całej gminy.

4.3 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Większość zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego decydujących o jego stanie sanitarnym ma charakter obcy spowodowany napływem z dalszych odległości, niemniej część z nich na swoje źródła w gminie Piątnica. Wymienić tu należy:

- kotłownie lokalne i paleniska domowe zlokalizowane na terenie całej gminy,

- kotłownie zakładowe
- procesy technologiczne (wytwórnia Styropol w Jeziorku – lotne węglowodory),
- komunikacja samochodowa własna i tranzytowa,
- stacje paliw,
- obiekty inwentarskie,
- gminne wysypisko śmieci w Piątnicy.

W ostatnich latach utrwałała się stała tendencja do obniżania emisji oraz zwiększania redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na stan ten wpływ mają:

- ograniczenie ilości spalanych paliw w wyniku działań oszczędnościowych,
- poprawa jakości spalanych paliw (niższa zawartość siarki i popiołu),
- restrukturyzacja lokalnych systemów grzewczych polegająca na eliminacji tradycyjnych kotłowni węglowych na rzecz instalacji olejowo-gazowych.

W 2000 roku oddano do użytku nowa kotłownię zakładową przy OSM Piątnica. Zastąpiła ona przestarzałą kotłownię węglową na nowoczesną olejową. Wcześniej zmodernizowano kotłownię w zakładzie wędzarniczym PPH „Polryb” w Piątnicy oraz zainstalowano dopalacze katalityczne w wytwórni styropianu „Styropol” w Jeziorku.

4.4 Zagrożenia powodziowe

Do terenów zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo łąki i pastwiska w dolinie Narwi. W większości przypadków cykliczne zalewy wiosenne nie powodują większych strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone, bądź nieużytki. W sporadycznych przypadkach okresowym podtopieniom ulega zabudowa gospodarcza zlokalizowana zbyt blisko brzegów rzeki. Generalnie okresowe zalewy dotyczą terenów rolnych i nie zagrażają wsiom położonym w sąsiedztwie cieków wodnych.

4.5 Hałas

Do najważniejszych czynników mających wpływ na klimat akustyczny gminy zaliczyć trzeba komunikację drogową, ze szczególnym udziałem w niej ruchu pojazdów ciężarowych i autobusowych oraz hałas przemysłowy.

Największym źródłem hałasu drogowego jest ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 61 Warszawa - Łomża - Augustów Droga przebiega przez tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej wsi: Piątnica Poduchowna, Marianowo, Budy Czarnockie, Kisielnice, Górki Sypniewo i Kobylin. Ruch samochodowy ma charakter przede wszystkim

tranzytu krajowego i międzynarodowego i z dużym udziałem transportu ciężkiego (21,0 % ogółu). Powoduje to, że poziom hałasu mierzony w porze dziennej przekracza dopuszczalne normy 60 dB (hałas zmierzony w Piątnicy wyniósł 74,1 dB).

Hałas przemysłowy posiada charakter punktowy i dotyczy kilku obiektów produkcyjno - usługowych. Są to najczęściej zakłady ślusarskie, mechaniczne, stolarnie, tartaki. Poprzez analogię z innymi obiektami tego typu należy przypuszczać, że w porze dziennej emitują one do atmosfery hałas o natężeniu przekraczającym dopuszczalne 50 dB.

4.6 Gospodarka odpadami

Składowanie odpadów odbywa się na gminnym wysypisku śmieci zlokalizowanym na gruntach w obrębie zabytkowych fortów we wsi Piątnica Włosciańska. Wysypisko posiada powierzchnię 0,7 ha, jest urządzone, ma uszczelnione dno i pod tymi względami odpowiada wymogom ochrony środowiska. Wysypisko obsługuje również gminę Łomża.

Dość powszechnym zjawiskiem są dzikie wysypiska, na które wywożone są śmieci, między innymi do lasu, w przydrożne rowy i zagłębienia terenowe. Jest to zjawisko negatywne, niekorzystnie wpływające na estetykę krajobrazu oraz na stan sanitarny środowiska. Uciążliwość ta przejawia się przede wszystkim poprzez zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, niszczenie walorów estetycznych i krajobrazowych, a także wyłączanie z użytkowania terenów rolnych i leśnych, które są zajmowane przez składowane odpady. Przy oczyszczalni ścieków OSM w Piątnicy eksploatowane jest czasowe składowisko osadów ściekowych.

4.7 Zagrożenia nadzwyczajne

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska na terenie gminy mogą powstawać w wyniku katastrof i awarii w obiektach przemysłowych oraz wzdłuż głównych tras komunikacyjnych.

Wśród niebezpiecznych substancji mogących być źródłem nadzwyczajnych zagrożeń wymienić należy amoniak w instalacjach chłodniczej, kwas azotowy i wodorotlenek sodu w mleczarni w Piątnicy oraz amoniak w chłodni w Jeziorku. Poważne zagrożenia stwarza transport substancji chemicznych, palnych i żrących na drogach krajowych nr 61 i 64.

4.8 Obiekty najbardziej uciążliwe dla środowiska

Najbardziej uciążliwymi dla środowiska obiektami są:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy (ścieki, odpady, hałas),
- Wytwórnia Wód Gazowanych w Piątnicy (ścieki),

- Zespół Szkół Rolniczych w Marianowie (ścieki),
- Stacje paliw w Jeziorku, Piątnicy i Kisielnicy (opary benzyn, ścieki).

5. Uwarunkowania fizjograficzne rozwoju przestrzennego gminy

Kompleksowa ocena warunków fizjograficznych pod kątem naturalnych predyspozycji terenów do pełnienia określonych funkcji w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego pozwala na wyróżnienie w obrębie gminy następujących obszarów:

Obszary o wysokich walorach przyrodniczych prawnie chronione wskazane do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu, w tym:

- ♦ Obszary gleb o najwyższych walorach przyrodniczych podlegające ochronie przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze, przydatne do wszystkich upraw oraz sadownictwa i warzywnictwa. Dobre gleby występują w pasie środkowym gminy i obejmują: 2 pszenney dobry, 4 żytni bardzo dobry oraz 5 żytni dobry kompleksy przydatności rolniczej (rejony wsi: Kisielnica, Górki Sypniewo, Cydzyn Kurpiki, Budy Czarnockie, Elźbiecin, Jeziorko, Wyrzyki, Wiktorzyn, Kownaty, Drozdowo, Żelechy, Truszki i Krzewo)

- ♦ Obszary leśne pełnią funkcje ekologiczne, klimatyczne, ochronne dla gleb, wód oraz turystyczno - wypoczynkowe, wskazane są do bezwzględnej ochrony przed degradacją. Z uwagi na stosunkowo młode drzewostany, małą odporność na antropopresję oraz duże zagrożenie pożarowe nie przedstawiają większych wartości gospodarczych. Największe kompleksy położone są w południowo - wschodniej oraz północnej części gminy (rejony wsi: Dobrzyjałowo, Drozdowo, Jeziorko, Kalinowo, Kobylin, Krzewo, Wiktorzyn,).

- ♦ Obszary dolin rzecznych i obniżeń spełniające funkcje ekologiczne, wskazane do pozostawienia jako tereny otwarte w strukturze przestrzennej gminy. Pełnią one ważną rolę w systemie powiązań przyrodniczych w skali krajowej i regionalnej (dolina Narwi) i w skali lokalnej (pozostałe formy dolinne). Obszary te stanowią zbiorniki retencyjne o dużych zasobach wodnych, tworzą układ naturalnego przewietrzania, posiadają bogate i zróżnicowane zbiorowiska roślinności łąkowej i bagiennej, zajęte są przez trwałe użytki zielone w III i IV klasie bonitacyjnej, przydatne dla rolnictwa. Jednocześnie ze względu na złe warunki gruntowo - wodne, parametry geotechniczne i walory klimatyczne (tereny inwersji termicznych i częstego zalegania wilgotnego powietrza) powinny być wykluczone z zabudowy.

- ♦ Obszary szczególnej ochrony środowiska, do których zliczyć należy Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi i jego otulinę oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Obszary niepodlegające ochronie prawnej przed zmianą użytkowania wskazane do różnych form zagospodarowania, w tym:

- ♦ Tereny o najkorzystniejszych warunkach fizjograficznych dla zabudowy odznaczające się płaską rzeźbą z nachyleniem do 5 %, głęboko zalegającą wodą gruntową poniżej 2,0 m, nośnymi gruntami piaszczysto - żwirowymi, słabymi glebami w V i VI klasie bonitacyjnej oraz dobrymi warunkami klimatu lokalnego, w tym dostatecznym przewietrzaniem, niską wilgotnością względną i dobrą termiką oraz dużym nasłonecznieniem. Należą do nich tereny występujące w rejonie wsi: Nagórki, Murawy, Kobylin, Górki Sypniewo, Cydzyn Stary, Cydzyn Nowy, Budy Czarnockie, Dobrzyjałowo, Choszczewo, Wyłudzin i Olszyny.

- ♦ Tereny o mniej korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy z uwagi na stosunki wodne i klimatyczne. Obok obniżonych walorów klimatu lokalnego (zwiększona wilgotność, pogorszona termika, częstsze zaleganie mgieł i spływy zanieczyszczeń powietrza) występują zmienne warunki gruntowo-wodne z wodą gruntową płycej niż 2,0 m oraz zaleganiem w podłożu w domieszcze z gruntami mineralnymi gruntów organicznych odznaczających się słabą nośnością. Posadowienie zabudowy możliwe jest bez podpiwniczeń i przy zastosowaniu izolacji przeciwwilgociowej. Tereny te położone są na obrzeżu terenów najkorzystniejszych dla zabudowy oraz w sąsiedztwie dolin rzecznych i obniżeń terenowych.

- ♦ Strefy krawędziowe tworzone przez zbocza doliny Narwi o wysokości względnej 30-40 m i spadkach terenu w granicach 10-15 %, a czasami ponad 15 % oraz zbocza dolin rzecznych w obrębie wysoczyzny o wysokościach 5-20 m i podobnych nachyleniach terenu. Obszary te stanowią atrakcyjny walor krajobrazu naturalnego i z uwagi na duże spadki stale podlegają procesom erozyjno-denudacyjnym naruszającym stateczność skarp. Strefy krawędziowe winny być chronione przed zabudową i zagospodarowane zielenią niską, zadrzewiane i zalesiane, stosownie do lokalnych warunków siedliskowych.

III. ŚRODOWISKO KULTUROWE

1. Historyczne układy wiejskie

Piątnica - położona na prawym brzegu Narwi, założona została przez Junoszę z Zaborowa i Głuska, sędziego zakroczymskiego, na ziemiach nadanych przed 1381 rokiem. Po 1435 roku została własnością książęcą, następnie królewską w ziemi wiskiej. Od 1779 roku była dzierżawiona kolejno przez Mateusza Czarnka i Wiktora Rembielińskiego. Od 1835 roku

Piątnica stanowiła dobra donacyjne w posiadaniu rosyjskiego generała Michała Stefanowicza Żukowskiego i jego syna Aleksego.

Większość spośród istniejących obecnie wsi powstała między 1380 a 1426 rokiem a ich współczesny układ przestrzenny stanowi rozwinięcie formy lokacyjnej. Wśród nich przeważały wsie drobnoszlacheckie o prostych układach przestrzennych. Były to głównie ulicówki jak Rakowo, Niewodowo lub wielodrożnice jak Dobrzyjałowo (wzmiankowane w 1407 r.), Drozdowo (w 1404 r.), Kossaki.

Trzon sieci parafialnej powstał w pierwszej połowie XV wieku. W tym czasie erygowano parafię w Piątnicy (1407 r.), Dobrzyjałowie (1425 r.), Drozdowie (1435 r.)

2. Obiekty zabytkowe i kulturowe

Zabytkowe elementy świadczące o tożsamości gminy

Piątnica

Kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego – wzniesiony w 1914 roku według projektu Feliksa Nowickiego, neogotycki, odbudowany w latach 1945-53 po zniszczeniach wojennych.

Zespół trzech fortów ziemno –betonowych otaczających Piątnicę od północnego wschodu - zachowane fragmenty twierdzy łomżyńskiej wzniesionej na przełomie XIX i XX wieku.

Drozdowo

Kościół parafialny p.w. św. Jakuba - wzniesiony w 1869 roku z fundacji Franciszka Lutosławskiego, według projektu Witolda Lanciego, neoromański. Ołtarz główny neorenesansowy - w polu środkowym obraz Wniebowzięcia NM Panny namalowany przez Wojciecha Gersona.

Dzwonnica – w bryle kościoła, wysoka, smukła nawiązująca bezpośrednio do włoskiej architektury romańskiej.

Kaplica grobowa Lutosławskich – obecnie cmentarna, usytuowana na szczycie wzniesienia, na którym założono cmentarz grzebalny, wzniesiona w 1870 roku według projektu Witolda Lanciego, neoromańska.

Zespół dworsko-parkowy – dwór zbudowany w drugiej połowie XVIII wieku (rekonstruowany w latach 80-tych naszego stulecia) z dobudowanym piętrowym, neoklasycystycznym budynkiem w typie willi w 1895 roku. wraz z parkiem krajobrazowym ze stawem, polaną, szpalerami grabowymi i starodrzewem

Dobrzyjałowo

Kościół parafialny p.w. św. Stanisława – wzniesiony z fundacji księdza Franciszka Chojnowskiego, proboszcza z Jedwabnego w 1860 r, neoromański.(rozbudowany na początku lat 90-tych XX wieku o nawy boczne z wydłużeniem jednocześnie nawy głównej).

Wykaz obiektów o wartościach zabytkowych

Dobrzyjałowo

1. Zespół kościoła par. p.w. św. Stanisława:

- kościół, murowany, 1860 r., nr rej. A- 59
- plebania, murowana, 1885 r., nr rej. A- 125
- ogrodzenie z bramą, murowane, koniec XIX wieku. nr rej. A- 59

2. Cmentarz rzymskokatolicki, I połowa XIX wieku. nr rej. A- 296

3. Kaplica cmentarna, murowana, 1869 r. nr rej. A- 124

Drozdowo

1. Zespół kościoła par. p.w. św. Jakuba:

- kościół, murowany, 1869-70, nr rej. A-104
- ogrodzenie z bramą, murowane, 1895 r., nr rej. A-104
- plebania, murowana, 1895 r. nr rej. A- 106

2. Cmentarz rzymskokatolicki, ok. 1809 r. nr rej. A- 306

3. Kaplica grobowa Lutosławskich, murowana, 1870 r. nr rej. A-105

4. Zespół dworsko-parkowy:

- dwór, murowany, 2 połowa XVIII wieku, 1895 r. nr rej. A- 47
- park krajobrazowy, 2 ćwiartka XIX wieku. nr rej. A-222

5. Park górny, 2 połowa XIX wieku. nr rej. A- 48

6. Osada wczesnośredniowieczna nr rej. A-490

Kisielnica

1. Pozostałość zespołu dworskiego : nr rej. A- 173

- Oficyna, murowana, 2 ćwiartka XIX wieku, nr rej. A-173
- Czworak, murowany, początek XX wieku, nr rej. A-173
- Spichlerz, murowany, 3 ćwiartka XIX wieku, nr rej. A-173
- Park, początek XX wieku nr rej. A-17

2. Cmentarz wojenny z I wojny światowej. nr rej. A- 277

3. Mogiła zbiorowa z I wojny światowej nr rej. A-276

Piątnica

1. Zespół kościoła par.p.w. Przemienienia Pańskiego:

- kościół, murowany, 1914 r., nr rej. A- 516
- plebania, murowana, 1880 r. nr rej. A-281

2. Cmentarz rzymskokatolicki, początek XIX wieku. nr rej. A- 325

3. Zespół fortów ziemno-betonowych, 1882-1914 r., nr rej. A – 37

Rakowo Czachy

1. Osada wczesnośredniowieczna nr rej. A – 484

Wykaz obiektów o wartościach kulturowych

Czarnocin

1. Dom nr 7, murowany, początek XX wieku.
2. Dom nr 146, drewniany, koniec XIX wieku.
3. Dom nr 154, murowany, początek XX wieku.
4. Kapliczka przydrożna , murowana, koniec XIX wieku.
5. Kapliczka przydrożna, murowana, koniec XIX wieku.

Dobrzyjałowo Kolonia

1. Cmentarz wojenny z I wojny światowej.

Drozdowo

1. Dom nr 2, murowany, 1930 rok.

Drożęcín Stary

1. Dom nr 5, murowany, początek XX wieku.
2. Spichlerz w zagrodzie nr 6, kamienny, 1847 rok.

Drożęcín Lubiejewo

1. Dom nr 1, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Górki Sypniewo

1. Dom nr 23, drewniany, lata 20-te XX wieku.
2. Dom nr 46, drewniany, początek XX wieku.

Guty

1. Dom nr 17, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 22, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Jeziorko

1. Kapliczka przydrożna, murowana, 1852 rok.
2. Kapliczka przydrożna, murowana, początek XX wieku.

Kałęczyn

1. Młyn wodny, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Kisielnica

1. Ośmiorak, murowany, początek XX wieku.
2. Kapliczka, murowana, koniec XIX wieku.

Kobylin

1. Dom nr 10, drewniany, lata 20-te XX wieku.
2. Dom nr 23, drewniany, początek XX wieku.
3. Dom nr 27, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Kossaki

1. Dom nr 5, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 22, drewniany, 1936 rok.
3. Dom nr 23, drewniany, 1935 rok.
4. Dom nr 27, drewniany, 1927 rok.
5. Dom nr 35, drewniany, 1904 rok.
6. Dom nr 36, drewniany, 1944 rok.
7. Dom nr 39, drewniany, lata 20-te XX wieku.
8. Dom nr 59, drewniany, 1935 rok.

Kownaty Kolonia

1. Kapliczka przydrożna, murowana, początek XX wieku.

Krzewo Stare – Rakowo Boginie

1. Schrony obronne, 1939 rok.

Motyka

1. Zagroda młyńska:
 - Młyn wodny, murowany, 1913 rok.
 - Dom, murowany, 1913 rok.
 - Stajnia, murowana, 1913 rok.

Nagórki

1. Dom nr 33, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Olszyny

1. Dom nr 1, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 4, drewniany, 1925 rok.
3. Dom nr 5, murowany, 1925 rok.
4. Dom nr 7, drewniany, początek XX wieku.
5. Dom nr 8, murowany, początek XX wieku.
6. Dom nr 10, murowany, początek XX wieku.
7. Dom nr 16, murowany, koniec XIX wieku.
8. Dom nr 17, drewniany, początek XX wieku.
9. Dom nr 21, drewniany, początek XX wieku.
10. Dom nr 22, drewniany, lata 20-te XX wieku.
11. Dom nr 27, drewniany, lata 20-te XX wieku.
12. Dom nr 35, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Olszyny Kolonia

1. Dom nr 4, drewniany, początek XX wieku.

Piątnica

1. Kapliczka, murowana, 1832 rok.

Taraskowo

1. Dom nr 2, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 17, drewniany, 4 ćwiartka XIX wieku.
3. Dom nr 21, drewniany, koniec XIX wieku.
4. Dom nr 28, drewniany, początek XX wieku.
5. Dom nr 30, drewniany, początek XX wieku.
6. Dom nr 32, drewniany, początek XX wieku.

Wyludzin

1. Młyn wodny, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 4, drewniany, lata 20-te XX wieku.
3. Dom nr 12, drewniany, początek XX wieku.

3.Ocena stanu zachowania środowiska kulturowego

Obiekty zabytkowe

Na terenie gminy nie zachowało się wiele obiektów zabytkowych. Najcenniejsze z nich to: zespół kościoła parafialnego w Drozdowie, zespół dworsko-parkowy w Drozdowie oraz zespół fortyfikacji ziemno-betonowych w Piątnicy.

Kościół i dzwonnica w Drozdowie pozostają w dobrym stanie zachowania, wymagają jednak remontu elewacji zewnętrznych. Od dwóch lat prowadzony jest remont kapitalny plebani w Drozdowie połączony z jego częściową rekonstrukcją.

Fortyfikacje w Piątnicy, tradycyjnie zaniedbane, dzięki staraniom władz gminy zostały uporządkowane i częściowo zagospodarowane. Na forcie II prowadzone są prace remontowo – konserwatorskie, funkcjonuje również strzelnica.

Na cmentarzach rzymskokatolickich w ostatnich latach doszło do samowolnego wycinania drzew jak w Dobrzyjałowie i Piątnicy.

Najbardziej zaniedbanym obiektem jest pozostałość po dawnym założeniu dworsko – parkowym Kisielnickich – budynki folwarczne i resztki zieleni parkowej. Przerwany został remont murowanego spichlerza, najlepiej zachowanego elementu zespołu w Kisielnicy.

Obiekty o walorach kulturowych.

Stosunkowo niewiele zachowało się także tradycyjnej zabudowy wiejskiej. W większości wsi nie występują zupełnie lub zachowały się sporadycznie drewniane domy i zabudowania gospodarcze pochodzące sprzed II wojny światowej. Najwięcej historycznego budownictwa zachowało się we wsiach: Kossaki, Olszyny i Taraskowo. Wśród nich można wyróżnić dwa rodzaje budynków mieszkalnych: duże domy drewniane z dośrodkowym układem czterech pomieszczeń budowane od XIX wieku do lat 30-tych XX, mniejsze budynki drewniane z okresu międzywojennego złożone z dwóch pomieszczeń z dobudowaną sienią. Niektóre z nich zachowały zdobienia w postaci ozdobnie szalowanych węglów i dekoracyjnych gzymsów nad i podokiennych.

Postępujący proces migracji ludności ze wsi do miasta powoduje opuszczanie domów i całych zagród (Kossaki), następuje także zacieranie się historycznych podziałów działek, wymuszonych nowym sposobem zagospodarowania.

Budownictwo wiejskie, głównie powojenne, kontynuuje na ogół tradycje w zakresie skali i charakteru zabudowy. Współczesna zabudowa coraz bardziej mija się z miejscową tradycją

budowlaną, co w znaczący sposób przyczynia się do degradacji wartości historyczno-przestrzennych wsi, głównie położonych nad brzegami rzeki.

Opuszczone i zaniedbane pozostają młyny wodne, zagrożone bezpowrotnym zniknięciem z krajobrazu gminy, jeżeli nie znajdzie się dla nich nowej funkcji.

Krajobraz kulturowy

Na skutek nasilenia się procesów urbanizacyjnych coraz większym przekształceniom ulega krajobraz kulturowy gminy. Systematycznemu zanikaniu tradycyjnego budownictwa wiejskiego towarzyszy działalność budowlana wprowadzająca nowe, agresywne formy architektoniczne, wprowadzanie zabudowy na zalewane okresowo obszary doliny Narwi (Krzewo, Kalinowo) oraz rozszerzanie siedlisk poprzez niwelowanie krawędzi skarpy nadrzecznej (Krzewo). Urbanizacja terenów nadrzecznych przekształca oraz degraduje naturalne walory krajobrazowe i przyrodnicze doliny Narwi.

4. Strefy ochrony konserwatorskiej

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Do strefy tej zakwalifikowano następujące obszary:

- układ przestrzenny wsi Drozdowo i Kossaki,
- zespół fortyfikacji ziemno-betonowych w Piątnicy,
- zespół kościoła parafialnego w Drozdowie (kościół, dzwonnica, plebania),
- zespół kościoła parafialnego w Dobrzyjałowie (kościół, plebania),
- zespół kościoła parafialnego w Piątnicy (kościół, plebania),
- cmentarz rzymskokatolicki w Dobrzyjałowie,
- cmentarz rzymskokatolicki (część zachodnia) w Drozdowie,
- cmentarz rzymskokatolicki (najstarsza część) w Piątnicy
- dwa cmentarze wojenne z I wojny światowej w Kisielnicy,
- zespół dworsko-parkowy w Drozdowie,
- pozostałość zespołu dworsko-parkowego w Kisielnicy.

Działalność konserwatorska na obszarach tej strefy zmierza do:

- zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim układu dróg, podziału działek i ich sposobu zagospodarowania,
- zachowania i restauracji obiektów zabytkowych,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonizujących przestrzennie, kompozycyjnie lub architektonicznie z obiektami zabytkowymi,
- harmonijnego współistnienia kompozycji historycznej i realizacji współczesnych,
- dostosowania współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych elementów.

Na obszarze strefy konserwatorskiej „B” należy konsultować i uzgadniać ze służbami konserwatorskimi wszelkie działania inwestycyjne w zakresie:

- wszelkich prac remontowych, zmian własności, zmian funkcji i przeznaczenia w obiektach zabytkowych,
- działań inwestycyjnych w sąsiedztwie i najbliższym otoczeniu chronionych zespołów i poszczególnych obiektów zabytkowych.

Strefa „W” ochrony archeologicznej

Strefa „W” ochrony archeologicznej obejmuje stanowiska wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Są to następujące obiekty:

- osada wczesnośredniowieczna w Drozdowie,
- osada wczesnośredniowieczna w Rakowie Czachach.

Obiekty te podlegają pełnej ochronie polegającej na:

- zakazie podejmowania jakichkolwiek działalności budowlanej w obrębie ich obszarów,
- dopuszczeniu w wyjątkowych przypadkach działań inwestycyjnych związanych z pracami ziemnymi w obrębie stanowisk, jedynie po uzyskaniu pisemnego zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przeprowadzeniu wyprzedzających badań ratowniczych.

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej obejmuje teren prawdopodobnego osadnictwa pradziejowego i historycznego na obszarach położonych wzdłuż prawego brzegu rzeki Narew,

miejsowości o średniowiecznej metryce: Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Krzewo Stare oraz stanowiska archeologiczne na których pozyskano materiał zabytkowy w trakcie prowadzonych badań powierzchniowych w ramach programu Archeologiczne Zdjęcie Polski. Są to następujące stanowiska:

- Budy Czarnockie - st. nr: 57, 60;
- Czarnocin – st. nr: 66,67;
- Drozdowo – st. nr: 7,8;
- Kalinowo – st. nr: 20, 21,22;
- Drożęcín Lubiejewo – st. nr: 7,8,9,10,12, 112, 113;
- Drożęcín Stary – st. nr: 90,91;
- Kalinowo – st. nr: 18, 20, 21, 22;
- Murawy – st. nr: 71,72,73,74,75;
- Nagórki – st.nr: 98,100,101,102,105,106,107,110;
- Niewodowo – st. nr: 15,16
- Penza – st.nr: 78,79,81;

Wszelkie prace ziemne w obrębie tych stanowisk mogą być prowadzone tylko w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi i pod nadzorem archeologicznym.

Wszystkie stanowiska archeologiczne należy uwzględnić w formie niezmienniej przy wykonywaniu planów miejscowych. Nie wyklucza się możliwości, że dane dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk jak i ich zasięgu ulegną zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych.

Strefa „E” ochrony ekspozycji

Strefa „E” ochrony ekspozycji obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu fortyfikacji ziemno-betonowych w Piątnicy.

Obszarowi temu nadaje się rygor całkowitego zakazu wznoszenia obiektów kubaturowych.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje obszary o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych integralnie związanych z zespołami zabytkowymi i terenami średniowiecznego osadnictwa. Do strefy tej zaliczono obszary położone wzdłuż prawego brzegu

Narwi na wschód od Piątnicy i obejmujące wsie: Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Krzewo.

Ochrona tego obszaru powinna polegać na:

- ochronie krajobrazu naturalnego – wzgórze, stoki wyniesień, skarpy – związanego przestrzennie z historycznymi założeniami ruralistycznymi,
- uwalnianiu obszarów krajobrazu chronionego od elementów dysharmonizujących, wprowadzaniu nowych elementów krajobrazowych podnoszących estetyczne wartości tych terenów,
- ochronie formy i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układy dróg, miedz, zadrzewienia śródpolne, układy wodne oraz utrzymaniu wykształconego sposobu parcelacji gruntów,
- wprowadzaniu funkcji rekreacyjnych pod warunkiem należytego zabezpieczenia zabytkowych wartości tych terenów przed zniszczeniem lub zniekształceniem,
- poddaniu szczególnym rygorom, odnośnie gabarytów i sposobu kształtowania bryły, realizację nowych obiektów budowlanych,
- stosowaniu zasady – architektura regionalna powinna być inspirowana tradycyjnym budownictwem lub dobrej klasy architekturą współczesną, harmonijnie wpisującą się w otaczający krajobraz.

Strefa „KI” ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa „KI” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje układy zieleni kształtowanej – parki, cmentarze.

Obszary zakwalifikowane do tej strefy związane są z terenami chronionymi strefą „B”.

Są to:

- zespół dworsko – parkowy w Drozdowie,
- pozostałość parku w Kisielnicy,
- cmentarz rzymskokatolicki w Dobrzyjałowie,
- część zachodnia cmentarza w Drozdowie,
- najstarsza część cmentarza w Piątnicy.

W celu ochrony wymienionych obszarów należy:

- zachować teren zabytkowych założeń w historycznych granicach,

- prowadzić systematyczne prace pielęgnacyjne i porządkowe zieleni urządzonej w parkach i drzewostanu na cmentarzach,
- konserwować aleje parkowe odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gatunkami drzew,
- uzyskać zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac renowacyjnych jak również jakichkolwiek inwestycji na terenach chronionych.

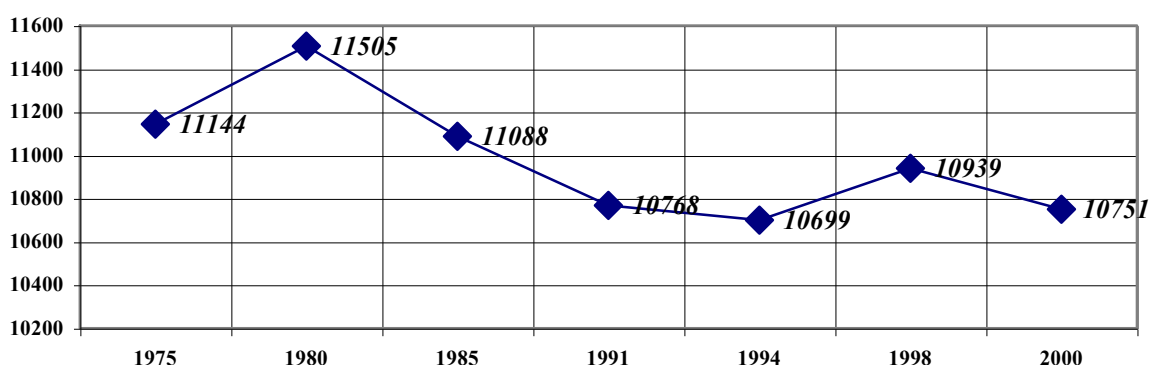
IV. SFERA SPOŁECZNA

1. Demografia

1.1 Dane ogólne

Według danych Urzędu Gminy w Piątnicy w 2000 roku gminę zamieszkiwało 10751 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 50 osób/km², co kwalifikuje ją jako jedną z wyższych wśród terenów wiejskich województwa podlaskiego. W porównaniu do stanu z 1975 roku

Liczba ludności

nastąpił spadek o 393 osoby. Przedstawia to wykres:

W porównaniu do innych gmin województwa, rozwój demograficzny gminy Piątnica przebiegał dość nietypowo. W latach 1975 – 1980 obserwuje się wzrost zaludnienia o 361 osób. Po tym okresie następuje ciągły spadek zaludnienia, aż do 1998 roku, w którym zanotowano wzrost zaludnienia. Przyczyną tego zjawiska było ograniczenie odpływu migracyjnego. Saldo ruchów migracyjnych, mimo że ujemne, jednak ulega ciągłemu zmniejszaniu. Od 1991 roku zaludnienie gminy utrzymuje się prawie na jednakowym poziomie, co oznacza stagnację demograficzną.

W okresie objętym analizą zaobserwowano zmniejszanie się liczby urodzeń, co powoduje ciągły spadek przyrostu naturalnego. W 1975 roku wskaźnik rozrodczości kształtował się na poziomie 2,8 natomiast w 1999 już tylko 1,2.

Sukcesywnie maleje liczba zawieranych małżeństw. W 1975 roku zawartych było 105 małżeństw, natomiast w 1999 tylko 60 małżeństw. Charakterystyczną cechą ostatnich lat jest zmniejszanie się rozmiarów przyrostu naturalnego. Za przyczyny tego zjawiska uznaje się odpływ ludności młodej a przede wszystkim zmiany w stylu życia, objawiające się zmniejszeniem przeciętnej wielkości rodziny.

Saldo ruchów migracyjnych przez cały okres objęty analizą było ujemne. W poszczególnych latach znacznie zmieniały się jego wartości.

Ważniejsze dane dotyczące sytuacji demograficznej w gminie przedstawia tabela (lata 1975 – 1998 dane Urzędu Statystycznego w Łomży i w Białymstoku, 2000 rok dane Urzędu Gminy w Piątnicy):

Wyszczególnienie	1975	1980	1985	1991	1994	1998	2000
Liczba ludności ogółem	11144	11505	11088	10768	10699	10939	10751
w tym mężczyźni	5585	5790	5598	5494	5432	5594	*
w tym kobiety	5559	5715	5490	5274	5267	5345	*
wskaźnik feminizacji	99,5	98,7	98,1	96,0	97,0	96,0	*
przyrost naturalny	168	142	113	66	63	24	*
napływ	377	350	228	169	164	126	*
odpływ	616	683	407	344	167	154	*
saldo migracji	-239	-333	-179	-175	-3	-28	*
urodzenia	262	257	229	197	187	146	*
zgony	94	115	116	131	124	122	*
wskaźnik rozrodczości	2,8	2,2	2,0	1,5	1,5	1,2	*
małżeństwa	105	104	100	89	79	53	*

* - brak danych

1.2. Struktura wiekowa i struktura płci

Udział poszczególnych grup wiekowych ludności gminy w porównaniu do terenów wiejskich województwa podlaskiego, charakteryzuje się większym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz mniejszym udziałem w wieku poprodukcyjnym. Wśród ludności wiejskiej struktura wiekowa jest bardziej korzystna od występującej na terenach wiejskich województwa podlaskiego. Udział grup wiekowych w gminie Piątnica przedstawia tabela:

Przedział wieku	Liczba ludności w przedziale wieku			% udział	
	ogółem	mężczyźni	kobiety	gm. Piątnica	woje-wództwo
przedprodukcyjny	3217	1687	1530	29,4	26,1
0 – 2 lata	444	237	207		

3 – 6	692	350	342		
7 – 14	1387	732	646		
15 – 17	703	368	335		
produkcyjny (18-64M, 18-59K)	5876	3243	2633	53,7	53,0
poprodukcyjny	1846	664	1182	16,9	20,9
Ogółem	10939	5594	5345	100	100

Struktura płci ludności gminy kształtuje się podobnie jak na terenach wiejskich województwa podlaskiego.

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn) kształtuje się na poziomie 96. Jest to wartość zbliżona do średniej terenów województwa podlaskiego, która wynosi 97.

1.3. Rozmieszczenie ludności.

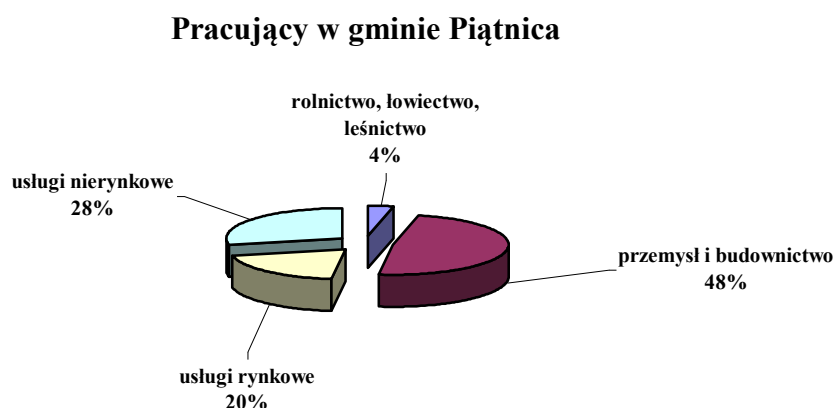
Średnia gęstość zaludnienia w 2000 roku wynosiła 50osób/1km² (średnia gęstość zaludnienia terenów wiejskich województwa wynosi 26 osób/1km²). Najwięcej ludności zamieszkuje w następujących miejscowościach: Piątnica, Drozdowo, Jeziorko, Dobrzyjałowo, Czarnocin. Liczbę ludności we wszystkich miejscowościach w 2000 roku przedstawia tabela: (dane Urzędu Gminy)

L.p.	Wieś	Liczba ludności	Ilość domów	Ilość gosp. rolnych
1.	Budy Czarnockie	304	73	52
2.	Budy Mikołaja	56	16	9
3.	Choszczewo	19	6	6
4.	Cydzyn Stary	153	33	24
5.	Czarnocin	515	138	84
6.	Dobrzyjałowo	496	110	92
7.	Drozdowo	680	149	113
8.	Drożęcin Lubiejewo	103	22	18
9.	Elżbiecin	111	45	19
10.	Górki Sypniewo	196	50	36
11.	Górki Szewkowo	67	16	12
12.	Guty	88	25	21
13.	Jeziorko	525	124	81
14.	Kalinowo	310	78	56
15.	Kalinowo Kolonia	35	9	7
16.	Kałęczyn	22	11	6
17.	Kisielnica	380	77	49
18.	Kobylin	136	31	23
19.	Kosaki	185	62	38

20.	Kownaty	327	88	62
21.	Krzewo	267	70	37
22.	Marianowo	257	13	0
23.	Motyka	44	13	9
24.	Murawy	309	64	53
25.	Nagórki	182	42	31
26.	Niewodowo	310	73	51
27.	Nowe Krzewo	82	21	15
28.	Nowy Cydzyn	259	76	56
29.	Olszyny	307	88	56
30.	Olszyny Kolonia	73	19	17
31.	Pęza	126	32	20
32.	Piątnica Poduchowna	1783	405	74
33.	Piątnica Włociańska	431	106	48
34.	Poniat	233	56	40
35.	Rakowo Boginie	206	42	32
36.	Rakowo Czachy	190	48	32
37.	Rządkowo	87	20	12
38.	Stary Drożęcin	70	16	15
39.	Taraskowo	187	39	39
40.	Truszki	158	49	31
41.	Wiktorzyn	22	6	4
42.	Wyłudzin	69	14	13
43.	Wyrzyki	117	32	23
44.	Zabawka	45	16	12
45.	Żelechy	229	46	37
	OGÓŁEM	10751	2569	1565

1.4. Zatrudnienie

Od 1994 roku liczba pracujących w gminie Piątnica minimalnie się zwiększyła. Wg danych Urzędu Gminy w Piątnicy w 1994 roku pracujących było 1104 osoby, natomiast w 2000 roku 1130 osób. W liczbie tej pracujących kobiet było 538 – 47,6% ogółu pracujących. Najliczniejszą grupę stanowią pracujący w przemyśle i budownictwie – 517 osób oraz w usługach – 304 osoby. Strukturę pracujących bez rolnictwa indywidualnego przedstawia wykres

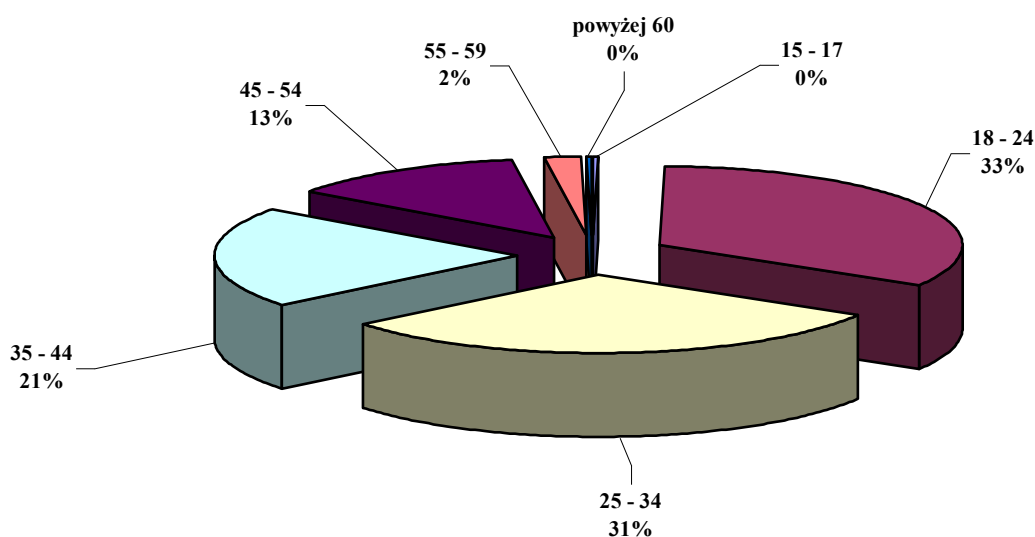

Od 1995 roku nie zaobserwowano istotnych zmian w strukturze zatrudnienia. Zatrudnienie w poszczególnych działach pozostaje na tym poziomie.

1.5. Bezrobocie

W IV kwartale 2000 roku Powiatowy Urząd Pracy na terenie gminy Piątnica zarejestrował 703 osoby pozostające bez pracy. W porównaniu z rokiem 1999 (620 bezrobotnych) liczba ludności pozostająca bez pracy zwiększyła się. Wśród bezrobotnych najwięcej jest młodych ludzi, absolwentów szkół średnich i zawodowych. Najliczniejszą grupę

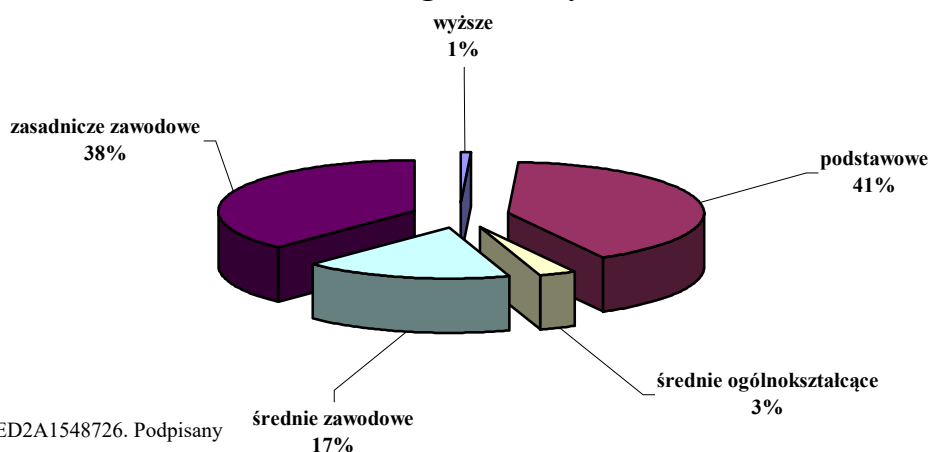
Bezrobotni ze względu na wiek

stanowią ludzie w przedziale wiekowym 18 – 24 lata – 226 osób. Strukturę bezrobotnych wg wieku przedstawia poniższy wykres:

Struktura bezrobocia wg poziomu wykształcenia w gminie Piątnica podobnie jak i w kraju charakteryzuje się znacznym udziałem bezrobotnych z wykształceniem podstawowym i zasadniczym: podstawowe 279 osób, zasadnicze zawodowe 257 osób. Największą szansę na uzyskanie pracy mają osoby wykształcone, posiadające odpowiednie przygotowanie do

Bezrobotni ze względu na wykształcenie

wykonywania pracy. Z wyższym wykształceniem jest 5 osób bezrobotnych.

W okresie ostatnich lat stan bezrobocia nie ulegał większym zmianom i utrzymywał się na poziomie 520 – 700 osób.

2. Warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w 2000 roku w gminie Piątnica stanowi 2716 mieszkań dysponujących 10573 izbami mieszkalnymi o łącznej powierzchni użytkowej 206,8 tysięcy m². Od 1980 roku tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych było umiarkowane. Wzrost wielkości zasobów mieszkaniowych oraz ich charakterystykę na przestrzeni analizowanych lat przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	1980	1985	1990	1994	2000
Mieszkania	2608	2766	2566	2604	2707
Izby	8630	9614	9697	9928	10537
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	159,3	179,0	185,9	191,3	206,8
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,31	3,48	3,78	3,81	3,89
Przeciętna liczba osób w mieszkaniu	4,29	3,9	4,09	4,0	3,93
Przeciętna liczba osób na izbę	1,3	1,12	1,08	1,05	1,01
Przeciętna pow. użytkowa mieszkania w m ²	61,1	64,7	72,4	73,5	76,4
Przeciętna pow. użytkowa na osobę w m ²	13,8	16,6	17,7	18,3	19,4

Na przestrzeni badanych lat warunki mieszkaniowe ulegały znacznej poprawie. W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost powierzchni użytkowej mieszkań, ilości izb.. Poprawa warunków zamieszkania charakteryzuje się wielkością przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań, która w 1980 roku wynosiła 61,1 m², obecnie wynosi 76,4 m². Takie efekty zasobów mieszkaniowych wynikają z odmiennych (niż w miastach) form zabudowy na wsi. Mieszkania wiejskie charakteryzują się większą powierzchnią użytkową mieszkań oraz mniejszą liczbą izb w mieszkaniu. Przeciętna liczba osób w mieszkaniu zmniejszyła się i wynosi obecnie 3,93 - przy średniej wojewódzkiej 3,35.

Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie w porównaniu z terenami wiejskimi województwa podlaskiego przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	gmina	województwo podlaskie
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę w m ²	19,4	22,5
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,93	3,35
przeciętna liczba osób na 1 izbę	1,01	0,88
przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania	76,4	75,3

Przedstawiona analiza warunków mieszkaniowych pozwala stwierdzić, że warunki zamieszkania w gminie Piątnica są zbliżone do przeciętnych na terenach wiejskich województwa podlaskiego.

W okresie ostatnich lat efekty realizowanych budynków mieszkalnych były przeciętne. Ilość oddanych do użytku mieszkań wyłącznie w zabudowie jednorodzinnej kształtowały się na poziomie 4 - 10 rocznie. Przyrost rzeczywisty zasobów był jednak niższy, ponieważ nowe budynki realizowane były głównie w ramach wymiany starej zabudowy o słabym stanie technicznym.

Struktura własności mieszkań w gminie Piątnica przedstawia się następująco:

- mieszkania prywatne 2654 - 98,0%;
- mieszkania komunalne 53 – 2%.

3. Obsługa ludności

3.1. Edukacja

- szkolnictwo podstawowe

Szkoły podstawowe znajdują się w następujących miejscowościach: Piątnica, Rakowo, Drozdowo, Jezioro, Żelechy, Olszyny, Dobrzyjałowo, Kisielnica. Łącznie placówki szkolnictwa podstawowego dysponują 35 pomieszczeniami do nauczania. W roku szkolnym 1999/2000 do szkół uczęszczało ogółem 1144 uczniów. Zajęcia w szkołach prowadziło 80 nauczycieli.

Podstawowe wskaźniki charakteryzujące placówki szkolnictwa podstawowego w porównaniu do terenów województwa podlaskiego przedstawiają się następująco:

Wskaźnik	gmina Piątnica	województwo
liczba uczniów na 1 pomieszczenie do nauczania	17,6	18,7
liczba uczniów na nauczyciela	14,3	13,7

Przeważająca część szkół w gminie to szkoły małe. Uczęszcza do nich mniej niż 100 uczniów. Mała ilość uczniów w szkołach wpływa na zwiększone koszty utrzymania tych placówek oraz niższą efektywność nauczania. W szkołach większych jakość metod nauczania jest wyższa (pracownie komputerowe, językowe, kadra nauczycielska). Rozmieszczenie przestrzenne placówek szkolnictwa podstawowego jest właściwe. W przypadku znacznego oddalenia od szkół zapewniony jest dowóz dzieci.

- szkolnictwo gimnazjalne

Na terenie gminy funkcjonuje 1 gimnazjum. Mieści się ono w istniejącym budynku szkoły podstawowej w Piątnicy. Obsługuje miasto i całą gminę. Do gimnazjum uczęszcza 328 uczniów z terenu całej gminy w wieku od 13 do 16 lat. Młodzież dowożona jest autobusem szkolnym. Obecnie trwa dobudowa skrzydła dla potrzeb gimnazjum w istniejącej szkole podstawowej.

- wychowanie przedszkolne

Generalnie wychowanie przedszkolne realizowane jest w dwóch formach: w przedszkolach i w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Placówki przedszkolne obejmują wszystkie dzieci w wieku 3 - 6 lat, oddziały przedszkolne tylko dzieci sześciolatnie, tworząc klasy "0".

W Piątnicy funkcjonuje zespół szkolno – przedszkolny, w skład którego wchodzi przedszkole i oddziały przedszkolne przy szkole podstawowej. Uczęszcza tu 90 dzieci. Na terenie gminy funkcjonują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych.

- szkolnictwo ponadpodstawowe

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół Rolniczych w Marianowie. Uczęszcza tu 650 uczniów. Szkoła dysponuje 32 pomieszczeniami do nauczania. Stan techniczny obiektu jest dobry. Przy szkole znajduje się internat dla młodzieży z dalszych odległości. Kształci się tu młodzież w zakresie produkcji i obsługi rolnictwa.

3.2. Ochrona zdrowia

Gmina Piątnica znajduje się w rejonie obsługi Podlaskiej Kasy Chorych. Na terenie gminy funkcjonują podstawowe ośrodki zdrowia w Piątnicy, Drozdowie, punkty lekarskie w Dobrzyjałowie i Olszynach. Ludność gminy obsługiwana jest także przez ośrodek zdrowia w Rogienicach Wielkich z gminy Mały Płock. Placówki obsługują łącznie 11000 osób. W Piątnicy funkcjonuje 5 gabinetów lekarskich. W pozostałych placówkach znajduje się po 1 gabinecie lekarskim. W zakresie szczepień podstawowych wszystkie dzieci obsługiwane są przez ośrodek zdrowia w Piątnicy.

Na terenie gminy Piątnica w miejscowości Kisielnica funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacji Konnej. Ośrodek zajmuje się hipoterapią, głównie dla dzieci z porażeniem mózgowym.

W zakresie leczenia zamkniętego i specjalistycznego miasto i gmina obsługiwana jest przez szpital i poradnie specjalistyczne w Łomży, Białymstoku oraz inne będące w zasięgu funkcjonowania Kasy. W zakresie zaopatrzenia w leki gmina obsługiwana jest przez aptekę w Piątnicy.

W zakresie zatrudnienia personelu medycznego sytuacja w gminie Piątnica jest dość dobra. W porównaniu z terenami wiejskimi województwa występuje lepsza sytuacja, która charakteryzuje się większą ilością lekarzy, dentystów i pielęgniarek na 10 000 ludności.

- Opieka społeczna

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej w 1997 roku wynosiła 253. Osób w rodzinach było łącznie 1110. W 2000 roku z pomocy społecznej korzystało 430 rodzin. W wyniku poszerzania się ubóstwa mieszkańców (bezrobocie, niskie dochody) stale wzrasta zapotrzebowanie na różnorodne formy opieki społecznej.

3.3. Kultura

Sieć placówek upowszechniania kultury na terenie gminy Piątnica tworzą:

- Muzeum Przyrodnicze w Drozdowie,
- gminny Ośrodek Kultury w Piątnicy,
- klub rozrywki „MILANO”,
- świetlice wiejskie we wsiach:
 - Czarnocin,
 - Drozdowo,
 - Kalinowo,
 - Murawy,
- gminna biblioteka publiczna w Piątnicy,
- filie biblioteczne we wsiach:
 - Dobrzyjałowo,
 - Drozdowo,
 - Jeziorko.

Do upowszechniania kultury wykorzystywane są także remizy straży pożarnej.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi zadania w zakresie pracy opiekuńczo-wychowawczej z młodzieżą dojeżdżającą do gimnazjum oraz organizacją stałych form pracy kulturalno-oświatowej jak:

- grupa recytatorska,
- zajęcia rytmiczno-taneczne,
- klub seniora,
- sekcja szachowa,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia sportowo – rekreacyjne (tenis),
- sekcja gier edukacyjnych dla dzieci i młodzieży

Na terenie gminy znajduje się placówka kultury o znaczeniu ponadlokalnym - Muzeum Przyrodnicze w Drozdowie. Założone zostało w 1984 roku. Gromadzi zbiory przyrodnicze i historyczne, dotyczące ziemiaństwa polskiego. W muzeum są stałe wystawy przyrodnicze: Przyroda Kotliny Biebrzańskiej (jednego z najciekawszych regionów przyrodniczych Europy) i trofea łowieckie. Placówka znajduje się w dawnym dworze Lutosławskich i Niklewiczów. Salon dworski – wystawa o tematyce historycznej, poświęcona jest ziemiańskiej rodzinie Lutosławskich. Atrakcją sezonu letniego są kilkudniowe festiwale Muzyczne Dni.

3.4. Handel i gastronomia

W zakresie usług handlowych ludność gminy obsługiwana jest głównie przez sieć sklepów w miejscowości Piątnica (28 sklepów). Na terenie gminy funkcjonuje 38 sklepów w następujących miejscowościach: Górki Sypniewo, Dobrzyjałowo, Kosaki, Kownaty, Jezioro, Olszyny, Kisielnica, Drozdowo, Niewodowo, Czarnocin, Kalinowo, Budy Czarnockie, Żelechy, Rakowo Boginie, Krzewo, Cydzyn Nowy, Marianowo, Nagórki, Murawy, Poniat, Taraskowo, Elżbiecin. Najwięcej jest sklepów z podstawowymi artykułami:

- spożywczo – przemysłowe 12,
- przemysłowe 9,
- spożywcze 4,
- wielobranżowe 3.

Stosunkowo dobrze przedstawia się rozmieszczenie przestrzenne punktów sprzedaży. Wszystkie wsie znajdują się w odległości nieprzekraczającej 3 km od klienta. Jakość świadczonych usług jest dobra. W ostatnich latach znacznie zmieniła się struktura własności placówek handlowych. Obecnie wszystkie sklepy są prywatne.

W gminie występują następujące placówki gastronomiczne:

- kompleks gastronomiczno-hotelarski „Baranowski” w Piątnicy,
- bar gastronomiczny „Zacisze” w Piątnicy,
- bar gastronomiczny „Willi” w Kalinowie,
- bar gastronomiczny „Konrad” w Drozdowie,
- bar gastronomiczny „Milano” w Jeziorku,
- bar gastronomiczny „Aneta” w Jeziorku,
- bar gastronomiczny „Bas” w Kisielnicy,
- mini bar gastronomiczny w Marianowie,
- bar gastronomiczny „Paradiss” w Rakowo Boginie,
- bar gastronomiczny w Kisielnicy.

Wszystkie placówki są prywatne. Mieszczą się w budynkach o dobrym stanie technicznym.

3.5. Sport

Bazę sportową na terenie gminy stanowią:

- boisko w Piątnicy o pełnych wymiarach z bieżnią oraz z widownią na 200 miejsc,
- sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Piątnicy, Jeziorku i Rakowo Boginie,

W zamierzeniach inwestycyjnych gminy jest realizacja sali gimnastycznej przy gimnazjum.

3.6. Administracja

Na terenie gminy występują następujące grupy obiektów:

administracja

- obiekty administracji samorządowej - Urząd Gminy w Piątnicy,
- obiekty gospodarki finansowej - Bank Spółdzielczy w Piątnicy,

łącznie

Obsługę ludności miasta i gminy w zakresie usług pocztowych pełni:

- Urząd pocztowy w Piątnicy,
- Urząd pocztowy w Drozdowie,
- agencja pocztowa w Kownatach.

Urząd pocztowy w Piątnicy – 2 okienka obsługi obsługuje zasadniczą część gminy około 8400 osób. Agencja pocztowa w Kownatach – 1 okienko obsługi obsługuje wsie: Kownaty, Guty, Choszczewo, Kałużyn - około 460 osób, Urząd pocztowy w Drozdowie – 1

okienko obsługi obsługuje wsie: Drozdowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Niewodowo, Krzewo, Nowe Krzewo, Kosaki – około 2000 osób. Wszystkie placówki pocztowe znajdują się w budynkach prywatnych.

3.7.Ochrona przeciwpożarowa

Ochronę przeciwpożarową w gminie Piątnica pełni 22 jednostek straży pożarnej w następujących miejscowościach: Piątnica, Kalinowo, Jeziorko, Drozdowo, Niewodowo, Krzewo, Wyrzyki, Olszyny, Górki Sypniewo, Dobrzyjałowo, Czarnocin, Rakowo Boginie, Kosaki, Żelechy, Guty, Kownaty, Nowy Cydzyn, Budy Czarnockie, Kisielnica, Nagórki, Taraskowo, Murawy. Rozmieszczenie przestrzenne placówek jest prawidłowe. Wyposażenie jednostek straży w sprzęt specjalistyczny jest dobre. Połowa jednostek wyposażona jest w specjalistyczne samochody gaśnicze. Prawie wszystkie jednostki posiadają własne remizy strażackie.

Jednostki straży pożarnej w Piątnicy, Kalinowie i Jeziorku wchodzi w skład krajowego systemu ratowniczo - gaśniczego – posiadają komplet hydraulicznych urządzeń ratowniczych.

V. SFERA GOSPODARCZA

1. Rolnictwo

Gmina Piątnica położona jest w VII rejonie ekonomiczno rolniczym (według Strategii rozwoju województwa podlaskiego).Rejon charakteryzuje się glebami średniej jakości oraz dużym udziałem gruntów ornych. Wiodące kierunki produkcji rolnej to chów trzody chlewnej i uprawa ziemniaków. Miejscowość gminna położona w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Łomża. Położenie gminy w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego sprawia, że jednostki te współdziałają w zakresie rozmieszczenia usług.

1.1. Struktura użytkowania gruntów.

Według danych zawartych w rocznym sprawozdaniu Wykaz gruntów na dzień 1 styczeń 2000 r. użytkowanie gruntów w gminie oraz porównanie z pozostałym obszarem regionu przedstawia się następująco:

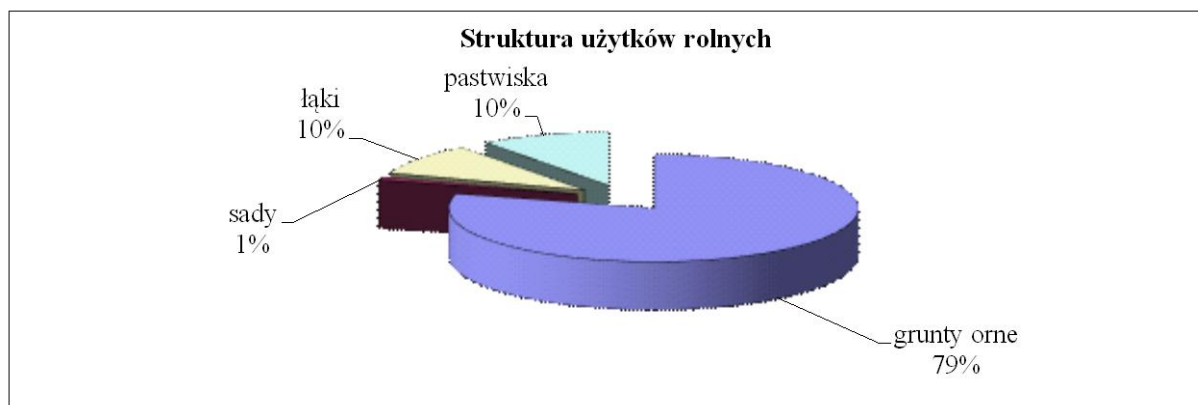
Wyszczególnienie	gmina Piątnica		Obszar powiatu %	Obszar województwa %
	ha	%		
Powierzchnia ogólna	21869	100,0	100,0	100,0
Użytki rolne	16102	73,6	70,7	59,5
Lasy	4147	19,0	22,0	34,1
Wody	256	1,2	1,2	
Użytki kopalne	25	0,1	0,2	
Tereny komunikacyjne	570	2,6	2,8	
Tereny osiedlowe	491	2,2	2,1	
Tereny różne	70	0,3	0,1	
Nieużytki	208	1,0	0,9	

W porównaniu z obszarem województwa i powiatu obszar gminy charakteryzuje się:

- wyższym udziałem użytków rolnych,
- zdecydowanie niższym stopniem lesistości.

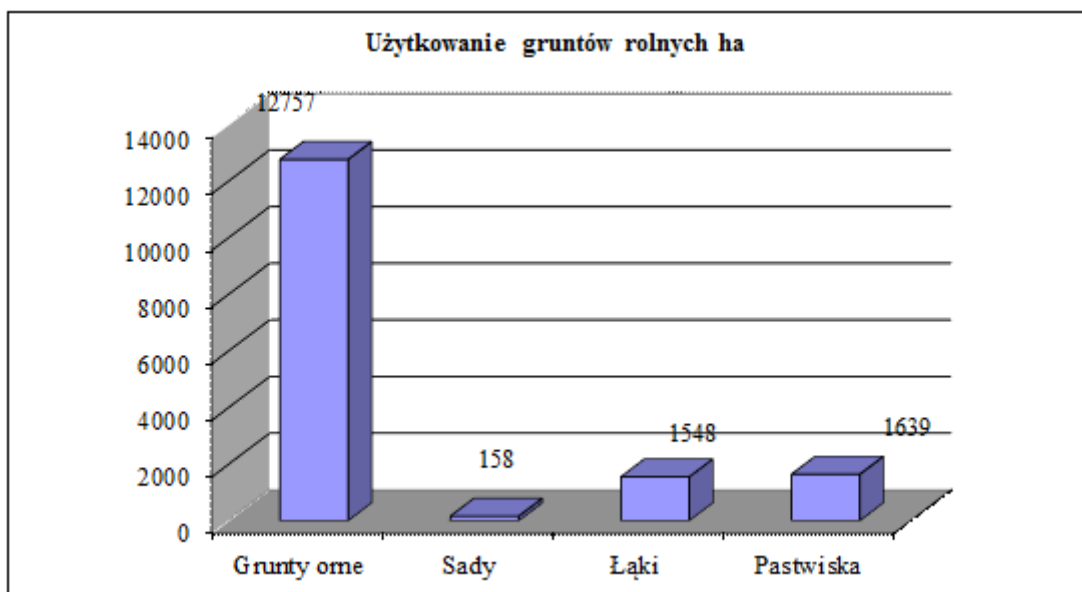
1.2. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Według opracowania IUNG w Puławach oraz Wykazu Gruntów, jakość rolniczej

przestrzeni produkcyjnej gminy przedstawiają następujące wykresy i tabele:

W strukturze użytków rolnych wysoki udział stanowią grunty orne 79% (obszar powiatu 69,5%, województwo 66,2%). Udział użytków zielonych jest niższy od średniego udziału w województwie i w nieco przekracza średni udział użytków zielonych w powiecie łomżyńskim.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w punktach według opracowania IUNG w Puławach.

	Gmina Piątnica	Obszar byłego województwa
- jakość i przydatność rolnicza gleb	40,4	42,2
- agroklimat	7,8	8,0
- rzeźba terenu	3,5	4,2
- warunki wodne	2,2	2,9
OGÓŁEM	53,9	57,3

Wszystkie elementy określające jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej kształtują się poniżej średniej byłego województwa łomżyńskiego.

Wskaźnik bonitacji:	Gmina Piątnica	Obszar byłego województwa
grunty orne	39,4	41,5
użytki zielone	32,3	32,6

Udział gleb wg klasyfikacji gleboznawczej w gminie w porównaniu do obszaru województwa i powiatu przedstawia się następująco :

Grunty orne

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia ha	Udział %	Udział % w województwie podlaskim	Udział % w powiecie łomżyńskim
II	1	0	0	0
III a	105	0,8	0,9	0,5
III b	810	6,3	6,8	4,1

IV a	2510	19,5	21,5	15,7
IV b	3437	26,7	25,9	25,0
V	3563	27,8	26,4	29,8
VI	2276	17,7	16,8	23,1
VI z	152	1,2	1,7	1,8

Użytki zielone

II			0	0,2
III	109	3,5	4,2	4,0
IV	946	30,4	40,1	28,6
V	1473	47,3	36,2	40,1
VI	528	17,0	18,0	24,1
VI z	57	1,8	1,5	3,0

Jakość gleb w gminie jest wyższa niż średnio w powiecie łomżyńskim i województwie. Gmina wchodzi w obręb regionu Kolneńskiego charakteryzującego się średnią przydatnością do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Udział użytków naturalnych (lasy , użytki zielone, nieużytki) wynosi 35,0 % w powierzchni ogólnej gminy.

Udział kompleksów przydatności rolniczej gleb przedstawia się następująco:

kompleks	2 pszenney dobry	476 ha	3,7 %
kompleks	3 pszenney wadliwy	129 ha	1,0 %
kompleks	5 żytni dobry	2879 ha	22,4%
kompleks	6 żytni słaby	3316 ha	25,8%
kompleks	7 żytni bardzo słaby	3368 ha	26,2 %
kompleks	8 zbożowo pastewny mocny	2262 ha	17,6 %
kompleks	9 zbożowo pastewny słaby	257 ha	2,0 %
kompleks	2z użytki zielone średnie	1055 ha	33,9 %
kompleks	3z użytki zielone słabe i bardzo słabe	2058 ha	66,1%

Przewagę stanowią kompleksy rolnicze słabe o przydatności do prowadzenia produkcji rolnej o niższej intensywności. Do czynników znacznie ograniczających wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej należą warunki wodne obszaru. Gmina położona w obrębie rzeki Narew, Penza , Jura , Łojewek .Na terenie gminy uregulowane koryto posiada rzeka Penza na długości 5,5 km i Jura na długości 3,9 km. Część obszaru gminy posiada urządzenia melioracyjne (system rowów otwartych oraz drenaż).Budowle piętrzące wodę na urządzeniach melioracji podstawowych znajdują się na cieku Penza w miejscowościach Penza i Murawy , na

cieku Łojewek w miejscowości Motyka oraz na cieku Jura w miejscowościach Dobrzyjałowo i Motyka.

Na obszarze gminy udział gleb o poszczególnych kategoriach uwilgotnienia przedstawia się następująco:

- gleby o częstym i długotrwałym nadmiarze wody	1%
- gleby o okresowym nadmiarze wody	8%
- gleby o optymalnej ilości wody	23%
- gleby o okresowym niedoborze wody	49%
- gleby o stałym niedoborze wody	19%

Gleby o okresowym nadmiarze wody to głównie użytki zielone objęte długotrwałymi wiosennymi wylewami rzek. Problem stanowią grunty o niedoborze wody na których w latach o małej ilości opadów brak jest wilgoci. Na obszarze gminy brak jest urządzeń do retencjonowania wody. Projektowany jest zbiornik wodny na cieku bez nazwy dopływie Narwi o pow. zalewu 38 ha z przeznaczeniem do rekreacji i nawodnień – realizacja do 2015 roku.

Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji w gminie jest niski i kształtuje się następująco:

Grunty	Grunty orne	Użytki zielone
wymagające melioracji ha	931	2907
zmeliorowane ha	129	330
Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji w gminie %	13,8	11,3
Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji średnio w powiecie %	18,9	55,0

1.3. Struktura własności gruntów

Zdecydowana większość gruntów stanowi własność prywatną głównie właścicieli indywidualnych gospodarstw rolnych. Według ewidencji gruntów Wykaz na dzień 1 styczeń 2000r. stan władania gruntami przedstawia się następująco:

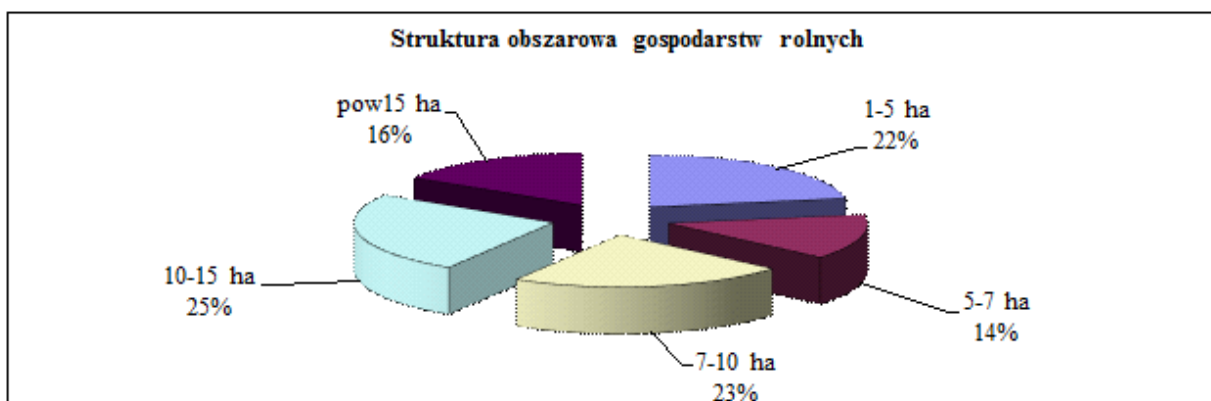
Grupy własności	Grunty ogółem		Użytki rolne	
	ha	%	ha	%
Państwowe	2046	9,3	163	1,0
Komunalne	521	2,4	37	0,2
Grunty spółdzielni	2	0		

Grunty osób fizycznych	18987	86,7	15637	96,9
w tym grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych	18597	97,9	15374	98,3
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	143	0,6	116	0,7
Wspólnoty gruntowe	196	0,9	169	1,1
Inne	13	0,1	10	0,1

1.4. Indywidualne gospodarstwa rolne

Według danych Spisu Rolnego w 1996 roku na terenie gminy funkcjonowało 1519 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz działek rolnych. Struktura obszarowa gospodarstw kształtuje się następująco :

działki rolne	do 1 ha	-	222
	1-2 ha	-	98
	/2-3 ha	-	76
	3-5 ha	-	165
	5-7 ha	-	212
	7-10 ha	-	341
	10-15 ha	-	383
	15-20 ha	-	135
	20-50 ha	-	106
	pow. 50 ha	-	3

Struktura obszarowa gospodarstw jest w porównaniu z pozostałymi obszarami województwa korzystna. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 12,1 ha w tym 10,1 ha użytków

rolnych. Charakterystyka rozłogu gruntów gospodarstw zawarta w Spisie Rolnym z 1996 r. wykazuje, że gospodarstwa z obszaru gminy posiadają niekorzystną strukturę, świadczy o tym:

- mała wielkość działek rolniczych,
- duża odległość od pól.

Pomimo korzystnej struktury obszarowej gospodarstw dążyć należy do powiększania areалу gospodarstw wynika to z uwarunkowań ekonomicznych oraz z niskiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Wśród gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa o średniej wielkości produkcji według danych Spisu Rolnego 1996 roku udział gospodarstw wynosi:

2501-4999 zł	-	18,4%
5000-14999 zł	-	52,7%
pow. 15000 zł	-	28,9%

Na obszarze gminy według danych Spisu Rolnego ilość gospodarstw według grup społeczno-ekonomicznych przedstawia się następująco:

- typ I rolnicze	-	975
- typ II rolniczo-pracowniczy	-	68
- typ III pracownicze i pracowniczo-rolnicze	-	199
- typ IV emerytów i rencistów	-	147
- typ V z pozarolniczą działalnością	-	28
- typ VI pozarolnicze źródła utrzymania	-	16
- typ VII pozostałe	-	83

Dominują gospodarstwa typowo rolnicze oraz pracowniczo rolnicze. Wśród gospodarstw emerytów i rencistów jest 65 gospodarstw składających się wyłącznie z emerytów i rencistów.

1.5. Ludność zamieszkała w indywidualnych gospodarstwach rolnych

Na terenie gminy w indywidualnych gospodarstwach rolnych zamieszkiwało 7695 osób (dane Spisu Rolnego w 1996 r.). W jednym gospodarstwie zamieszkuje 4,39 osób.

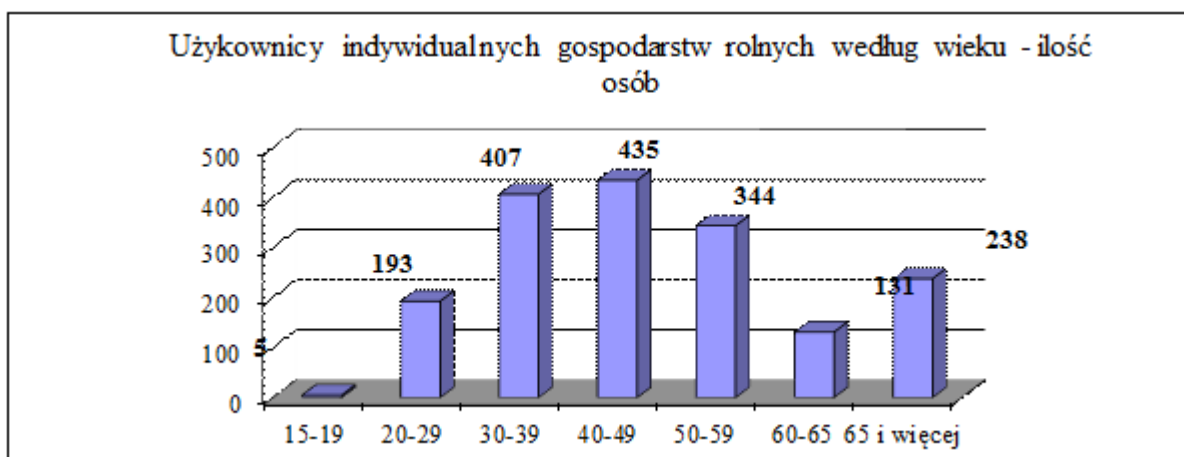
Ludność zamieszkująca w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminie charakteryzuje się dość korzystną strukturą wieku wyrażającą się:

- dużym udziałem ludności w wieku powyżej 60 lat – 19,6 %,
- udział ludności w wieku produkcyjnym – 52,1 % (woj. 53,1%, powiat 52,4 %)
- wysokim udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym- 32,5% (woj. 26,6 % , powiat 29,5%).

Ludność zamieszkująca w gospodarstwach rolnych na terenie gminy w porównaniu do obszaru województwa charakteryzuje się korzystniejszym współczynnikiem aktywności zawodowej (gmina 85,4, średnio w woj. 82,4).

Wiek właścicieli indywidualnych gospodarstw rolnych przedstawia niżej zamieszczony wykres:

Struktura wieku właścicieli indywidualnych gospodarstw rolnych jest korzystna

Przeciętnie według danych Spisu Rolnego w jednym gospodarstwie rolnym zamieszkiwało na terenie gminy 4,39 osób (nieco więcej niż na pozostałym obszarze województwa), z tego pracujących wyłącznie w gospodarstwie jest 2,83 osoby.

Gospodarstwa według ilości osób w nich zamieszkujących:

1 osoba	- 110 gospodarstw
2-3 osób	- 386 gospodarstw
4-5 osób	- 488 gospodarstw
6 i więcej	- 532 gospodarstw

W gospodarstwach rolnych istnieje duży potencjał ludności co daje możliwość rozwoju funkcji rolniczej oraz innych funkcji gospodarczych.

1.6. Budownictwo zagrodowe

Tereny osiedlowe zajęte pod zabudowę zagrodowa stanowią 343 ha, co stanowi 65,7% ogólnej powierzchni terenów osiedlowych w gminie. W obrębie terenów osiedlowych indywidualnych gospodarstw rolnych przeważają tereny zabudowane 318 ha, tereny niezabudowane stanowią 21 ha.. Tereny osiedlowe niezabudowane indywidualnych gospodarstw rolnych występują w niewielkich ilościach w poszczególnych wsiach, nieco większe powierzchnie tych gruntów występują we wsiach Czarnocin – 5,17 ha, Jezioro – 5,18 ha,

Kossaki 5,58 ha, Truszki 2,99 ha, Kobylin 1,52 ha. Wykaz terenów osiedlowych w poszczególnych wsiach przedstawiono załączonej tabeli. Średnia wielkość działek zagrodowych waha się od 0,11 ha – 0,45 ha. Wielkość działek w poszczególnych wsiach przedstawiono na załączniku graficznym.

Duże obiekty inwentarskie przystosowane do chowu bydła mlecznego w ilości ca 50 szt. znajdują się we wsiach Wyłudzin, Kossaki i Kalinowo.

Według danych Spisu Rolnego w 1996 r na terenie gminy zaewidencjonowano następujące powierzchnie budynków inwentarskich :

Rodzaj budynku	Powierzchnia m ²	Stopień wykorzystania %
Obory	18786	95,6
Chlewnie	19826	91,3
Owczarnie	560	99,6
Kurniki	4830	100,0

Stopień wykorzystania budynków inwentarskich na cele rolnicze jest na poziomie średniego na pozostałym obszarze byłego województwa. Nie zarejestrowano budynków inwentarskich użytkowanych na cele pozarolnicze , jedynie były to budynki niewykorzystane. Gmina posiada duże zaplecze budownictwa ogrodniczego zlokalizowanego głównie we wsiach Drozdowo, Elżbiecin , Zabawka , Jezioro. Powierzchnia istniejących szklarni w gminie wynosi 8840 m. kw. co stanowi około 1/3 ogólnej powierzchni szklarni w byłym województwie łomżyńskim a powierzchnia tuneli foliowych wynosi 27491 m. kw, co stanowi połowę tego zaplecza w byłym województwie.. Stopień wykorzystania powierzchni szklarniowej na produkcję ogrodniczą wg danych Spisu Rolnego z1996 r. wynosi około 75 % wynika to z uwarunkowań ekonomicznych tego działu produkcji.

Stopień wyposażenia indywidualnych gospodarstw rolnych w urządzenia infrastruktury technicznej w 1996 roku był nieco gorszy niż w byłym województwie.

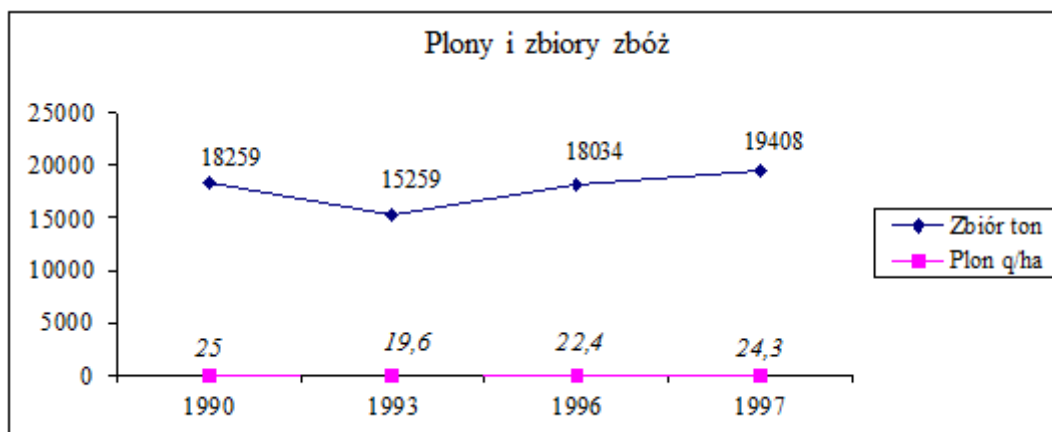
Z wodociągu sieciowego bądź zagrodowego korzystało 74 % gospodarstw. Brak wyposażenia w energię elektryczną odnotowano w 2 gospodarstwach. W sieć elektryczną o mocy 380 kV wyposażone jest 86,8 % gospodarstw. Około 10 % gospodarstw deklaroowało potrzebę zwiększenia mocy sieci energetycznej. Urządzenia kanalizacyjne wraz z szambem posiada ponad połowa gospodarstw.

1.7. Poziom i kierunki produkcji rolnej.

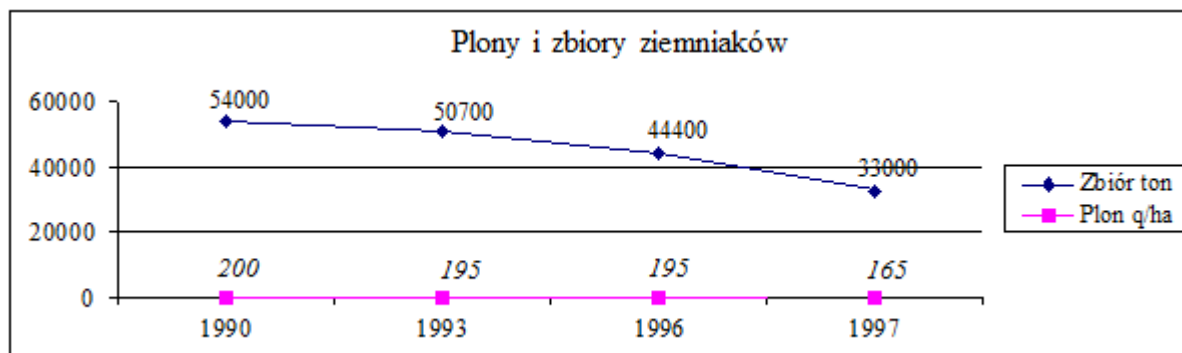
Obszar gminy posiada predyspozycje przyrodnicze do uprawy zbóż i ziemniaków. W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Proporcje między poszczególnymi kierunkami produkcji są zmienne bowiem decydują w sposób zasadniczy warunki ekonomiczne a w szczególności ceny i popyt. Na przestrzeni ostatnich lat poziom produkcji rolnej kształtował się następująco:

Powierzchnia upraw głównych ziemiopłodów

Wyszczególnienie	1990		1996	
	ha	%	ha	%
Zboża	7306	60,0	8070	67,6
w tym żyto	2700	37,0	3318	41,4
Ziemniaki	2700	22,2	2281	19,1
Przemysłowe	37	0,3	4	0
Pozostałe	2138	17,5	1592	13,3
Ogółem zasiewy	12181	100	11947	100

Na obszarze gminy występuje wysoki udział upraw ogrodnich głównie warzyw na gruncie oraz warzyw przyspieszonych w tunelach foliowych i szklarniach. Koncentracja tych upraw jest we wsiach Drozdowo, Jeziorko, Elżbiecin, Zabawka. W ostatnich latach obserwuje się stagnację w rozwoju produkcji ogrodniczej głównie ze względów ekonomicznych. Istniejące tradycje w tym rejonie oraz zainwestowanie w szklarnie a także bliskość miasta Łomży sprzyja utrzymaniu tej produkcji w gminie.

W produkcji zwierzęcej w ostatnich latach wystąpiły zmiany a w szczególności spadek pogłowia trzody chlewnej, co obrazuje niżej zamieszczone zestawienie.

Wyszczególnienie	1988	1996
Bydło ogółem	6905	6513
w tym krowy	3612	3469
Trzoda chlewna	13420	16453

Wahania w obsadzie zwierząt jak również fakt, że część budynków gospodarczych w gospodarstwach jest nie w pełni wykorzystana świadczą o możliwości rozwoju produkcji a przyczyny ograniczania produkcji dotyczą zewnętrznych uwarunkowań ekonomicznych.

1.8. Usługi na rzecz rolnictwa

Miejscowość gminna pełni funkcję gminnego ośrodka obsługi ludności gminy. W zakresie usług na rzecz rolnictwa zakres tych usług uległ zmniejszeniu w wyniku transformacji gospodarczych. Rola jednostek spółdzielczych uległa ograniczeniu a w ich miejsce powstają jednostki prywatne. Zakres usług dotyczy głównie skupu artykułów rolnych oraz zaopatrzenia w środki produkcji

Skup produktów rolnych

- Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy na obszarze gminy posiada zlewnie mleka we wsiach: Górki, Jeziorko, Piątnica, Niewodowo, Olszyny, Kownaty. Część producentów dowozi mleko we własnym zakresie do mleczarni ze wsi Czarnocin, Pęza, Nagórki, Drożęcín Stary, Budy Czarnockie,
- Skup zbóż do mieszalni na byłej bazie GS,
- Skup zwierząt rzeźnych na byłej bazie POZH w Górkach Sypniewo,
- Skup cieląt rzeźnych na bazie Zakładu Unasienniania Zwierząt w Piątnicy.

Zaopatrzenie w środki produkcji

Punkty zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej zlokalizowane są głównie w Piątnicy na dawnych bazach GS i SKR a ponadto w punktach zlokalizowanych w zabudowie rolniczej.

Na obszarze gminy punkty sprzedaży nawozów i środków ochrony roślin zlokalizowane są w zabudowie rolniczej we wsiach Jeziorko, Kownaty i Kalinowo.

Usługi mechanizacyjne

- Punkt naprawy maszyn rolniczych w Piątnicy Włóściańskiej 124,
- Handel maszynami i częściami do maszyn rolniczych w Piątnicy Włóściańskiej 124 i w Piątnicy Poduchownej przy ul. Jedwabieńskiej 25 A oraz na byłej bazie GS.

Usługi weterynaryjne

Punkty prywatne usług weterynaryjnych zlokalizowane są w Piątnicy przy ul. Stawiskowskiej 51, Czarnockiej 56 i Szkolnej 16 A. Poza tym we wsi Krzewo znajduje się dojazdowy punkt usług weterynaryjnych.

Inne

- Ubojnia zwierząt w Poniacie (wielkość uboju sezonowo około 5 sztuk dziennie),
- Młyn handlowo usługowy w Kisielnicy.

1.9. Przetwórstwo rolno- spożywcze

Na obszarze gminy znajdują się następujące zakłady przetwórstwa rolno spożywczego:

- Spółdzielnia Mleczarska przetwarzająca surowiec z obszaru kilku gmin,
- Chłodnia owoców we wsi Jeziorko przerabiająca surowiec z terenu wykraczającego poza gminę,
- Mieszalnia pasz w Piątnicy - zakład o znaczeniu lokalnym,
- Młyn usługowo- handlowy w Kisielnicy- zakład o znaczeniu lokalnym

Pozostałe produkty rolne przetwarzane są poza obszarem gminy. Brak możliwości przerobu oraz trudności ze zbytem są czynnikami ograniczającymi wzrost produkcji.

Mierniki społeczno - ekonomiczne w rolnictwie

L.p.	Rodzaj miernika	Jednostka miary	gmina Piątnica	powiat łomżyński	województwo podlaskie
1	Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej	pkt	53,9	50,8	54,3
2	Bonitacja gleb u.r				
	klasa II	%	0	0,1	0
	klasa III	%	6,4	4,5	6,6
	klasa IV	%	43,2	37,3	45,1
	klasa V	%	31,5	32,6	29,6
	klasa VI, VI Rz	%	18,9	25,5	18,7
3	Udział kompleksów glebowo rolniczych				
	dobrych(2,3,4,8)	%	22,6	25,7	39,8
	słabych (5)	%	22,7	19,1	16,4
	b. słabych (6,7,9)	%	54,7	55,2	43,8
4	Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji				
	użytki rolne	%	12,0	44,1	59,2
	grunty orne	%	13,8	44,2	56,0
	użytki zielone	%	11,3	44,1	62,9
5	Indywidualne gospodarstwa rolne w/g grup obszarowych				
	1-2 ha	%	6,4	4,7	8,8
	2-5 ha	%	15,9	14,0	16,1
	5-10 ha	%	36,4	32,0	29,5
	10-15 ha	%	25,2	25,8	23,6
	pow. 15 ha	%	16,1	23,5	22,0
6	Ludność w indywidualnych gospodarstwach rolnych wg grup w wieku				
	przedprodukcyjnym	%	29,7	29,5	26,6
	produkcyjnym	%	53,3	52,4	53,1
	poprodukcyjnym	%	17,0	18,1	20,3
7	Ilość osób nieprodukcyjnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	ilość osób	87,6	90,7	88,3

Zestawienie powierzchni gruntów - stan 1.01.2000 r.

L.p	Nazwa miejscowości	Pow. ogólna ha	Grunty zabudowane i zurbanizowane ha		
			Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Tereny niezabudowane
1	Budy Czarnockie	513,54	7,38		0,06
2	Budy Mikołajki	120,74	2,33		
3	Choszczewo	194,08	1,47		
4	Czarnocin	962,06	19,93		5,17
5	Dobrzyjałowo	1310,28	10,56		
6	Drozdowo	1600,28	20,00		
7	Drożęcin - Lubiejewo	535,28	2,61		
8	Elżbiecin	447,02	9,48		0,44
9	Górki Sypniewo	477,18	6,90		
10	Górki Szewkowo	160,56	2,18		
11	Guty	335,21	4,30		
12	Jeziorko	1326,51	15,89	0,83	5,18
13	Kalinowo	1089,72	11,19		1,52
14	Kałęczyn	231,09	2,00		
15	Kisielnica	911,14	8,34		0,12
16	Kobylin	646,04	5,07		
17	Kossaki	610,54	22,50		5,58
18	Kownaty	909,54	10,54		
19	Krzewo	944,53	13,68		
20	Marianowo	178,37	2,05		
21	Motyka	161,43	2,13		
22	Murawy	601,59	7,81		
23	Nagórki	486,14	6,48		
24	Niewodowo	614,96	13,38		
25	Nowy Cydzyn	470,44	10,98		
26	Olszyny	1068,58	16,39		
27	Pęza	299,93	3,27		
28	Piątnica Poduchowna	258,61	5,49	0,50	
29	Piątnica Włosciańska	587,47	10,75		0,19
30	Poniat	355,99	7,40		
31	Rakowo Boginie	503,73	6,14		0,02
32	Rakowo Czachy	405,32	4,57		
33	Rządkowo	117,98	2,44		
34	Stary Cydzyn	135,88	3,35		
35	Stary Drożęcin	179,79	2,30		
36	Truszki	482,52	6,95		2,94
37	Wiktorzyn	161,57	2,02	2,68	
38	Wyłudzin	196,10	3,27		
39	Wyrzyki	272,22	3,40		
40	Zabawka	112,52	2,18		
41	Żelechy	339,05	8,21		
42	Taraskowo	440,06	8,08		
43	Gomulnik	152,20	2,27		

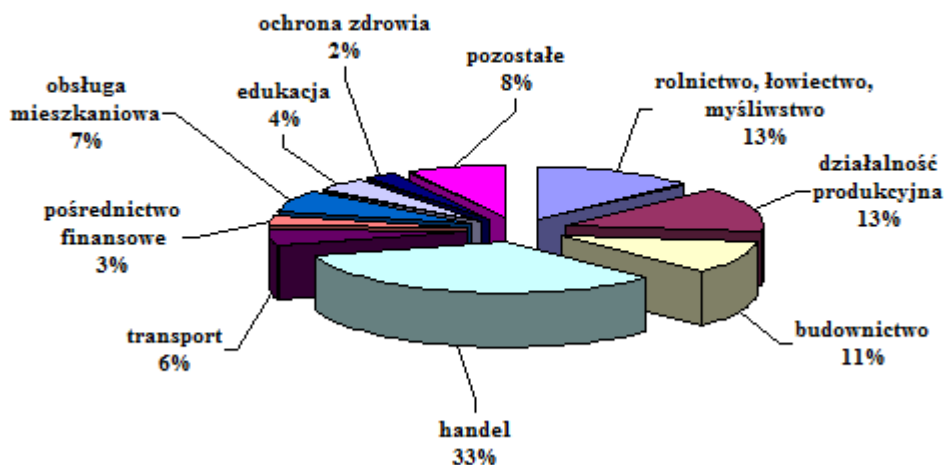
2. Pozarolnicza działalność produkcyjna

W 2000 roku w gminie Piątnica zarejestrowanych było 494 podmioty gospodarki narodowej. W większości są to małe zakłady, jednoosobowe. Największe zakłady na terenie gminy to:

- ZUP „ELTOM” s.c. w Elźbiecinie – produkcja sztucznego futra, szycie odzieży, laminowanie tkanin, szycie śpiworów, zabawek, kołder i narzut,
- PPH „ALUSTIC” w Górkach Sypniewo – produkcja, montaż stolarki aluminiowej, i obróbka szkła okiennego,
- „STYRPOL1” s.c. PPHU w Jezioroku – przetwórstwo chemiczne i tworzyw sztucznych, produkcja materiałów budowlanych, działalność handlowa, usługi budowlane,
- Blacharstwo i lakiernictwo pojazdowe w Piątnicy,
- Zakład cukierniczo – piekarniczy w Piątnicy,
- PPHU „LAKPOL” s.c. w Piątnicy – handel, działalność przetwórcza, produkcyjna, gastronomiczna, hotelarska, pralnicza, usługi remontowo – budowlane,
- PHUP „ROLMASZ” s.c. w Piątnicy – handel sprzętem rolniczym, naprawa ciągników i sprzętu rolniczego,
- Zakład robót ogólnobudowlanych w Piątnicy,
- Zakład mięsny i ubojnia w Poniacie,
- PHUP „BUDROL” s.c. w Piątnicy – sprzedaż materiałów budowlanych, hydraulicznych i rolniczych,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „BEKO”- spółka z o.o. w Bydgoszczy – Chłodnia w Jezioroku.

Struktura podmiotów gospodarki narodowej według wybranych sekcji EKD przedstawia wykres:

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji EKD

Według sektora własności wśród podmiotów gospodarki narodowej przeważają podmioty prywatne – 469. Sektor publiczny stanowi zaledwie 25 podmiotów.

3. Turystyka i wypoczynek

3.1 Rozpoznanie i diagnoza istniejącego zagospodarowania

Turystyka odgrywa małą rolę w strukturze społeczno-gospodarczej gminy pomimo istniejących dużych predyspozycji do jej rozwoju. Główną przyczyną jest brak odpowiedniego zagospodarowania turystycznego w postaci bazy noclegowej i gastronomicznej, urządzeń infrastruktury technicznej, w tym stanu technicznego dróg i sieci kanalizacyjnej, a przede wszystkim informacji i promocji walorów turystyczno-wypoczynkowych.

Ruch turystyczny posiada znaczenie lokalne w postaci turystyki pobytowej o charakterze letniskowym (Drozdowo, Penza, Drożęcina Lubiejewo, Rakowo Boginie, Niewodowo, Krzewo Stare) i wypoczynku weekendowego mieszkańców Łomży oraz znaczenie w transzycie ruchu krajowego w formie obsługi ruchu zmotoryzowanego (motele w Piątnicy) i turystyki wodnej wzdłuż Narwi. Uzupełnieniem tych form jest wypoczynek połączony z wędkarstwem oraz turystyka kwalifikowana i krajoznawcza. Bazę wypoczynku młodzieży stanowi internat w Marianowie oraz szkoła w Rakowie Boginiach.

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- szlak pieszy „Chwały Oręża Polskiego” na trasie: Nowogród-Łomża-Piątnica-Drozdowo-Bronowo-Wizna-Góra Strękowa-Zajki (szlak niebieski),
- szlak pieszy na trasie: Łomża-Piątnica-Drozdowo-Wizna (szlak żółty),
- szlak samochodowy na trasie: Łomża-Drozdowo-Wizna-Jeżewo-Białystok,
- szlak wodny Narwi.

3.2 Predyspozycje rozwoju turystyki

Na zasoby walorów turystycznych składają się walory wypoczynkowe (krajobraz naturalny, przydatność lasów i wód powierzchniowych, walory wędkarskie itp.) oraz walory krajoznawcze (wartości przyrodnicze i wartości kultury materialnej).

Pod względem walorów wypoczynkowych obszar gminy charakteryzuje się wysokimi w skali regionu wartościami użytkowymi środowiska przyrodniczego.

Spośród wszystkich walorów najwyższą atrakcyjnością odznacza się krajobraz zbliżony do naturalnego. Znaczącym elementem atrakcyjności turystycznej jest duża różnica wzniesień

między obszarami wysoczyznowymi a doliną Narwi w okolicach Marianowa, Piątnicy, Kalinowa, Drozdowa, Niewodowa, Rakowa i Krzewa. Malownicze zbocza doliny predysponują tereny te do lokalizowania bazy turystycznej. Istotnym elementem walorów wypoczynkowych jest przydatność wód powierzchniowych do kąpieli i pływania, o czym decyduje przede wszystkim stan sanitarny i dostępność brzegowa do wód. Tereny nadbrzeżne korzystne dla wypoczynku występują jedynie w Drozdowie i Rakowie Czachach. Wody Narwi należą do III klasy czystości, co tylko miejscami umożliwia ich wykorzystanie dla celów turystyczno-wypoczynkowych. Ponadto Narew wyróżniają się dużą atrakcyjnością wód do wędkowania. Nizinny charakter rzeki, leniwe nurty, szerokie rozlewiska oraz liczne starorzecza decydują o dużych walorach wędkarskich.

Pewne walory turystyczne posiada dolina Łojewka, szczególnie w okolicach wsi Motyka, Wyłudzin i Taraskowo (naturalność krajobrazu). Pozostałe ciekły to głównie rowy melioracyjne, które pozbawione są większych możliwości wykorzystania dla celów rekreacyjnych.

Na walory turystyczne lasów składają się elementy taksacyjne w postaci typu siedliska, składu gatunkowego i wieku drzewostanów. Za najkorzystniejsze z punktu widzenia przydatności turystycznej uznaje się lasy na siedliskach borów i lasów mieszanych świeżych z drzewostanami sosny, dębu i brzozy, w starszych grupach wiekowych. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria lasy charakteryzują się na ogół małą przydatnością na cele turystyki. Pewnymi wartościami turystycznymi odznaczają się lasy położone w obrębie wsi: Jeziorko-Kownaty, Drozdowo-Wiktorzyn. Obszary leśne mogą być zagospodarowane turystycznie poprzez budowę parkingów i szlaków turystycznych. Inne obszary leśne stanowić mogą jedynie bazę rekreacji związanej z grzybobraniem i zbieraniem jagód. Pewną trudnością w ich turystycznym zagospodarowaniu jest zdecydowana dominacja własności prywatnej.

Na terenie gminy występują obiekty chronione o znaczących wartościach przyrodniczych i kultury materialnej godne rangi turystycznej. Są to:

- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z otuliną,
- rezerwat przyrody „Kalinowo”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Narwi,
- pomniki przyrody,
- park krajobrazowy w Drozdowie.

Pod względem atrakcyjności krajoznawczej rozumianej jako stopień nagromadzenia obiektów, ich rodzaju i walorów Piątnicę i Drozdowo zaliczono do grupy miejscowości

turystycznych o znaczeniu podregionalnym (fortyfikacje wojenne, kościoły parafialne, cmentarze rzymskokatolickie z kapliczkami, zabytkowe obiekty przemysłowe itp.).

Istotną rolę w propagowaniu turystyki i wypoczynku nad Narwią odgrywa Muzeum Przyrody oraz dyrekcja Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi w Drozdowie.

3.3 Potencjalne tereny turystyczne

Tereny korzystne dla turystyki i wypoczynku wydzielono na podstawie analizy przestrzennego występowania i nakładania się różnego rodzaju walorów, między innymi: urozmaiconej rzeźby, obecności dostępnych dla wypoczynku wód powierzchniowych, lasów przydatnych dla turystyki, korzystnego klimatu lokalnego, występowaniem obiektów kultury materialnej. W ten sposób wyróżniono tereny, w które odznaczają się możliwością lokalizacji obiektów kubaturowych przeznaczonych dla turystyki pobytowej, sąsiedztwem kompleksów leśnych z korzystnym mikroklimatem wnętrza oraz sąsiedztwem dostępnych do kąpieli i pływania wód Narwi. Są to przede wszystkim tereny we wsiach: Drozdowo, Kalinowo, Krzewo Stare, Niewodowo, Piątnica Poduchowna i Włociańska, Rakowo Boginie i Rakowo Czachy.

Nieco niższymi walorami środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki pobytowej charakteryzują się tereny nadnarwiańskie w okolicach Czarnocina, Penzy i Drożęcina Lubiejewo, położone nad Łojewkiem we wsiach Motyka, Taraskowo i Wyłudzin oraz tereny leśne w okolicach Jeziorka.

VI. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Komunikacja

1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

Gmina Piątnica leży w północno-centralnej części Ziemi Łomżyńskiej, przy drodze krajowej nr 61 Łomża - Augustów. W rejonie Piątnicy przebiega także droga wojewódzka nr 647 Stawiski -Kolno- Turośl (Dęby) i droga wojewódzka nr 648 Nowogród - Stawiski – Przytuły. Ze względu na słabo rozwiniętą sieć PKP w obszarze Ziemi Łomżyńskiej brak bezpośredniego dostępu do znaczącej komunikacyjnie linii kolejowej. Oznacza to konieczność dowozu towarowego transportem samochodowym lub (możliwe jest to w minimalnym stopniu) poprzez stację kolejową w Łomży.

Piątnica w skali kraju zalicza się do małych miejscowości gminnych o charakterze rolniczym. Gminy tego typu o ile nie posiadają problemów z ruchem tranzytowym są stosunkowo bezkonfliktowe komunikacyjnie. Piątnica jest położona bezpośrednio przy ważnej drodze tranzytowej o charakterze drogi międzynarodowej, międzyregionalnej oraz na trasie ruchu turystycznego i rekreacyjnego.

Z powyższego względu dotychczasowe plany zagospodarowania przestrzennego rezerwowały trasę obejścia Piątnicy i Łomży w ciągu drogi nr 61 po wschodniej stronie Piątnicy w postaci obwodnicy o długości ok. 10 km. Wobec braku obwodnicy przejazd wszelkich tranzytów przez Piątnicę i główne skrzyżowanie przy moście jest dużym problemem lokalnym.

Przejazd przez Piątnicę i gminę został w roku 2000 zmodernizowany w ramach kontraktu Banku Światowego (kontrakt 51.1), obejmującego odcinek drogi nr 61 od Piątnicy do Stawisk. Na terenie Piątnicy wykonano wzmocnienie nawierzchni wymianę nawierzchni chodnikowych, poszerzenia i lokalne korekty krawężników. Nie wykonano jednak końcowej przebudowy obszaru skrzyżowanie przy moście z przebudową wlotów i sygnalizacji świetlnej. Prace modernizacyjne w powyższym zakresie będą wykonane po roku 2001. Na terenie zainwestowanym Piątnicy dotychczasowy zakres modernizacji z uwagi na konieczność adaptacji licznych zjazdów i zachowanie obsługi terenów przyległych nie uzyskano w praktyce parametrów klasy Gp. Dla odcinka za Piątnicą do Stawisk założono i zrealizowano klasę Gp. Wobec powyższego można przyjąć obecną klasę zmodernizowanego odcinka drogi przez centrum Piątnicy jako klasę ulicy G z cechami Z.

Teren gminy jest położony na skraju Narwi, co ma istotny wpływ na ukształtowanie układu komunikacyjnego regionu.

- Uwarunkowania zewnętrzne obszaru gminy związane z głównymi elementami układu komunikacyjnego kraju

Brak dostępu do linii kolejowej przy jednoczesnym pełnym włączeniu do dróg krajowych wyższych klas oznacza stosunkowo dogodne położenie miasta i gminy wobec głównych układów komunikacyjnych kraju. Jednocześnie należy zauważyć, że Piątnica jest małym ośrodkiem ruchotwórczym i wobec tego istnieje stosunkowo duża równowaga między lokalnymi potrzebami i uwarunkowaniami lokalnego systemu transportowego.

Głównymi drogami o znaczeniu regionalnym lub powiatowym są drogi :

- droga nr 61 - Łomża– Stawiski – Augustów do drogi nr 19
- droga nr 64 - Łomża– Jeżewo do drogi nr 8
- droga nr 63 - Kisielnica– Pisz- Giżycko

- droga wojewódzka nr 668 Piątnica – Jedwabne - Goniądz
- odcinki dróg powiatowych o znaczeniu lokalnym - wg planszy diagnozy
- odcinki ważniejszych dróg gminnych wg planszy diagnozy.

Przebieg drogi nr 61 transportem ciężarowym oraz jej wysoka ranga jako ważnej drogi międzynarodowej, turystycznej i wakacyjnej została w ostatnim czasie dostrzeżona. Podjęto szereg decyzji zmierzającej do pełnej modernizacji drogi i dostosowanie nawierzchni do obciążeń powyżej 115 KN/oś.

Wpływ przyszłej drogi ekspresowej Warszawa – Białystok projektowanej przez teren województwa podlaskiego jako połączenia z krajowym i europejskim systemem dróg ruchu szybkiego jest dla terenu gminy niewielki i pośredni.

1.2. Sieć ulic i dróg kołowych miejscowości Piątnica

Obsługę komunikacyjną Piątnicy zapewniają drogi nadrzędne w stosunku do obszaru miasta tj. odcinki dróg krajowych i wojewódzkich :

- droga nr 61 - Łomża– Augustów do drogi nr 19 – na terenie zainwestowanym Piątnicy ok. 0,9 km
- droga nr 64 - Łomża– Jezewo do drogi nr 8 – na terenie zainwestowanym Piątnicy ok. 0,6 km
- droga nr 63 - Kisielnica– Pisz- Giżycko poza obszarem miejscowości gminnej
- droga wojewódzka nr 668 Piątnica – Jedwabne-Goniądz
- odcinki dróg powiatowych o znaczeniu lokalnym (ul.Czarnocińska i Włociańska)

Drogi i odpowiadające im ulice wylotów dróg powiatowych na terenie zainwestowanym Piątnicy posiadają długość ok. 1,4 km. Łącznie drogi wyższych funkcji na terenie zainwestowanym mają długość ok. 2,9 km .

Odcinki głównych dróg gminnych na terenie obszaru Piątnicy posiadają długość ok. 3,5 km w tym drogi o nawierzchni twardej 2,5 km .

Układ zewnętrzny dróg (klasy Z , G i Gp) uzupełniają wybrane do układu podstawowego trzy ulice lokalne (ulica Forteczna i dwa połączenia bitumiczne z drogą nr 61- klasy L) zapewniające dojazd do głównego zakładu Piątnicy – mleczarni. Stanowią one główne elementy układu komunikacyjnego Piątnicy i zamykają pierścieniem obszar głównej zabudowy.

Piątnica nie posiada wykształconego centrum . Głównym miejscem utożsamianym z centrum jest skrzyżowanie przy moście z lokalizacją szkoły i kościoła rzymskokatolickiego oraz obszar zabudowy przy Urzędzie Gminy i stacji paliw (ostatnio wizytówką tego obszaru jest

hotel „Baranowski”) . Obszary te nie posiadają charakteru centrum z punktu widzenia ukształtowania układu komunikacyjnego. Brak w ich okolicy terenów parkingowych i przestrzeni akumulacji ruchu lokalnego, placów i dominant przestrzennych. Ww. obszary są obciążone bardzo dużym ruchem tranzytowym związanym z drogą nr 61 co jest poważnym konfliktem z funkcjami gminnymi. W analizach diagnozy powyższy charakter „centrum” Piątnicy został uznany za niedorozwój urbanistyczny. Jest on jednak typową konsekwencją położenia przy ważnej trasie tranzytowej i na skraju przeprawy mostowej przez Narew.

Dużym problemem lokalnym jest brak wyizolowanych ciągów pieszych (docelowo także ścieżek rowerowych) wzdłuż dróg tranzytowych i wylotowych np. ul. Włociańskiej a także wzdłuż drogi nr 61 do Marianowa. W powyższym zakresie rozpoczęto prace realizacyjne i przewiduje się wykonanie odpowiednich izolowanych chodników do szkół i zabudowy leżącej przy drogach wylotowych z Piątnicy.

Istotnym pozytywnym dla Piątnicy elementem komunikacyjnym jest zrealizowany w ostatnich latach nowy most na Narwi (stara przeprawa), która jest przeznaczona dla ruchu lokalnego.

Drogi i ulice układu podstawowego posiadają stosunkowo dogodnie przebiegi wlotowe. Należy się liczyć ze stałym wzrostem uciążliwości przebiegu głównych dróg przez Piątnicę. Na terenie gminy Piątnica przewiduje się budowę części odcinka obwodnicy Łomży, która na podstawie dotychczasowych studiów przebiegać będzie poza fortami na nową przeprawę mostową powyżej ostatnio zrealizowanego mostu na wylocie ul. Sikorskiego w Łomży. Do czasu realizacji ww. obwodnicy obszar dzisiejszej Piątnicy będzie podlegać uciążliwością tranzytu międzyregionalnego i międzynarodowego. Droga nr 61 i nr 63 jest też ważną drogą rekreacyjną obciążoną ruchem letnim i turystycznym . Wobec powyższego należy rezerwować teren obwodnicy wykluczając jej obudowywanie i zainwestowanie inne niż rolne.

Należy jednak stwierdzić, że poza szczególnymi okresami ruchów rekreacyjnych i wakacyjnych ruch tranzytowy jest w godzinach szczytu w 55% związany z regionem (dojazdy do Łomży) lub samym obszarem gminy. Do czasu budowy obejścia obecny przebieg drogi krajowej powinien być klasyfikowany jako droga klasy „G” a przebiegi drogi wojewódzkiej i dojazdu do nowego mostu jako minimum „Z”. Podstawowe ulice miejskie stanowią także drogi wylotowe z miasta leżące w ciągach dróg powiatowych powinny być zaliczone do min. klasy funkcjonalnej „L”.

Na planszy infrastruktury i syntezy diagnozy urbanistycznej pokazano sieć uliczną miasta łącznie z dodatkowymi (ważnymi funkcjonalnie) ulicami klasy D.

Wszystkie ulice posiadają obecnie minimum jednostronne chodniki o nawierzchni twardej. Szerokości obecnych linii rozgraniczających pozwalają na budowę prawidłowej jezdni (min. 7,0 m) i prawidłowych szerokości chodników (min. po 2,50 m) oraz pasów zieleni ulicznej. Niezbędne poszerzenia pasów ulicznych dotyczą głównie obszarów skrzyżowań w centrum miasta. Przewiduje się docelowe szerokości ulic podstawowych min. 15,0 m, dla wyższych klas minimum 20,0 m. Pozwala to na urządzenia pasa ulicznego, ale będzie niekiedy niewystarczające dla przeprowadzenia uzbrojenia (szczególnie w wypadku istnienia zieleni wysokiej lub zajęcia terenu przez niewłaściwie ułożone sieci podziemne, których nie można przebudować).

Powyższe drogi stanowią szkielet układu komunikacyjnego Piątnicy. W świetle aktualnych przepisów powinny one posiadać docelowo klasę wg Rozporządzenia MTiGM z dnia 02 03 1999 r dla dróg krajowych „Gp” lub „G” dla dróg wojewódzkich „G”, dla dróg powiatowych klasę „Z”. Pozostałe ulice wydzielone na planszach studialnych diagnozy posiadają i powinny posiadać klasę „L” i wyjątkowo „D”. Wyjaśnia się, że obecne przepisy formalne (ww. Rozporządzenie MTiGM z 1999 r) zobowiązują do kwalifikacji dróg i odpowiadających im ciągów ulic zgodnie z tabelą rozporządzenia, które już obecnie dla dróg krajowych przewiduje klasę G a dla dróg powiatowych Z lub wyjątkowo L niezależnie od obecnych szerokości pasa terenu i rzeczywistych parametrów technicznych.

1.3. Sieć dróg kołowych gminy

Ważnym węzłem układu komunikacyjnego jest układ drogowy Piątnicy opisany wyżej. Charakterystyczną cechą sieci dróg powiatowych jest lokalny, gminny charakter z ograniczoną ilością powiązań tranzytowych. W związku z powyższym drogi powiatowe pełnią w stosunkowo znacznym stopniu funkcje dróg gminnych obsługujących tereny przyległe do Piątnicy (patrz schemat graficzny).

Wyżej wymienione drogi krajowe, wojewódzkie i częściowo powiatowe w obszarze gminy nawierzchnie twarde i ulepszone-bitumiczne. W części (ok. 40%) drogi te i odpowiadające im ciągi ulic nie posiadają należytej docelowo nośności warstw podbudowy jezdni. Oznacza to, że w przyszłości należy liczyć się z modernizacją podbudów głównych dróg i ulic. Mimo nie w pełni normatywnych standardów technicznych wyżej opisywanej sieci podstawowej dróg i ulic zapewnia ona dojazd do wszystkich obszarów zainwestowania i podmiejskich wsi.

Na terenie gminy istnieje ok. 30 km dróg (ulic) powiatowych w tym ok. 24 km o nawierzchni twardej oraz ok. 60,0 km ważniejszych odcinków dróg i ulic gminnych.

Na planszy diagnozy systemu transportowego pokazano przebiegi ulic i dróg ponadlokalnych, wybrane ulice miejskie i wiejskie stanowiące układy podstawowe oraz pokazano lub uwzględniono lokalizację głównych obiektów komunikacyjnych, takich jak:

- 2 stacje paliw,
- parkingi przydrożne i przyuliczne oraz MOP-y,
- lokalizację przystanków PKS-u,
- lokalizację skrzyżowań głównych ulic do przebudowy ze względu na istniejącą geometrię wlotów,
- lokalizację skrzyżowań predysponowanych docelowo do sterowania sygnalizacją świetlną,
- niezbędne ciągi piesze do dobudowy

W dalszej fazie opracowaniach urbanistycznych należy przeanalizować na tle potrzeb gospodarczych i specyfiki przestrzennej gminy i miasta funkcjonalność oraz gęstość sieci drogowej, dostępność oraz zasady obsługi terenów ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia zjazdów z dróg o charakterze tranzytowym (klasy G i Gp), zagadnienia zbilansowania miejsc postojowych na terenach mieszkaniowych i przy głównych lokalizacjach usług lub miejsc pracy oraz zagadnienia budowy ciągów ścieżek rowerowych. Podstawowym zagadnieniem jest określenie wymagań i docelowej funkcji obwodnicy Piątnicy i Łomży oraz zagadnień etapowania rozwoju sieci drogowej.

Oprócz dróg tranzytowych i ulic miejskich na terenie Piątnicy i wsi gminnych występują drogi i ulice wewnętrzne (dojazdy gospodarcze i dojazdy na terenach zamieszkania) oraz drogi zakładowe. Drogi te nie podlegają szczegółowej analizie w ramach studium ogólnego. Drogi i ulice lokalne niewydzielone na rysunku planu oraz drogi i ulice wewnętrzne są adaptowane w zakresie swej funkcji i przebiegu, mogą być modernizowane zależnie od potrzeb lokalnych.

Ostateczna sieć dróg i ulic wydzielona jako sieć podstawowa na terenie Piątnicy będzie wynosić ok. 5,5 km. Całość docelowej sieci dróg i ulic wymaga sukcesywnych modernizacji i przebudów tak aby w ciągu ok. 20 najbliższych lat doprowadzić do ulepszenia nawierzchni i wzmocnienia słabej podbudowy oraz likwidacji miejsc niebezpiecznych i dostosowania do wymaganych przepisami parametrów technicznych .

Podstawowe opracowania analityczne wykonano w skali 1:1000.

1.4. Ocena stanu systemu dróg i zaplecza

W ostatnich czasach remonty i modernizacje ulic i dróg poza zasadniczą przebudową drogi nr 61 nie były znaczące. Obecne wnioski związane z jakością dróg dotyczą prawie całej sieci drogowej gminy poza głównymi ciągami tranzytowymi. Odnowy i modernizacje istniejących dróg powiatowych i gminnych powinny polegać na naprawie warstw ścieralnych (poprawie równości i systemu odwodnień dróg) a także na wzmocnieniu konstrukcji. W analizie studialnej ustalono postulowane przez projektantów wzmocnienia konstrukcji jezdni na drogach systemu podstawowego gminy i drogach powiatowych, które są drogami rozwojowymi. Należy przewidywać utwardzenie i docelową modernizacją (z dostosowaniem do wymagań projektowanych klas) wszystkich odcinków dróg określonych jako sieć podstawowa i pokazanych na rysunku planszy diagnozy „System transportowy”

W obszarze Piątnicy występują obszary intensywnej zabudowy mieszkaniowej, które w chwili obecnej są zasadniczo niedoinwestowane pod względem realizacji ulic i dróg.

Docelowo w obszarze gminy Piątnicy powinny być zlokalizowane :

- 2 stacje paliw,
- przystanek PKS (istniejący) z dostosowaniem do przyszłych potrzeb obszaru,
- samochodowe warsztaty diagnostyczne i naprawcze (4 - 5 szt.)
- parkingi publiczne w rejonie usług i funkcji administracyjnych i przy kościele,
- zaplecze zakładów transportowych i usługowych – zależnie od rozwoju gospodarczego Piątnicy.

Obsługa transportu PKS-u jest związana z drogami głównymi miasta w kierunku Łomży, Grajewa, Kolna, Jedwabnego oraz głównymi ciągami tras lokalnego PKS-u (przebiegi dróg powiatowych).

1. 5. Obciążenia i docelowe funkcje sieci drogowej

Na drogach gminy nie wykonywano badań natężeń ruchu. Pomiary ruchu były wykonywane na wylotach dróg krajowych i wojewódzkich.

Ostatnie pomiary na ww. odcinkach wykonano w ramach ogólnokrajowego pomiaru w roku 1995 . Nowy pomiar wykonywany jest w ciągu roku obecnego (rok 2000) a jego wyniki będą opracowane i dostępne w roku 2001. Wobec powyższego w opracowaniu określono obciążenie ruchem wg pomiarów z lat ubiegłych wykonując uproszczoną prognozę na rok 2000. Na planszy studialnej diagnozy „System transportowy” pokazano wloty dróg głównych z parametrami obciążeń . Własny wycinkowy pomiar obciążenia ruchem w godzinie szczytu na

drodze nr 61w Piątnicy (przy uciążliwościach i ograniczeniach dla ruchu tranzytowego w okresie budowy w roku 2000) dał wyniki natężeń uśrednionych ok. 95 ciężkich pojazdów tranzytowych (TIR) i ok. 1300 pojazdów rzeczywistych innych (osobowych i lekkich ciężarowych) na godzinę szczytu.

Ruch drogowy na drogach o znaczeniu regionalnym i krajowym na terenie województwa podlaskiego podwoił się w okresie ostatnich 10 lat . Jednak ta tendencja nie będzie zapewne trwała . Natężenia obecne i współczynniki wzrostów zostaną określone na podstawie tegorocznych (rok 2000) pomiarów ruchu. Na drogach powiatowych a tym bardziej gminnych na terenie gminy nie występują natężenia ruchu powyżej 600 pojazdów na dobę. Natężenia takie nie wymagają specjalnego uwzględniania w opracowaniach komunikacyjnych gdyż są to wartości wyraźnie niższe niż przepustowości dwupasmowych dróg o szerokościach normatywnych jezdni . W związku z powyższym występowanie przeciążeń na drogach powiatowych i gminnych może być związane tylko z incydentalnymi uroczystościami, dniami targowymi itp.

Obecne funkcje transportu drogowego wymagają wzmocnień konstrukcji jezdni dostosowujących do obciążenia i nacisków pojazdów transportowych dla 110 i 115 KN/oś.

Propozycje modernizacji i wzmocnień określone w diagnozie należy traktować jako ustalenia wstępne gdyż prawidłowe decyzje wykonywania modernizacji zależą od badań szczegółowych nośności obecnej konstrukcji jezdni i rzeczywistego obciążenia .

Na rysunku planszy diagnozy „System transportowy” pokazano także skrzyżowania i miejsca niebezpieczne wymagające przebudowy lub modernizacji.

Docelowo należy przewidywać następujące klasy dla dróg i odpowiadającym im w ciągu odcinków ulic (wg Rozporządzenia MTiGM z 03.03 1999 r.):

ulice i drogi krajowe – klasa Gp lub G

drogi wojewódzkie - klasa G – wyjątkowo Z

drogi powiatowe – klasa L lub Z (wg projektu sieci)

drogi gminne – klasa D lub L (wg projektu sieci)

Wstępna analiza wykazała, że wszystkie odcinki dróg zaliczonych do podstawowego systemu drogowego nie spełniają wymagań (dla swego poziomu klasy) ww. Rozporządzenia w zakresie parametrów technicznych i użytkowych, ilości włączeń, zasad obsługi terenów przyległych itp. Wyjątkiem są niektóre odcinki dróg dojazdowych, dla których wymagania normatywne są liberalne.

2. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Piątnica zwodociągowana jest w około 90% (biorąc pod uwagę liczbę wsi objętych siecią wodociągową). Dla porównania, średni procent zwodociągowania wsi w województwie podlaskim wynosi 67% (wg stanu z 31.12.1999 r). Wodociągami zbiorowymi w gminie objętych jest 41 wsi, z wyjątkiem małych wsi: Choszczewo (liczącej według Urzędu Gminy 19 mieszkańców), Wiktorzyn (22 osoby), Kałęczyn (22 osoby) oraz licznej wsi Czarnocin (515 osób), gdzie sieć wodociągowa będzie realizowana równolegle z siecią kanalizacji sanitarnej. Została opracowana dokumentacja techniczna na obie sieci we wsi Czarnocin.

W gminie wybudowano 127,4 km sieci wodociągowej oraz 1956 przyłączy wodociągowych. Sieć funkcjonuje w postaci następujących wodociągów grupowych:

1. Wodociąg „Piątnica”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

L.p.	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność ujęcia (m ³ /h)	Rok włączenia studni do eksploatacji	Rodzaj studni
1.	Nr 2	69	87	1974	podstawowa
2.	Nr 3	78		1980	podstawowa

Studnia nr 2 zlokalizowana jest na terenie ogrodzonej działki stacji wodociągowej, która jest własnością gminy. Studnia nr 3 znajduje się po drugiej stronie ul. Stawiskowskiej w odległości około 200 m od stacji wodociągowej, na terenie wygradzonej działki. Zatwierdzone zasoby wód podziemnych w kategorii „B” zostały określone na 87 m³/h, przy depresji 15 m. Wielkość poboru wody nie może przekraczać $Q_{d\dot{s}r} = 390 \text{ m}^3/\text{d}$.

Pozwolenie wodno-prawne (Decyzja OŚ.6210.I – 74/97) zostało wydane na okres pięciu lat i jego ważność upływa 31.01.2003 roku. Wyznaczona strefa ochrony bezpośredniej 8 m znajduje się w granicach działki, natomiast strefy ochrony pośredniej, z uwagi na dobrą izolację warstwy wodonośnej nie wyznacza się.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Woda ze studni tłoczona jest na cztery odźelaziacze (ustawione równolegle) oraz dwa hydrofory utrzymujące ciśnienie i podawana na sieć. Wody popłuczne odprowadzane są do kanalizacji technologicznej, do dwukomorowego osadnika i po oczyszczeniu kanałem o średnicy 200 mm do cieku bez nazwy.

Stacja wodociągowa ze względu na jej wiek (lata siedemdziesiąte) wymaga modernizacji. Według planów inwestycyjnych jednostki zajmującej się eksploatacją ujęć i stacji na terenie gminy – Międzygminnego Związków Wodociągów i Kanalizacji w Łomży, w bieżącym 2001

roku zostanie zamontowany zestaw stałego ciśnienia oraz wykonana komputeryzacja i pełna automatyzacja pracy stacji wodociągowej.

Zasięg wodociągu

Do ujęcia i stacji wodociągowej w Piątnicy podłączone są wsie: Piątnica Poduchowna i Piątnica Włościańska. Część sieci wodociągowej o długości około 1,5 km, budowanej w latach siedemdziesiątych została wykonana z azbesto-cementu, natomiast już rozbudowywana w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych z żeliwa i PCV. Sieć z materiału A-C powinna być wymieniona. Nastąpi to prawdopodobnie podczas budowy sieci kanalizacji sanitarnej. Realizacja sieci przewidywana jest na 2002 rok.

Wodociąg „Piątnica” spięty jest z wodociągiem „Drozdowo”, z którego zaopatrywana jest w sposób grawitacyjny prawie cała wieś Piątnica Włościańska. Na granicy obu wodociągów zainstalowana jest zasuwka. Długość sieci wodociągowej na terenie Piątnicy Poduchownej wynosi 5,3 km z 355 przyłączami, a na terenie Piątnicy Włościańskiej – 3,5 km z 84 przyłączami (według danych z Urzędu Gminy i aktualności na koniec 2000 roku). Sieć wykorzystana jest prawie w 100%.

2. Wodociąg grupowy „Jeziorko”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

L.p.	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność ujęcia(m ³ /h)	Rok włączenia studni do eksploatacji	Rodzaj studni
1.	Nr 1	125	32	1974	podstawowa
2.	Nr 2	125	29	1984	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne (Decyzja OŚ.6210.I – 73/97) na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 31.01.2008 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{dśr} = 440 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 29 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji 9,6 m. Ujęcie jest własnością Urzędu Gminy.

Ze względu na głębokość posadowienia filtra oraz przykrycie warstwy wodonośnej ciągłą warstwą nieprzepuszczalną o miąższości przekraczającej 2 m, nie występuje konieczność wyznaczania strefy ochrony pośredniej.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Do poboru, uzdatniania, magazynowania i poboru wody służą następujące urządzenia: 2 pompy głębinowe, 3 odżelaziacze, 3 odmanganiacze, 2 zbiorniki hydroforowe, chlorator i wodomierz.

Stacja wodociągowa wymaga modernizacji ze względu na przekroczoną zawartość żelaza w wodzie uzdatnianej. Brak jest również zbiornika wyrównawczego.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Jezioro” budowanego w roku 1986, podłączone są wsie: Jezioro, Rządowo, Poniat, Budy Czarnockie, Wyrzyki, Zabawka, Elżbiecin (7 wsi). Długość sieci wodociągowej wynosi 24,4 km. Ilość przyłączy włączonych do sieci wodociągowej to 352 sztuki (według danych z Urzędu Gminy i aktualności na koniec 2000 roku). Sieć wykorzystana jest w ponad 90%.

W trakcie opracowania jest dokumentacja techniczna na podłączenie wsi Wiktorzyn oraz zabudowy kolonijnej Elżbiecina i wsi Wyrzyki. Wodociąg ten będzie realizowany w bieżącym 2001 roku.

3. Wodociąg grupowy „Drozdowo”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

L.p.	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Depresja (m)	Rodzaj studni
1.	Nr 1	104	106	15	podstawowa
2.	Nr 2	111,5	108	19,9	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne (Decyzja OŚ.7211/I – 58/90/91) na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 30.06.2001 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać jednostkowych wydajności eksploatacyjnych studni. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia w kategorii „B” wynoszą $Q = 108 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji 19,9 m. Ujęcie jest własnością Urzędu Gminy.

Ze względu na głębokość posadowienia filtra oraz przykrycie warstwy wodonośnej ciągłą warstwą nieprzepuszczalną o miąższości przekraczającej 2 m, nie występuje konieczność wyznaczania strefy ochrony pośredniej. Została ustalona strefa ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m od obudowy studni.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie dwustopniowego pompowania wody. Do poboru, uzdatniania, magazynowania i poboru wody służą następujące urządzenia: 2 pompy głębinowe, 2 zbiorniki wyrównawcze po 100 m³, odżelaziacze, 3 odmanganiacze, chloratory, 2 zbiorniki hydroforowe i wodomierz. Stacja wodociągowa była modernizowana na początku lat 90-tych.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Drozdowo” podłączone są wsie: Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie i Kalinowo (5 wsi). Wodociąg ten jest spięty z siecią wodociągową w Piątnicy. Część wsi Piątnica (głównie Piątnica Włosciańska) zaopatrywana jest grawitacyjnie z ujęcia „Drozdowo”. Długość sieci wodociągowej wynosi 15,9 km. Ilość

wykonanych przyłączy do sieci wodociągowej to 369 sztuk (według danych z Urzędu Gminy na koniec 2000 roku). Sieć wykorzystana jest prawie w 100%.

4. Wodociąg grupowy „Dobrzyjałowo”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

L.p.	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Depresja (m)	Rodzaj studni
1.	Nr 1	54	69	8,8	podstawowa
2.	Nr 2	56	61	8,3	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne (Decyzja OŚ.6210.I – 14/95) na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 30.06.2005 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{dśr} = 340 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” w zatwierdzonej dokumentacji hydrogeologicznej wynoszą $Q = 61 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji 9,6 m. Ujęcie jest własnością Urzędu Gminy.

Decyzją OŚ.6225 – 4/95 z dnia 14.06.1995 roku zostały ustanowione strefy ochronne. Strefa ochrony bezpośredniej studni to pas o promieniu 10 m od obudowy studni oraz strefa ochrony pośredniej o promieniu 700 m od obudowy obu studni. Strefy te ustalono w oparciu o dokumentację hydrogeologiczną opracowaną przez Biuro Studiów i Projektów „Hydro-Eko-Geo” w Białymstoku. Warunki gospodarowania w strefie ochrony bezpośredniej i pośredniej określa Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5.11.1991 roku (Dz.U. Nr 116 poz.504).

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Woda ze studni bez uzdatniania tłoczona jest na sieć wodociągową. Ze względu na bardzo dobrą jakość wody nie ma potrzeby jej uzdatniania. W przypadku rozbudowy stacji istnieje jedynie potrzeba budowy zbiornika wyrównawczego.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Dobrzyjałowo” podłączone są wsie: Dobrzyjałowo, Budy Mikołajki, Stary Cydzyn, Drożęcín Lubiejewo, Górki Sypniewo, Górki Szewkowo, Guty, Kisielnica, Kobylín, Kownaty, Motyka, Murawy, Nagórki, Nowy Cydzyn, Pęza, Stary Drożęcín i Wyłudzin (17 wsi). Długość sieci wodociągowej wynosi 55 km. Ilość przyłączy wodociągowych to 512 sztuk (według danych z Urzędu Gminy i aktualności na koniec 2000 roku).

Przewiduje się dalszą rozbudowę wodociągu „Dobrzyjałowo”. Została opracowana dokumentacja techniczna na podłączenie wsi Czarnocin do tego wodociągu. Realizację sieci

wodociągowej przewiduje się równolegle z siecią kanalizacji sanitarnej układając oba przewody w pasie chodnika, we wspólnym wykopie.

5. Zaopatrzenie w wodę pozostałych wsi

Do wodociągu „Bożejewo” (gmina Wizna) podłączonych jest 8 wsi z gminy Piątnica: Taraskowo, Olszyny, Olszyny Kolonia, Truszki, Żelechy, Kossaki, Krzewo Nowe i Krzewo Stare. Długość sieci wodociągowej obejmującej wymienione wsie wynosi 23,3 km. Wykonanych jest 284 przyłączy wodociągowych.

Wieś Marianowo zaopatrywana jest w wodę z ujęcia zakładowego zlokalizowanego na terenie byłego PGR-u. Obecnie jest własnością Zespołu Szkół Średnich i Zawodowych w Marianowie. Wodociąg oparty jest o dwie studnie: SW1 o głębokości 50,5 m i wydajności 23 m³/h oraz SW2 o głębokości 46 m i wydajności 32 m³/h.

Wnioski:

- Ujęcia, stacje wodociągowe oraz sieć wodociągowa doprowadzająca wodę do 41 wsi w gminie, zabezpieczają potrzeby perspektywiczne zaopatrzenia w wodę. Brakująca sieć wodociągowa w czterech wsiach jest w najbliższych planach inwestycyjnych gminy. Zwodociągowanie tych wsi nie wymaga budowy nowych ujęć.
- Do rozwiązania pozostaje gospodarka ściekowa na terenie gminy. W pierwszej kolejności, z uwagi na wielkość wsi i zwartość zabudowy, scentralizowanym systemem odprowadzania ścieków z oczyszczalnią powinna być objęta wieś gminna oraz wsie przyległe: Czarnocin, Kalinowo i Marianowo.

3. Odprowadzenie ścieków

W gminie Piątnica odprowadzenie ścieków sanitarnych odbywa się głównie do przydomowych, lokalnych zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem do wywożenia. Jedynie Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy oraz Zespół Szkół Średnich i Zawodowych w Marianowie posiadają własne zakładowe oczyszczalnie ścieków.

Gmina posiada opracowaną „Koncepcję programowo-przestrzenną” w 1999 roku przez Przedsiębiorstwo Projektowania i Realizacji Inwestycji Komunalnych w Białymstoku, dotyczącą rozwiązania kanalizacji sanitarnej w układzie całej gminy. Bardziej szczegółowe opracowanie to również „Koncepcja programowo-przestrzenna” dotycząca odprowadzenia ścieków sanitarnych z następujących wsi: Piątnica Poduchowna, Piątnica Włociańska, Kalinowo i Marianowo. Rozwiązanie kanalizacji według przyjętego II wariantu zakłada odprowadzenie ścieków z wymienionych wsi do miejskiej oczyszczalni ścieków w Łomży. Ścieki z terenu gminy będą transportowane do głównej przepompowni ścieków P1 zlokalizowanej przy rzece Narew, skąd za pomocą rurociągu tłocznego pod rzeką Narew będą przekazywane do miejskiej oczyszczalni.

Opracowania jest dokumentacja techniczna na sieć kanalizacji sanitarnej w Czarnocinie. Sieć to będzie włączona do projektowanej kanalizacji w Piątnicy.

W opracowanej koncepcji siecią kanalizacji sanitarnej objęte są wszystkie wsie w gminie.

4. Elektroenergetyka

Gmina Piątnica zasilana jest w energię elektryczną liniami napowietrznymi 15kV z istniejących stacji transformatorowych 110/15kV /GPZ/ w Łomży z możliwością zasilania z GPZ Wizna.

Na terenie gminy znajduje się 109 stacji transformatorowych 15/0,4kV, w tym we wsi Piątnica 12 stacji transformatorowych. W większości przypadków są to słupowe stacje transformatorowe typu ŻH, STS lub STSa.

Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez posterunek energetyczny w Łomży.

Istniejąca sieć elektroenergetyczna nie we wszystkich częściach gminy jest w zadowalającym stanie technicznym. W następujących miejscowościach istniejące urządzenia elektroenergetyczne ze względu na zły stan techniczny wymagają przeprowadzenia remontu i modernizacji: Budy Czarnockie, Taraskowo, Piątnica – ul. Jedwabieńska.

Aktualnie w gminie, ze względu na konfigurację sieci elektroenergetycznej SN i jej stan techniczny, dostarczana jest moc i energia elektryczna do odbiorców w ilości przez nich zapotrzebowanych.

5. Zaopatrzenie w gaz

Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie naszego województwa nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Piątnica. Brak kontynuacji przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 200 mm relacji Łomża - Grajewo, brak aktualnego programu zaopatrzenia w gaz województwa podlaskiego i deklaracji mieszkańców na pobór gazu również nie pozwala na dokładne sprecyzowanie możliwości zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

Gmina posiada opracowanie przedprojektowe „Koncepcji gazyfikacji” przez Przedsiębiorstwo Projektowania i Realizacji Inwestycji Komunalnych w Białymstoku wykonane w 1995 roku. Główne elementy realizacji systemu gazowniczego zapewniające dostawę gazu ziemnego to budowa: gazociągu magistralnego o średnicy 200 mm (jako przedłużenia odgałęzienia gazociągu Białystok – Rembelszczyzna), stacji redukcyjnej I stopnia w okolicy Marianowa oraz wewnętrznej sieci gazowej średniego ciśnienia na terenie całej gminy. Przejście

gazociągami wysokiego ciśnienia przez rzekę Narew zostało opracowane w dwóch wariantach: Nr 1 – wzdłuż projektowanej obwodnicy drogi nr 61 dla miasta Łomży i Piątnicy, Nr 2 – z wykorzystaniem istniejącej konstrukcji mostowej drogą przy fortach. Ze względu na miejski charakter zabudowy Piątnicy i duże zainteresowanie mieszkańców wykorzystywaniem gazu do celów grzewczych i gospodarczych należy dążyć do szybkiego wprowadzenia tej inwestycji do realizacji.

Do czasu budowy systemu zaopatrzenia w gaz przewodowy wskazane jest utrzymanie i rozwijanie stosowania gazu propan – butan przez mieszkańców gminy.

6. Łączność telefoniczna

Wszystkie miejscowości gminy posiadają sieć telefoniczną. Stopień wyposażenia gospodarstw domowych w telefon wynosi 71,4% co stanowi 168 abonentów na 1000 mieszkańców (w województwie 208,3%).

Teren gminy połączony jest światłowodem z nadrzędną centralą telefoniczną w Łomży. Na obszarze gminy działają cztery centrale telefoniczne w Piątnicy, Drozdowie, Kownatach i Kalinowie. Wiodącym operatorem telefonii cyfrowej jest Telekomunikacja Polska S.A., w niewielkim stopniu obszar gminy obsługiwane jest przez przedsiębiorstwo Szeptel.

Na obszarze gminy znajdują się trzy stacje bazowe telefonii komórkowej w Marianowie, Jezioroku i w Wiktorzynie.

7. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

W zakresie rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej

uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystne położenie gminy:
 - atrakcyjność położenia w środowisku przyrodniczym: obszar "Zielonych Płuc Polski",
 - położenie przy drogach krajowych nr 61 i nr 64,
 - położenie nad rzeką Narew.
- walory środowiska przyrodniczego: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody "Kalinowo", rzeka Narew,
- walory środowiska kulturowego: zabytkowy zespół fortyfikacji ziemno - betonowych, zespoły dworsko - parkowe, kościoły oraz budownictwo i tradycje ludowe),

- korzystne warunki sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej,
- korzystne warunki mieszkaniowe,
- dobrze rozwinięta funkcja produkcyjno - usługowa (duża ilość zakładów produkcyjnych),
- korzystne warunki infrastruktury technicznej w miejscowości gminnej,
- korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich,
- dobrze rozwinięta sieć placówek usługowych na obszarach wiejskich.

uwarunkowania ograniczające rozwój:

- położenie przy drodze krajowej nr 61 - kolizje ruchu lokalnego z ruchem tranzytowym, brak obwodnicy,
- duży potok ruchu tranzytowego (bezpośrednie sąsiedztwo przeprawy mostowej),
- rygory w zagospodarowaniu i inwestowaniu na obszarach chronionych.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie gminy w zasięgu krajowej sieci ekologicznej ECONET PL. (Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody „Kalinowo”, liczne pomniki przyrody) podnoszące prestiż i możliwości promocji gminy na zewnątrz,
- urozmaicona rzeźba terenu występująca w strefie krawędziowej starogłacialnej Wysoczyzny Kolneńskiej oraz młodej rzeźby Doliny Dolnej Narwi,
- walory krajobrazowe doliny Narwi (starorzecza, rzadkie zbiorowiska roślinne i populacje zwierząt),
- naturalne punkty widokowe na kulminacjach terenu w strefie krawędziowej wysoczyzny (Piątnica, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Krzewo Stare, Marianowo),
- przewaga nośnych gruntów piaszczystych i gliniastych umożliwiających posadowienie budynków na wysoczyźnie polodowcowej,
- występowanie gleb o dobrej przydatności rolniczej jako podstawa rozwoju rolniczej funkcji gminy,
- bogata sieć wód powierzchniowych: rzeki (Narew, Penza, Łojewek) oraz zbiorniki wodne (m.in. Dobrzyjałowo, Cydzyn, Górki Sypniewo, Jeziorko, Poniąt, starorzecza Narwi) stanowiące podstawy rozwoju gospodarki rybackiej,
- brak, poza pojedynczymi przypadkami, zagrożeń powodziowych dla zabudowy wiejskiej,

- dobre warunki aerosanitarne przy braku większych źródeł emisji do powietrza atmosferycznego (podwyższone stężenia gazów i pyłów pojawiające się okresowo w sezonie grzewczym oraz w strefie drogi krajowej nr 61),

uwarunkowania ograniczające rozwój:

- ograniczenia gruntowo-wodne oraz topoklimatyczne w dolinie Narwi, Penzy, Łojewka i innych cieków wodnych,
- duże spadki terenu w strefie krawędziowej doliny Narwi stwarzające stałe zagrożenia erozji gleb i obniżania ich wartości produkcyjnych,
- brak na terenie gminy większych naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych ograniczających rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej lub rybackiej,
- słaby stopień zalesienia i mała wartość gospodarcza i wypoczynkowa powierzchni leśnych,
- brak większych udokumentowanych złóż surowców mineralnych umożliwiających rozwój przemysłu materiałów budowlanych,
- zanieczyszczenie bakteriologiczne wód Narwi jako utrudnienie w rozwoju funkcji turystycznej i ekologicznej.
- uciążliwości wynikające z nadmiernego hałasu spowodowanego ruchem tranzytowym ze znacznym udziałem transportu ciężkiego odbywającego się wzdłuż drogi krajowej nr 61.
- występowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego w strefie krawędziowej Narwi (Niewodowo, Drozdowo, Rakowo),
- lokalizacja gminnego wysypiska śmieci w obrębie zabytkowych fortów w Piątnicy.

W zakresie rozwoju demograficznego, rynku pracy i warunków życia ludności

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystne położenie względem ośrodka powiatowego Łomży, gdzie występuje koncentracja placówek usługowych o znaczeniu ponadlokalnym,
- występowanie placówek usługowych o znaczeniu lokalnym,
- dobre warunki lokalowe w szkołach podstawowych (liczba uczniów na 1 pomieszczenie do nauczania w gminie wynosi 18, zaś optymalny wskaźnik to 25 uczniów),
- dobra dostępność do placówek handlowych - prawie wszystkie wsie znajdują się w odległości nieprzekraczającej 3 km,
- występowanie placówek kultury o znaczeniu regionalnym - Muzeum Przyrodnicze w Drozdowie
- dobra dostępność do placówek kultury o znaczeniu podstawowym,
- dobra sytuacja w zakresie usług gastronomicznych,

- występowanie bazy hotelowej i noclegowej,
- korzystne warunki mieszkaniowe charakteryzujące się dużą powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę i małą ilością osób w mieszkaniu oraz wzrostem powierzchni użytkowej budowanych mieszkań,
- korzystna sytuacja wiekowa w gminie charakteryzująca się dużym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niskie standardy świadczonych niektórych usług, głównie na terenach wiejskich,
- duże rozmiary bezrobocia, szczególnie wśród absolwentów i ludzi młodych w przedziale wiekowym 18-34 lata.

W zakresie rolnictwa

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- korzystna struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 12,1 ha,
- korzystna struktura wielu użytkowników. Ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lat),
- korzystna struktura wieku ludności zamieszkującej w indywidualnych gospodarstwach rolnych,
- dobre wykorzystanie budynków inwentarskich,
- korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki zwłaszcza w południowej części gminy jako dodatkowego źródła dochodu,
- rozwinięta produkcja ogrodnicza

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej ,
- obszary użytków zielonych nad rzeką Narew narażone na wiosenne wylewy rzeki,
- niski wskaźnik zmeliorowania użytków rolnych ,
- niedostateczna ilość zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- braki w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną,
- brak pozarolniczych miejsc pracy na wsi,
- trudności ze zbytem produktów rolnych,
- spadek opłacalności produkcji rolnej.

W zakresie gospodarki

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- duże rezerwy siły roboczej oraz zasobów płodów rolnych takich jak: mleko, zboża, ziemniaki.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak wartościowych złóż surowców mineralnych,
- mało chłonny rynek zbytu,
- niekorzystne położenie komunikacyjne, brak linii kolejowej.

W zakresie turystyki i wypoczynku

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie na trasie turystycznej Warszawa-Mazury i Pojezierze Augustowsko-Suwalskie,
- występowanie obszarów i obiektów ochrony przyrody (Łomżyński Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody „Kalinowo”, pomniki przyrody);
- szlak wodny Narwi umożliwiający rozwijanie form turystyki wodnej,
- walory wędkarskie Narwi,
- występowanie kompleksów leśnych przydatnych dla turystyki i wypoczynku,
- naturalne punkty widokowe w strefach skarpowych doliny Narwi oraz na obszarze wysoczyznowym,
- duże walory krajoznawcze Piątnicy i Drozdowa (kościół, fortyfikacje wojenne, muzeum przyrody, siedziba Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego i inne),
- istniejące zagospodarowanie turystyczne: motele, budownictwo letniskowe, stacje paliw, szlaki turystyczne.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niedostateczna promocja walorów przyrodniczych i krajoznawczych Piątnicy, Drozdowa i okolic w województwie podlaskim i w kraju,
- zanieczyszczenie wód Narwi ograniczające możliwości kąpieliskowe i wędkarskie,
- brak bazy turystycznej o wysokim standardzie usług,
- brak zagospodarowania i wykorzystania walorów krajoznawczo-wypoczynkowych fortów w Piątnicy.

W zakresie komunikacji

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- funkcja i połączenia drogi krajowej wraz z miastotwórczym potokiem ruchu rekreacyjnego,

- założona docelowo możliwość realizacji obejścia Piątnicy i Łomży ,
- zrównoważony stosunek obciążenia ruchem w stosunku do stopnia rozwoju sieci drogowej regionu.

Uwarunkowania ograniczające rozwój :

- braki ulepszonych nawierzchni ulic i dróg lokalnych i gminnych ,
- zły stan techniczny ulic i niska nośność podbudów jezdni,
- braki w rozwoju zaplecza ruchu kołowego w regionie,
- zbyt wąskie pasy drogowe ulic i głównych dróg tranzytowych,
- niedorozwój sieci ulicznej na peryferiach i na niektórych obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej,
- brak dostępu do komunikacji kolejowej .

W zakresie zaopatrzenia w wodę

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- istniejące ujęcia oraz stacje wodociągowe pokrywają potrzeby perspektywiczne zapotrzebowania wody,
- bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa obejmująca 41 wsi na terenie gminy,
- opracowana dokumentacja techniczna na sieć wodociągową w Czarnocinie.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- ujęcie i stacja wodociągowa w Piątnicy wymaga modernizacji,
- brak sieci wodociągowej w 4 wsiach w gminie.

W zakresie odprowadzenia ścieków

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- opracowana „Koncepcja programowo-przestrzenna” kanalizacji sanitarnej gminy,
- opracowana dokumentacja techniczna na sieć kanalizacji sanitarnej we wsi Czarnocin,
- w trakcie opracowania dokumentacja techniczna na kanalizację sanitarną obejmującą wsie: Piątnica Włościańska i Poduchowna, Kalinowo i Marianowo.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak rozwiązaney gospodarki ściekowej na terenie gminy,

W zakresie zaopatrzenia w gaz

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak sieci gazowej wysokiego ciśnienia po drugiej stronie rzeki Narew ogranicza możliwość zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

W zakresie elektroenergetyki

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- aktualnie w pełni pokryte zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w gminie.

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- zły stan techniczny urządzeń elektroenergetycznych w części gminy
- w miarę wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną należy liczyć się z koniecznością budowy nowych odcinków linii i stacji transformatorowych.

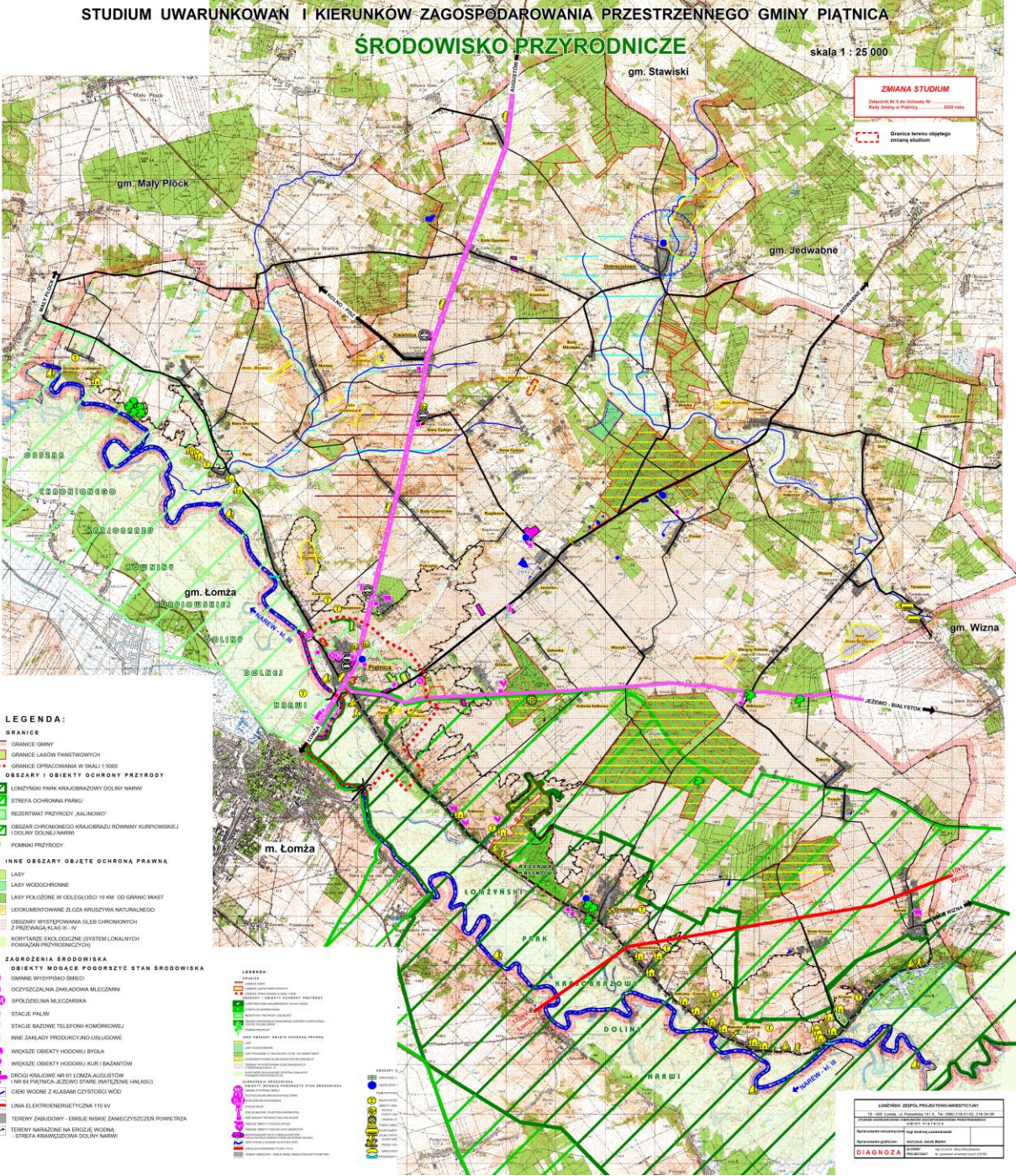
SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

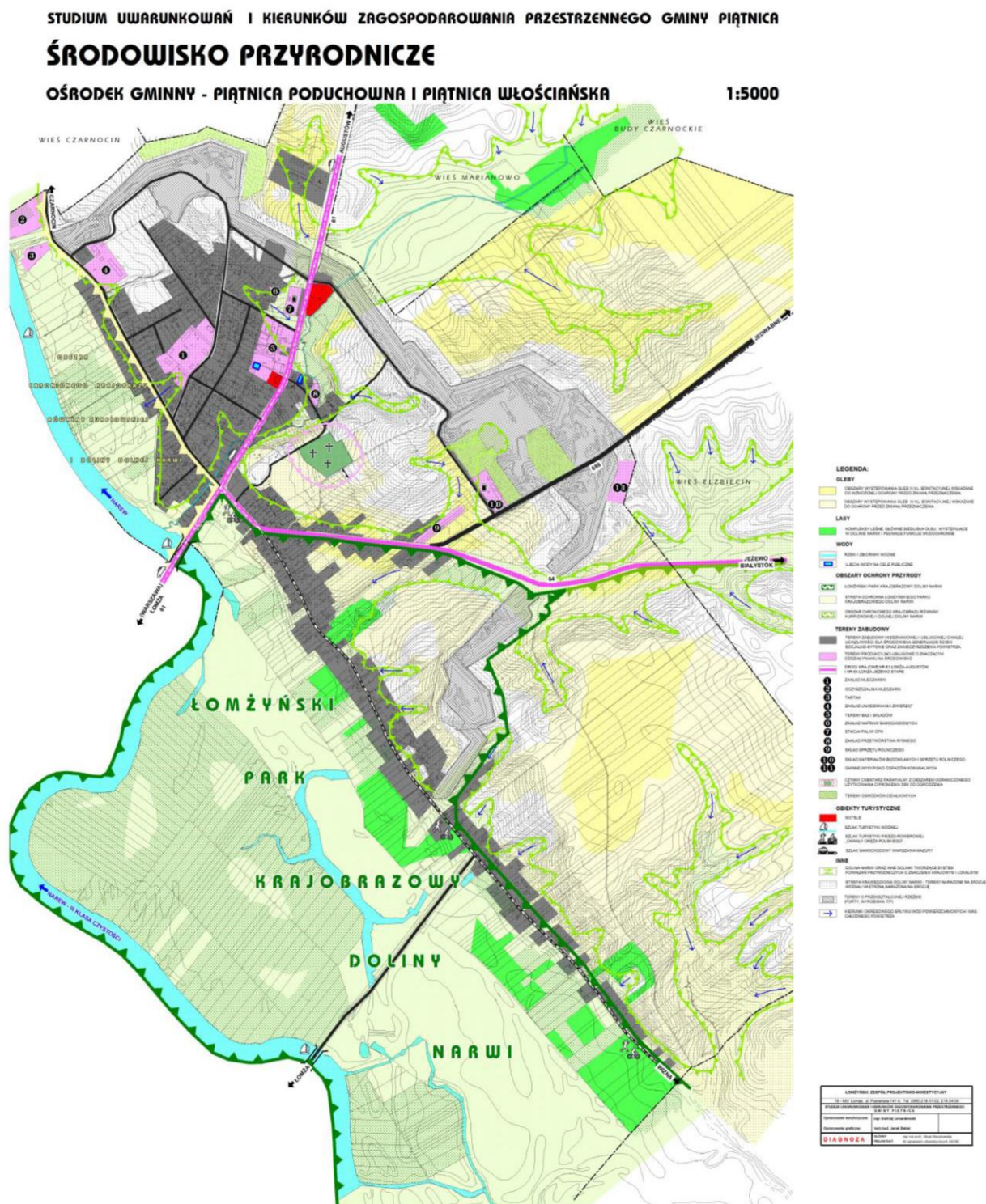
Przy opracowaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szumowo posłużono się następującymi materiałami źródłowymi:

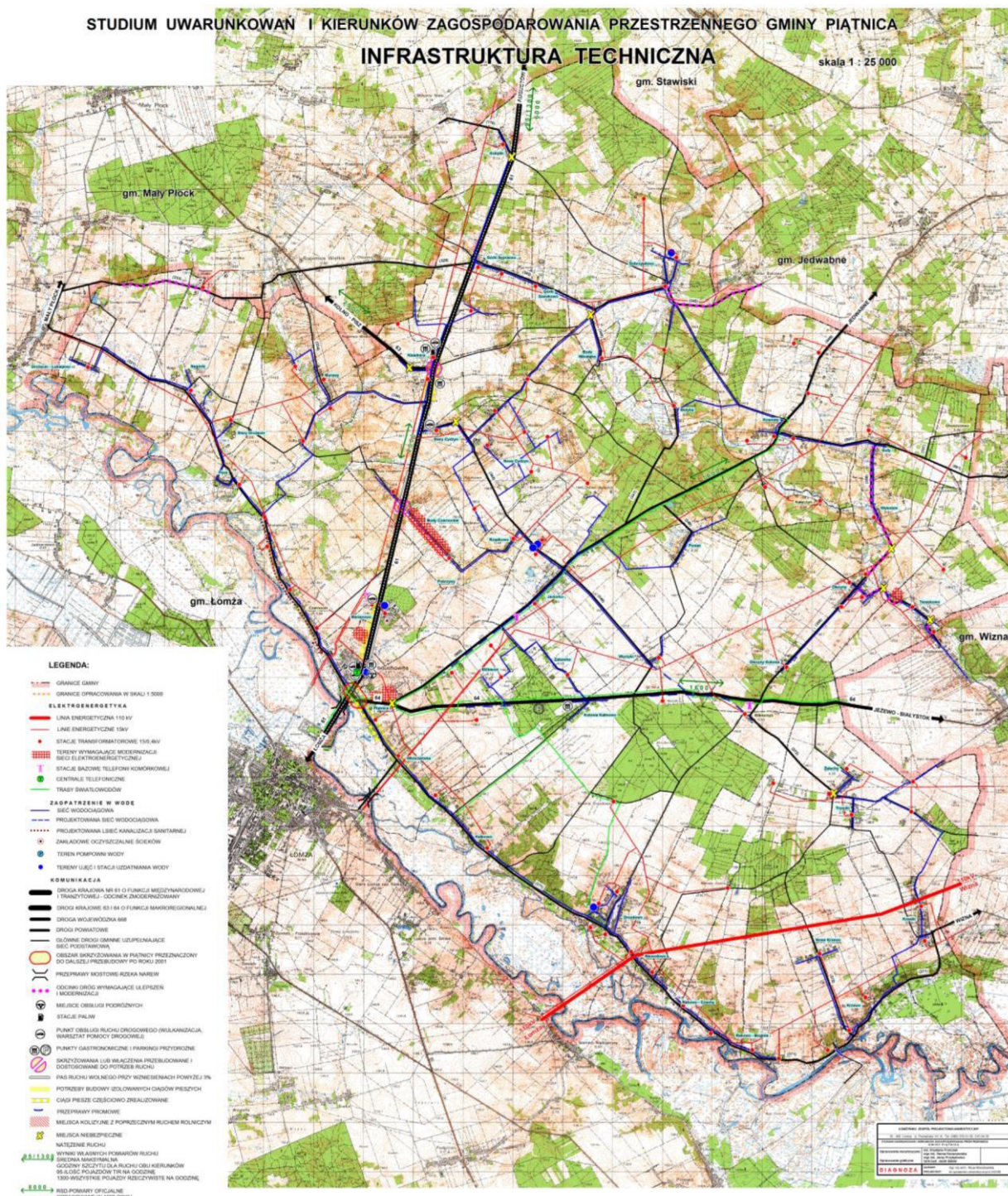
- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica opracowany w WBPP w Łomży w 1992 roku,
- Założenia rewaloryzacji województwa łomżyńskiego - gmina Piątnica opracowane przez PKZ Warszawa,
- Wykaz zabytków i obiektów kulturowych sporządzony przez Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku - Delegatura w Łomży,
- Opracowanie fizjograficzne ogólne dla planu zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica opracowane przez "Geoprojekt" Warszawa,
- Stan środowiska w województwie łomżyńskim w latach 1995-1996 (WIOS, Łomża, 1997),
- Materiały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łomży;
- Operat urządzenia lasów Nadleśnictwa Łomża;
- Materiały Rejonu Energetycznego w Łomży,
- Program małej retencji w województwie łomżyńskim (Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 1997),
- dane urzędu statystycznego w Łomży i Białymstoku,
- Mapa topograficzna w skali 1:5000 i 1:25000,
- Wykaz wniosków do studium sporządzony przez Urząd Gminy w Piątnicy,
- Materiały wejściowe opracowane przez Urząd Gminy, oraz opracowaniami wyższej rangi:
- projekt "Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łomżyńskiego" - opracowany przez WBPP w Łomży w 1998 roku,

- "Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego "Zielone Płuca Polski" - zapis tezowy" opracowana pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Wysockiej w styczniu 1999 roku,
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010 sporządzona przez Zarząd Województwa Podlaskiego w sierpniu 2000 roku wraz z poprzedzającymi materiałami diagnostycznymi.

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PIĄTNICA

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

TEKST JEDNOLITY

**UCHWAŁA NR 205/XXVIII/02
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 31.01.2002 R.**

ZE ZMIANAMI:

**UCHWAŁA NR 229/XXVIII/06
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 18.10.2006 R.
(zmiany zaznaczono kolorem niebieskim)**

**UCHWAŁA NR 36/VIII/11
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 12.05.2011 R.
(zmiany zaznaczono kolorem czerwonym)**

**UCHWAŁA NR 106/XXIV/2012
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 23.11.2012 R.
(zmiany zaznaczono kolorem zielonym)**

**UCHWAŁA NR 199/XLIII/2014
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 31.10.2014 R.
(zmiany zaznaczono kolorem fioletowym)**

**UCHWAŁA NR 233/XLI/2018
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 18.06.2018 R.
(zmiany zaznaczono kolorem brązowym)**

**UCHWAŁA NR 259/XLIV/2018
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 27.09.2018 R.
(zmiany zaznaczono kolorem błękitnym)**

**UCHWAŁA NR 66/XLI/2019
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 29.10.2019 R.
(zmiany zaznaczono kolorem bordowym)**

**UCHWAŁA NR 133/XIX/2020
RADY GMINY PIĄTNICA Z DNIA 27.08.2020 R.
(zmiany zaznaczono kolorem jasnozielonym)**

PIĄTNICA 2020

ZESPÓŁ AUTORSKI

Główny Projektant:

mgr inż. arch. Alicja Mieszkowska
– upr. urb. Nr 242/88

Projektanci:

Struktura funkcjonalno – przestrzenna:

mgr inż. arch. Elżbieta Jabłońska
– upr. urb. Nr 1134/90

Środowisko przyrodnicze:

mgr Andrzej Lewandowski

Środowisko kulturowe:

mgr inż. Teresa Ciborowska

Sfera społeczna:

inż. Maria Piątkowska

Rolnictwo i gospodarka gruntami:

mgr inż. Teresa Ciborowska

Komunikacja:

mgr inż. Jerzy Przybyłowicz

Zaopatrzenie w wodę, gaz i odprowadzenie ścieków:

mgr inż. Hanna Konarzewska

Elektroenergetyka:

inż. Krystyna Fronczek

Grafika komputerowa:

tech. Jadwiga Ptaszyńska

1. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica (Uchwała Nr 229/XXVIII/06 Rady Gminy Piątnica z dnia 18.10.2006 r.

zespół autorski:

mgr Andrzej Lewandowski - członek Okręgowej Izby Urbanistów
w Warszawie, WA – 260
mgr Zbigniew Bargielski

2. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica (Uchwała Nr 36/VIII/11 Rady Gminy Piątnica z dnia 12.05.2011 r.

zespół autorski:

mgr Andrzej Lewandowski - członek Okręgowej Izby Urbanistów
w Warszawie, WA – 260
mgr Zbigniew Bargielski

3. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica (Uchwała Nr 106/XXIV/12 Rady Gminy Piątnica z dnia 23.11.2012 r.

zespół autorski:

mgr inż. arch. Wiktor Panfiluk – kierownik zespołu projektowego,
koordynujący opracowanie planistyczne, wpisany na listę członków
Okręgowej Izby Urbanistów w Warszawie Nr WA-150

- mgr inż. arch. Katarzyna Reut - Jaworowska – główny projektant,
koordynacja opracowanie od strony projektowej i merytorycznej,
wpisana na listę członków OIU w Warszawie Nr WA-334
mgr inż. arch. Teresa Kiejzik – opracowanie zagadnień przestrzennych,
koordynacja problematyki formalno-prawnej, posiadająca uprawnienia
urbanistyczne
mgr Bożena Gajewska – opracowanie zagadnień ochrony środowiska
i prognozy oddziaływania na środowisko
inż. Elżbieta Kępska – opracowanie zagadnień elektroenergetyki
współpraca:
mgr Andrzej Lewandowski – opracowanie ekofizjografii
mgr Zbigniew Bargielski – opracowanie ekofizjografii
4. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 199/XLIII/14 Rady Gminy Piątnica z dnia 31.10.2014 r.
zespół autorski:
mgr Andrzej Lewandowski - członek Okręgowej Izby Urbanistów
w Warszawie, WA – 260
mgr Zbigniew Bargielski
5. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 233/XLI/2018 Rady Gminy Piątnica z dnia 18 czerwca 2018 r.
zespół autorski:
mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671
mgr Zbigniew Bargielski
6. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 259/XLIV/2018 Rady Gminy Piątnica z dnia 27 września 2018 r.
zespół autorski:
mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671
mgr Zbigniew Bargielski
7. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała Nr 66/XII//2019 Rady Gminy Piątnica z dnia 29 października 2019 r.
zespół autorski:
mgr inż. arch. Katarzyna Kuźniak – upr. urb.nr 1206/91
mgr inż. Małgorzata Hoser
8. zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica
(Uchwała NrRady Gminy Piątnica z dnia2020 r.
zespół autorski:
mgr Andrzej Lewandowski – upr. urb. nr 1671
mgr Zbigniew Bargielski

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1. PODSTAWOWE CZYNNIKI ROZWOJU	9
1.1. Mierniki rozwoju gminy	9
1.2. Uwarunkowania wspierające rozwój gminy	11
1.3. Uwarunkowania ograniczające rozwój gminy	14
2. CELE ROZWOJU	16
2.1. Cel nadrzędny – strategiczny	16
2.2. Cele szczegółowe	16
2.2.1. Ekologiczne cele rozwoju	16
2.2.2. Społeczne i kulturowe cele rozwoju	16
2.2.3. Gospodarcze cele rozwoju	17
2.2.4. Cele rozwoju komunikacji	17
2.2.5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej	17
3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	18
3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna	18
3.1.1. Ośrodek gminny – I	18
3.1.2. Jednostka ekologiczno – turystyczna – II	19
3.1.3. Jednostka rolnicza	20
3.2. Kierunki rozwoju osadnictwa	21
3.2.1. Tendencje demograficzne	21
3.2.2. System osadniczy	22
3.3. Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej	23
3.3.1. Obszary objęte ochroną prawną	23
3.3.2. Obszary wskazane do objęcia ochroną	32
3.3.3. Ochrona zasobów geologicznych	34
3.3.4. Ochrona wód powierzchniowych	36
3.3.5. Ochrona wód podziemnych	37
3.3.6. Ochrona gleb	38
3.3.7. Ochrona lasów i zadrzewień	39
3.3.8. Ochrona powierzchni ziemi	40
3.3.9. Ochrona powietrza atmosferycznego	41
3.3.10. Ochrona przed hałasem	42

3.3.11. Ochrona przed elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym	42
3.3.12. Ochrona przeciwpowodziowa	43
3.3.13. System powiązań przyrodniczych	43
3.4. Kierunki ochrony przestrzeni kulturowej	44
3.4.1. Obiekty dóbr kultury podległe ochronie prawnej	44
3.4.2. Zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej	48
3.5 . Kierunki i zasady rozwoju obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę	53
3.5.1. Kierunki rozwoju na obszarze jednostki I - ośrodek gminny	54
3.5.2. Kierunki rozwoju na obszarze jednostki II - ekologiczno - turystycznej	60
3.5.3. Kierunki rozwoju na obszarze jednostki III - rolniczej	63
3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej	66
3.6.1. Edukacja	66
3.6.2. Ochrona zdrowia	67
3.6.3. Opieka socjalna	68
3.6.4. Usługi kultury	68
3.6.5. Sport, rekreacja, wypoczynek	69
3.6.6. Mieszkalnictwo	69
3.7. Kierunki rozwoju sfery gospodarczej	70
3.7.1. Rolnictwo	70
3.7.2. Gospodarka leśna	71
3.7.3. Działalność produkcyjno–usługowa	72
3.7.4. Turystyka	72
3.8. Kierunki rozwoju komunikacji	73
3.8.1. Komunikacja drogowa	73
3.8.2. Komunikacja kolejowa	78
3.8.3. Transport ciężki i tranzyt	78
3.8.4. Ścieżki rowerowe - rekreacyjne	78
3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	79
3.9.1. Zaopatrzenie w wodę	79
3.9.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	79
3.9.3. Elektroenergetyka	81
3.9.4. Zaopatrzenie w gaz	81

3.9.5. Zaopatrzenie w ciepło	82
3.9.6. Gospodarka odpadami	83
3.9.7. Telekomunikacja	83
3.10. Ochrona przeciwpożarowa i obrona cywilna	83
4. KIERUNKI POLITYKI PLANISTYCZNEJ	85
4.1. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe	85
4.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Piątnica	85
4.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na obszarze ośrodka gminnego Piątnica Włociańska i Piątnica Poduchowna	86
5. ZADANIA DO REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH	88
SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	90

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE:

- 1. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PIĄTNICA
W SKALI 1:25 000**
- 2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIEJSCOWOŚCI
GMINNEJ PIĄTNICA W SKALI 1:7 500**
- 3. KIERUNKI POLITYKI PLANISTYCZNEJ MIEJSCOWOŚCI GMINNEJ PIĄTNICA
W SKALI 1:7 500**

WSTĘP

Podstawę prawną opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica stanowią:

- ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, Dz. U. Nr 41, poz. 412),
- uchwała Nr 16/III/98 Rady Gminy w Piątnicy z dnia 13 listopada 1998 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica,
- umowa o dzieło Nr 7/99 z dnia 7 kwietnia 1999 roku,
- **ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz.1945 ze zm.).**

Przedmiotem opracowania studium jest gmina Piątnica w granicach administracyjnych.

Zakres studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy obejmuje uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej.

W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- prawa własności gruntów,
- jakości życia mieszkańców,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W studium określa się w szczególności:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikające z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,

- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających ze strategii rozwoju województwa zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa.

Części składowe opracowania:

Część I – Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne miasta i gminy (diagnoza)

Część II - Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy

Kierunki zagospodarowania przestrzennego zbudowano na podstawie danych diagnostycznych zawartych w części I. Niniejsze studium stanowi podstawę długookresowej polityki przestrzennej i jako jedyny ustawowo dokument planistyczny dotyczy obszaru całej gminy.

Opracowanie zawiera:

- **Tekst „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” – załącznik nr 1,**
- **Rysunek „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica” w skali 1:25000 – załącznik nr 2,**
- **Rysunek „Kierunki zagospodarowania przestrzennego wsi Piątnica” w skali 1:7 500 – załącznik nr 3,**
- **Rysunek „Kierunki polityki planistycznej wsi Piątnica” w skali 1:7 500.**

PODSTAWOWE CZYNNIKI ROZWOJU

1.1. Mierniki rozwoju gminy

Analiza uwarunkowań gminy i dotychczasowego jej rozwoju zawierają przedstawione niżej mierniki zawierające porównanie do obszaru powiatu i województwa. Przedstawione porównania mają na celu wskazanie czynników wspierających i ograniczających dalszy rozwój gminy poprzez wykorzystanie istniejących zasobów oraz wyeliminowanie czynników niekorzystnych.

- Sfera społeczna

Lp.	Wyszczególnienie	jednostka miary	gmina Piątnica	Powiat łomżyński	woj. podlaskie
1.	Gęstość zaludnienia	osób/km ²	50	38	61
2.	Ruch naturalny ludności	małżeństwa/1000 ludności	5,6	6,8	5,4
		urodzenia/1000 ludności	11,9	12,6	10,1
		przyrost naturalny/1000 ludności	1,9	0,7	-0,0
3.	Zasoby mieszkaniowe	liczba osób w 1 mieszkaniu	3,93	3,74	3,15
		liczba osób na izbę	1,01	0,97	0,85
		pow. użytkowa 1 mieszkania (m ²)	76,4	78,1	64,6
		pow. użytkowa na 1 osobę w m ²	19,4	20,9	20,5
4.	Czytelnictwo	wypożyczenia na 1 czytelnika	23	23	20,8
5.	Szkoły podstawowe	liczba uczniów na pom. do nauczania	17,6	13,5	18,4
		liczba uczniów na szkołę	143	101	197,2
		liczba uczniów na 1 nauczyciela	14,3	12,0	13,7
6.	Gospodarka	podmioty gospodarki na 1000 ludności	45,3	41,1	65,4
7.	Rynek pracy	pracujący w gosp. narod. na 1000 ludności	98,2	68,5	180,5
		bezrobotni na 1000 ludności	61,5	69,2	59,5

- Sfera gospodarcza

L.p	Rodzaj miernika	Jednostka miary	gmina Piątnica	powiat łomżyński	woj. podlaskie
1	Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej	pkt	53,9	50,8	54,3
2	Lesistość	%	19	21,4	34,1
3	Bonitacja gleb u.r				

	klasa II	%	0	0,1	0
	klasa III	%	6,4	4,5	6,6
	klasa IV	%	43,2	37,3	45,1
	klasa V	%	31,5	32,6	29,6
	klasa VI, VI Rz	%	18,9	25,5	18,7
4	Udział kompleksów glebowo rolniczych				
	dobrych (2,3,4,8)	%	22,6	25,7	39,8
	słabych (5)	%	22,7	19,1	16,4
	b. słabych (6,7,9)	%	54,7	55,2	43,8
5	Stopień zaspokojenia potrzeb melioracji				
	użytki rolne	%	12,0	44,1	59,2
	grunty orne	%	13,8	44,2	56,0
	użytki zielone	%	11,3	44,1	62,9
6	Indywidualne gospodarstwa rolne w/g grup obszarowych				
	1-2 ha	%	6,4	4,7	8,8
	2-5 ha	%	15,9	14,0	16,1
	5-10 ha	%	36,4	32,0	29,5
	10-15 ha	%	25,2	25,8	23,6
	pow. 15 ha	%	16,1	23,5	22,0
7	Ludność w indywidualnych gospodarstwach rolnych w/g grup w wieku				
	przedprodukcyjnym	%	29,7	29,5	26,6
	produkcyjnym	%	53,3	52,4	53,1
	poprodukcyjnym	%	17,0	18,1	20,3
8	Ilość osób nieprodukcyjnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	ilość osób	87,6	90,7	88,3

- Sfera infrastruktury technicznej

L.p	Rodzaj miernika	Jednostka miary udział wsi	gmina Piątnica	powiat łomżyński	woj. podlaskie
1	Stopień zwodociągowania *	%	94,0	51,0	71,0
2	Stopień skanalizowania *	%	0	1,1	3,1
3	Stopień gazyfikacji *	%	0	0,4	2,9

* dotyczy terenów wiejskich

1.2. Uwarunkowania wspierające rozwój gminy

W zakresie rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

- korzystne położenie gminy:
 - atrakcyjność położenia w środowisku przyrodniczym: obszar "Zielonych Płuc Polski",
 - położenie przy drogach krajowych nr 61 i nr 64,
 - położenie nad rzeką Narew.
- walory środowiska przyrodniczego: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody "Kalinowo", rzeka Narew,
- walory środowiska kulturowego: zabytkowy zespół fortyfikacji ziemno - betonowych, zespoły dworsko - parkowe, kościoły oraz budownictwo i tradycje ludowe),
- korzystne warunki sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej,
- korzystne warunki mieszkaniowe,
- dobrze rozwinięta funkcja produkcyjno - usługowa (duża ilość zakładów produkcyjnych),
- korzystne warunki infrastruktury technicznej w miejscowości gminnej,
- korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich,
- dobrze rozwinięta sieć placówek usługowych na obszarach wiejskich.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

- położenie gminy w zasięgu krajowej sieci ekologicznej ECONET PL. (Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody „Kalinowo”, liczne pomniki przyrody) podnoszące prestiż i możliwości promocji gminy na zewnątrz,
- urozmaicona rzeźba terenu występująca w strefie krawędziowej starogłacialnej Wysoczyzny Kolneńskiej oraz młodej rzeźby Doliny Dolnej Narwi,
- walory krajobrazowe doliny Narwi (starorzecza, rzadkie zbiorowiska roślinne i populacje zwierząt),
- naturalne punkty widokowe na kulminacjach terenu w strefie krawędziowej wysoczyzny (Piątnica, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Krzewo Stare, Marianowo),
- przewaga nośnych gruntów piaszczystych i gliniastych umożliwiających posadowienie budynków na wysoczyźnie polodowcowej,
- występowanie gleb o dobrej przydatności rolniczej jako podstawa rozwoju rolniczej funkcji gminy,

- bogata sieć wód powierzchniowych: rzeki (Narew, Penza, Łojewek) oraz zbiorniki wodne (m.in. Dobrzyjałowo, Cydzyń, Górki Sypniewo, Jezioro, Ponią, starorzeczka Narwi) stanowiące podstawy rozwoju gospodarki rybackiej,
- brak, poza pojedynczymi przypadkami, zagrożeń powodziowych dla zabudowy wiejskiej,
- dobre warunki aerosanitarne przy braku większych źródeł emisji do powietrza atmosferycznego (podwyższone stężenia gazów i pyłów pojawiające się okresowo w sezonie grzewczym oraz w strefie drogi krajowej nr 61),

W zakresie rozwoju demograficznego, rynku pracy i warunków życia ludności

- korzystne położenie względem ośrodka powiatowego Łomży, gdzie występuje koncentracja placówek usługowych o znaczeniu ponadlokalnym,
- występowanie placówek usługowych o znaczeniu lokalnym,
- dobre warunki lokalowe w szkołach podstawowych,
- dobra dostępność do placówek handlowych,
- występowanie placówek kultury o znaczeniu regionalnym – Muzeum Przyrodnicze w Drozdowie,
- dobra dostępność do placówek kultury o znaczeniu podstawowym,
- dobra sytuacja w zakresie usług gastronomicznych,
- występowanie bazy hotelowej i noclegowej,
- korzystne warunki mieszkaniowe charakteryzujące się dużą powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę i małą ilością osób w mieszkaniu oraz wzrostem powierzchni użytkowej budowanych mieszkań,
- korzystna sytuacja wiekowa w gminie charakteryzująca się dużym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

W zakresie rozwoju gospodarczego

- korzystna struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 12,1 ha,
- korzystna struktura wielu użytkowników. Ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18 – 44 lat),
- korzystna struktura wieku ludności zamieszkującej w indywidualnych gospodarstwach rolnych,
- dobre wykorzystanie budynków inwentarskich,
- korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki zwłaszcza we południowej części gminy jako dodatkowego źródła dochodu,

- rozwinięta produkcja ogrodnicza,
- duże rezerwy siły roboczej oraz zasobów płodów rolnych takich jak: mleko, zboża, ziemniaki.

W zakresie turystyki i wypoczynku

- położenie na trasie turystycznej Warszawa-Mazury i Pojezierze Augustowsko-Suwalskie,
- występowanie obszarów i obiektów ochrony przyrody (Łomżyński Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, rezerwat przyrody „Kalinowo”, pomniki przyrody),
- szlak wodny Narwi umożliwiający rozwijanie form turystyki wodnej,
- walory wędkarskie Narwi,
- występowanie kompleksów leśnych przydatnych dla turystyki i wypoczynku,
- naturalne punkty widokowe w strefach skarpowych doliny Narwi oraz na obszarze wysoczyznowym,
- duże walory krajoznawcze Piątnicy i Drozdowa (kościół, fortyfikacje wojenne, muzeum przyrody, siedziba Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego i inne),
- istniejące zagospodarowanie turystyczne: motele, budownictwo letniskowe, stacje paliw, szlaki turystyczne.

W zakresie komunikacji

- funkcja i połączenia drogi krajowej wraz z miastotwórczym potokiem ruchu rekreacyjnego,
- założona docelowo możliwość realizacji obejścia Piątnicy i Łomży,
- zrównoważony stosunek obciążenia ruchem w stosunku do stopnia rozwoju sieci drogowej regionu.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

- istniejące ujęcia oraz stacje wodociągowe pokrywają potrzeby perspektywiczne zapotrzebowania wody,
- bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa obejmująca 41 wsi na terenie gminy,
- opracowana dokumentacja techniczna na sieć wodociagową w Czarnocinie.

W zakresie odprowadzenia ścieków

- opracowana „Koncepcja programowo-przestrzenna” kanalizacji sanitarnej gminy,
- opracowana dokumentacja techniczna na sieć kanalizacji sanitarnej we wsi Czarnocin,
- w trakcie opracowania dokumentacja techniczna na kanalizację sanitarną obejmującą wsie: Piątnica Włościańska i Poduchowna, Kalinowo i Marianowo.

W zakresie elektroenergetyki:

- aktualnie w pełni pokryte zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w gminie.

1.3. Uwarunkowania ograniczające rozwój

W zakresie rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej

- położenie przy drodze krajowej nr 61 - kolizje ruchu lokalnego z ruchem tranzytowym, brak obwodnicy,
- duży potok ruchu tranzytowego (bezpośrednie sąsiedztwo przeprawy mostowej),
- rygory w zagospodarowaniu i inwestowaniu na obszarach chronionych.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

- ograniczenia gruntowo-wodne oraz topoklimatyczne w dolinie Narwi, Penzy, Łojewka i innych cieków wodnych,
- duże spadki terenu w strefie krawędziowej doliny Narwi stwarzające stałe zagrożenia erozji gleb i obniżania ich wartości produkcyjnych,
- brak na terenie gminy większych naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych ograniczających rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej lub rybackiej,
- słaby stopień zalesienia i mała wartość gospodarcza i wypoczynkowa powierzchni leśnych,
- brak większych udokumentowanych złóż surowców mineralnych umożliwiających rozwój przemysłu materiałów budowlanych,
- zanieczyszczenie bakteriologiczne wód Narwi jako utrudnienie w rozwoju funkcji turystycznej i ekologicznej,
- uciążliwości wynikające z nadmiernego hałasu spowodowanego ruchem tranzytowym ze znacznym udziałem transportu ciężkiego odbywającego się wzdłuż drogi krajowej nr 61.
- występowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych kruszywa naturalnego w strefie krawędziowej Narwi (Niewodowo, Drozdowo, Rakowo),
- lokalizacja gminnego wysypiska śmieci w obrębie zabytkowych fortów w Piątnicy.

W zakresie rozwoju demograficznego, rynku pracy i warunków życia ludności

- niskie standardy świadczonych niektórych usług, głównie na terenach wiejskich,
- duże rozmiary bezrobocia, szczególnie wśród absolwentów i ludzi młodych w przedziale wiekowym 18 – 34 lata.

W zakresie rozwoju gospodarczego

- niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- obszary użytków zielonych nad rzeką Narew narażone na wiosenne wylewy rzeki,

- niski wskaźnik zmeliorowania użytków rolnych,
- niedostateczna ilość zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- braki w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną,
- brak pozarolniczych miejsc pracy na wsi,
- trudności ze zbytem produktów rolnych,
- spadek opłacalności produkcji rolnej,
- brak wartościowych złóż surowców mineralnych,
- mało chłonny rynek zbytu,
- niekorzystne położenie komunikacyjne, brak linii kolejowej.

W zakresie turystyki i wypoczynku

- niedostateczna promocja walorów przyrodniczych i krajoznawczych Piątnicy, Drozdowa i okolic w województwie podlaskim i w kraju,
- zanieczyszczenie wód Narwi ograniczające możliwości kąpieliskowe i wędkarskie,
- brak bazy turystycznej o wysokim standardzie usług,
- brak zagospodarowania i wykorzystania walorów krajoznawczo-wypoczynkowych fortów w Piątnicy.

W zakresie komunikacji

- braki ulepszonych nawierzchni ulic i dróg lokalnych i gminnych,
- zły stan techniczny ulic i niska nośność podbudów jezdni,
- braki w rozwoju zaplecza ruchu kołowego w regionie,
- zbyt wąskie pasy drogowe ulic i głównych dróg tranzytowych,
- niedorozwój sieci ulicznej na peryferiach i na niektórych obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej,
- brak dostępu do komunikacji kolejowej.

W zakresie zaopatrzenia w wodę

- brak sieci wodociągowej w 4 wsiach w gminie.

W zakresie odprowadzenia ścieków

- brak rozwiązanej gospodarki ściekowej na terenie gminy,

W zakresie zaopatrzenia w gaz

- brak sieci gazowej wysokiego ciśnienia po drugiej stronie rzeki Narew ogranicza możliwość zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

W zakresie elektroenergetyki

- zły stan techniczny urządzeń elektroenergetycznych w części gminy,

- w miarę wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną należy liczyć się z koniecznością budowy nowych odcinków linii i stacji transformatorowych.

2. CELE ROZWOJU

2.1. Cel nadrzędny - strategiczny

Celem nadrzędnym – strategicznym rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica jest:

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez proekologiczny (zrównoważony) rozwój gminy, przy racjonalnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, istniejącego majątku trwałego, potencjału infrastrukturalnego i produkcyjnego.

2.2. Cele szczegółowe

Osiągnięcie tak sformułowanego celu nadrzędnego- strategicznego zakłada się poprzez następujące cele szczegółowe:

2.2.1. Ekologiczne cele rozwoju

Kształtowanie ekologicznych podstaw rozwoju poprzez następujące cele szczegółowe:

- ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej systemu obszarów doliny rzeki Narew i Łojewek,
- ochrona zlewni rzeki Narew,
- obejmowanie ochroną konserwatorską najbardziej wartościowych obiektów przyrody,
- rozwój funkcji ekologiczno- ochronnych,
- poprawa stanu sanitarnego środowiska przyrodniczego,
- likwidacja konfliktów i zagrożeń spowodowanych dotychczasową działalnością.

2.2.2. Społeczne i kulturowe cele rozwoju

W zakresie podnoszenia standardów życia mieszkańców zakłada następujące cele szczegółowe:

- poprawa warunków życia mieszkańców,
- tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania istniejących zasobów mieszkaniowych,
- tworzenie warunków do rozwoju nowej substancji mieszkaniowej poprzez przygotowanie nowych terenów pod budownictwo,
- aktywizacja społeczno- gospodarcza gminy,

- łagodzenie skutków transformacji społecznej a zwłaszcza bezrobocia,
- zwiększenie dochodów mieszkańców poprzez intensyfikację podstawowych funkcji,
- oraz rozwój nowych funkcji wynikających z lokalnych uwarunkowań,
- restrukturyzacja obszarów o funkcji usługowej,
- hamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych,
- poprawa stanu technicznego obiektów zabytkowych,
- racjonalne wykorzystanie obiektów zabytkowych.

2.2.3. Gospodarcze cele rozwoju

- intensyfikacja podstawowych funkcji oraz rozwój nowych funkcji wynikających z lokalnych uwarunkowań,
- pozyskanie inwestorów tworzących miejsca pracy,
- zapewnienie wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- dostosowanie kierunków i intensywności produkcji rolnej do uwarunkowań przyrodniczych i ekonomicznych,
- wielofunkcyjny rozwój wsi,
- rozwój usług na rzecz rolnictwa,
- rozwój przetwórstwa rolno- spożywczego,
- poprawa stanu technicznego zabudowy zagrodowej,
- rozwój turystyki i wypoczynku w tym agroturystyki na najbardziej atrakcyjnych terenach.

2.2.4. Cele rozwoju komunikacji

- poprawa stopnia bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszego,
- podnoszenie standardu usług komunikacyjnych, poprawa nawierzchni dróg i ulic,
- dostosowanie nośności jezdni do potrzeb gospodarczych gminy,
- poprawa dostępności do systemu komunikacji zbiorowej regionu,
- poprawa zaplecza obsługi ruchu samochodowego.

2.2.5. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

- zwodociągowanie całego obszaru gminy oraz zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu zaopatrzenia w wodę,
- rozwiązanie gospodarki ściekowej,

- odzysk surowców wtórnych w drodze selekcji odpadów jak również organizację skupu surowców wtórnych,
- dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długookresowego rozwoju gminy oraz stwarzanie warunków do niezawodnego funkcjonowania systemu,
- rozwój nowoczesnych technik łączności oraz wdrażanie systemu internetowego.

3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna

Gmina Piątnica jest gminą rolniczą. Położenie gminy na obszarze funkcjonalnym "Zielone Płuca Polski" oraz na obszarach o walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych (w tym występowanie rzeki Narew, terenu Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi wraz ze strefą ochronną, Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, Rezerwatu "Kalinowo" oraz zabytkowego zespołu fortów ziemno - betonowych) stwarza również szansę rozwoju funkcji turystycznej.

Uwarunkowania przyrodnicze, trasy komunikacyjne, istniejące zainwestowanie oraz potencjalne możliwości rozwoju mają zasadniczy wpływ na naturalne wyodrębnienie w strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy trzech obszarów o charakterystycznych funkcjach i zagospodarowaniu przestrzennym.

Z uwagi na uwarunkowania środowiska przyrodniczego oraz istniejące zagospodarowanie na obszarze gminy wydzielono następujące jednostki strukturalne:

- I - Ośrodek gminny - Piątnica Poduchowna i Włociańska
- II - Jednostka ekologiczno - turystyczna
- III - Jednostka rolnicza

3.1.1 Ośrodek gminny - I

Objemuje zainwestowaną część obszaru obydwu miejscowości oraz tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie zainwestowania.

Piątnica Poduchowna i Włociańska są położone w bezpośrednim sąsiedztwie i wzajemnej zależności, razem stanowią zurbanizowaną jednostkę, w której występuje nasycenie i różnorodność funkcji: usługowej, produkcyjnej i mieszkaniowej. Jest to ośrodek obsługi dla ludności z obszaru całej gminy.

Położenie nad rzeką Narew, przy drodze krajowej nr 61 oraz sąsiedztwo z miastem Łomża siedzibą powiatu, stwarzają dogodne możliwości rozwoju.

Główne kierunki rozwoju miejscowości gminnej Piątnica:

- ochrona i właściwe wykorzystanie zasobów środowiska kulturowego i przyrodniczego,
- wykreowanie wizerunku miejscowości jako ośrodka rekreacyjno - sportowego (sportów paramilitarnych),
- wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, i lokalnym,
- rozwój funkcji usługowo-produkcyjnej,
- rozwój funkcji turystycznej,
- rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej.

3.1.2 Jednostka ekologiczno - turystyczna - II

Obejmuje część obszaru gminy położoną w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, zawartą pomiędzy drogami: wojewódzką nr 64 relacji Piątnica - Jeżewo i powiatową nr 331 Piątnica - Mały Płock.

Jednostka charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego i kulturowego. Obszar jednostki położony jest w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej oraz w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi i w następujących obszarach NATURA 2000: Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Przełomowa Dolina Narwi (PLB200008), Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) i Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024). Na jej terenie zlokalizowany jest ścisły rezerwat przyrody "Kalinowo", a tereny położone wzdłuż drogi powiatowej nr 371 (Piątnica-Wizna) objęte są ochroną konserwatorską "K" - krajobrazu kulturowego. Ważnym elementem jest przepływająca w południowej jej części rzeka Narew wraz z rozległą pradoliną.

Jednostka wyróżnia się wysokimi walorami krajobrazu naturalnego - wysokie wzniesienia i rozległa dolina Narwi, malownicze zbocza, duża lesistość, bogactwo roślinności oraz zabudowa wkomponowana w naturalne środowisko w większości o wartościach kulturowych.

Podstawową funkcją jednostki jest rolnictwo wykorzystujące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i wysoką jakość przestrzeni produkcyjnej oraz turystyka, głównie pobytowa o charakterze letniskowym i wypoczynku weekendowego mieszkańców Łomży, wodna wzdłuż

Narwi oraz kwalifikowana i krajoznawcza. Przez teren gminy i jednostki przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- szlak pieszy "Chwały Oręża Polskiego" - niebieski - na trasie: Nowogród - Łomża - Piątnica - Drozdowo - Bronowo - Wizna - Góra Strękowa - Zajki,
- szlak pieszy - żółty - na trasie: Łomża - Drozdowo - Wizna,
- szlak samochodowy na trasie: Łomża - Drozdowo - Wizna - Jeżewo - Białystok,
- szlak wodny Narwi.

Sieć osadniczą jednostki tworzą wsie położone na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowym Doliny Narwi i jego strefie ochronnej: Truszki, Kossaki, Nowe Krzewo, Krzewo, Rakowo Boginie, Rakowo Czachy, Niewodowo, Drozdowo, Kalinowo, na Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie: Czarnocin, Pęza, Stary Drożęcín, Nagórki i Drożęcín Lubiejewo oraz po prawej stronie drogi krajowej nr 64 (Piątnica - Białystok): Wiktorzyn i Żelechy.

Wsie Drożęcín Lubiejewo, Nagórki, Stary Drożęcín, Pęza i Czarnocin położone są na obszarach chronionych i bezpośrednio przy nich (grunty wsi wykraczają poza obszary chronione).

Obszar jednostki, ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe oraz już istniejącą bazę predysponowany jest do rozwoju funkcji turystycznej gminy.

Główne kierunki rozwoju jednostki:

- rozwój funkcji turystycznej,
- rozwój usług z zakresu obsługi turystyki,
- ochrona walorów krajobrazu naturalnego (przyroda, przestrzeń, zabudowa),
- umiarkowany rozwój funkcji pozarolniczych,
- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów atrakcyjnych turystycznie,
- poprawę funkcjonowania zabudowy zagrodowej.

3.1.3 Jednostka rolnicza - III

Obejmuje środkową i północną część obszaru gminy zawartą pomiędzy drogami: wojewódzką nr 64 relacji Piątnica - Jeżewo i powiatową nr 331 Piątnica - Mały Płock oraz granicami administracyjnymi gminy.

W jednostce dominuje gospodarka rolna. Obszar charakteryzuje się dobrą jakością przestrzeni produkcyjnej. W środkowej części jednostki występuje znaczny udział terenów

leśnych. Na terenie jednostki prowadzona jest również produkcja zwierzęca oraz gospodarka ogrodnicza, głównie we wsiach Marianowo (hodowla bydła, sadownictwo) i Elżbiecin (hodowla bażantów).

Większość jednostek osadniczych położona jest w tej jednostce, największe z nich to: Kisielnica, Marianowo, Budy Czarnockie, Jezioro, Dobrzyjałowo, Kownaty, Olszyny i Murawy.

Główne kierunki rozwoju jednostki:

- rozwój rolnictwa,
- rozwój usług z zakresu obsługi rolnictwa,
- umiarkowany rozwój funkcji pozarolniczych,
- rozwój funkcji usługowych w ośrodkach wspomagających Drozdowo, Dobrzyjałowo i Kisielnica,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- poprawa funkcjonowania zabudowy zagrodowej.

3.2. Kierunki rozwoju osadnictwa

3.2.1. Tendencje demograficzne

Czynnikami kształtującymi rozwój demograficzny są dotychczasowe tendencje w ruchu naturalnym i migracyjnym, struktura wieku i płci ludności oraz tempo i charakter rozwoju społeczno-gospodarczego.

Na podstawie analiz przeprowadzonych na etapie diagnozy ustalono, że większość wyżej wymienionych czynników kształtuje się średnio korzystnie. Rozwój demograficzny charakteryzuje się stagnacją. Jedną z przyczyn spadku liczby ludności jest odpływ migracyjny. Mimo stopniowego zmniejszania się rozmiarów odpływu ludności, nadal występuje ujemne saldo migracji. Zanotowany spadek liczby urodzeń wpłynął ograniczająco na przyrost naturalny. Negatywny wpływ na rozwój demograficzny ma również sytuacja społeczno-gospodarcza, a zwłaszcza trudna sytuacja na rynku pracy, wysoki poziom bezrobocia.

Przy powyższych uwarunkowaniach w okresie najbliższych lat przewiduje się utrzymanie tempa przyrostu zaludnienia na dotychczasowym poziomie. Przewiduje się, że liczba mieszkańców gminy pozostanie na dotychczasowym poziomie i w 2010 roku osiągnie wartość około 11000 osób.

Aby ograniczyć niekorzystne czynniki rozwoju demograficznego, należy dążyć do zahamowania procesu odpływu ludności z gminy poprzez:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- tworzenie zachęt do powrotu studiującej młodzieży,
- wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- poprawę dostępności do usług.

3.2.2. System osadniczy

Sieć osadnicza gminy jest równomiernie rozmieszczona. System osadniczy gminy tworzy 45 jednostek osadniczych, w tym miejscowość gminna Piątnica Poduchowna i Włociańska. Poza ośrodkiem gminnym liczącym 2 214 osób największe wsie to: Drozdowo, Czarnocin, Dobrzyjałowo, Kisielnica, Kownaty, Kalinowo, Niewodowo, Murawy, Olszyny i Budy Czarnockie.

Głównym ośrodkiem jest miejscowość gminna Piątnica Poduchowna i Piątnica Włociańska w systemie osadniczym województwa podlaskiego ośrodek znaczenia lokalnego.

W sieci osadniczej wyróżniają się wsie pełniące dodatkową funkcję usługową: Drozdowo, Dobrzyjałowo, Kownaty, Olszyny, Kisielnica i Jezioro.

Kierunki rozwoju sieci osadniczej:

- Wielofunkcyjny rozwój ośrodka gminnego poprzez:
 - wzmocnienie funkcji usługowych o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym,
 - wykorzystanie walorów krajobrazowo - kulturowych zabytkowych fortów,
 - rozwój usług z zakresu kultury w oparciu o zabytkowe forty,
 - utrzymanie i dalszy rozwój usług z zakresu sportu i rekreacji (paramilitarne, motokros),
 - rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe (dolina Narwi, zabytkowe forty, urozmaicony krajobraz),
 - rozwój różnych form opieki społecznej,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej,
 - rozwój funkcji usługowo - produkcyjnych,
 - rozwój usług z zakresu obsługi rolnictwa.
- Utrzymanie i dalszy rozwój wsi Drozdowo, Dobrzyjałowo i Kisielnica jako ośrodków wspomagających poprzez:
 - rozwój i poprawę funkcjonowania placówek usługowych,
 - rozwój usług na rzecz rolnictwa,

- rozwój funkcji produkcyjno - usługowej,
- rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.
- Rozwój funkcji turystyczno - wypoczynkowej w miejscowościach położonych w jednostce ekologiczno - turystycznej II poprzez:
 - rozwój usług z zakresu obsługi ruchu turystycznego,
 - realizację zabudowy letniskowej i agroturystycznej,
 - przekształcanie istniejących gospodarstw rolnych w agroturystyczne,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy zagrodowej.
- Rozwój funkcji produkcyjno - usługowej we wsiach Jeziorko i Elżbiecin,
- Wielofunkcyjny rozwój pozostałych wsi poprzez:
 - rozwój rolnictwa,
 - utrzymanie i rozwój placówek usługowych,
 - utrzymanie i rozwój usług na rzecz obsługi rolnictwa,
 - rozwój funkcji pozarolniczych,
 - rozwój i poprawę funkcjonowania zabudowy zagrodowej.
- Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi ośrodkami systemu osadniczego poprzez:
 - modernizację sieci drogowej,
 - poprawę funkcjonowania komunikacji zbiorowej,
 - rozbudowę systemów łączności,
 - kształtowanie racjonalnych relacji funkcjonalno-przestrzennych społecznie akceptowanych i efektywnych ekonomicznie pomiędzy poszczególnymi ośrodkami.

3.3. Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej

3.3.1. Obszary objęte ochroną prawną

a) Rezerwat przyrody „Kalinowo”

Rezerwat „Kalinowo” został utworzony w 1972 roku na powierzchni 1,45 ha, a następnie powiększony w 1989 roku do 69,8 ha. Rezerwat obejmuje kompleks leśny należący do Nadleśnictwa Łomża położony na południowym zboczu doliny Narwi pomiędzy Kalinowem i Drozdowem. Ze względu na specyficzny układ topograficzny związany z dużym nachyleniem terenu (deniwelacje rzędu 40 m) rezerwat posiada wiele cech swoistych. Celem ochrony jest

zachowanie w stanie naturalnym wielogatunkowego lasu liściastego z zespołami grądu czyścicowego i grądu typowego oraz dąbrowy świetlistej z rzadkimi roślinami tworzącymi murawy kserotermiczne. Na terenie rezerwatu występuje 6 gatunków podlegających ochronie prawnej: lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, zawilec wielokwiatowy, rojnik pospolity, gnieździk leśny i podkolan biały.

Na obszarze rezerwatu zabrania się:

- wycinania drzew z wyjątkiem uzasadnionych potrzebami gospodarstwa rezerwatowego, które określone są w planie urządzania rezerwatu, po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem przyrody;
- dokonywania zmian stosunków wodnych bez uzyskania zezwolenia od właściwego organu ds. gospodarki wodnej w porozumieniu z właściwym organem ds. ochrony przyrody (zmiana stosunków wodnych w rezerwacie przyrody może nastąpić tylko w przypadku, gdy nie spowoduje ona zasadniczej zmiany w warunkach środowiska przyrodniczego;
- zbioru owoców oraz nasion drzew i krzewów z wyjątkiem nasion na potrzeby odnowienia lasu, których pozyskanie może odbywać się na warunkach uzgodnionych z wojewódzkim konserwatorem przyrody;
- zbioru ziół leczniczych oraz innych roślin lub ich części;
- pozyskiwania ściółki leśnej i wypasu zwierząt gospodarskich;
- niszczenia gleby i pozyskiwania kopalin;
- zanieczyszczenia terenu i wzniesienia ognia;
- niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin;
- chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia gniazd, wybierania jaj i piskląt wszystkich gatunków ptaków;
- umieszczania tablic, napisów i innych znaków z wyjątkiem tablic i znaków związanych z ochroną rezerwatu;
- wznoszenia budowli oraz zakładania i budowy urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych;
- przebywania poza miejscami wyznaczonymi w planie ochrony rezerwatu.

b) Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi powstał na bazie Rozporządzenia Nr 4/94 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 10 grudnia 1994 roku. **Rozporządzenie to zostało uchylone Rozporządzeniem Nr 3/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 23 maja 2006 roku w sprawie Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi (Dz. Urz. Woj. Podl.**

2006.152.1406). Park obejmuje tereny położone w dolinie Narwi na odcinku od Bronowa do Łomży wraz ze strefą krawędziową w obrębie gmin: Łomża, Piątnica i Wizna, na powierzchni około 7 500 ha, w tym 2 869,7 ha znajduje się na obszarze gminy Piątnica.

~~„Celem Parku jest ochrona zalewowych terenów doliny Narwi, wyróżniających się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt oraz unikalnych wartości krajobrazowych. Walory przyrodnicze i krajobrazowe stwarzają również warunki do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej oraz turystyki kwalifikowanej, a stan czystości środowiska do upowszechnienia rozwoju rolnictwa ekologicznego”.~~

Zgodnie z w/w rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego Łomżyński Park Krajobrazowy został powołany w celu:

- ochrony wartości przyrodniczych:
 - zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Narew oraz jej nieregularnego koryta i doliny z dużą ilością starorzeczy, które wraz z dopływami i rowami tworzy skomplikowaną sieć wodną;
 - zachowanie chronionych i rzadkich gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla Parku;
- ochrony wartości historycznych i kulturowych:
 - ochrona tożsamości kulturowej obszaru;
 - ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego;
 - odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji;
- ochrony wartości krajobrazowych:
 - zachowanie i ochrona zespołów krajobrazu otwartego, stanowiącego walor wizualny współistnienia gospodarki człowieka z naturalnymi elementami środowiska;
 - ochrona wyróżniających się w środowisku wizualnych form geomorfologicznych;
 - przywracanie obszarom o krajobrazie niekorzystnie przekształconym ich potencjalnych walorów krajobrazowych i przyrodniczych;
 - zachowanie i tworzenie mozaiki krajobrazów.

Rozporządzenie to na obszarze Parku wprowadza następujące zakazy:

- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Zakazy pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów nie dotyczą części Parku, na którym położone są złoża kopalin:

- udokumentowane do dnia 31 grudnia 2005 r., których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej;
- udokumentowane na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 31 grudnia 2005 r.;
- udokumentowane na podstawie informacji geologicznych zawartych w dokumentacjach sporządzonych i zatwierdzonych przez właściwy organ administracji geologicznej do dnia 31 grudnia 2005 r.

Zakaz prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową nie dotyczy gospodarstw położonych w Parku, w których wprowadzono hodowlę zwierząt metodą bezściółkową przed wejściem w życie Rozporządzenia Nr 3/06 Wojewody Podlaskiego z dnia 23 maja 2006 roku.

W gminie Piątnica granica parku krajobrazowego przebiega od mostu na Narwi w Piątnicy Poduchownej, wzdłuż drogi krajowej nr 64 Piątnica -Jeżewo, dalej wzdłuż drogi

Piątnica - Bronowo obejmując grunty rolne i leśne położone w strefie krawędziowej oraz dno doliny Narwi w następujących wsiach: Piątnica Włosciańska, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy i Rakowo Boginie, Krzewo Stare, Kossaki i dalej w kierunku Bronowa w gminie Wizna.

~~Na terenie Parku obowiązują następujące zakazy:~~

- ~~▪ lokalizacji obiektów i instalowania urządzeń mogących mieć wpływ na przyrodę Parku oraz naruszających ukształtowane walory przyrodnicze i krajobrazowe bez wykonania oceny oddziaływania na środowisko (zakaz nie dotyczy zgodnego z prawem budowlanym lokalizowania obiektów indywidualnych gospodarstw rolniczych);~~
- ~~▪ lokalizacji wylewisk i wysypisk komunalnych poza miejscami wyznaczonymi planami zagospodarowania przestrzennego;~~
- ~~▪ zmiany stosunków wodnych bez zgody dyrektora Parku;~~
- ~~▪ odprowadzania do wód lub ziemi ścieków lub innych zanieczyszczeń w stanie surowym lub oczyszczonych w stopniu niższym od wymaganego przepisami przy odprowadzaniu ścieków do wód I klasy czystości (zakaz nie dotyczy racjonalnego z punktu widzenia gospodarki rolnej nawożenia obornikiem, gnojówką i gnojowicą);~~
- ~~▪ eksploatacji kruszywa i innych surowców mineralnych i organicznych bez zasięgnięcia opinii wojewódzkiego konserwatora przyrody;~~
- ~~▪ wykonywania prac ziemnych naruszających naturalną rzeźbę terenu;~~
- ~~▪ wykonywania prac pogłębiających erozję rzeki, m.in. bagrowania dna, likwidacji naturalnych progów wodnych, usuwania lub niszczenia kompleksów roślinnych, naruszania brzegów rzeki;~~
- ~~▪ wypalania roślinności i posuszu roślinnego;~~
- ~~▪ biwakowania poza miejscami wyznaczonymi do tego celu;~~
- ~~▪ sieciowego połowu ryb na całym odcinku Narwi, starorzeczach i dopływach w granicach Parku;~~
- ~~▪ wędkowania na starorzeczach w okresie od 15 marca do 15 czerwca.~~

Wokół Parku utworzono strefę ochronną zwana otuliną o powierzchni około 11 500 ha, której granicę w gminie Piątnica wyznacza most na Narwi, droga krajowa nr 64 Piątnica - Jeżewo oraz droga Wiktorzyn - Żelechy - Truszki i dalej w kierunku wsi Janczewo w gminie Wizna.

Na terenie otuliny zabrania się:

- ~~▪ wprowadzania zmian stosunków wodnych mogących ujemnie oddziaływać na obszar Parku;~~

- odprowadzania do wód lub ziemi ścieków lub innych zanieczyszczeń płynnych lub oczyszczonych w stopniu niższym niż wymagany przepisami przy odprowadzaniu ścieków do wód I klasy czystości;
- lokalizacji obiektów przemysłowych mogących powodować degradację środowiska przyrodniczego;
- wypalania roślinności i posuszu roślinnego.

~~Dla parku i jego otuliny sporządzono plan ochrony zatwierdzony Rozporządzeniem Nr 11/99 Wojewody Podlaskiego z dnia 27 kwietnia 1999 roku (Dz. Urzędowy Województwa Podlaskiego Nr 16 z dnia 14 maja 1999).~~

~~W granicach parku i jego otuliny wyróżniono cztery strefy ochrony walorów przyrodniczych:~~

- ~~▪ strefę PI ochrony ścisłej, do której zaliczono istniejące i projektowany rezerwat przyrody oraz stanowiska lęgowe ptaków drapieżnych;~~
- ~~▪ strefę PII ochrony całkowitej obejmująca zalewowe dno doliny Narwi w granicach parku, strefę krawędziową parku z istniejącymi lub projektowanymi mniejszymi formami ochrony: użytkami ekologicznymi, ziołoroślami, szuwarami, olsami, lasami grupy I, miejscami obserwacji żółwia błotnego;~~
- ~~▪ strefę P-III z wysoczyznową częścią parku, dolinową częścią otuliny i korytarzami ekologicznymi;~~
- ~~▪ strefę P-IV, w skład której wchodzi wysoczyznowa część otuliny.~~

Uchwałą Nr III/20/11 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 10 stycznia 2011 roku ustanowiony został Plan Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi z planem zadań ochronnych OSOP I SOOS NATURA 2000 Przełomowa Dolina Narwi.

Szczegółowe zasady zagospodarowania i użytkowania terenów w granicach parku ~~i otuliny~~ zawarto w planie ochrony parku.

c) Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi

Południowo-zachodnia część gminy położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi, w którym obowiązują zasady gospodarowania określone w Rozporządzeniu Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa łomżyńskiego (Dz. Urz. Woj. Łomżyńskiego Nr 6, poz. 56 z dnia 15 czerwca 1998 roku).

Zgodnie z rozporządzeniem w skład obszaru wchodzi tereny wsi: Piątnica Poduchowna, Czarnocin, Penza, Drożęcín Stary, Nagórki, Drożęcín Lubiejewo. Łącznie w granicach obszaru

znalazło się 1 246 ha (2,5 % ogółu powierzchni), tym 1 115 ha użytków rolnych, 32 ha lasów i 75 ha wód. W myśl rozporządzenia celem ochrony jest zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów.

Na obszarze chronionego krajobrazu zabrania się:

- niszczenia nor, żeremi, legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i niszczenia jaj;
- niszczenia gleby i naturalnego ukształtowania terenu;
- wysypywania, zakopywania, wylewania odpadów i innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby i powietrza poza miejscami do tego wyznaczonymi w planach zagospodarowania przestrzennego;
- zmiany stosunków wodnych z wyjątkiem zabiegów renaturalizacyjnych;
- lokalizacji budownictwa lotniskowego poza miejscami do tego wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- zabudowy pasa terenu o szerokości 25 m od linii brzegowej rzek.

d) Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są wyróżniające się twory przyrody ożywionej lub nieożywionej o szczególnej wartości pod względem przyrodniczym, naukowym, historycznym, pamiątkowym lub krajobrazowym.

Zgodnie z rejestrem pomników przyrody na terenie gminy Piątnica występują następujące obiekty:

- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 430 cm i wysokości około 22 m rosnący we wsi Wiktorzyn przy przystanku PKS (nr rejestru 28);
- aleja grabowa z 392 drzewami o obwodzie na wysokości 1,3 m - od 15 do 110 cm wraz z dwoma grupami świerków rosnących na krańcach alei o długości 200 m we wsi Drozdowo na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rej. 33);
- jesion wyniosły o obwodzie na wysokości 1,3 m - 243 cm i wysokości około 30 m rosnący we wsi Drozdowo „Dolny Dwór” na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rej. 34);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 240 cm i wysokości około 25 m rosnący we wsi Drozdowo „Górny Dwór” na terenie Gminnej Spółdzielni Piątnica (nr rej. 35);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 424 cm i wysokości około 27 m i w wieku około 200 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 159d (nr rej. 175);

- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 337 cm i wysokości około 26 m i w wieku około 200 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 172r (nr rej. 176);
- dąb szypułkowy o obwodzie na wysokości 1,3 m - 453 cm i wysokości około 28 m i w wieku około 300 lat rosnący w Nadleśnictwie Łomża, Leśnictwo Drozdowo, oddział 159d (nr rej. 178);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 250 cm i wysokości około 25,5 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rej. 179);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 290 cm i wysokości około 26 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rej. 180);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 290 cm i wysokości około 23,5 m i w wieku około 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 55 m od Narwi (nr rej. 181);
- sosna zwyczajna o obwodzie na wysokości 1,3 m - 240 cm i wysokości około 24 m i w wieku około 180 - 200 lat rosnąca w Nadleśnictwie Łomża, w pobliżu wsi Nagórki, około 50 m od Narwi (nr rej. 182).

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Łomżyńskiego Nr 5/96 z dnia 14 maja 1996 roku w sprawie uznania niektórych tworów przyrody na terenie województwa łomżyńskiego za pomniki przyrody oraz skreślenia z rejestru pomników przyrody na obszarze gminy istnieją następujące pomniki przyrody:

- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 263 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 30 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 236 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 35 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 210 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 45 m od rzeki Narew;

- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 224 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 65 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 257 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 80 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 216 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 85 m od rzeki Narew;
- sosna zwyczajna o obwodzie pnia na wysokości 1,3 m - 205 cm, wysokości 25 m i w wieku około 200 lat rosnąca na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Łomża, Leśnictwo Drozdowo (oddział 1a) w pobliżu wsi Nagórki, około 95 m od rzeki Narew.

W stosunku do obiektów poddanych ochronie zakazuje się:

- niszczenia, uszkodzania, przemieszczania i wycinania;
- zanieczyszczania terenu wokół nich,
- wzniecania ognia i rozpalania ognisk w ich sąsiedztwie;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ich ochroną;
- wznoszenia obiektów i budowy urządzeń w odległości mogącej prowadzić do ich zniszczenia lub uszkodzenia;
- wykonywania innych czynności mogących doprowadzić do ich zniszczenia lub uszkodzenia.

e) Obszary NATURA 2000

Na obszarze gminy Piątnica występują następujące obszary NATURA 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Przełomowa Dolina Narwi (PLB200008), Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) i Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024).

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Przełomowa Dolina Narwi (PLB200008)- ostoja ptasia o randze europejskiej. Utworzony został dla ochrony 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG. Na obszarze tym występuje 19 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno błotnych, szczególnie w okresie lęgowym.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Narwi (PLB140014). Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I

Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Stwierdzono również występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024). Utworzony dla ochrony 18 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Przełomowa Dolina Narwi i Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska, do czasu sporządzenia i ustanowienia planów zadań ochronnych lub planów ochrony, obowiązującymi są ustalenia wynikające z Planu Ochrony Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi z planem zadań ochronnych OSOP I SOOS NATURA 2000 Przełomowa Dolina Narwi ustanowionego Uchwałą Nr III/20/11 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 10 stycznia 2011 roku oraz ustalenia wynikające ze Standardowych Formularzy Danych dla tych obszarów.

Dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Narwi, do czasu sporządzenia i ustanowienia planu zadań ochronnych lub planów ochrony obowiązują ustalenia wynikające ze Standardowego Formularza Danych dla tego obszaru.

f) Użytki ekologiczne

- użytek ekologiczny „Piaskowa Góra - Krzewo” - powierzchnia – 2,51 ha. Celem ochrony jest ochrona siedlisk gatunków kserotermicznych będących miejscem występowania chronionych gatunków porostów, roślin i zwierząt;
- użytek ekologiczny „Rzeka Narwica” - powierzchnia - 12,81 ha. Celem ochrony jest ochrona koryta Narwicy oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej.

3.3.2. Obszary wskazane do objęcia ochroną

a) Projektowany rezerwat przyrody "Krzewo"

Projektuje się objąć ochroną rezerwatową użytek zielony uroczyska Krzewo o powierzchni ~~około 4,5~~ 1,77 ha, obecnie uznany jako użytek ekologiczny „Piaskowa Góra – Krzewo”, położony na południowy-wschód od zabudowań wsi Krzewo Stare. Celem ochrony rezerwatu będzie zachowanie murawy psammfilnej z chrobotkami i lepnicą zielonawą. Na obszarze rezerwatu wystąpi konieczność objęcia aktywnymi formami ochrony roślinność murawową poprzez powstrzymywanie zalesień zboczy. Niezbędna będzie również ochrona przed pokrywaniem muraw kserotermicznych monokulturowymi nalotami sosny oraz kontrola zmian w zespołach roślinnych.

W rezerwacie obowiązywać będzie zakaz:

- naruszania naturalnej rzeźby terenu i pozyskiwania kopalin;

- niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania;
- zanieczyszczenia terenu i wzniesienia ognia;
- zbioru ziół leczniczych oraz innych dziko rosnących roślin;
- stosowania środków chemicznych w gospodarce rolnej;
- umieszczania tablic, napisów i innych znaków z wyjątkiem tablic i znaków związanych z ochroną rezerwatu;
- wznoszenia budowli oraz innych urządzeń technicznych;
- wstępu do rezerwatu poza miejscami wyznaczonymi w planie ochrony rezerwatu.

b) Użytki ekologiczne

Zgodnie z planem ochrony parku krajobrazowego planuje się objęcie ochroną przyrody kilku użytków ekologicznych położonych w dolinie Narwi. Są to:

- stanowisko roślinności murawowej i kserotermicznej ze skalnicą ziarenkową występujące na powierzchni ~~9,74~~ 3,2 ha na południe od zabudowań wsi Niewodowo;
- bogate gatunkowo zbiorowiska murawowe występujące na wschód od Drozdowa i na północ od Niewodowa na powierzchni ~~22,7~~ 14,0 ha;
- ~~▪ koryto Narwicy oraz zespoły roślinności wodnej i bagiennej położone na prawym brzegu Narwicy na odcinku od Kalinowa do Niewodowa na powierzchni 116,1 ha;~~
- starorzecza Narwi z zespołami roślinności wodnej.

W obrębie użytków ekologicznych należy zabronić:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin;
- zbioru wszystkich dziko rosnących roślin;
- niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczenia wód i gleby oraz powietrza;
- wydobywania torfu i innych kopalin;
- niszczenia gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania;
- palenia ognisk;
- zmiany stosunków wodnych;
- użytkowania łodzi motorowych;
- wędkowania w okresie od 15 marca do 15 czerwca;
- chwytania, płoszenia i zabijania dziko żyjącej zwierzyny.

c) Lasy ochronne

Kompleks leśny „Olszyna Krzewska” o powierzchni 208 ha położony na prawym zboczu doliny Narwi oraz jej części bagiennej na południowy-wschód od wsi Krzewo Stare, przewidywany jest do nadania statusu lasu wodochronnego i glebochronnego. Obejmuje on olsy i łągi olszowe na glebach torfowych oraz lasy na siedliskach boru świeżego i boru mieszanego świeżego z drzewostanami sosny, dębu, brzozy w różnych klasach wieku. Na haliznach wykształciła się roślinność psammofilna.

d) Ochrona gatunkowa zwierząt

Na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi projektuje się objęcie ochroną prawną dwóch stanowisk występowania: żółwia błotnego oraz orlika krzykliwego. Celem ochrony jest zabezpieczenia miejsc rozrodu i gniazdowania powyższych gatunków zwierząt.

3.3.3. Ochrona zasobów geologicznych

W granicach gminy znajdują się udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, piasków, piasków ze żwirem oraz torfów i gytii. Są to obszary o różnym stopniu rozpoznania geologicznego.

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin w gminie Piątnica

L.p.	Nazwa złoża	Zasoby	Rodzaj kopaliny	Kat. udok.	Uwagi
1.	Elżbiecin I	75,6 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
2.	Piątnica Włociańska	151,0 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₂	
3.	Nowe Bożejewo	-	kruszywo naturalne	kategoria C ₂	teren w gm. Piątnica i Wizna
4.	Czarnocin	60,0 tys. t.	kruszywo naturalne		
5.	Dobrzyjałowo	7,3 mln m ³	piaski ze żwirem	zasoby szacunkowe	
6.	Dobrzyjałowo	36 mln m ³	piaski drobne	zasoby szacunkowe	
7.	Murawy	65,5 tys. t.	kruszywo naturalne		
8.	dolina Narwi koło Krzewa	773 tys. t.	torfy	zasoby bilansowe	teren w granicach parku krajobrazowego
9.	Kisielnica	537 tys. t.	torfy i gytie	zasoby bilansowe	
10.	Rejon wsi Drozdowo Niewodowo i Rakowo Czachy		kruszywo naturalne	zasoby perspektywiczne	teren położony w granicach parku

11.	Kobylin		kruszywo naturalne		
12.	Kalinowo		kruszywo naturalne		
13.	Górki Sypniewo	286,3 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
14.	Kisielnica	271,3 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
15.	Murawy		kruszywo naturalne		
16.	Nagórki	576,1 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
17.	Piątnica Włociańska I	269,5 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
18.	Kownaty	277,3 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	teren położony na obrzeżu korytarza ekologicznego
19.	Wiktorzyn	765,8 tys. t.	kruszywo naturalne	kategoria C ₁	
20.	Kisielnica II	4811,4 tys. t.	piaski	kategoria C ₁	
21.	Murawy	427 290 ton	piaski	kategoria C ₁	
22.	Kisielnica I	316,1 tys. t.	piaski	kategoria C ₁	

Tereny udokumentowanych złóż kopalin przeznacza się pod powierzchnię eksploatację, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie eksploatacji złóż kopalin pospolitych:

- Intensyfikacja badań geologicznych mających na celu udokumentowanie złóż surowców mineralnych.
- Ochrona udokumentowanych złóż kopalin pospolitych przed zabudową i innymi formami trwałego zainwestowania.
- Zakaz pozyskiwania kruszywa naturalnego ze skarp i torfu z dna dolin rzecznych oraz na obszarach prawnej ochrony przyrody.
- Rekultywacja starych wyrobisk poeksploatacyjnych i przywrócenie im wartości użytkowych.
- Warunkiem dopuszczenia eksploatacji złoża (udzielenia koncesji) jest zapewnienie obsługi komunikacyjnej kopalni, w tym włączenia do drogi publicznej na warunkach uzgodnionych z zarządcą drogi.
- Obowiązek zachowania szczególnych rygorów eksploatacji kopaliny oraz sukcesywnej rekultywacji terenów zdegradowanych w przypadku złoża „Piątnica Włociańska I” z uwagi na położenie w strefie ochrony ekspozycji zabytkowego zespołu fortów i przywrócenia walorów krajobrazowych terenu.
- Eksploatacja złóż kopalin położonych w granicach korytarzy ekologicznych (migracyjnych) wymaga zabezpieczenia przed wtargnięciem zwierząt poprzez obwałowanie lub ogrodzenie terenów eksploatacji.

- W zagospodarowaniu złoża „Kisielnica II” uwzględnić bezpośrednie sąsiedztwo projektowanej drogi ekspresowej Nr S61, w tym wykluczenie bezpośredniej obsługi komunikacyjnej.

3.3.4. Ochrona wód powierzchniowych

Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej z 1972 roku w sprawie docelowego stanu czystości wód powierzchniowych płynących Polski dla wód Narwi, Łojewka i Penzy zakłada się uzyskanie docelowo II klasy czystości.

Retencjonowanie wody w rzekach i zbiornikach pozwala na racjonalne ich wykorzystanie, gromadzenie w stanach zagrożeń powodzią oraz dostarczanie jej w okresach suszy. Program małej retencji obejmuje jedynie renowację i powiększenie powierzchni zalewów oraz pojemności istniejących zbiorników.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie gospodarki wodnej:

- Poprawa stosunków wodnych i zapobieganie nadmiernym stratom wody, zwłaszcza na terenach odczuwających deficyt wód poprzez realizację programu małej retencji oraz renowację urządzeń melioracyjnych i zwiększenie retencyjności gleb w wyniku wyłączenia z gospodarczego wykorzystania terenów bagiennych, podmokłych i źródłiskowych.
- Poprawa stanu sanitarnego wód Narwi oraz innych cieków do zakładanych klas czystości poprzez porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (budowa systemów kanalizacyjnych z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni w Łomży).
- Usprawnienie eksploatacji dolinowych systemów melioracyjnych oraz ich wyposażenie w urządzenia piętrzące dla prowadzenia nawodnień metodą regulowanego odpływu.
- Poprzedzanie zadań melioracyjnych ekspertyzami ekologicznymi wskazującymi optymalne rozwiązania zabezpieczające ekosystemy leśne, torfowiskowe, miejsca lęgowe, tarliska, stanowiska rzadkich roślin i zwierząt, ostoje zwierząt łownych itp. przed nieodwracalną degradacją stosunków wodnych, a tym samym całego środowiska.
- Ochronę wód powierzchniowych poprzez ograniczanie stosowania wysokotoksycznych środków nawożenia oraz ochrony roślin w strefach brzegowych cieków wodnych.
- Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń komunalnych odprowadzanych do wód poprzez porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach zabudowanych (budowa lokalnych systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków, w tym oczyszczalni przydomowych i zagrodowych).

- Ograniczenie infiltracji i spływów powierzchniowych zanieczyszczonych wód opadowych poprzez właściwe składowanie odpadów stałych, przechowywanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz gnojowicy.
- Zakaz lokalizacji ferm ściółowych i ferm zwierząt futerkowych w strefach zalewowych oraz rozlewania gnojowicy, w tym jej rolniczego wykorzystania w części zalewowej i krawędziowej dolin rzecznych.
- Tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków oraz wykorzystanie naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych jako biofiltrów.

3.3.5. Ochrona wód podziemnych

Zaopatrzenie ludności w wodę pitną i do celów gospodarczych oparte jest o międzymorenowy poziom wód występujący pod kompleksem glin o dobrej izolacyjności na głębokości około 54-56 m (Dobrzyjałowo), 58 m p.p.t. (Piątnica), 78-79 m, (Drozdowo) i 111-114 m (Jeziorko).

Wszystkie studnie zlokalizowane na terenie gminy posiadają strefy ochrony bezpośredniej o szerokości 8-10m od zarysu urządzeń oraz są ogrodzone siatką.

Na terenie stref ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody oraz należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie przedostawały się do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarowanie terenów zielenią,
- szczelne odprowadzanie poza granice stref ścieków z urządzeń sanitarnych.

Ujęcie w Dobrzyjałowie jako jedyne ujęcie w gminie posiada strefę ochrony pośredniej o promieniu 700 m. Strefa została wyznaczona w oparciu o Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 roku w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody - Dz.U. Nr 116, poz. 505.

W obrębie strefy ze względu na możliwość pogorszenia jakości wody wprowadzono ograniczenia w użytkowaniu gruntów i korzystania z wód w zakresie:

- wprowadzania ścieków do ziemi,
- stosowania środków ochrony roślin I-III klasy toksyczności,
- składowania nieczystości i odpadów stałych poza zorganizowanymi i odpowiednio zabezpieczonymi punktami,

- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji chemicznych niebezpiecznych dla środowiska,
- lokalizowania cmentarzy i grzebowisk zwierząt,
- lokalizowania ferm chowu zwierząt.

Pozostałe ujęcia wody na cele publiczne z uwagi na sprzyjające warunki hydrogeologiczne (występowanie w podłożu glin i ilów izolujących dostatecznie warstwę wodonośną) nie posiadają wyznaczonych stref ochrony pośredniej.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony wód podziemnych:

- Ochrona wód gruntowych poprzez eliminację źródeł ich zagrożeń (szamba) oraz rozwój sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej.
- Obowiązek przechowywania nawozów sztucznych i obornika na nieprzepuszczalnych płytach ze ścianami bocznymi oraz gnojowicy w szczelnych zbiornikach, celem zabezpieczenia wycieków agresywnych zanieczyszczeń do gruntu i przedostawania się do wód gruntowych i podziemnych.
- Ochrona ujęć wód podziemnych na cele publiczne poprzez przestrzeganie przepisów dotyczących zasad zagospodarowania w strefach, w tym likwidację istniejących źródeł zanieczyszczeń i niedopuszczenie do powstawania nowych.
- Optymalizacja zużycia wody do celów różnych dziedzin gospodarki poprzez zbilansowanie zapotrzebowania wody dla i racjonalnego jej używania.

3.3.6. Ochrona gleb

Gmina Piątnica charakteryzuje się dobrymi warunkami jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wskaźnik – pkt., przy pkt.50,8 w powiecie łomżyńskim i 54,3 pkt. w województwie podlaskim).

W gminie Piątnica najlepsze gleby w typie brunatnych i bielicowych pszennych dobrych i pszenno-żytnich IIIa-IIIb klasy bonitacyjnej występują w okolicach wsi Kisielnica, Cydzyn Nowy, Drozdowo, Gomólnik oraz w dolinach rzecznych w obrębie zmeliorowanych użytków zielonych.

Gleby podlegają ochronie prawnej zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych - Dz. U. N 16, poz. 78.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony gleb:

- Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez ograniczanie przeznaczania na cele nierolnicze gleb III-IV klasy bonitacyjnej.

- Przywracanie i poprawianie wartości użytkowych gleb na terenach podmokłych i przesuszonych, zwłaszcza w obrębie użytków zielonych w dolinie Narwi.
- Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb w strefach dróg spowodowanym emisjami spalin samochodowych (metale ciężkie) poprzez wprowadzanie pasów zieleni przydrożnej, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów intensywnych upraw polowych i sadowniczych.
- Zapobieganie degradacji pokrywy glebowej w strefach krawędziowych i zboczach dolin rzecznych, szczególnie w dolinie Narwi poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych oraz poprzez zalesienia w obrębie partii stokowych wysoczyzny.
- Przeciwdziałanie procesom degradacji i dewastacji pokrywy glebowej w wyniku niekontrolowanej eksploatacji kopalin pospolitych, zwłaszcza w strefach stokowych wzniesień oraz dnach dolin rzecznych.
- Poprawa warunków agroekologicznych poprzez wprowadzanie na terenach rolnych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

3.3.7. Ochrona lasów i zadrzewień

Na terenie gminy lasy zajmują zaledwie około 19 % powierzchni, z czego znaczna ich część stanowi kategorię lasów pełniących szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego: lasy ochronne oraz lasy położone w strefie krawędziowej Narwi.

W strukturze własności przeważają lasy prywatne – około 2/3 ogólnej powierzchni. Lasy Nadleśnictwa Łomża występują głównie w uroczyskach Wiktorzyn, Krzewo, Drozdowo, Jeziorko i Elżbiecin.

W obrębie Nadleśnictwa Łomża występują lasy uznane jako ochronne:

- lasy wodochronne (8 ha siedlisk wilgotnych, w których drzewostany stanowią ciągi hydrologiczne - oddział 140 ab)
- lasy położone w odległości do 10 km od miast powyżej 50 tys. mieszkańców (965 ha - oddziały: 121a, 140c, 144-154, 159-180, 182-187, 160).

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony lasów i zadrzewień:

- Ochrona istniejących powierzchni leśnych przed zmianą przeznaczenia ich na inne cele, zwłaszcza budownictwa lotniskowego oraz liniowych urządzeń infrastruktury technicznej
- Kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności poszczególnych drzewostanów.

- Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie stopnia lesistości poprzez zagospodarowanie nieużytków, słabych gleb i gruntów marginalnych, w szczególności na terenach objętych ochroną przyrody (teren parku i strefy ochronnej, zbocza dolin rzecznych, obszary źródliskowe itp.) oraz zgodnie z Wojewódzkim programem zwiększania lesistości w latach 1997-2020.
- Wyznaczenie granicy polno-leśnej określającej docelową strukturę użytkowania terenów w gminie.
- Ochrona lasów i podejmowanie skutecznej walki z zagrożeniami chorobotwórczymi lasów (brudnica mniszka, strzygonia) i zagrożeniami pożarowymi w większych kompleksach leśnych.
- Zwiększanie udziału lasów ochronnych (glebochronnych, wodochronnych), zwłaszcza na obszarach prawnej ochrony przyrody.
- Wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych w strefach brzegowych cieków, na stokach wysoczyzny, na terenach wododziałowych itp., celem poprawy warunków środowiskowych dla funkcjonowania agrocenoz.
- Zachowanie istniejącego zadrzewienia i zakrzaczenia parkowego i śródpolnego oraz propagowanie nowych nasadzeń na poboczach dróg, w strefach brzegowych cieków wodnych, składowiskach odpadów, na terenach wokół budynków publicznych, przemysłowych i mieszkalnych.

Do zalesień należy przeznaczać gleby marginalne, nieużytki, użytki rolne V i VI klasy bonitacyjnej położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, stanowiących enklawy śródleśne, na wododziałach rzek, obszarach źródliskowych, obszarach ochrony przyrody.

3.3.8 Ochrona powierzchni ziemi

Podstawowym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi była dotychczas niekontrolowana eksploatacja kopalin, w wyniku której znacznej dewastacji uległo kilkadziesiąt hektarów użytków rolnych i leśnych. Eksploatacja prowadzona była dorywczo bez rozpoznania geologicznego złóż i planów rekultywacji powstałych wyrobisk. Na terenie gminy zlokalizowano 33 punkty eksploatacji surowców mineralnych. Istotnym czynnikiem degradującym powierzchnię ziemi jest również nielegalne wysypywanie śmieci w lasach, rowach i innych zagłębieniach terenu.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- Rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku powierzchniowej eksploatacji surowców, lub nieuporządkowanej gospodarki odpadami na obszarze całej gminy poprzez likwidację nielegalnych punktów eksploatacji oraz wzmożoną kontrolę środowiska.
- Prowadzenie racjonalnej eksploatacji złóż surowców mineralnych z zachowaniem wymogów ustawy prawo geologiczne i górnicze obowiązek (uzyskanie koncesji na pobór kopaliny), przy objęciu szczególną ochroną obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych.
- Zapobieganie degradacji strefy krawędziowej doliny Narwi poprzez wyeliminowanie działalności inwestycyjnej oraz wprowadzanie zakrzewień i zadrzewień.
- Stworzenie systemu selektywnej zbiórki, transportu i gromadzenia odpadów stałych oraz podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców miasta i gminy.

3.3.9. Ochrona powietrza atmosferycznego

Gmina poza Piątnicą jest terenem wybitnie rolniczym, w której brak jest dużych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. W ostatnich latach w wyniku modernizacji systemu ogrzewania w zakładzie mleczarskim znacznie ograniczono ilość zanieczyszczeń przemysłowych. Obecnie największym źródłem są emisje niskie powstające w sezonie grzewczym na terenach zwartej zabudowy wiejskiej oraz komunikacja samochodowa. Dlatego też należy przedsięwziąć działania przeciwdziałające wzrostowi zanieczyszczeń powietrza pochodzących ze źródeł energetycznych i komunikacji.

Kierunki ochrony powietrza atmosferycznego:

- Instalowanie urządzeń redukujących zanieczyszczenia gazowe i pyłowe oraz zmianę technologii i profilu produkcji w obiektach uznanych za uciążliwe.
- Zakaz lokalizacji obiektów przemysłowych o dużym poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego.
- Ograniczenie emisji niskich poprzez zmianę czynnika grzewczego z tradycyjnego węgla kamiennego na czystsze nośniki energii (drewno, gaz, energia elektryczna, olej opałowy i inne), zwłaszcza na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej i użyteczności publicznej w Piątnicy.
- Przestrzeganie wartości **poziomów** dopuszczalnych **dla niektórych substancji w powietrzu**, ~~stężeń zanieczyszczeń~~ określonych w **obowiązujących przepisach szczególnych aktach prawnych na obszarach zabudowy mieszkaniowej, usług oświatowo-zdrowotnych, na**

~~terenach chronionych itp. oraz obowiązku ograniczenia uciążliwości do granic własnej działki budowlanej.~~

▪ **3.3.10. Ochrona przed hałasem**

Największym źródłem hałasu drogowego jest ruch samochodowy odbywający się na drodze krajowej nr 61 Warszawa-Łomża-Piątnica-Augustów. Znacznie mniejszy z uwagi na mały ruch pojazdów ciężarowych hałas powstaje na drodze krajowej nr 64 Piątnica-Jeżewo Stare. W okresie nasilonych prac żniwnych oraz jesiennych wykopków źródłem hałasu są maszyny i sprzęt rolniczy.

Kierunki ochrony przed hałasem:

- Tworzenie zadrzewień wzdłuż dróg celem ograniczenia hałasu drogowego.
- Zmniejszenie oddziaływania źródeł hałasu przemysłowego poprzez zabezpieczenia techniczne i zmiany technologiczne.
- Przestrzeganie zasady ograniczającej uciążliwość obiektu do granic własnej działki oraz lokalizowania obiektów i urządzeń generujących hałas i wibracje w stosunku do terenów stałego pobytu ludzi, a także w zakresie dopuszczalnych norm poziomu hałasu na terenach o różnych funkcjach, w tym obszarach prawnej ochrony przyrody.
- Eliminacja tranzytowego ruchu pojazdów ciężarowych i osobowych z Piątnicy poprzez realizację obwodnicy wsi.

3.3.11 Ochrona ludzi i środowiska przed polem elektromagnetycznym.

W celu maksymalnej ochrony przed polem elektromagnetycznym należy:

- zmniejszyć do minimum oddziaływanie pola elektromagnetycznego na ludzi i środowisko przyrodnicze,
- zapobiegać zagrożeniom poprzez wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odpowiednich pasów
 - 220 kV – po 25 m od osi linii w obie strony,
 - 400 kV – po 35 m od osi technologicznych dla linii napowietrznych,
 - 110 kV – po 20 m od osi linii w obie strony linii w obie strony,
- przestrzegać wymogów sanitarnych w stosunku do lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej oraz elektrowni wiatrowych,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzić stosowne zakazy w obrębie pasów technologicznych, stosować dopuszczalne wskaźniki poziomu pola elektromagnetycznego, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi.

3.3.12 Ochrona przeciwpowodziowa

Do terenów zalewowych zaliczane są użytkowane rolniczo łąki i pastwiska w dolinie Narwi. W większości przypadków cykliczne zalewy wiosenne nie powodują większych strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone, bądź nieużytki. W sporadycznych przypadkach okresowym podtopieniom ulega zabudowa gospodarcza zlokalizowana zbyt blisko brzegów Narwi.

Kierunki ochrony przed powodzią:

- Wykluczenie z zabudowy terenów położonych w dolinach rzek i cieków wodnych znajdujących się w zasięgu cyklicznych zalewów i dostosowanie zabudowy wsi do naturalnych warunków fizjograficznych.
- Zachowanie stosunków hydrograficznych i hydrologicznych niestwarzających zagrożenia powodziowego między innymi poprzez zakaz zmian w rzeźbie terenu i przegradzaniu dolin rzecznych.

3.3.13. System powiązań przyrodniczych

Dolina Narwi wchodzi w skład Krajowej Sieci Ekologicznej - ECONET PL stanowiącej jednocześnie fragment Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET.

Dolinie przypisano rolę obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym, wyróżniającym się z otoczenia bogactwem ekosystemów.

Obszary małych dolin rzecznych oraz obniżen terenowych wypełnionych często siecią cieków wodnych i rowów melioracyjnych pełnią funkcje korytarzy ekologicznych, tworząc na terenie gminy lokalny system powiązań przyrodniczych.

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie kształtowania powiązań przyrodniczych:

- Zachowanie wysokich wartości środowiska przyrodniczego głównych elementów ekologicznego systemu obszarów chronionych w gminie: Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi wraz z otuliną poprzez przestrzeganie podwyższonych standardów i zasad gospodarowania zgodnie z planem ochrony parku.
- Zachowanie istniejących walorów środowiska przyrodniczego, jak np. małe ciek i zbiorniki wodne, podmokłości, torfowiska, lokalne formy rzeźby terenu, dolinki, skarpy, cenne zespoły roślinne, ostoje zwierząt i inne, celem objęcia ich szczególnymi formami ochrony przyrody.
- Kształtowanie ekologicznej funkcji gminy poprzez zachowanie ciągłego przestrzennie systemu powiązań przyrodniczych połączonego z systemem regionalnym i krajowym,

w którym zagospodarowanie przestrzenne podporządkowane będzie podstawowej funkcji ekologicznej.

- Zwiększanie zasięgu przestrzennego obszarów prawnie chronionych poprzez objęcie ochroną doliny rzeki Łojewek w postaci rezerwatu przyrody lub obszaru chronionego krajobrazu, we współpracy z gminą Wizna, poddawanie ochronie prawnej innych małych form przyrody, w tym użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych itp.
- Ograniczanie zabudowy w dolinach oraz wykonanie przepustów w ciągach dróg w obszarach przyrodniczej struktury przestrzennej umożliwiającą swobodną migrację gatunków flory i fauny.

3.4. Kierunki ochrony przestrzeni kulturowej

Zasoby dziedzictwa kulturowego jako trwałe elementy tożsamości kulturowej świadczą o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej. Podstawowym celem polityki władz gminy w tej dziedzinie powinna być ochrona oraz racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego. Najpełniejszą ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego przed naturalnym niszczeniem, dewastacją przez człowieka wykorzystywanie na nieodpowiednie cele, obudowywanie innymi obiektami, można uzyskać poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te powinny zawierać ustalenia dotyczące przeznaczenia i zagospodarowania terenów na których znajdują się obiekty podlegające ochronie.

3.4.1. Obiekty dóbr kultury podległe ochronie prawnej

Wykaz obiektów zabytkowych

Dobrzyjałowo

1. Zespół kościoła par. p.w. św. Stanisława:

- kościół, murowany, 1860 r., nr rej. A- 59
- plebania, murowana, 1885 r., nr rej. A- 125
- ogrodzenie z bramą, murowane, koniec XIX wieku. nr rej. A- 59

2. Cmentarz rzymskokatolicki, I połowa XIX wieku.

nr rej. A- 296

3. Kaplica cmentarna, murowana, 1869 r.

nr rej. A- 124

Drozdowo

1. Zespół kościoła par. p.w. św. Jakuba:

- kościół, murowany, 1869-70, nr rej. A-104
- ogrodzenie z bramą, murowane, 1895 r., nr rej. A-104
- plebania, murowana, 1895 r. nr rej. A- 106
- 2. Cmentarz rzymskokatolicki, ok. 1809 r. nr rej. A- 306
- 3. Kaplica grobowa Lutosławskich, murowana, 1870 r. nr rej. A-105
- 4. Zespół dworsko-parkowy:
 - dwór, murowany, 2 połowa XVIII wieku, 1895 r. nr rej. A- 47
 - park krajobrazowy, 2 ćwiartka XIX wieku. nr rej. A-222
- 5. Park górny, 2 połowa XIX wieku. nr rej. A- 48
- 6. Osada wczesnośredniowieczna nr rej. A-490

Kisielnica

1. Pozostałość zespołu dworskiego : nr rej. A- 173
 - Oficyna, murowana, 2 ćwiartka XIX wieku, nr rej. A-173
 - Czworak, murowany, początek XX wieku, nr rej. A-173
 - Spichlerz, murowany, 3 ćwiartka XIX wieku, nr rej. A-173
 - Park, początek XX wieku nr rej. A-173
2. Cmentarz wojenny z I wojny światowej. nr rej. A- 277
3. Mogiła zbiorowa z I wojny światowej nr rej. A-276

Piątnica

1. Zespół kościoła par.p.w. Przemienienia Pańskiego:
 - kościół, murowany, 1914 r., nr rej. A- 516
 - plebania, murowana, 1880 r. nr rej. A-281
2. Cmentarz rzymskokatolicki, początek XIX wieku. nr rej. A- 325
3. Zespół fortów ziemno-betonowych, 1882-1914 r., nr rej. A – 37

Rakowo Czachy

1. Osada wczesnośredniowieczna nr rej. A – 484

Wykaz obiektów o wartościach kulturowych

Czarnocin

1. Dom nr 7, murowany, początek XX wieku.
2. Dom nr 146, drewniany, koniec XIX wieku.
3. Dom nr 154, murowany, początek XX wieku.
4. Kapliczka przydrożna, murowana, koniec XIX wieku.
5. Kapliczka przydrożna, murowana, koniec XIX wieku.

Dobrzyjałowo Kolonia

1. Cmentarz wojenny z I wojny światowej.

Drozdowo

1. Dom nr 2, murowany, 1930 rok.

Drożęcín Stary

1. Dom nr 5, murowany, początek XX wieku.
2. Spichlerz w zagrodzie nr 6, kamienny, 1847 rok.

Drożęcín Lubiejewo

1. Dom nr 1, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Górki Sypniewo

1. Dom nr 23, drewniany, lata 20-te XX wieku.
2. Dom nr 46, drewniany, początek XX wieku.

Guty

1. Dom nr 17, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 22, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Jeziorko

1. Kapliczka przydrożna, murowana, 1852 rok.
2. Kapliczka przydrożna, murowana, początek XX wieku.

Kałęczyn

1. Młyn wodny, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Kisielnica

1. Ośmiorak, murowany, początek XX wieku.
2. Kapliczka, murowana, koniec XIX wieku.

Kobylin

1. Dom nr 10, drewniany, lata 20-te XX wieku.
2. Dom nr 23, drewniany, początek XX wieku.
3. Dom nr 27, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Kossaki

1. Dom nr 5, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 22, drewniany, 1936 rok.
3. Dom nr 23, drewniany, 1935 rok.
4. Dom nr 27, drewniany, 1927 rok.
5. Dom nr 35, drewniany, 1904 rok.

6. Dom nr 36, drewniany, 1944 rok.
7. Dom nr 39, drewniany, lata 20-te XX wieku.
8. Dom nr 59, drewniany, 1935 rok.

Kownaty Kolonia

1. Kapliczka przydrożna, murowana, początek XX wieku.

Krzewo Stare – Rakowo Boginie

1. Schrony obronne, 1939 rok.

Motyka

1. Zagroda młyńska:
 - Młyn wodny, murowany, 1913 rok.
 - Dom, murowany, 1913 rok.
 - Stajnia, murowana, 1913 rok.

Nagórki

1. Dom nr 33, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Olszyny

1. Dom nr 1, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 4, drewniany, 1925 rok.
3. Dom nr 5, murowany, 1925 rok.
4. Dom nr 7, drewniany, początek XX wieku.
5. Dom nr 8, murowany, początek XX wieku.
6. Dom nr 10, murowany, początek XX wieku.
7. Dom nr 16, murowany, koniec XIX wieku.
8. Dom nr 17, drewniany, początek XX wieku.
9. Dom nr 21, drewniany, początek XX wieku.
10. Dom nr 22, drewniany, lata 20-te XX wieku.
11. Dom nr 27, drewniany, lata 20-te XX wieku.
12. Dom nr 35, drewniany, lata 20-te XX wieku.

Olszyny Kolonia

1. Dom nr 4, drewniany, początek XX wieku.

Piątnica

1. Kapliczka, murowana, 1832 rok.

Taraskowo

1. Dom nr 2, drewniany, początek XX wieku.

2. Dom nr 17, drewniany, 4 ćwiartka XIX wieku.
3. Dom nr 21, drewniany, koniec XIX wieku.
4. Dom nr 28, drewniany, początek XX wieku.
5. Dom nr 30, drewniany, początek XX wieku.
6. Dom nr 32, drewniany, początek XX wieku.

Wyludzin

1. Młyn wodny, drewniany, początek XX wieku.
2. Dom nr 4, drewniany, lata 20-te XX wieku.
3. Dom nr 12, drewniany, początek XX wieku.

3.4.2. Zasady i kierunki ochrony konserwatorskiej

Zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków nieruchomych objęte są wszystkimi rygorami wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim ustawy o ochronie dóbr kultury.

Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, zmiany funkcji i przeznaczenia obiektów wymagają pisemnej zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w trybie określonym przez Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Kulturowego z dnia 18 października 2000 roku w sprawie zasad i trybu udzielania i cofania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich, archeologicznych i wykopaliskowych oraz warunków ich prowadzenia i kwalifikacji osób uprawnionych do wykonywania tych prac.

Ochrona obiektów zabytkowych powinna polegać na :

- prowadzeniu prac remontowo–konserwatorskich przy obiektach architektury i budownictwa,
- zakazie lokalizowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie działalności o uciążliwym charakterze oraz obiektów zasłaniających widok, dysharmonizujących przestrzennie, kompozycyjnie i architektonicznie z obiektami zabytkowymi,
- zachowaniu układu mogił i kwater, konserwacji nagrobków, pielęgnacji starodrzewu na zabytkowych cmentarzach wyznaniowych (Drozdowo, Dobrzyjałowo, Piątnica) oraz wojennych (Kisielnica),
- pracach pielęgnacyjnych drzewostanu w zabytkowych parku w Drozdowie i Kisielnicy,
- wyłączeniu spod wszelkiej działalności inwestycyjnej stanowisk archeologicznych jako najwcześniejszych form osadnictwa (osady wczesnośredniowieczne w Drozdowie i Rakowie Czachach),
- zachowaniu przydrożnych krzyży i kapliczek.

Ochrona obiektów o wartościach kulturowych powinna polegać na:

- prowadzeniu remontów i modernizacji obiektów kulturowych,
- przeznaczeniu obiektów o wartościach kulturowych na potrzeby związane z obsługą turystyki indywidualnej i zorganizowanej (opuszczone domy drewniane, zespół młyński w Motyce, zaadoptowane domy mieszkalne usytuowane w dolinie rzeki),
- zachowaniu zasadniczych elementów rozplanowania zespołów osadniczych tj.: ulic, podziałów parcelacyjnych oraz linii zabudowy,
- dostosowywaniu kierunków nowych inwestycji budowlanych do historycznego układu przestrzennego i topografii terenu,
- dostosowaniu nowej zabudowy do tradycyjnej w zakresie skali, gabarytów i formy brył,
- stosowaniu tradycyjnych technologii i materiałów budowlanych: tynku, szalunku na elewacjach; gontu, dachówki ceramicznej na pokrycia dachów,
- konserwacji terenu skarpy nadrzecznej, zabezpieczaniu i rekultywacji elementów zniszczonych, uwolnienie obszarów chronionych z dzikich wysypisk i wyrobisk,
- opracowaniu pełnej dokumentacji ewidencyjnej zasobów kulturowych znajdujących się na terenie gminy,
- popularyzacji walorów kulturowych, krajobrazowych i przyrodniczych gminy.

Dla obiektów o walorach kulturowych obowiązują ustalenia zdefiniowane dla poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej. Przystępując do remontu lub przebudowy budynku o walorach kulturowych należy zasięgnąć opinii służb konserwatorskich, które określą dopuszczalność prowadzenia prac, ich zakres i zalecaną formę architektoniczną.

Rozbiórka obiektów o walorach kulturowych może nastąpić, gdy jest to uzasadnione jego złym stanem technicznym i względami ekonomicznymi, po sporządzeniu na koszt właściciela opinii technicznej, inwentaryzacji i dokumentacji fotograficznej obiektu.

Strefy ochrony konserwatorskiej w gminie Piątnica

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Do strefy tej zakwalifikowano następujące obszary:

- układ przestrzenny wsi Drozdowo i Kossaki,
- zespół fortyfikacji ziemno-betonowych w Piątnicy,
- zespół kościoła parafialnego w Drozdowie (kościół, dzwonnica, plebania),
- zespół kościoła parafialnego w Dobrzyjałowie (kościół, plebania),
- zespół kościoła parafialnego w Piątnicy (kościół, plebania),

- cmentarz rzymskokatolicki w Dobrzyjałowie,
- cmentarz rzymskokatolicki (część zachodnia) w Drozdowie,
- cmentarz rzymskokatolicki (najstarsza część) w Piątnicy
- dwa cmentarze wojenne z I wojny światowej w Kisielnicy,
- zespół dworsko-parkowy w Drozdowie,
- pozostałość zespołu dworsko-parkowego w Kisielnicy.

Działalność konserwatorska na obszarach tej strefy zmierza do:

- zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim układu dróg, podziału działek i ich sposobu zagospodarowania,
- zachowania i restauracji obiektów zabytkowych,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonizujących przestrzennie, kompozycyjnie lub architektonicznie z obiektami zabytkowymi,
- harmonijnego współistnienia kompozycji historycznej i realizacji współczesnych,
- dostosowania współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych elementów.

Na obszarze strefy konserwatorskiej „B: należy konsultować i uzgadniać ze służbami konserwatorskimi wszelkie działania inwestycyjne w zakresie:

- wszelkich prac remontowych, zmian własności, zmian funkcji i przeznaczenia w obiektach zabytkowych,
- działań inwestycyjnych w sąsiedztwie i najbliższym otoczeniu chronionych zespołów i poszczególnych obiektów zabytkowych.

Strefa „W” ochrony archeologicznej

Strefa „W” ochrony archeologicznej obejmuje stanowiska wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Są to następujące obiekty:

- osada wczesnośredniowieczna w Drozdowie,
- osada wczesnośredniowieczna w Rakowie Czachach.

Obiekty te podlegają pełnej ochronie polegającej na:

- zakazie podejmowania jakichkolwiek działalności budowlanej w obrębie ich obszarów,
- dopuszczeniu w wyjątkowych przypadkach działań inwestycyjnych związanych z pracami ziemnymi w obrębie stanowisk, jedynie po uzyskaniu pisemnego zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przeprowadzeniu wyprzedzających badań ratowniczych.

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej obejmuje teren prawdopodobnego osadnictwa pradziejowego i historycznego na obszarach położonych wzdłuż prawego brzegu rzeki Narew, miejscowości o średniowiecznej metryce: Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Krzewo Stare oraz stanowiska archeologiczne na których pozyskano materiał zabytkowy w trakcie prowadzonych badań powierzchniowych w ramach programu Archeologiczne Zdjęcie Polski. Są to następujące stanowiska:

- Budy Czarnockie - st. nr: 57, 60;
- Czarnocin – st. nr: 66,67;
- Drozdowo – st. nr: 7,8;
- Kalinowo – st. nr: 20, 21,22;
- Drożęcín Lubiejewo – st. nr: 7,8,9,10,12, 112, 113;
- Drożęcín Stary – st. nr: 90,91;
- Kalinowo – st. nr: 18, 20, 21, 22;
- Murawy – st. nr: 71,72,73,74,75;
- Nagórki – st.nr: 98,100,101,102,105,106,107,110;
- Niewodowo – st. nr: 15,16;
- Penza – st.nr: 78,79,81;

Na terenie objętym zmianą studium znajdują się nieuwzględnione dotychczas następujące stanowiska archeologiczne:

- Wyrzyki - stanowiska nr: 34, 36 na obszarze 36 - 77 AZP;
- Zabawka - stanowisko nr: 33 na obszarze 36 - 77 AZP;
- Jezioro - stanowiska nr: 30, 32 na obszarze 36 - 77 AZP.

Wszelkie prace ziemne w obrębie tych stanowisk mogą być prowadzone tylko w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi i pod nadzorem archeologicznym.

Wszystkie stanowiska archeologiczne należy uwzględnić w formie niezmiennej przy wykonywaniu planów miejscowych. Nie wyklucza się możliwości, że dane dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk jak i ich zasięgu ulegną zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych.

Strefa „E” ochrony ekspozycji

Strefa „E” ochrony ekspozycji obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołu fortyfikacji ziemno-betonowych w Piątnicy.

Obszarowi temu nadaje się rygor całkowitego zakazu wznoszenia obiektów kubaturowych.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje obszary o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych integralnie związanych z zespołami zabytkowymi i terenami średniowiecznego osadnictwa. Do strefy tej zaliczono obszary położone wzdłuż prawego brzegu Narwi na wschód od Piątnicy i obejmujące wsie: Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Krzewo.

Ochrona tego obszaru powinna polegać na:

- ochronie krajobrazu naturalnego – wzgórze, stoki wyniesień, skarpy – związanego przestrzennie z historycznymi założeniami ruralistycznymi,
- uwalnianiu obszarów krajobrazu chronionego od elementów dysharmonizujących, wprowadzaniu nowych elementów krajobrazowych podnoszących estetyczne wartości tych terenów,
- ochronie formy i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układy dróg, miedz, zadrzewienia śródpolne, układy wodne oraz utrzymaniu wykształconego sposobu parcelacji gruntów,
- wprowadzaniu funkcji rekreacyjnych pod warunkiem należytego zabezpieczenia zabytkowych wartości tych terenów przed zniszczeniem lub zniekształceniem,
- poddaniu szczególnym rygorom, odnośnie gabarytów i sposobu kształtowania bryły, realizację nowych obiektów budowlanych,
- stosowaniu zasady – architektura regionalna powinna być inspirowana tradycyjnym budownictwem lub dobrej klasy architekturą współczesną, harmonijnie wpisującą się w otaczający krajobraz.

Strefa „KI” ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa „KI” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje układy zieleni kształtowanej – parki, cmentarze.

Obszary zakwalifikowane do tej strefy związane są z terenami chronionymi strefą „B”. Są to:

- zespół dworsko – parkowy w Drozdowie,
- pozostałość parku w Kisielnicy,
- cmentarz rzymskokatolicki w Dobrzyjałowie,
- część zachodnia cmentarza w Drozdowie,
- najstarsza część cmentarza w Piątnicy.

W celu ochrony wymienionych obszarów należy:

- zachować teren zabytkowych założeń w historycznych granicach,

- prowadzić systematyczne prace pielęgnacyjne i porządkowe zieleni urządzonej w parkach i drzewostanu na cmentarzach,
- konserwować aleje parkowe odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gatunkami drzew,
- uzyskać zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac renowacyjnych jak również jakichkolwiek inwestycji na terenach chronionych.

Historyczne układy wiejskie

Zabytkowy historyczny układ urbanistyczny posiada miejscowość Piątnica. W obrębie tej miejscowości wyznaczone są strefy ochrony konserwatorskiej ustalające zasady działania w obrębie tych układów.

Zabytkowe założenia dworsko-ogrodowe.

Zabytkowe założenia dworsko-ogrodowe występują we wsiach Drozdowo i Kisielnica. Ustalone są następujące zasady działania w obrębie wyznaczonych obiektów:

- zachowanie i restauracja dworu oraz zabudowy podworskiej;
- restauracja i rekonstrukcja elementów zabytkowych układu terenu: układ komunikacyjny, podział funkcjonalno- przestrzenny, osie kompozycyjne i widokowe, cieki i zbiorniki wodne;
- zachowanie i konserwacja starodrzewu;
- usunięcie elementów zniekształcających kompozycję zieleni (np. samosiewy) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnienie nasadzeń);
- zakaz lokalizowania na terenie założenia w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym – mogącym przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dysharmonizujących z jego elementami;
- wszelkie prace przy zabytku oraz działalność inwestycyjna na jego terenie winny być uzgadniane ze służbą konserwatorską.

Zabytkowe cmentarze

Wykaz zabytkowych cmentarzy znajduje się w zestawieniu obiektów zabytkowych i kulturowych. Ochrona tych obiektów polega na :

- wyłączeniu ich spod wszelkiej działalności inwestycyjnej, niezwiązanej z ich rewaloryzacją; na zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu.

3.5. Kierunki i zasady rozwoju obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę

Realizacja podstawowych celów rozwoju gminy wymagać będzie między innymi racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Poprawa warunków życia mieszkańców realizowana

również poprzez rozwój funkcji mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, turystycznej i rolniczej jest bezpośrednio związana z rozwojem obszarów zabudowy.

Główne kierunki rozwoju obszarów zabudowy to:

- podporządkowanie wymogom ochrony środowiska oraz zasadom ochrony określonym w Planie Ochrony terenów i form zabudowy położonych na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi,
- podporządkowanie wymogom konserwatorskim obszarów i obiektów objętych ochroną konserwatorską dziedzictwa kulturowego,
- zapewnienie ładu przestrzennego,
- efektywne wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanej,
- racjonalna gospodarka terenami i właściwe ich wykorzystanie,
- funkcjonalne kształtowanie przestrzeni,
- realizacja nowej zabudowy na obszarach rozwojowych określonych w studium, zgodnie z polityką planistyczną,
- porządkowanie i przekształcenia istniejącej zdekapitalizowanej i zdegradowanej zabudowy,
- utrzymanie charakteru i skali zabudowy.

3.5.1 Kierunki rozwoju na obszarze jednostki I - ośrodek gminny Piątnica

Kierunki działań w sferze polityki przestrzennej na obszarze miejscowości gminnej Piątnica Poduchowna i Piątnica Włociańska w swych zaleceniach uwzględniają:

- uwarunkowania rozwoju,
- cele przekształceń przestrzeni zurbanizowanej,
- kierunki ochrony przestrzeni kulturowej,
- kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej,
- kierunki rozwoju podstawowych sfer życia mieszkańców.

Główne kierunki polityki przestrzennej to:

- zwiększanie efektywności wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej,
- ochrona oraz właściwe zagospodarowanie i wykorzystanie wartości kulturowo - krajobrazowych,
- ochrona wartości publicznych w gospodarce przestrzennej poprzez:
 - przestrzeganie zasad zagospodarowania przestrzennego,
 - ograniczenie niekontrolowanej ekspansji przestrzennej,
 - tworzenie warunków do rozwoju zrównoważonego,

- poprawa jakości życia mieszkańców,
- poprawa struktury przestrzennej poprzez określenie kierunków i zasad w zakresie funkcji i formy w poszczególnych zespołach zabudowy.

Na obszarze miejscowości Piątnica Poduchowna i Piątnica Włociańska wyodrębniono w oparciu o naturalne bariery (drogi krajowe, rzeka Narew, forty) trzy strefy przestrzenne o nieznacznie zróżnicowanej strukturze i kierunkach polityki przestrzennej oraz czwartą zasadniczo odmienną:

A - strefa zainwestowania "zachodnia"

obejmująca obszar położony w zachodniej części ograniczony drogą krajową nr 61,

B - strefa zainwestowania "środkowa"

obejmująca obszar położony pomiędzy drogami krajowymi nr 61 i nr 64,

C - strefa zainwestowania "wschodnia"

obejmująca obszar położony w południowo - wschodniej części zawarty pomiędzy rzeką Narew i drogą krajową nr 64,

F- strefa "kulturowo - krajobrazowa"

obejmująca obszar zespołu fortów ziemno - betonowych otaczających Piątnicę.

a) Kierunki i zasady w strefie zainwestowania A - "zachodniej"

Strefa obejmuje obszar położony w zachodniej części miejscowości Piątnica Poduchowna, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogą krajową nr 61, rzeką Narew i granicami administracyjnymi z wsiami Czarnocin i Marianowo. Od strony północnej obszar otacza zabytkowy zespół fortyfikacji, objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E". Tereny położone są w Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi i w obszarach NATURA 2000: Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) i Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024). Jest to obszar o największym stopniu zainwestowania i koncentracji funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej.

Strukturę wewnętrzną strefy tworzą:

- tereny zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej i usług towarzyszących,
- Spółdzielnia Mleczarska "Piątnica",
- usługi - publiczne, hotelarstwa, gastronomii, handlu,
- zakłady produkcyjno - usługowe i drobnej wytwórczości,
- usługi z zakresu obsługi rolnictwa,

- tereny urządzeń z zakresu obsługi gospodarki komunalnej i urządzeń infrastruktury technicznej,
- tereny urządzeń obsługi komunikacji,
- ogrody działkowe,
- rzeka Narew,
- tereny otwarte - enklawy użytków zielonych.

Kierunki i zasady:

- poprawa wizerunku miejscowości poprzez:
 - właściwą randze oprawę ulicy Stawiskowskiej poprzez lokowanie funkcji usługowych i poprawę estetyki zabudowy,
 - porządkowanie, przekształcenia i modernizację zabudowy (zlokalizowanej wzdłuż ul. Stawiskowskiej),
 - porządkowanie i przekształcenia starej zabudowy mieszkaniowej (głównie w złym stanie technicznym i gospodarczej),
 - poprawa estetyki obiektów poprzez modernizację, remonty i przebudowę,
- zwiększenie ilości miejsc parkingowych w rejonie koncentracji usług,
- zwiększenie efektywności wykorzystania terenów zainwestowanych na funkcję usługową poprzez:
 - adaptację na funkcje usługowe obiektów nieużytkowanych,
 - przekształcenia na funkcję usługową parterów budynków mieszkalnych,
- zagospodarowanie terenów zieleni nieurządzonej położonych w sąsiedztwie fortów i zabudowy mieszkaniowej,
- eliminowanie poza obszar strefy funkcji i form zabudowy uciążliwych i degradujących przestrzeń,
- utrzymanie charakteru zabudowy mieszkaniowej - jednorodzinnej 2 kondygnacje,
- dostosowanie zabudowy do krajobrazu kulturowego (skali, charakteru i wizerunku miejscowości),
- poprawa układu komunikacyjnego poprzez:
 - likwidację miejsc niebezpiecznych,
 - wprowadzenie sygnalizacji świetlnej,
 - poprawę jakości dróg osiedlowych,
- stworzenie bezpiecznego systemu powiązań pieszych i rowerowych,
- utrzymanie naturalnego systemu powiązań ekologicznych.

b) Kierunki i zasady w strefie zainwestowania B - "środkowej"

Strefa obejmuje obszar położony w środkowej części miejscowości Piątnica Poduchowna, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogami krajowymi nr 61 i nr 64 i granicami administracyjnymi z wsiami Marianowo i Budy Czarnockie. Od strony północno - zachodniej obszar otacza zabytkowy zespół fortyfikacji, objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E". Tereny zainwestowane występują głównie przy ciągach komunikacyjnych zabudową mieszkaniową i usługowo – produkcyjną. Znaczną część obszaru stanowią tereny otwarte - użytki rolne i zielone.

Strukturę wewnętrzną strefy tworzą:

- tereny zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej i usług towarzyszących,
- usługi - kultu religijnego, bankowości, hotelarstwa, gastronomii, handlu,
- zakłady produkcyjno - usługowe i drobnej wytwórczości,
- tereny urządzeń obsługi komunikacji,
- cmentarz - zabytkowy,
- tereny zaplecza gospodarki komunalnej i urządzeń infrastruktury technicznej,
- rzeka Narew,
- tereny otwarte - enklawy użytków zielonych.

Kierunki i zasady:

- ochrona dziedzictwa kulturowego (zabytkowego kościoła) wg wytycznych konserwatorskich,
- poprawa wizerunku miejscowości poprzez:
 - właściwą randze oprawę ulicy Stawiskowskiej poprzez lokowanie funkcji usługowych i poprawę estetyki zabudowy,
 - dbałość o ład przestrzenny i estetykę zagospodarowania terenów przy głównych drogach wlotowych do Piątnicy,
 - porządkowanie, przekształcenia i modernizacja zabudowy (zlokalizowanej wzdłuż ul. Stawiskowskiej i Jedwabieńskiej),
 - porządkowanie i przekształcenia starej zabudowy mieszkaniowej (głównie w złym stanie technicznym i gospodarczej),
 - poprawa estetyki obiektów poprzez modernizację, remonty i przebudowę,
- zwiększenie efektywności wykorzystania terenów na funkcję usługową poprzez:
 - adaptację na funkcje usługowe obiektów nieużytkowanych,
 - przekształcenia na funkcję usługową parterów budynków mieszkalnych,

- eliminowanie poza obszar strefy funkcji i form zabudowy uciążliwych i degradujących przestrzeń,
- podwyższenie standardu funkcjonowania istniejącej i będącej w realizacji zabudowy poprzez:
 - wzbogacanie programu usług,
 - poprawę wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
 - realizację dróg osiedlowych,
- utrzymanie charakteru zabudowy mieszkaniowej - jednorodzinnej 2 kondygnacje,
- dostosowanie zabudowy do krajobrazu kulturowego (skali, charakteru i wizerunku miejscowości),
- zwiększenie ilości miejsc parkingowych w rejonie koncentracji usług i cmentarza,
- poprawa układu komunikacyjnego poprzez:
 - likwidację miejsc niebezpiecznych,
 - wprowadzenie sygnalizacji świetlnej,
 - poprawę jakości dróg osiedlowych,
- stworzenie bezpiecznego systemu powiązań pieszych i rowerowych,
- utrzymanie naturalnego systemu powiązań ekologicznych,
- rolnicze wykorzystanie terenów otwartych.

c) Kierunki i zasady w strefie zainwestowania C - "wschodniej"

Strefa obejmuje obszar położony w południowo - wschodniej części miejscowości gminnej, obejmujący tereny zawarte pomiędzy drogami krajowymi nr 61 i nr 64, rzeką Narew i granicami administracyjnymi z wsiami Elżbiecin i Kalinowo. Na terenie występuje zabytkowy zespół fortyfikacji, objęty strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E". Teren strefy położony jest na obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi i w jego strefie ochronnej oraz w obszarach NATURA 2000: Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Przełomowa Dolina Narwi (PLB200008), i Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja Narwiańska (PLH200024) (obowiązują zasady określone w części 3.3 Kierunki ochrony przestrzeni przyrodniczej).

Tereny zainwestowane występują wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie zabudową mieszkaniową, zagrodową i usługową. Znaczną część obszaru stanowią tereny otwarte - użytki rolne i zielone.

Strukturę wewnętrzną strefy tworzą:

- tereny zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej i usług towarzyszących,

- usługi - oświaty i wychowania, łączności, handlu,
- zakłady produkcyjno - usługowe i drobnej wytwórczości,
- rzeka Narew,
- tereny otwarte - użytki rolne i zielone, enklawy zieleni wysokiej.

Kierunki i zasady:

- ochrona środowiska przyrodniczego terenów położonych w Łomżyńskim Parku Krajobrazowym Doliny Narwi wg zasad określonych w planie ochrony parku,
- poprawa wizerunku miejscowości poprzez:
 - dbałość o ład przestrzenny i estetykę zagospodarowania terenów przy głównych drogach wlotowych do Piątnicy,
 - porządkowanie, przekształcenia i modernizacja zabudowy (zlokalizowanej wzdłuż Jedwabieńskiej i Szkolnej),
 - poprawa estetyki obiektów poprzez modernizację, remonty i przebudowę,
- eliminowanie poza obszar strefy funkcji i form zabudowy uciążliwych i degradujących przestrzeń,
- podwyższenie standardu funkcjonowania istniejącej i będącej w realizacji zabudowy,
- utrzymanie charakteru zabudowy mieszkaniowej - jednorodzinnej 2 kondygnacje,
- dostosowanie zabudowy do krajobrazu kulturowego (skali, charakteru i wizerunku miejscowości),
- poprawa układu komunikacyjnego poprzez likwidację miejsc niebezpiecznych,
- stworzenie bezpiecznego systemu powiązań pieszych i rowerowych,
- wykorzystanie terenów otwartych położonych przy rzece Narew na cele turystyczne i rekreacyjne poprzez:
 - realizację usług sportowo - rekreacyjnych w sąsiedztwie szkoły,
 - realizację ścieżek rowerowych,
 - realizację ścieżek pieszych w dolinie zapewniających dostępność do rzeki,
- utrzymanie naturalnego systemu powiązań ekologicznych,
- rolnicze wykorzystanie terenów otwartych.

d) Kierunki i zasady w strefie F - "kulturowo - krajobrazowej"

Strefa obejmuje obszar zabytkowego zespołu fortów ziemno - betonowych otaczających Piątnicę, stanowiących zachowane fragmenty twierdzy łomżyńskiej, objętych strefą ochrony konserwatorskiej "B" oraz strefą ochrony ekspozycji "E".

Zainwestowanie niezwiązane z fortyfikacjami występuje wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Strukturę wewnętrzną strefy tworzą:

- forty 1, 2 i 3,
- tereny zespołu fortów,
- zespoły ogrodów działkowych,
- strzelnica sportowa,
- tor sportowy motocyklowy "motocross",
- zakłady produkcyjno - usługowe,
- użytki zielone.

Kierunki i zasady:

- ochrona dziedzictwa kulturowego wg wytycznych konserwatorskich,
- ochrona środowiska przyrodniczego wg wytycznych konserwatora przyrody,
- zagospodarowanie fortów na funkcję związaną z kulturą, rekreacją i sportem (muzeum militarne, sporty paramilitarne, ścieżki rowerowe, ścieżki widokowe, hotel, gastronomia, kluby rozrywki itp.),
- dbałość o ład przestrzenny i estetykę zagospodarowania terenów,
- eliminowanie poza obszar strefy funkcji i form zabudowy degradujących przestrzeń,
- zapewnienie dostępności komunikacyjnej do funkcji usługowych poprzez:
 - utrzymanie i modernizację drogi "przyfortecznej",
 - realizację ścieżek rowerowych i pieszych,
 - zapewnienie miejsc parkingowych,
- stworzenie bezpiecznego systemu powiązań pieszych i rowerowych,
- utrzymanie naturalnego systemu powiązań ekologicznych.

3.5.2. Kierunki rozwoju na obszarze jednostki II - ekologiczno - turystycznej

Zakłada się zachowanie istniejącej wykształconej sieci osadniczej i rozwój jednostek osadniczych związany z rozwojem funkcji turystycznej jako wspomagającej główną funkcję jednostki - rolnictwo ekologiczne.

Na terenach wsi, w sąsiedztwie zwartej zabudowy oraz na terenach określonych w studium, w tym predysponowanych do rozwoju funkcji turystycznej, rozwijać się będzie zabudowa związana z poprawą warunków życia mieszkańców oraz rozwojem turystyki, głównie w następujących formach zabudowy:

- zabudowa zagrodowa poprzez:

- poprawę funkcjonowania istniejącej zabudowy (porządkowanie, modernizacja i utrzymanie w dobrym stanie technicznym),
 - realizację nowej zabudowy na terenach plombowych oraz w sąsiedztwie zwartej zabudowy wsi na obszarach określonych w studium,
 - powiększanie, w miarę możliwości działek do powierzchni min. 0,30 ha oraz zapewnienia szerokości min. 30,0 m,
 - wyposażanie w urządzenia infrastruktury technicznej,
 - stosowanie nowoczesnych technologii i materiałów budowlanych,
 - zachowanie skali i charakteru zabudowy oraz dostosowanie do naturalnego przyrodniczo - kulturowego krajobrazu wsi,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna poprzez:
 - wyznaczenie w miarę potrzeb terenów pod zabudowę jednorodziną, głównie we wsiach: Czarnocin, Kalinowo, Drozdowo, Krzewo,
 - przekształcenia istniejącej zabudowy zagrodowej na zabudowę jednorodziną głównie we wsiach: Czarnocin i Drozdowo,
 - wkomponowanie zabudowy w krajobraz wiejski i podporządkowanie rolniczej funkcji wsi (wielkość i zagospodarowanie działki, wysokość zabudowy, architektura, ...),
 - zabudowa agroturystyczna poprzez:
 - przekształcenia istniejącej zabudowy zagrodowej i adaptacja do funkcji agroturystycznej, głównie we wsiach położonych nad rzeką Narew, wytypowanych w studium do rozwoju jako wsie letniskowe: Drożęcín Lubiejewo, Stary Drożęcín, Czarnocin, Kalinowo, Drozdowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, i Krzewo,
 - tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych we wsiach letniskowych na obszarach określonych do rozwoju funkcji,
 - dostosowanie zabudowy do naturalnego krajobrazu przyrodniczo - kulturowego,
 - zabudowa letniskowa
 - adaptacja istniejącej zabudowy,
 - pojedyncze obiekty wyłącznie w ramach przekształceń budynków mieszkalnych istniejących zagród lub realizowane na terenach zwartej zabudowy wsi,
 - realizacja nowej zabudowy w formie kolonii, we wsiach letniskowych na obszarach określonych do rozwoju funkcji (po uprzednim opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), spełniająca następujące wymogi:
 - stosowania zasady nie rozpraszania zabudowy,

- rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej dla poszczególnych kolonii zabudowy,
- zapewnienie powierzchni działek minimum 0,09 ha o szerokości co najmniej 20,0 m,
- dostosowanie architektury obiektów do skali i charakteru zabudowy wiejskiej oraz dostosowanie do naturalnego przyrodniczo - kulturowego krajobrazu wsi,
- stosowanie tradycyjnych rozwiązań technicznych i materiałów budowlanych,
- wykorzystanie istniejących, kulturowo wartościowych budynków mieszkalnych (występujących w regionie, przeznaczonych do rozbiórki) poprzez "przeniesienie",
- zabudowa usługowa związana z obsługą ruchu turystycznego
 - realizacja pola biwakowego, wypożyczalni sprzętu, plaży i innych urządzeń we wsiach Piątnica Poduchowna i Krzewo,
 - urządzenie miejsc biwakowych na terenach dostępnych do rzeki i z rzeki (szlak kajakowy, ścieżki rowerowe,) oraz atrakcyjnych krajobrazowo,
 - realizacja bazy noclegowej w Drozdowie (adaptacja GOK na hotel, motel lub pensjonat),
 - realizacja MOP (miejsce obsługi podróżnych) przy drodze krajowej nr 64 relacji Piątnica - Jeżewo (na gruntach wsi Kalinowo),
 - wykorzystanie terenów i obiektów nie użytkowanych pod lokalizację usług turystycznych (w tym m.in. na ośrodek kolonijny, wypoczynkowo -szkoleniowy, rehabilitacyjny, pensjonat),
 - urządzenie miejsc parkingowych w rejonach zwiększonego ruchu turystycznego (Drozdowo, Krzewo i Drożęcina Lubiejewo),
- zabudowa związana z produkcją rolną poprzez:
 - podporządkowanie zabudowy funkcji ekologicznej i turystycznej,
 - podporządkowanie zabudowy zasadom określonym w planie ochrony parku,
 - ograniczenie w realizacji obiektów wielkoprzestrzennych,
 - wykorzystanie (adaptacja, modernizacja i przebudowa) istniejących nie użytkowanych obiektów do nowych form produkcji,
 - rozbudowę, modernizację i przystosowanie istniejących obiektów produkcyjnych i składowych w gospodarstwach indywidualnych do obowiązujących standardów i wymogów,
- zabudowa usługowa
 - modernizacja istniejących placówek usługowych,
 - wyznaczenie w miarę potrzeb terenów pod zabudowę usługową związaną z obsługą ruchu turystycznego głównie we wsiach Drożęcina Stary, Drozdowo i Krzewo,

- adaptację zabudowy mieszkaniowej na potrzeby funkcji usługowej,
- zabudowa usługowo - produkcyjna poprzez:
 - reaktywowanie przetwórstwa rolno - spożywczego (w tym browaru) w Drozdowie,
 - modernizację i rozbudowę istniejących zakładów funkcjonujących głównie jako towarzyszące zabudowie zagrodowej (budowlane, mechaniczne, drzewne, stolarskie, itp.),
 - adaptację zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na potrzeby funkcji usługowo - produkcyjnej związanej z rolnictwem ekologicznym i turystyką,
 - dostosowanie skali i formy zabudowy do zabudowy wsi.

Wszystkie formy zabudowy należy lokalizować w obrębie istniejącego zainwestowania oraz na obszarach określonych na rysunku studium jako rezerwy i kierunki rozwoju układów przestrzennych.

3.5.3 Kierunki rozwoju na obszarze jednostki III - rolniczej

Zakłada się utrwalenie istniejącej wykształconej sieci osadniczej i funkcji jednostek osadniczych oraz rozwój głównej funkcji jednostki - rolnictwa.

Na terenach wsi, w sąsiedztwie zwartej zabudowy oraz na terenach określonych w studium, rozwijać się będzie zabudowa związana z poprawą warunków życia mieszkańców, głównie w następujących formach zabudowy:

- zabudowa zagrodowa poprzez:
 - poprawę funkcjonowania istniejącej zabudowy (porządkowanie, modernizacja i utrzymanie w dobrym stanie technicznym),
 - realizację nowej zabudowy na terenach plombowych oraz w sąsiedztwie zwartej zabudowy wsi na obszarach określonych w studium,
 - powiększanie, w miarę możliwości powierzchni działek do powierzchni min. 0,30 ha oraz zapewnienia szerokości min. 30,0 m,
 - wyposażanie w urządzenia infrastruktury technicznej,
 - stosowanie nowoczesnych technologii i materiałów budowlanych,
 - zachowanie skali i charakteru zabudowy,
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna poprzez:
 - wyznaczenie w miarę potrzeb terenów pod zabudowę jednorodziną, głównie we wsiach Dobrzyjałowo, Kisielnica, Jeziorko, Elżbiecin,
 - przekształcenia istniejącej zabudowy zagrodowej na zabudowę jednorodziną,

- wkomponowanie zabudowy w krajobraz wiejski i podporządkowanie rolniczej funkcji wsi (wielkość i zagospodarowanie działki, wysokość zabudowy, architektura, ...)
- zabudowa związana z produkcją rolną poprzez:
 - wykorzystanie (adaptacja, modernizacja i przebudowa) istniejących nie użytkowanych obiektów do nowych form produkcji,
 - budowę nowych obiektów w powstających specjalistycznych gospodarstwach rolnych przystosowanych do obowiązujących standardów i wymogów,
 - rozbudowę, modernizację i przystosowanie istniejących obiektów produkcyjnych i składowych w gospodarstwach indywidualnych do obowiązujących standardów i wymogów,
- zabudowa usługowa
 - modernizacja i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji Konnej w Kisielnicy,
 - realizacja MOP (miejsce obsługi podróżnych przy drodze krajowej nr 61 w miejscu wskazanym na rysunku kierunków,
 - wykorzystanie terenu określonego na rysunku kierunków jako oferty inwestycyjnej pod lokalizację usług,
 - realizacja miejsc noclegowych dla potrzeb turystycznych we wsi Wyłudzin,
 - modernizacja istniejących usług stanowiących dominanty funkcjonalno - przestrzenne na terenach wsi (kościoły, szkoły, ośrodki zdrowia, młyny, sklepy),
 - modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów w placówkach usługowych (głównie sklepy, remizy, świetlice,...),
 - modernizacja i budowa nowych obiektów usługowych we wsiach Kisielnica, Dobrzyjałowo i Jeziorko,
 - wyznaczenie w miarę potrzeb terenów pod zabudowę usługową, głównie w w/w wsiach, w sąsiedztwie zwartej zabudowy, na obszarach określonych w studium,
 - adaptację zabudowy mieszkaniowej na potrzeby funkcji usługowej,
- zabudowa usługowo - produkcyjna poprzez:
 - poprawę funkcjonowania istniejących zakładów produkcyjno - usługowych,
 - wyznaczanie w miarę potrzeb terenów pod realizację zakładów produkcyjno - usługowych w sąsiedztwie zwartej zabudowy, na obszarach określonych w studium, głównie we wsiach: Kisielnica, Jeziorko i Elżbiecin,
 - budowę nowych obiektów w powstających nowych zakładach o profilach pozarolniczych,

- modernizację i rozbudowę istniejących zakładów funkcjonujących głównie jako towarzyszące zabudowie zagrodowej (budowlane, mechaniczne, drzewne, stolarskie, itp.),
- adaptację zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na potrzeby funkcji usługowo - produkcyjnej pod warunkiem nie powodowania uciążliwości,
- dostosowanie skali i formy zabudowy do zabudowy wsi,
- zabudowa agroturystyczna poprzez:
 - przekształcenia istniejącej zabudowy zagrodowej i adaptacja do funkcji agroturystycznej, we wsiach Motyka, Wyłudzin i Taraskowo położonych nad rzeczką Łojewek, wytypowanych w studium do rozwoju jako wsie letniskowe,
 - tworzenie nowych gospodarstw agroturystycznych we wsiach letniskowych na obszarach określonych do rozwoju funkcji,
 - dostosowanie zabudowy do naturalnego krajobrazu przyrodniczo - kulturowego,
- zabudowa letniskowa
 - adaptacja istniejącej zabudowy,
 - realizacja nowej zabudowy lub w ramach przekształceń budynków mieszkalnych istniejących zagród, na terenach zwartej zabudowy wsi, we wsiach Motyka, Wyłudzin i Taraskowo położonych nad rzeczką Łojewek, wytypowanych w studium do rozwoju jako wsie letniskowe, spełniające następujące wymogi:
 - stosowania zasady nie rozpraszania zabudowy,
 - rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej,
 - zapewnienie powierzchni działek minimum 0,09 ha o szerokości co najmniej 20,0 m,
 - dostosowanie architektury obiektów do skali i charakteru zabudowy wiejskiej oraz dostosowanie do naturalnego przyrodniczo - kulturowego krajobrazu wsi,
 - stosowanie tradycyjnych rozwiązań technicznych i materiałów budowlanych,
 - wykorzystanie istniejących, kulturowo wartościowych budynków mieszkalnych (występujących w regionie, przeznaczonych do rozbiórki) poprzez "przeniesienie".

Wszystkie formy zabudowy należy lokalizować w obrębie istniejącego zainwestowania oraz na obszarach określonych na rysunku studium jako rezerwy i kierunki rozwoju układów przestrzennych.

3.6. Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

W zakresie usług ponadpodstawowych jak administracja finansowa, samorządowa, lecznictwo zamknięte i specjalistyczne, kultura, szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe – gmina obsługiwana jest głównie poprzez placówki zlokalizowane w ośrodku powiatowym w mieście Łomża. W zakresie usług podstawowych ludność gminy obsługiwana jest przez placówki zlokalizowane w ośrodku gminnym Piątnica. Ośrodkami wspomagającymi miejscowość gminną w zakresie obsługi ludności są:

- wieś Drozdowo południowo-wschodnia część gminy,
- wieś Dobrzyjałowo północno-wschodnia część gminy,
- wsie Kownaty i Olszyny wschodnia część gminy,
- wieś Kisielnica środkowa część gminy.

3.6.1. Edukacja

Szkoły podstawowe znajdują się w następujących miejscowościach: Piątnica, Kalinowo, Czarnocin, Nagórki, Kisielnica, Budy Czarnockie. Łącznie placówki szkolnictwa podstawowego dysponują 35 pomieszczeniami do nauczania. W roku szkolnym 1999/2000 do szkół uczęszczało ogółem 1144 uczniów. Zajęcia w szkołach prowadziło 80 nauczycieli.

Liczba szkół podstawowych w gminie uległa znacznemu zmniejszeniu. Nastąpiło to w wyniku wprowadzenia w życie reformy ustroju szkolnego oraz reformy administracyjnej kraju, których celem była decentralizacja zarządzania. Nieekonomiczne stało się utrzymanie dużej ilości szkół, zwłaszcza, że wciąż maleje liczba uczniów w szkołach.

W gminie funkcjonuje gimnazjum, które przekazane zostało do użytku na początku roku szkolnego 2001/2002.

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół Rolniczych w Marianowie. Uczęszcza tu 650 uczniów. Szkoła dysponuje 32 pomieszczeniami do nauczania. Przy szkole znajduje się internat dla młodzieży z dalszych odległości. Kształcą się tu młodzież w zakresie produkcji i obsługi rolnictwa.

W zakresie edukacji zakłada się następujące kierunki i zadania rozwoju:

- Dostosowanie bazy szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego do potrzeb zreformowanego systemu oświaty poprzez:
 - rozbudowę i modernizację szkół podstawowych,
 - rozwój przyszkolnej bazy sportowej, w tym budowę sal gimnastycznych w szkołach w Piątnicy i w Drozdowie,

- organizowanie systemu dowozu dzieci do szkół.
- Podnoszenie poziomu wykształcenia młodzieży poprzez:
 - zwiększenie roli i udziału liceów ogólnokształcących w systemie edukacji ponadgimnazjalnej;
 - upowszechnianie wykształcenia średniego w wyniku zwiększania liczby uczniów w technikach i liceach zawodowych.
- Dostosowanie struktury systemu i profilów kształcenia do zmieniającego się popytu na rynku pracy poprzez:
 - utrzymanie i rozbudowę Zespołu Szkół Rolniczych w Marianowie,
 - ścisłą współpracę z podmiotami gospodarczymi powiatów i regionu w zawodach poszukiwanych na rynku pracy.
- Poprawę jakości i metod nauczania z wykorzystaniem nowoczesnych technik poprzez:
 - tworzenie i rozbudowę pracowni komputerowych i językowych,
 - poprawę wyposażenia dydaktycznego.

3.6.2. Ochrona zdrowia

Potrzeby mieszkańców gminy w zakresie leczenia otwartego zaspokajane są przez podstawowe ośrodki zdrowia w Piątnicy i Drozdowie oraz punkty lekarskie w Dobrzyjałowie i Olszynach. Część ludności gminy obsługiwana jest także przez ośrodek zdrowia w Rogienicach Wielkich z gminy Mały Płock. Placówki obsługują łącznie 11000 osób. W Piątnicy funkcjonuje 5 gabinetów lekarskich, w pozostałych placówkach po 1 gabinecie lekarskim. W zakresie szczepień podstawowych wszystkie dzieci obsługiwane są przez podstawowy ośrodek zdrowia w Piątnicy.

W miejscowości Kisielnica funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacji Konnej. Ośrodek zajmuje się hipoterapią, głównie dla dzieci z porażeniem mózgowym.

W zakresie zaopatrzenia w leki gmina obsługiwana jest przez aptekę w Piątnicy.

Należy dążyć do poprawy funkcjonowania i usprawniania warunków w lecznictwie otwartym poprzez:

- modernizację i rozbudowę istniejących placówek leczenia otwartego,
- tworzenie warunków do rozwoju instytucji lekarza domowego,
- rozwój profilaktyki zdrowotnej,
- zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznych usług medycznych,
- rozszerzanie zakresu świadczonych usług zdrowotnych,

- stworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego dla lekarzy.

3.6.3. Opieka socjalna

W 2000 roku z pomocy społecznej korzystało 430 rodzin. Dominującą przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. W gminie obecnie brak jest placówek stacjonarnej pomocy społecznej.

W celu poprawy funkcjonowania opieki socjalnej należy dążyć do rozbudowy bazy i form opieki społecznej poprzez:

- utworzenie domu opieki społecznej w Pniewie,
- doskonalenie działań ośrodków pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej,
- zapewnienie opieki socjalnej dla bezrobotnych bez szans uzyskania pracy,
- wspieranie działań instytucji i organizacji zajmujących się działalnością socjalną, opieką społeczną oraz problemami uzależnień i patologii społecznych,
- tworzenie ośrodków wypoczynku, edukacji i integracji dla osób niepełnosprawnych.

3.6.4. Usługi kultury

Sieć placówek upowszechniania kultury na terenie gminy Piątnica stanowią: gminny ośrodek kultury w Piątnicy, klub rozrywki „MILANO” w Jeziorku, świetlice wiejskie we wsiach Czarnocin, Drozdowo, Kalinowo, Murawy, gminna biblioteka publiczna w Piątnicy oraz filie biblioteczne we wsiach Dobrzyjałowo, Drozdowo i Jeziorko.

Na terenie gminy znajduje się placówka kultury o znaczeniu ponadlokalnym - Muzeum Przyrodnicze w Drozdowie. Gromadzi zbiory przyrodnicze i historyczne, dotyczące ziemiaństwa polskiego. Atrakcją sezonu letniego są kilkudniowe festiwale Muzyczne Dni Drozdowa.

Rozwój kultury następować będzie poprzez tworzenie warunków do:

- utrzymania istniejących placówek kultury zwłaszcza gminnego ośrodka kultury w Piątnicy,
- wykonania remontu budynku muzeum w Drozdowie,
- podejmowania i wspierania inicjatyw w zakresie organizacji imprez kulturalnych – Muzyczne Dni Drozdowa,
- rozwoju czytelnictwa,
- zwiększenia ilości podstawowych placówek kultury na terenie gminy.

3.6.5. Sport, rekreacja, wypoczynek

Bazę sportową na terenie gminy stanowią: boisko w Piątnicy o pełnych wymiarach z bieżnią oraz z widownią na 200 miejsc oraz sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych w Piątnicy, Jeziorku i Rakowo Boginie.

Polepszenie stanu bazy sportowej, bazy rekreacyjno – wypoczynkowej oraz warunków do rozwoju sportu i rekreacji następować będzie poprzez:

- modernizację i rozbudowę stadionu w Piątnicy,
- rozwój bazy sportu szkolnego – budowę sal gimnastycznych w Piątnicy i Drozdowie, modernizację przyszkolnych boisk sportowych,
- rozwój bazy rekreacyjno – wypoczynkowej (ścieżki rowerowe, szlaki piesze, tereny zespołu fortyfikacji),
- organizowanie imprez rekreacyjno - sportowych o charakterze masowym (motokros, biegi przełajowe, festyny sportowe, rajdy turystyczne, samochodowe itp.),
- rozwijanie współzawodnictwa sportowego w wyniku organizacji międzyszkolnych lig sportowych,
- wspieranie i pobudzanie społeczeństwa do aktywnych form sportowego stylu życia,
- umożliwienie powstawania grup i kół zainteresowań.

3.6.6. Mieszkalnictwo

W celu poprawy warunków zamieszkania należy tworzyć warunki do rozwoju i modernizacji budownictwa mieszkaniowego poprzez:

- przygotowanie terenów budowlanych: przeznaczenie w planach miejscowych terenów pod różne formy budownictwa, realizacja uzbrojenia technicznego,
- realizację budownictwa socjalnego,
- rozwój przemysłu materiałów budowlanych,
- wyposażanie zabudowy mieszkaniowej w urządzenia infrastruktury społecznej (z zakresu edukacji, zdrowia, opieki socjalnej i bezpieczeństwa publicznego), technicznej i obsługi komunikacyjnej,
- tworzenie warunków lokalnych więzi społecznych poprzez realizację i uzupełnienie bazy materialnej w zakresie: kultury, sportu, rozrywki i wypoczynku zbiorowego,
- zwiększanie ładunku przestrzennego na terenach mieszkaniowych.

3.7. Kierunki rozwoju sfery gospodarczej

3.7.1. Rolnictwo

Podstawową gałęzią gospodarki gminy jest rolnictwo. Rozwój tego działu gospodarki jest niezwykle istotny z uwagi na realizację strategicznego celu rozwoju gminy dotyczącego poprawy warunków życia mieszkańców. Uwarunkowania gospodarki rynkowej stwarzają konieczność ciągłych przemian w tej dziedzinie gospodarki. Głównym kierunkiem tych przemian jest modernizacja i restrukturyzacja obszarów wiejskich. Procesy te mają zapewnić właściwe wykorzystanie ziemi, zasobów pracy ludzkiej, środków technicznych, zmniejszeniu kosztów produkcji, dopasowanie struktury produkcji do potrzeb rynku, poprawa jakości produktów i dostosowanie do norm unijnych przy spełnieniu wymogów ochrony środowiska.

Osiągnięcie powyższych zamierzeń zakłada się poprzez następujące kierunki działań:

- Właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez
 - ograniczenie przekazywania na cele nierolnicze i nieleśne gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
 - zapobieganie degradacji użytków rolnych oraz rekultywacja terenów zdewastowanych,
 - zalesienia gruntów najsłabszych zgodnie z opracowanym projektem zalesień.
- Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez:
 - meliorację użytków rolnych i modernizację istniejących urządzeń melioracyjnych zlewni rzeki Penza i Łojewek,
 - budowa zbiornika małej retencji wodnej w miejscowości Piątnica na cieku bez nazwy o funkcji rekreacja i nawodnienia zgodnie z Programem małej retencji wodnej do 2015 r.,
 - zmianę struktury obszarowej gospodarstw w zakresie zwiększania ich powierzchni i poprawy rozłogu,
 - budowę i modernizację dróg rolniczych.
- Tworzenie warunków do rozwoju produkcji rolnej
 - rozwój gospodarstw specjalistycznych o wysokim stopniu towarowości,
 - modernizacja i rozbudowa zaplecza gospodarczego indywidualnych gospodarstw rolnych,
 - rozwój dotychczasowych wiodących kierunków produkcji, dostosowanie produkcji do uwarunkowań ekonomicznych,
 - usprawnienie systemu skupu produktów rolnych,

- poprawa jakości produkcji rolnej, dostosowanie do norm obowiązujących na rynkach Unii,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników w zakresie nowych technologii zasad prowadzenia rachunkowości i zarządzania gospodarstwem.
- Rozwój usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa
 - wspieranie rozwoju usług na rzecz rolnictwa w zakresie obsługi mechanizacji, skupu produktów rolnych,
 - organizowanie grup producenckich, spółdzielni, zrzeszeń branżowych i innych form w celu uzyskania lepszych wyników ekonomicznych poprzez minimalizację kosztów oraz uzyskiwanie korzystniejszych warunków zbytu produkcji,
 - wspieranie rozwoju instytucji obsługi rolnictwa w zakresie doradztwa rolniczego, ekonomicznego prawnego i podatkowego
- Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich
 - wspieranie rozwoju zakładów przetwórczych o małej i średniej skali produkcji w tym głównie zakładów przetwórstwa rolno- spożywczego,
 - promowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie podejmowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich jak również pomoc dla podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy,
 - aktywizacja społeczności wiejskiej do podejmowania działalności w zawodach pozarolniczych co spowoduje rozszerzenie zakresu usług na terenach wiejskich,
 - uaktywnienie współpracy z lokalnymi władzami samorządowymi i innymi instytucjami w zakresie pozyskiwania środków na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

3.7.2. Gospodarka leśna

Lasy stanowią jeden z ważniejszych zasobów naturalnych gminy, chociaż ich gospodarcza rola jest ograniczona z uwagi na mało korzystną strukturę wiekową i małe zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów oraz małą odporność siedlisk leśnych. Gospodarka produkcyjna lasów państwowych polega na bilansowaniu zrębów z odnowieniami. W lasach prywatnych gospodarcza rola lasów ogranicza się do pozyskiwania drewna na potrzeby budownictwa indywidualnego i na opał.

Kierunki rozwoju gospodarki leśnej:

- Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzania lasów Nadleśnictwa Łomża oraz uproszczonymi planami urządzeniowymi lasów prywatnych i innych użytkowników.

- Prowadzenie w lasach niepaństwowych racjonalnej gospodarki zasobami leśnymi z ograniczeniem wielkości pozyskiwania drewna poniżej zdolności produkcyjnej lasów.
- Udostępnianie i przystosowywanie kompleksów leśnych do celów turystyczno-wypoczynkowych, zwłaszcza na obszarach ochrony przyrody.

3.7.3. Działalność produkcyjno-usługowa

Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej stanowi podstawowy warunek poprawy sytuacji, zwłaszcza na rynku pracy. Należy podejmować odpowiednie działania, które będą sprzyjały rozwojowi tego typu działalności. Należą do nich:

- utrzymanie i rozwój istniejących zakładów pracy,
- zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów,
- racjonalne wykorzystanie istniejącego majątku produkcyjnego zasobów surowców i kwalifikowanych kadr,
- popieranie i stymulowanie przedsiębiorczości lokalnej,
- opracowanie ofert lokalizacyjnych dla nowych inwestorów,
- wykorzystanie lokalnych rezerw siły roboczej,
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego w oparciu o własną bazę surowcową,
- tworzenie nowych zakładów produkcyjnych w oparciu o wykorzystanie miejscowych surowców (rolne, drzewne, mineralne),
- rozszerzanie zakresu usług turystycznych w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe,
- promocja gminy.

3.7.4. Turystyka

Gmina Piątnica dysponuje ponadprzeciętnymi walorami turystycznymi, na które składają się:

- położenie na krajowej trasie turystycznej Warszawa – Pojezierze Augustowsko-Suwalskie i na Mazury,
- wysokie wartości środowiska przyrodniczego doliny Narwi,
- szlak wodny Narwi umożliwiający rozwijanie różnych form turystyki wodnej,
- naturalne punkty widokowe w strefach skarpowych doliny rzecznej z możliwością wykorzystania ich dla celów turystycznych,
- walory wędkarskie Narwi,
- walory krajoznawcze Piątnicy i okolic opierające się na koncentracji obiektów zabytkowych.

Powyższe walory stwarzają możliwości dalszego rozwoju turystycznej funkcji obszaru stanowiącej w perspektywie coraz ważniejszą część gospodarki i dającą alternatywne w stosunku do rolnictwa źródło dochodów miejscowej ludności.

Kierunki rozwoju turystyki:

- Rozwój turystycznej funkcji gminy w oparciu o wykorzystanie wysokich walorów przyrodniczych doliny Narwi oraz krajoznawczych Piątnicy i innych miejscowości gminy.
- Poprawa stanu sanitarnego środowiska przyrodniczego, w szczególności stanu czystości wód powierzchniowych i likwidacji dzikich wysypisk śmieci, celem zwiększenia atrakcyjności obszaru.
- Wykształcenie rejonów turystycznych poprzez zagospodarowanie turystyczne terenów położonych wzdłuż Narwi (Drożęcín Lubiejewo, Penza, Czarnocin, Piątnica, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo Boginie, Rakowo Czachy, Krzewo Stare).
- Rozwój bazy turystycznej w Piątnicy, Drozdowie i innych miejscowościach turystyczno-wypoczynkowych w gminie poprzez modernizację istniejących obiektów, likwidację bazy substandardowej, uporządkowanie gospodarki ściekowej, modernizację dróg i poprawę dostępności do terenów turystycznych.
- Turystyczne zagospodarowanie szlaków komunikacji drogowej poprzez budowę obiektów obsługi technicznej motoryzacji, usług motelowo-gastronomicznych, parkingów itp.
- Zwiększenie oferty turystycznej obszaru poprzez rozwój różnych form turystyki: letniskowej, pensjonatowej, młodzieżowej, wodnej, rowerowej, agroturystyki itp. oraz stworzenie systemu informacji turystycznej i bazy rozrządu ruchu w Piątnicy.
- Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki na obszarze wiejskim poprzez wspieranie organizacyjno-finansowe, promocję gospodarstw agroturystycznych oraz podnoszenie jakości i zakresu usług turystycznych.

3.8. Kierunki rozwoju komunikacji

3.8.1. Komunikacja drogowa

Uwarunkowaniem kierunkowego systemu transportowego gminy Piątnica jest położenie w centrum Ziemi Łomżyńskiej, bezpośrednio przy Łomży, na prawym brzegu rzeki Narwi i przy drodze krajowej nr 61 Łomża - Augustów. Piątnica jest położona bezpośrednio przy ważnej drodze tranzytowej o charakterze drogi międzynarodowej, międzyregionalnej oraz na trasie ruchu turystycznego i rekreacyjnego.

Brak dostępu do linii kolejowej przy jednoczesnym pełnym włączeniu do dróg krajowych wyższych klas oznacza stosunkowo dogodnie położenie miasta i gminy wobec głównych układów komunikacyjnych kraju. Jednocześnie należy zauważyć, że Piątnica jest małym ośrodkiem ruchotwórczym i wobec tego istnieje stosunkowo duża równowaga między lokalnymi potrzebami i uwarunkowaniami lokalnego systemu transportowego.

Teren gminy jest położony na skraju Narwi co ma istotny wpływ na ukształtowanie układu komunikacyjnego regionu. Bardzo ważnym elementem systemu transportowego są i będą docelowo istniejące mosty na Narwi - most w ciągu drogi nr 61- tranzytowy dla pojazdów ciężkich i most dla ruchu lokalnego w ciągu drogi powiatowej i wylotu ulicy Sikorskiego z Łomży. Po zrealizowaniu obejścia Łomży teren prawobrzeżny Narwi i Piątnica będzie posiadać jeszcze jeden most przez rzekę.

Głównymi drogami o znaczeniu regionalnym lub powiatowym są i pozostaną docelowo drogi:

- droga nr 61 - Łomża– Stawiski – Augustów do drogi nr 19
- droga nr 64 - Łomża– Jeżewo do drogi nr 8
- droga nr 63 - Kisielnica– Pisz- Giżycko
- droga wojewódzka nr 668 Piątnica – Jedwabne - Goniądz
- odcinki dróg powiatowych o znaczeniu lokalnym - wg planszy kierunków
- odcinki ważniejszych dróg gminnych wg planszy kierunków.

Teren gminy poza obszarem Piątnica - Kisielnica oraz wsi położonych przy drodze krajowej nr 61 nie ma istotnych problemów z ruchem tranzytowym i jest stosunkowo bezkonfliktowy komunikacyjnie. Dotychczasowe plany zagospodarowania przestrzennego rezerwowały trasę obejścia Piątnicy i Łomży w ciągu drogi nr 61 po wschodniej stronie Piątnicy w postaci obwodnicy o długości ok. 10 km. Obejście to pozostaje aktualne jako ważny element komunikacyjny systemu transportowego.

Przejazd przez Piątnicę i gminę został w roku 2000 zmodernizowany. Do modernizacji pozostał obszar skrzyżowania przy moście w Piątnicy z przebudową wlotów i sygnalizacji świetlnej. Na terenie zainwestowanym Piątnicy dotychczasowy zakres modernizacji z uwagi na konieczność adaptacji licznych zjazdów i zachowanie obsługi terenów przyległych nie uzyskano w praktyce parametrów klasy Gp. Dla odcinka za Piątnicą do Stawisk założono i zrealizowano klasę Gp. Docelowo należy zakładać konieczność wzmocnienia nawierzchni na ciągu drogi nr 61 do dopuszczalnych obciążeń 115kN/oś.

Kierunkowo adaptuje się obecny układ drogowy gminy na który składają się drogi krajowe, droga wojewódzka do Jedwabnego oraz drogi powiatowe i gminne określone na rysunku kierunków. Przyjmuje się założenia przekształceń systemu transportowego polegające na adaptacji docelowej sieć dróg układu podstawowego, składający się z istniejących odcinków dróg i ulic a polegające na ich porządkowaniu i dostosowywaniu funkcji komunikacyjnych potrzebom ponadregionalnym (dla dróg krajowych) oraz potrzebom lokalnym i gospodarce gminy.

W zakresie dróg o charakterze lokalnym przewiduje się sukcesywne odnowy i docelową modernizację dróg powiatowych do klasy min „Z” i dróg gminnych o znaczeniu lokalnym do klasy min „L” - wg planszy „kierunków rozwoju sieci drogowej”. Nie przewiduje się zmiany tras i przełożeń dróg powiatowych poza ew. korektami niebezpiecznych łuków itp. Ustala się konieczność sukcesywnej modernizacji dróg powiatowych. Docelowo ciągi powyższych dojazdów powinny być dostosowane do nacisków 100 KN/oś i ruchu min KR 3. Nie projektuje się objazdów i obejść drogowych miejscowości gminnych (poza obwodnicą Łomży i Piątnicy w ciągu drogi krajowej 61).

Drogi gospodarcze rolnicze i leśne oraz dojazdy wiejskie i drogi wewnętrzne na terenach zainwestowania lub zakładów gospodarczych i przemysłowych są adaptowane i przewidywane do sukcesywnego dostosowania do potrzeb lokalnych.

Na terenie gminy (poza przebiegiem drogi nr 61 i częściowo nr 63 Kisielnica- Pisz) nie występuje konflikt z ruchem tranzytowym. Poza ww. obszarem uciążliwości lokalne w godzinach szczytu mogą wystąpić sporadycznie w czasie dni targowych lub świąt. Można im przeciwdziałać przez wydzielanie i izolację chodników oraz poprawę warunków bezpieczeństwa i widoczności na skrzyżowaniach i odcinkach wiejskich.

Na kształt docelowej sieci dróg lokalnych ma wpływ położenie przy Narwi a także rozmieszczenie obszarów leśnych i jednostek osiedleńczych. Położenie w obszarze naturalnego regionu gospodarki rolniczej a także w bezpośrednim sąsiedztwie Łomży i na trasie dróg turystycznych określa jednoznacznie przyszłe funkcje systemu transportowego gminy.

Przebiegi dróg krajowych, wojewódzkich przez wsie wymagają docelowo pełnej izolacji ruchu pieszego od jezdni i ograniczenia do minimum nakładania się funkcji wiejskiej i rolniczej na ruch zewnętrzny.

Ustala się następujące parametry projektowe i urbanistyczne odcinków dróg i ulic oznaczonych na rysunku „kierunki rozwoju sieci drogowej” dla elementów podstawowego

układu komunikacyjnego miasta i określonych symbolami klas wg Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r (Dz.U. Nr 43, poz. 430):

- 1) oznaczenie – „Gp” – ciąg drogi nr 61 (docelowo także nr 63)
 - a) *funkcja* – droga i ulice główne ruchu przyspieszonego,
 - b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – 8 m (min. 7,0 + opaski 2x 0,5m), na skrzyżowaniach zalecane poszerzenia 11- 9 m, na obszarach zabudowy chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub barierami ochronnymi szerokości min. 2,0 m, prędkość projektowa $V_p=100-60$ km/h zależnie od obszaru,
 - a) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 30 m, zalecana przy istniejącej szerokości powyżej 30 wg stanu istniejącego,
 - c) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym „wyjątkowo dopuszczany lub w pełni ograniczony do zjazdów na drogi zbiorcze”, zalecane zapewnienie obsługi przez zjazdy łączone i przez dojazdy zbiorcze oraz na terenach nie zainwestowanych – całkowicie ograniczony lub czasowo dopuszczony do przypadków szczególnych. Docelowo wymagane zapewnienie dojazdów poprzez sieć dróg dojazdowych, zbiorczych.
- 2) oznaczenie – „G” – ciągi dróg krajowej 63 i nr 64
 - a) *funkcja* – droga i ulice główne,
 - b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – 7 m, na skrzyżowaniach zalecane poszerzenia 11- 9 m, na obszarach zabudowy chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub barierami ochronnymi szerokości min. 2,0 m, prędkość projektowa $V_p=70-50$ km/h zależnie od obszaru,
 - c) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 25 m, zalecana przy istniejącej szerokości powyżej 25 wg stanu istniejącego,
 - d) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym „wyjątkowo dopuszczany lub ograniczony do zjazdów na drogi zbiorcze”, zalecane zapewnienie obsługi przez zjazdy łączone i przez dojazdy zbiorcze oraz na terenach nie zainwestowanych – zasadniczo ograniczony. Docelowo wymagane zapewnienie dojazdów poprzez sieć dróg dojazdowych, zbiorczych.
- 3) oznaczenie – „Z”
 - a) *funkcja* - ulica zbiorcza – główne, istniejące przebiegi dróg powiatowych,
 - b) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – min. 7 m, (na skrzyżowaniach zalecane 9 m), na obszarach gęstej zabudowy chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub

barierami ochronnymi szerokości min. 2,0 m, prędkość projektowa $V_p=60-40$ km/h zależnie od obszaru,

- c) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 20 m, zalecana przy istniejącej szerokości powyżej 20 wg stanu istniejącego,
 - d) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym „częściowo ograniczony”, zalecane zapewnienie obsługi przez zjazdy łączone i przez dojazdy zbiorcze oraz na terenach nie zainwestowanych – ograniczony do przypadków uzasadnionych.
- 4) oznaczenie – „L”
- b) *funkcja* – ulice i drogi lokalne w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r (Dz.U. Nr 43, poz.430)
 - c) *podstawowe parametry projektowe* – szerokość jezdni – min. 7 m, zalecane poszerzenia zjazdowe i zatoki parkingowe (na skrzyżowaniach zalecane 9,0-12,0 m), chodniki wydzielone od jezdni zielenią lub przykrawężnikowe szerokości min. 2,5 m, prędkość projektowa $V_p = 50$ km (prędkości eksploatacyjne wg ustaleń administracji ruchem drogowym – na terenach miejskich 60 km/h),
 - d) *szerokość w liniach rozgraniczających* – minimalna 12m, zalecana 15m i wg stanu istniejącego przy szerokości powyżej 15 m lub więcej,
 - e) *stopień dopuszczonej obsługi terenu przyległego* – na terenie zainwestowanym – dopuszczalna obsługa przyległych działek oraz stopień obsługi, ograniczony w miejscach niebezpiecznych i o słabej widoczności ”.

Lokalne układy dróg i ulic wiejskich wymagają realizacji dogodnych połączeń z układem zewnętrznym, podstawowym poprzez budowę dróg i ulic dojazdowych „D” o szerokościach jezdni min 5,50 m z izolowanym ruchem pieszym i rowerowym przy szerokości w liniach rozgraniczających minimum 10,0 m.

Zakłada się docelową konieczność realizacji systemu wydzielonych ścieżek rowerowych przez wsie, do terenów zieleni i na odcinkach dróg wylotowych, wszędzie tam gdzie występuje nasilony ruch pojazdów samochodowych.

Wszystkie powyższe kierunki działań planistyczno-gospodarczych w zakresie kształtowania systemów transportowych muszą uwzględniać rachunek ekonomiczny i efektywność możliwych do poniesienia nakładów budżetowych lub pozabudżetowych (fundusze rozwojowe itp.) zarówno w aspekcie skutków docelowych jak i efektów krótko etapowych.

Na terenie ośrodka gminnego istnieje konieczność zaprojektowania i stworzenia niezależnego od jezdni systemu parkowania w postaci zatok i wydzielonych stref parkowania.

3.8.2. Komunikacja kolejowa

Ze względu na słabo rozwiniętą sieć PKP w obszarze Ziemi Łomżyńskiej brak bezpośredniego dostępu do znaczącej komunikacyjnie linii kolejowej. Oznacza to konieczność dowozu towarowego transportem samochodowym lub (możliwe jest to w minimalnym stopniu) poprzez stację kolejową w Łomży. Przez teren gminy nie przebiega żadna linia kolejowa – zagadnienia rozwoju komunikacji kolejowej gminy nie dotyczą.

3.8.3. Transport ciężki i tranzyt

Przeciążenie drogi nr 61 transportem ciężarowym oraz jej wysoka ranga jako ważnej drogi międzynarodowej, turystycznej i wakacyjnej została w ostatnim czasie dostrzeżona. Podjęto szereg decyzji zmierzającej do pełnej modernizacji drogi i docelowe dostosowanie nawierzchni do obciążeń powyżej 115 KN/oś.

Wobec funkcji drogi nr 61 i 63 wpływ przyszłej drogi ekspresowej Warszawa – Białystok projektowanej przez teren województwa podlaskiego jako połączenia z krajowym i europejskim systemem dróg ruchu szybkiego jest dla terenu gminy niewielki i pośredni.

Przewidywane maksymalne obciążenie ruchem (kategoria ruchu) na głównych powiatowych nie przekroczy KR 3 a na drodze wojewódzkiej Piątnica – Jedwabne KR4.

3.8.4. Ścieżki rowerowe – rekreacyjne

W obszarze gminy proponuje się docelowo realizację rekreacyjnej ścieżki rowerowej przebiegającej wzdłuż Narwi i przez tereny leśne. Ciąg ścieżki przebiega od Piątnicy i mostu lokalnego na Narwi w kierunku wschodnim i zachodnim wzdłuż prawego brzegu rzeki i jednocześnie skrajem lub odcinkowo poboczem dróg powiatowych w kierunku Drozdowa i Wizny oraz Czarnocina i Małego Płocka. Docelowo przewiduje się wykonanie na ścieżkach rowerowych nawierzchni ulepszonych.

3.9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

3.9.1. Zaopatrzenie w wodę

Zbiorowymi wodociągami w gminie objęte są 42 wsie. Opracowana została dokumentacja techniczna na sieć wodociągową w Czarnocinie i jej realizacja przewidziana jest na lata 2002 - 2003 (równolegle z siecią kanalizacji sanitarnej).

Podstawowym kierunkiem w zakresie zaopatrzenia w wodę jest zapewnienie ciągłości dostawy wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi w ilości pokrywającej pełne potrzeby mieszkańców poprzez modernizację istniejących ujęć wody oraz rozbudowę sieci przesyłowej.

Realizacja w/w kierunku na terenie gminy wymagać będzie następujących działań:

- modernizacji i rozbudowy (o zbiorniki wyrównawcze) stacji wodociągowej w Jeziorku,
- rozbudowy stacji wodociągowej (o zbiorniki wyrównawcze) w Dobrzyjałowie,
- rozbudowy wodociągu „Dobrzyjałowo” poprzez realizację sieci wodociągowej w Czarnocinie. Sieć wodociągowa realizowana będzie według opracowanej dokumentacji technicznej.
- zwodociągowania pozostałych 2 wsi: Kałęczyn i Choszczewo.

Po zrealizowaniu wymienionej sieci wodociągowej gmina Piątnica będzie zwodociągowana w 100%.

3.9.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy brak jest komunalnych urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Własne oczyszczalnie zakładowe posiada Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy i Zespół Szkół Średnich i Zawodowych w Marianowie.

Gmina posiada opracowaną "Koncepcję programowo - przestrzenną" z 1999 roku, dotyczącą rozwiązania odprowadzenia ścieków w układzie całej gminy.

Podstawowym kierunkiem w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków jest:

- zapewnienie normatywnych standardów cywilizacyjnych w tym zakresie,
- ograniczenie wielkości odprowadzanych ładunków zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.

Realizacja w/w kierunków na terenie gminy wymagać będzie następujących działań:

- przyjęcia następujących kryteriów wprowadzenia we wsiach scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej:

- w miejscowościach posiadających sieć wodociągową,
 - w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności oraz o najprężniejszej gospodarce,
 - we wsiach położonych w obszarach objętych ochroną,
 - w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności odprowadzające w skali lokalnej znaczne ilości ścieków takie jak: szkoła, ośrodek gminy, zlewnia mleka,
 - we wsiach, gdzie przewiduje się znaczny rozwój budownictwa bądź turystyki.
- wskazanie wsi do skanalizowania w pierwszej kolejności. W studium przyjęta została, z uwzględnieniem powyższych kryteriów, następująca kolejność: wieś gminna Piątnica oraz wsie: Kalinowo, Marianowo i Czarnocin ze względu na wielkość tych wsi, zwartość zabudowy i bliskość położenia względem siebie. Została już opracowana dokumentacja techniczna, gdzie zakłada się odprowadzenie ścieków z wymienionych wsi do miejskiej oczyszczalni ścieków w Łomży. Ścieki grawitacyjnie będą transportowane do głównej przepompowni ścieków P1 zlokalizowanej przy rzece Narew, skąd za pomocą rurociągu tłoczego pod rzeką Narew będą przekazywane do miejskiej oczyszczalni,
 - wskazanie wsi do skanalizowania w drugiej kolejności. W studium wytypowane zostały do objęcia kanalizacją zbiorczą następujące wsie: Drozdowo, Rakowo Czachy, Rakowo Boginie, Niewodowo, Krzewo (ze względu na wielkość wsi, zwartość zabudowy i lokalizację ich w obszarze Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi) oraz Dobrzyjałowo, Jeziorko, Olszyny, Kisielnica, Kownaty i Budy Czarnockie, (z uwagi na wielkość wsi i zwartość zabudowy),
 - objęcie wsi o zabudowie rozproszonej, kolonijnej, gdzie nieracjonalna wydaje się budowa systemów scentralizowanych, indywidualnymi przyzagrodowymi oczyszczalniami ścieków. Nie znaczy to jednak możliwości zastosowania zbiorowego odprowadzenia ścieków, jeżeli pozwolą na to środki finansowe. Zbiorniki szczelne bezodpływowe należy traktować jedynie jako rozwiązanie przejściowe.

Podjęcie decyzji, co do budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w danej wsi wymagać będzie każdorazowo dokonania wyznaczenia lokalizacji w trybie planowania przestrzennego, ponieważ wskazane w studium propozycje mają charakter orientacyjny.

3.9.3. Elektroenergetyka

- Dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb odbiorców oraz dostarczanie energii elektrycznej o normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym poprzez:
 - adaptację istniejących urządzeń elektroenergetycznych: linii napowietrznych 110kV i 15kV, stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz sieci napowietrznych i kablowych nn,, zwracając przy tym uwagę na konieczność zachowania odpowiednich pasów technologicznych stref—ochronnych od istniejących i projektowanych linii napowietrznych 400 kV, 110kV i 15kV do istniejących i projektowanych obiektów kubaturowych,
 - budowę napowietrznej linii 400 kV Ełk – Łomża oraz budowę stacji transformatorowej 110/15kV (GPZ) w Piątnicy wraz z liniami napowietrznymi 110kV relacji Łomża – Stawiski – Szczuczyn – Ełk,
 - remont i modernizację urządzeń elektroenergetycznych w następujących wsiach: Budy Czarnockie, Piątnica, ul. Jedwabieńska,
 - remont i modernizacja części sieci komunalno - oświetleniowych nn na terenie gminy,
 - budowę nowej sieci elektroenergetycznej (SN, stacje transformatorowe 15/0,4kV, linie nn) na terenach przewidzianych do zainwestowania.
- Zmniejszenie uciążliwości urządzeń elektroenergetycznych dla otoczenia, wymagać to będzie:
 - budowę urządzeń elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z rozwojem osadnictwa i chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
 - przy realizacji linii WN i SN w sąsiedztwie zabudowy stosowanie rozwiązań technicznych i stref ochronnych zmniejszających do minimum wpływ w/w linii na ludzi i środowisko,
 - zmniejszenie do minimum oddziaływania szkodliwego promieniowania na ludzi i środowisko przyrodnicze.

3.9.4. Zaopatrzenie w gaz

Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie naszego województwa nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Piątnica.

Podstawowym kierunkiem w zakresie zaopatrzenia w gaz jest zapewnienie możliwości dostaw gazu ziemnego do wszystkich wsi gminy. Wobec braku aktualnego programu gazyfikacji województwa, a jedynie na podstawie pisma PGNiG S.A. w Warszawie, gdzie poinformowano

o zamierzeniach inwestycyjnych przeznaczonych do realizacji po 2010 roku, można założyć, że do zgazyfikowania gminy niezbędna będzie budowa:

- magistralnego gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 500 mm (z tłoczni na gazociągu tranzytowym "Jamał" w Zambrowie przez Łomżę, w kierunku Szczuczyna),
- stacji redukcyjnej I stopnia (w pobliżu wsi Marianowo),
- wewnętrznej sieci średniego ciśnienia.

Priorytety tej realizacji to:

- pierwszeństwo miejscowości o największym zadeklarowanym przez mieszkańców zapotrzebowaniu na gaz, w tym położonych najbliżej stacji redukcyjno – pomiarowej i tworzących zwarte ciągi liniowe,
- pierwszeństwo miejscowości, gdzie przewiduje się duże odbiory gazu na potrzeby ciepłownictwa i urządzeń obiektów komunalnych.

Do czasu wybudowania gazociągów gazu ziemnego zakłada się wzrost wykorzystywania jako nośnika energii gazu płynnego propan – butan.

3.9.5. Zaopatrzenie w ciepło

Podstawowe kierunki rozwoju ciepłownictwa w gminie to:

- sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energii zmniejszających zanieczyszczenie środowiska. Ekologizacja nośników energii powinna być wprowadzana w pierwszej kolejności w obiektach użyteczności publicznej takich jak np. szkoły i urzędy,
- zmniejszanie zużycia ciepła poprzez termorenowację budynków o złych warunkach termoizolacyjnych,
- wprowadzanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych zwiększających efektywność, ułatwiających obsługę i zmniejszających koszty eksploatacji (dotyczy w szczególności sprawności kotłów i ich automatyzacji).

Główne zadania w zakresie rozwoju ciepłownictwa to:

- kontrola i restrykcje w stosunku do emiterów największych ponadnormatywnych zanieczyszczeń,
- propagowanie stosownych dociepleń budynków i wykorzystywanie nowych rozwiązań w technice grzewczej,
- propagowanie i stosowanie czystych ekologicznie odnawialnych źródeł energii (np. ciepła z głębi ziemi – pompy ciepłe, ciepła słonecznego – kolektory słoneczne).

3.9.6. Gospodarka odpadami

Składowanie odpadów odbywa się na gminnym wysypisku śmieci zlokalizowanym na gruntach w obrębie zabytkowych fortów we wsi Piątnica Włosciańska. Wysypisko jest urządzone, posiada uszczelnione dno i pod tymi względami odpowiada wymogom ochrony środowiska.

Kierunki rozwoju w zakresie gospodarki odpadami:

- Likwidacja wysypisk wiejskich na rzecz jednego wysypiska gminnego oraz rekultywację tych terenów.
- Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów umożliwiającej pozyskanie surowców wtórnych.
- Tworzenie systemu zbiórki odpadów stałych o sieć kontenerów wielokomorowych i małych pojemników na śmieci w poszczególnych wsiach i zagrodach wiejskich oraz okresowy ich wywóz na komunalne wysypisko odpadów.

3.9.7. Telekomunikacja

Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb mieszkańców zakłada się poprzez:

- utrzymanie istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym,
- lokalizację sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej,
- objęcie terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
- rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie,
- dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej w rozumieniu przepisów szczególnych.

3.10. Ochrona przeciwpożarowa i obrona cywilna

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej.

W zakresie obrony cywilnej:

- w rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidzieć rezerwę terenów pod budowlę ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny),
- w budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno – usługowych i mieszkalnych należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć schrony i ukrycia,
- w rejonie budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w budynkach przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa,
- bez względu na typ zabudowy należy zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę/dobę). Odległość studni od budynków mieszkalnych powinna wynosić najwyżej 800 m,
- istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych,
- oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do zaciemnienia i wygaszenia,
- należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez systemy alarmowe przyjmując promień słyszalności do 300 m,
- układ projektowanych i modernizowanych dróg powinien spełniać następujące warunki:
 - szerokość ulicy powinna uniemożliwić ewentualne zagruzowanie,
 - powinny być połączenia z traktami przelotowymi zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia,
 - należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
- **wszelkie projektowane na obszarze gminy obiekty o wysokości równej i większej od 50 m n.p.t. należy każdorazowo przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę zgłaszać do Sił Powietrznych RP.**
- przy opracowaniu miejscowych planów wsi w skali 1:1 000 należy na przedsięwzięcia obrony cywilnej wykonać aneks do planu,
- należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji,

- wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem uzgadniać z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- należy dążyć do utrzymania istniejących obiektów Ochotniczej Straży Pożarnej,
- realizacja w terenach zabudowanych na sieci wodociągowej odpowiedniej ilości hydrantów dla celów ochrony przeciwpożarowej,
- zabezpieczenie dróg pożarowych dla obiektów przemysłowych i usługowych.

4. KIERUNKI POLITYKI PLANISTYCZNEJ

4.1. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe:

Stosownie do art. 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139; z późniejszymi zmianami) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo gdy:

- jeżeli przepisy szczególne tak stanowią,
- dla obszaru, na którym przewiduje się realizację programów rządowych lub wojewódzkich służących realizacji ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych,
- dla obszaru, na którym przewiduje się zadania realizacji lokalnych celów publicznych, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego,
- dla obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- dla obszaru ze względu na istniejące uwarunkowania,
- dla obszaru, na którym planuje się budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 1000 m² (w gminach o liczbie mieszkańców do 20 000).

4.2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Piątnica

Na terenie gminy na obszarach jednostek strukturalnych II- ekologiczno turystycznej i III - rolniczej, ze względu na istniejące uwarunkowania, należy podejmować działania zmierzające do opracowania miejscowych planów dla terenów:

- zabudowy wsi, w tym w szczególności wsi położonych:

- w jednostce II - ekologiczno - turystycznej: Drożęcín Lubiejewo, Stary Drożęcín, Kalinowo, Drozdowo, Niewodowo, Rakowo, Krzewo,
- w jednostce III rolniczej: Dobrzyjałowo, Kisielnica, Motyka, Wyłudzin, Taraskowo, Jeziorko, Elżbiecin,
- przedsięwzięć, wymagających zmiany funkcji, w tym w szczególności:
 - zabudowa produkcyjno - usługowa,
 - zabudowa lotniskowa i związana z obsługą ruchu turystycznego,
 - obszary ofert inwestycyjnych,
 - tereny MOP.

4.3 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na obszarze ośrodka gminnego Piątnica Włociańska i Poduchowna

Z uwagi na uwarunkowania środowiska kulturowego i przyrodniczego, komunikacyjne i społeczne oraz powiązania ośrodka gminnego z miastem Łomża wskazane jest opracowanie kompleksowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Piątnicy Włociańskiej i Poduchownej obejmującego obszar od rzeki Narew po "Forty" wraz ze strefą ochrony ekspozycji krajobrazu.

Niezależnie od powyższego zalecenia, w poszczególnych strefach wskazane zostały obszary, dla których ze względu na funkcję oraz zakładane przekształcenia funkcjonalno - przestrzenne powinny być opracowane miejscowe plany.

Strefa A - "zachodnia"

- **P 1** - teren położony w rejonie Stacji Hodowli i Unasieniania Zwierząt i "Fortów" i istniejącej zabudowy mieszkaniowej o funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej i mieszkaniowej.

Strefa B - "środkowa"

Obszarem wskazanym do objęcia miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego ze względu na istniejące uwarunkowania jest przeważająca część obszaru strefy określona jako:

- **P 2** - teren położony pomiędzy ulicami Stawiskowską, Szkolną i Jedwabieńską oraz "Fortami",

Niezależnie, na określonym powyżej obszarze wskazane zostały tereny, dla których ze względu na funkcję oraz zakładane przekształcenia funkcjonalno - przestrzenne mogą być opracowane odrębne miejscowe plany, które powinny być traktowane jako etapowanie opracowania obszaru **P 2**, są to:

- **P 2.1** - teren obejmujący cmentarz wraz z planowanym powiększeniem i strefą sanitarną,
- **P 2.2** - teren położony przy ulicy Szkolnej i Jedwabieńskiej w sąsiedztwie kościoła i cmentarza, o funkcji zabudowy mieszkaniowej i usług,
- **P 2.3** - teren położony przy ulicy Jedwabieńskiej o funkcji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności i usługowej,
- **P 2.4** - teren położony w rejonie ulicy Jedwabieńskiej, w sąsiedztwie "Fortów" i terenów P 2.1, P 2.2, P 2.5, o funkcji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności,
- **P 2.5** - teren położony w sąsiedztwie "Fortów" o wiodącej funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej (zieleni urządzonej) i zabudowy mieszkaniowej ekstensywnej,
- **P 2.6** - teren położony przy ulicy Stawiskowskiej o wiodącej funkcji mieszkaniowo - usługowej.

Strefa C - "wschodnia"

Obszary wskazane do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ze względu na istniejące uwarunkowania:

- **P 3.1** - teren położony w sąsiedztwie szkoły i rzeki Narew o funkcji usługowej z zakresu sportu, rekreacji i obsługi turystyki,
- **P 3.2** - teren położony pomiędzy ulicami: Jedwabieńską i Szkolną o wiodącej funkcji zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności.

Strefa F - "kulturowo - krajobrazowa"

Obszar strefy "kulturowo - krajobrazowej", która objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej powinien być objęty opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ze względu na istniejące uwarunkowania środowiska kulturowego, przyrodniczego oraz przepisy szczególne.

- **P 4** - obszar "Fortów" wraz z terenami przyległymi o wiodącej funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej w tym m.in.: sportu, muzealnictwa, kultury, rozrywki, turystyki,

Niezależnie, na określonym powyżej obszarze wskazane zostały tereny, dla których ze względu na sprecyzowanie zakresu funkcji oraz zakładane zagospodarowanie mogą być opracowane odrębne miejscowe plany, które powinny być traktowane jako etapowanie opracowania obszaru **P 4**, są to:

- **P 4.1** - teren fortów obejmujący "Fort 3" położony pomiędzy ulicami Czarnocką i Stawiskowską,

- **P 4.2** - teren fortów obejmujący "Fort 2" położony pomiędzy ulicami Stawiskowską i Jedwabieńską,
- **P 4.3** - teren fortów obejmujący "Fort 1" położony pomiędzy ulicami Jedwabieńską i Szkolną,

Miejscowe plany powinny uwzględniać m.in. następujące zakresy:

- wyznaczenie terenów dla realizacji celów publicznych,
- zasad obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji,
- zasad standardów kształtowania zabudowy,
- zasad i warunków podziału terenu na działki budowlane,
- zapewnienia powiązań funkcjonalno - przestrzennych z istniejącą ukształtowaną strukturą,
- szczególne warunki wynikające z potrzeb ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego.

5. ZADANIA DO REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH (ART.13,UST.3)

Obszary przewidywane do lokalizacji zadań i programów dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikają z polityki zawartej między innymi w:

- Koncepcji zagospodarowania kraju.
- W planie zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego.
- Strategii rozwoju województwa podlaskiego.
- Programach wojewódzkich.

Lista inwestycji publicznych wynikających ze strategii rozwoju województwa podlaskiego

1. Zachowanie wysokich walorów wartości środowiska przyrodniczego Łomżyńskiego Parku Narodowego przy współpracy z gminami sąsiadującymi.
2. Rozbudowa systemu zbiórki, segregacji i transportu odpadów komunalnych na wysypisko śmieci.
3. Zalesienie nieużytków i gruntów klasy V i VI.
4. Remont budynku muzeum w Drozdowie.
5. Wspieranie organizacji imprezy kulturalnej "Muzyczne Dni Drozdowa".
6. Modernizacja drogi krajowej nr 61 do wymagań normatywnych docelowo klasy "S".
7. Budowa obejścia w ciągu drogi 61 miejscowości Piątnica.
8. Tworzenie systemu dróg gospodarczych wzdłuż drogi nr 61.
9. Modernizacja drogi krajowej nr 64 Jeżewo- Piątnica do parametrów min klasy „G”.

10. Zapewnienie wymagań klasy min. „Z” dla drogi wojewódzkiej nr 668 Piątnica – Jedwabne - Osowiec.
11. Modernizacja istniejącej sieci dróg gminnych.
12. Zwodociągowanie obszaru całej gminy.
13. Skanalizowanie wszystkich zwodociągowanych wsi.
14. Budowa kolektora tłoczącego ścieki z Piątnicy do oczyszczalni ścieków w Łomży wraz z przepompownią.
15. Budowa wysokociśnieniowego układu przesyłowego gazu wraz ze stacją redukcyjną I stopnia.
16. Budowa linii elektrycznej **elektroenergetycznych: 400 kV i 110kV** relacji GPZ Łomża I- Piątnica- Stawiski- Szczuczyn- Ełk.
17. Budowa stacji transformatorowej 110/15kV w miejscowości Piątnica.
18. Przyciąganie na teren gminy potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych.

Zadania ujęte w programie wojewódzkim na lata 2001 i 2002

1. Komputerowy system Informacji Turystycznej i promocji Województwa Podlaskiego.
2. Utrzymanie i eksploatacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych.
3. Program wspierania restrukturyzacji zatrudnienia na obszarach wiejskich głównie poprzez stworzenie warunków rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.
4. Wspieranie instytucji pozarządowych działających na rzecz rozwoju regionalnego.
5. Budowa informatycznego systemu wspomagania zarządzania województwem przez administrację samorządową.

Lista inwestycji publicznych zgłoszonych przez instytucje

1. Wyjścia liniowe 15kV z projektowanej stacji 110/15kV i terenowe powiązania liniowe 15kV
2. Stacje transformatorowe 15/0,38kV.
3. Linie 15 kV zasilające stacje transformatorowe 15/0,38 kV oraz linie niskiego napięcia.
4. Zagospodarowanie turystyczno- rekreacyjne obszaru fortów w Piątnicy.
5. Budowa zbiornika wodnego o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej i nawodnień w miejscowości Piątnica.
6. Budowa urządzeń piętrzących wodę do nawodnień, jazu piętrzący na rzece Łojewek.

Lista inwestycji publicznych o znaczeniu lokalnym zgłoszonych przez Zarząd Gminy Piątnicy

1. Rozbudowa stadionu sportowego w Piątnicy.
2. Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum w Piątnicy i Szkole Podstawowej w Drozdowie.

3. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Olszynach.
4. Rozbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Piątnicy.
5. Budownictwo socjalne w miejscowości Piątnica.
6. Gazyfikacja gminy.
7. Modernizacja dróg gminnych, w pierwszej kolejności drogi Budy Czarnockie-Rządkowo, Kownaty-Dobrzyjałowo, ulice we wsiach Drozdowo i Dobrzyjałowo.
8. Modernizacja przy ewentualnym współudziale finansowym gminy dróg powiatowych a w szczególności Stary Cydzyn-Jeziorko-Wyrzyki, Kownaty-Guty-Wyłudzin, Krzewo-Nowe Krzewo, Wiktorzyn-Truszkki oraz drogi Piątnica-Kalinowo poprzez budowę chodnika i ułożenie nowej nawierzchni.
9. Zwodociągowanie zabudowy kolonijnej wsi Kownaty.

SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

Przy opracowaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica posłużono się następującymi materiałami źródłowymi:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica opracowany w WBPP w Łomży w 1995 roku,
- Założenia rewaloryzacji województwa łomżyńskiego - gmina Piątnica opracowane przez PKZ Warszawa,
- Wykaz zabytków i obiektów kulturowych sporządzony przez Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku - Delegatura w Łomży,
- Opracowanie fizjograficzne ogólne dla planu zagospodarowania przestrzennego gminy Piątnica opracowane przez "Geoprojekt" Warszawa w 1981 roku,
- Stan środowiska w województwie łomżyńskim w latach 1995-1996 (WIOŚ, Łomża, 1997),
- Materiały Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łomży;
- Operat urządzenia lasów Nadleśnictwa Łomża,
- Materiały Rejonu Energetycznego w Łomży,
- Program małej retencji w województwie łomżyńskim (Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Falenty, 1997),
- Dane urzędu statystycznego w Łomży i Białymstoku,
- Mapa topograficzna w skali 1:25000,
- Wykaz wniosków do studium sporządzony przez Urząd Gminy w Piątnicy

- Materiały wejściowe opracowane przez Urząd Gminy w Piątnicy
- oraz **opracowaniami wyższej rangi:**
- projekt "Studium Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łomżyńskiego" - opracowany przez WBPP w Łomży w 1998 roku,
 - "Strategia rozwoju obszaru funkcjonalnego "Zielone Płuca Polski" - zapis tezewy" opracowana pod kierunkiem prof. dr. hab. Elżbiety Wysockiej w styczniu 1999 roku,
 - Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010 sporządzona przez Zarząd Województwa Podlaskiego w sierpniu 2000 roku wraz z poprzedzającymi materiałami diagnostycznymi.
 - Program wojewódzki na lata 2001-2002 województwa podlaskiego opracowany w styczniu 2001 r.

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

